Leto VI., štev. 136 Ljubljana, nedelja 14. junija 1925 Poštnina pavšalirana. Cena 3 Din

Izhaja ob 4. zjutraj.

Stane mesečno Din 85·—; za inozemstvo Din 40·— neobvezno.

Oglasi po tarifu.

Uredništvo:
Dnevna redakcija: Miklošičeva cesta štev. 16/I. — Telefon štev. 72.
Nočna redakcija: od 19. ure naprej v Knaflovi ul. št. 5/I. — Telefon št. 34.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Uprava:
Upravništvo: Ljubljana, Prešernova ulica št. 54. — Telefon št. 36.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Prešernova ulica št. 4. — Telefon št. 36.
Podružnici: Maribor, Barvarska ulica št. 1. — Celje, Aleksandrova cesta.
Račun pri poštnem ček. zavodu: Ljubljana št. 11.842, - Praha číslo 78.180. Wien Nr. 105.241.

Ljubljana, 13. junija.

Klerikalna fraza o samostojnosti Slovenije nam nehote prikliče spomin na prve čase po preobratu, ko je bila usoda naše pokrajine povsem v rokah tistih, ki danes zahtevajo «lastno državnost».

Takrat smo imeli Slovenci, četudi ne formalno a praktično, svojo državo, svoje suverene (Zagreb je bil daleč, Beograd še bolj), svoje ministre, svojo vojsko, svojo zunanjo politiko, svoje finance. To je bilo v času, ko smo nosili po ljubljanskih cestah sliko prezidenta Wilsona kot čudotvorno ikono ter veselo praznili navdušene kozarce: nič bat', Wilson bo že vse naredil. Diplomatske posle smo poverili gospodu Jegliču, drju. Brejcu in drju. Ravniharju. Janezi v Pariz, Janezi iz Pariza. Koroško zadevo je prevzel v rešitev gosnod Brejc, dr. Korošec pa evidenco zapadne granice in skrb, da na severu ne zarežemo predaleč . . . Živeli smo od ostankov ubežne avstroogrske armade. To je bila vesela doba, ko so se po ljubljanskih ulicah sprehajale cele črede konj in ko so nekateri klerikalni podjetniki, ki so takrat v podvojeni meri kazali svoje krščansko prepričanje, iz demobilizacijskega blaga gradili temelje srečnejše bodočnosti... Tudi za obrambo domovine smo poskrbeli. Ko so začeli Italijani s svojo armado prodirati čez vrhniške ride in idrijske serpentine proti metropoli slovenske države, je naše domače ministrstvo velikodušno privolilo, da so razcapani odredi iz vojnega vjetništva se vrnivših srbskih vojakov ustavili laške čete in ko so bili demobilizacijski magacini v opasnosti, so smeli gospodje Švabić in tovariši nam celo čuvati te zaklade — pred nami samimi. Ena sama tragikomedija domišljavosti in nesposobnosti je tedanja nekolikotedenska doba slovenske samostojnosti. Da ni bilo peščice požrtvovalnih in treznih uradnikov in zlasti naših železničarjev, bi se bila naša slovenska država razsula, predno jo je rešil nagli skok v nacijonalno in državno edinstvo najhujše nesreče.

Na žalost je politika onih prvih naivnih in nesposobnih dni postala dedščina velikega dela voditeljev slovenskega ljudstva. Tudi po l. 1918. so odgovorni faktorji Slovencev, to je večina njihovih poslancev storili z vnemo vse, da bi pritisnili novi dobi naše narodne zgodovine pečat nezrelosti in vrtoglavosti. Medtem ko si trezni politiki pri vseh narodih prizadevajo, da bi omilili neminovne potrese povojnega razvoja in preboda v nove razmere ter dvignili moralo nezadovoljnih ljudskih množic, so pri nas klerikalci v zvezi z raznimi političnimi avanturisti uganjali politiko sabotiranja konsolidacije in storili vse, da narodu moralno čim najbolj otežkočijo vživeti se v nove razmere ter kolikor le morejo, izpodvežejo odnošaje med državo in ljudstvom, Slovence odtujiti lastni državi, državo pa Slovencem — to se zdi glavni cilj klerikalne politike. Nočemo trditi, da je ta cilj postavljen zavestno. Toda praktično gre klerikalna politika, ki predstavlja na žalost danes vsai še formalno večinsko voljo našega ljudstva, to pot. Vzrok tiči v metodi in v ljudeh. Kar je v klerikalni stranki najbolj nesposobnega in najbolj nemoralnega, pririnilo se je s koncem svetovne vojne na površje. Povečini so to epigoni sorazmerno velikih mož SLS, ki so pred svetovno vojno vodili klerikalno stranko ter jo dvignili do odločujočega vpliva. Ljudje, ki niti v svojih strokah nobenih uspehov pokazati niso mogli, so se začeli nakrat baviti z državniškimi posli ter pri tem nastopali, kakor nezmotljivi modrijani. Tako vidimo, da klerikalna stranka ni imela vseh zadnjih šest let niti enega sposobnega javnega delavca, ki bi bil prekoračil najobičajnejše srednje merilo. V zunanji politiki nikogar, v financah nikogar, v socijalni politiki nikogar, v upravi nikogar. Sam diletantizem, samo šarlatanstvo, kamorkoli pogledate. Temu primerno je tudi parlamentarno zastopstvo SLS, o katerem pravijo, da predstavlja cvet klerikalne stranke. Nesposobnost in neresnost te reprezentance dovolj karakterizira dejstvo, da je danes g. Vesenjak ekspert za zunanjo politiko, da sta gg. Pušenjak in Žebot strokovnjaka za finančne probleme, da je bil profesor Sušnik klerikalni minister za promet, vojaški kurat Kulovec pa za kmetijstvo! Med slepci je enooki še vedno kralj in tako je tudi med klerikalnimi poslanci vendarle še najsposobnejši dr. Korošec, četudi je tudi on dokazal svojo popolno nesposobnost v politiki, ker je baš tudi on vse zavozil in vse nade SLS uničil.

V pomanjkanju sposobnih ljudi leži glavni vzrok obupnega položaja, v katerega je bila po zaslugi političnih vseznalov potisnjena klerikalna stranka. Ta razjeda in uničuje njen organizem in ovira reformo stranke in obnovo njene moči. To je s strankarskega stališča razveseljivo. Toda ako gledamo problem s širšega vidika, zavedajoč se dejstva, da je politika SLS danes formalno politika slovenskega ljudstva, ki je nad tri četrtine svojih mandatov izročilo klerikalni stranki, potem bomo razumeli tragiko dejstva, da imamo Slovenci v dobi, ki je za vso našo bodočnost tako važna večinsko parlamentarno zastopstvo, katero je po svoji nesposobnosti največja zapreka zadovoljive končne rešitve celokupnega našega domačega problema v naši državi. Na žalost se loterijska sreča v zgodovini narodov tako nerada ponavlja, kakor v življenju posameznika. Ako bi klerikalni politiki uspelo izolirati Slovenijo, potem nam preti neizogibna katastrofa, ki so jo bogovi l. 1918. tako milostno od nas odvrnili.

Seja ministrskega sveta

Vprašanje draginjskih doklad za sodnike. — 15 % dobička razredne loterije za Obrtno banko.

Beograd, 13. junija. p. Popoldne od 5. do pol 9. je bila seja ministrskega sveta, na kateri se je med drugim razpravljalo o reparacijah v zvezi z dodelitvijo kontingenta raznim ministrstvom. Potem se je razpravljalo o mestnih kapetanih in nekaterih okrožnih načelnikih. Sklenilo se je, da ostanejo začasno na svojem mestu v sedanjem proračunskem letu mestna kapetana v Novem Sadu in Subotici in okrožni načelniki v Varaždinu, Čakovcu, Pirotu in Sandžaku.

Zastopnik pravosodnega ministra doktor Žerjav je spravil na razgovor sporna vprašanja, s katerim se bavi pododbor o ustrojstvu sodišč. Ministrski svet je sklenil, da se prenese sedež apelacijskega sodišča v Črni gori s Cetinja v Podgorico. Kar se tiče prejemkov sodnikov, je pristal finančni minister na to, da pridejo v zakon doklade sodnikov in da se bodo vštele tudi v pokojnino. Z ozirom na resni finančni položaj države in na soglasni odpor ostalih uradniških skupin ne bo govoril zakon o sodnikih o njihovih draginjskih dokladah, ampak bo to vprašanje rešeno skupaj z draginjskimi dokladami državnih nameščencev sploh. Ministrski svet je nadalje odklonil predlog, naj bi se zaradi povečanja sodniških plač povišale takse.

Na predlog ministra dr. Žerjava se je razpravljalo tudi o zakonskem načrtu glede izpremembe čl. 12. zakona o vojni odškodnini. Ministrski svet je sprejel načelno stališče glede Obrtne banke. Sklenil je, da nakaže država letno po 15 odst. čistega dobička razredne loterije, kar znaša približno 3 milijone dinarjev, kot glavnico Obrtni banki.

Prihodnja seja ministrskega sveta je jutri.

Sestanek Narodne skupščine

Tudi na včerajšnji seji so razgrajali klerikalci. — Izjalovljena njihova demagogija. — Prihodnji sestanek bo 18. t. m.

Beograd, 13. junija r. Današnji sestanek Narodne skupščine je bil otvorjen ob 10.40. Po izvršenih formalnostih je bilo objavljeno, da je oboleli minister pravde dr. Edo Lukinić zaprosil skupščino, naj se obtožba dr Poliča in tovarišev ne postavi na dnevni red do 11. julija, ko se vrne z bolezni in se bo mogel razprave osebno udeležiti. Predsedujoči dr. Subotić je izjavil, da se bo to vprašanje razpravljalo na eni prihodnjih sej.

Za tem je bilo objavljeno, da je poslanec Vesenjak predložil skupščini zakonski predlog o izpremembah zakona o taksah od 31. marca 1921 z izpremembami in dopolnitvami od 27. junija, 20. decembra 1921 in 25. oktobra 1923 ter da zahteva za ta svoj predlog priznanje nujnosti. Nadalje je bilo objavljeno, da so posl. Vesenjak in tovariši predložili zakonski predlog o osebni dohodnini.

Finančni minister dr. Stojadinović je izjavil, da ne more sprejeti nujnosti teh zakonskih predlogov. Klerikalec Vesenjak je v demagoškem govoru utemeljeval svoja predloga, nakar je večina odklonila nujnost. Klerikalci so seveda radi tega zagnali velik hrup. Zanimivo je, da so bili danes klerikalci okrašeni z belim cvetjem, pa jim je predsednik v šali zaklical: »Prosim, bele cvetove, naj se pomirijo!« Predsednik je nato izjavil, da bo ta zakonska predloga izročil finančnemu odboru.

Po sporočilu, da bodo ministri odgovorili na nekatere interpelacije, ko zberejo potrebne podatke, so se prečitale došle prošnje in pritožbe, ki so bile odkazane odborom.

Za tem je finančni minister odgovarjal na interpelacijo poslanca Žebota in tovarišev o izplačilu pokojnine vpokojenim železničarjem v Sloveniji. Minister je ugotovil, da je 57 vpokojencev prejemalo pogrešno pokojnino pri ljubljanski železniški direkciji, kar je bilo popravljeno s tem, da bodo odslej dobivali pokojnine pri finančni delegaciji v Ljubljani.

Končno se je prešlo na dnevni red, na poročilo odbora za prošnje in pritožbe o položaju zdravnikov, ki so bili v zdravniški službi med vojno ter niso mogli predpisano leto praktikirati v bolnicah. Skupščina je soglasno sprejela predlog odbora, da se tem zdravnikom všteje vojna zdravniška služba v prakso.

Prešlo se je na drugo točko dnevnega reda, na izvolitev odbora za proučitev zakonskega predloga Ljube Davidoviča in tovarišev o narodnem priznanju vojvodoma Putniku in Mišiću. Za izvolitev tega odbora je bilo potrebno, da so se sestali v svrho dogovora voditelji parlamentarnih skupin, radi česar je predsednik odredil odmor, v katerem so voditelji parlamentarnih skupin sklenili, da se izvoli odbor po dosedanjem razmerju 13 članov vladne večine in 8 članov opozicije. Ob tej priliki se je razpravljalo tudi o odgoditvi sej, kar pa opozicija ni odobrila.

Po odmoru se je seja nadaljevala ter se je izvolil omenjeni odbor. Radikali in samostojni demokrati so postavili skupno listo s predsednikom posl. Miloradom Vujičićem, od samostojnih demokratov pa sta izvoljena v odbor posl. dr. Pivko in David Dimitrijević. Predsednik je pozval izvoljene člane odbora, naj se sestanejo ob 5. popoldne in konstituirajo.

Sestanki skupščinskih odborov

Beograd, 13. junija. p. Popoldne je imel sejo pododbor za razpravo o zakonskem načrtu glede osnovnih šol. Sprejeta sta bila dva dela, vsega skupaj 20 členov. Glavna razprava se je kretala med prosvetnim ministrom Pribičevićem in prof. dr. Bazalo. Popoldne je bila tudi seja pododbora za tiskovni zakon, ki ji je prisostvoval minister za izenačenje zakonov dr. Srskić. Na seji je bil dokončan ves zakonski načrt izvzemši dve ali tri točke, ki jih bodo stilizirali na pondeljkovi seji. Minister dr. Srskić je izjavil Vašemu dopisniku, da upa, da bo mogel predložiti tiskovni zakon Narodni skupščini najkasneje v sredo. V pondeljek se sestanejo k rednemu delu oni skupščinski pododbori, ki so se že konstituirali.

Beograd, 13. junija. r. Za pondeljek ob 4. popoldne je napovedana seja verifikacijskega odbora, na kateri se bo vršila razprava o poročilu anketnega odbora. Za pondeljek so napovedane tudi seje raznih sekcij, med drugim za invalidski in tiskovni zakon. V vladnih krogih pričakujejo, da bosta do četrtka izdelana zakona o invalidih in tisku.

Kraljeva dvojica v Črni gori

Skoplje, 13. junija. p. Kralj in kraljica sta se odpeljala dopoldne z avtomobilom v skopsko Črno goro in si ogledala samostan Sv. Arangjela. Popoldne sta posetila Markov samostan.

Spopadi z bolgarskimi četaši

Skoplje, 13. junija. p. Na svojem obhodu je naletel včeraj oddelek orožnikov v šumi Petrove njive v srezu Krivi Palanki na šest bolgarskih komitašev, s katerimi se je zapletel v boj. Po polurnem boju sta bila dva četaša Gligorije Dimitrijević in Dimitrij Vasiljević prijeta. Izjavila sta, da so ju bolgarski teroristi s silo vtaknili v svojo četo. Ostali štirje razbojniki se intenzivno zasledujejo.

Verifikacija radićevskih mandatov

Verifikacija se bo izvršila v zakonitem roku. — Opozicija zelo skeptična. — Pokarani radikalski poslanci.

Beograd, 13. junija. p. Z ugotovitvijo sej Narodne skupščine za en teden je odpotovala nocoj večina poslancev domov, izvzemši člani onih pododborov, ki razpravljajo o predloženih zakonskih načrtih. Nocoj je odpotoval v Sisak prosvetni minister Pribičević z nekaterimi poslanci, s katerimi se udeleži jutrišnjega velikega shoda Samostojne demokratske stranke. Domov so se odpeljali tudi klerikalci in radićevci s Pavlom Radićem na čelu.

Tekom odmora zbornice bodo nemara dokončani zakonski osnutki o tisku in invalidih in vsi trije sodni zakoni. Ko se bo z njimi bavil plenum Narodne skupščine, bo razpravljal finančni odbor o dvanajstinah kakor tudi verifikacijski odbor o anketiranih radićevskih poslancih, ki bo potem predložil svoje poročilo plenemu parlamenta. To se bo najbrže zgodilo začetkom julija, nakar gre Narodna skupščina na poletne počitnice, ki bodo trajale do 20. oktobra. Vsled tega ni pričakovati sedaj važnejših političnih dogodkov.

Opozicija in zlasti blokaški listi, ki so doslej vedno zatrjevali, da je sporazum med radikali in radićevci gotova stvar, ga sedaj niti več ne omenjajo, če pa že o njem pišejo, govore o niem z največjim pesimizmom. Tako prinaša nocojšnje «Vreme» članek pod naslovom «Radićevci obupujejo nad svojimi mandati», v katerem pravi, da se o vprašanju sporazuma zelo malo govori v političnih krogih. Glavna zadeva se sedaj vrti okrog anketiranih radićevskih mandatov. Pri opoziciji so bili dopoldne v dvomu in so mislili, da se bo zadeva odgodila preko 27. t. m. V političnih krogih, ki so dobro poučeni, pa zatrjujejo, da se bo verifikacija izvršila v zakonitem roku. Kljub temu je opozicija danes zelo skeptična. — V nasprotju z naziranjem bloka je informacija vašega dopisnika, da bodo anketirani radićevski mandati overovljeni do 27. t. m., točna. Nocoj je izjavil predsednik verifikacijskega odbora dr. Perič, da bo pododbor za tiskovni zakon končal svoje delo v pondeljek, da se bo moglo razpravljati o sodnih zakonih v torek, nakar bo šele imel konferenco z g. Pašićem o delovanju verifikacijskega odbora. Zato se bo seja tega odbora preložila od pondeljka bržčas na četrtek.

Beograd, 13. junija. r. Na seji radikalskega kluba je predsednik Ljuba Živković ostro obsodil gotove poslance, ki ne prihajajo k skupščinskim sejam. Pozval jih je, naj se intenzivno udeležujejo dela sekcij pri razpravah o posameznih zakonskih predlogih, ker morajo mnogi zakonski predlogi priti čimprej na dnevni red Narodne skupščine.

Zopet nove smrtne obsodbe v Bolgariji

Trije «zarotniki» obsojeni na vešala, več na težko ječo. — V zaporih je še nad 3000 političnih aretirancev.

Sofija, 13. junija. p. (Bolg. brz. Agentura.) Vojaško sodišče je danes obsodilo na smrt na vešalih Milteneva, bivšega načelnika delavnic inženjerskih čet, njegova tovariša Pančeva in Lulčeva pa na 8 in pol leta ječe, ker so pripravili skrivališče v hiši zarotnikov. Soudeleženec te afere Grudov, ki je ukradel nekaj predmetov iz državne imovine, je bil obsojen na globo 2000 levov.

Sofija, 13. junija. p. (Bolg. brz. Agentura.) Odgovarjajoč na vprašanje socijalistov o postopanju z aretiranimi osebami, je razpravljal notranji minister v sobranju o ukrepih, ki so jih vojaška oblastva storila v svrho hitrejšega paraliziranja nevarnega rovarenja zarotnikov, ki so razpredli po vsej državi tajne organizacije. Minister je izjavil, da se nahaja sedaj v preiskavi vsega skupaj 3194 aretirancev in da je odredil, da se naj preiskava čimprej zaključi. Kar se tiče umorov v množicah v zaporih, je izjavil minister, da je izdal stroge naredbe, naj se izsledi vsakdo, o katerem se govori, da je izginil. Večina teh oseb je izginila šele tedaj, ko so bile izpuščene iz zaporov.

Politično potovanje dr. Beneša v Pariz

Razprave o garancijskem in avstrijskem vprašanju. — Soglasje vseh državnikov glede nedopustnosti združitve Avstrije z Nemčijo.

Pariz, 13. junija. a. Včeraj popoldne je ministrski predsednik Briand sprejel dr. Beneša, ki je zjutraj prispel iz Ženeve.

Pariz, 13. junija. s. Čeprav se še nadalje poudarja, da se dr. Beneš bavi v Parizu le v privatnih zadevah, se poroča, da je imel dr. Beneš včeraj popoldne daljši razgovor z Briandom ter z ravnateljem političnega oddelka na Quai d' Orsayu. Predmet teh razgovorov je bilo vprašanje garancijskega pakta ter položaj Avstrije. Dr. Beneš je glede garancijskega vprašanja izrazil svoj popoln sporazum s francosko - angleško politiko. Večjega pomena za Češkoslovaško je brezdvomno avstrijsko vprašanje. Zaradi tega je dr. Beneš smatral za potrebno, da izmenja svoje misli z Briandom in njegovimi sodelavci.

Pariz, 13. junija. s. **Ženevski poročevalec lista »Petit Parisien« piše, da smatrajo državniki, ki so bili zbrani v Ženevi, da je priklopitev Avstrije k Nemčiji nedopustna. Poročevalec dodaja nadalje, da sedaj, ko je finančni položaj saniran in gre le za pospešitev gospodarske konsolidacije mlade republike, ni več na mestu preveč ostro stališče. Sedaj gre le za to, da se sklene cela vrsta trgovinskih pogodb in dogovorov, ki so določeni za to, da postane izmenjava blaga bolj intenzivna.**

Preokret v taktiki italijanske opozicije

Rim, 13. junija. a. Danes dopoldne se je sestal izvršilni odbor aventinske opozicije ter se je izrekel za to, da se opozicija zopet udeleži sej poslanske zbornice. Ta sklep se bo še predložil vodstvom posameznih, v aventinski opoziciji nahajajočih se strank, ki se snidejo v torek. V sredo se vrši plenarna seja opozicije, na kateri se bo zavzelo definitivno stališče v tem vprašanju.

Političen umor med hrvatskimi kmeti

Zagreb, 13. junija. n. V Markuševcu pri Zagrebu se je včeraj v Pavletićevi gostilni kmet Rožić začel nepovoljno izražati o vladarju in žaliti ministra Pribičevića, ko je zagledal na steni sliko kralja Aleksandra. Ostali kmetje so ga nekaj časa poslušali, potem pa vzrojili. Nastal je pretep, v katerem je eden izmed kmetov v gostilni zabodel z nožem Rožića, ki je kmalu nato umrl. Kmet je šel sam v Zagreb in se prijavil policiji. Z njim je šel tudi gostilničar in vse ostale priče, ki so soglasno izpovedale, da je Rožić sam izzival in da ni čudno, da je ostalim zavrela kri.

Grška vladna kriza

Atene, 13. junija. s. Kanfadaris je včeraj zvečer vrnil misijo za sestavo novega kabineta ter priporočal predsedniku republike, naj izroči to nalogo bivšemu ministrskemu predsedniku Mihalakopulosu. Predsednik republike je nato poklical k sebi Mihalakopulosa.

Samomor študentke radi tercijalstva

Zagreb, 13. junija. n. Včeraj se je, kakor že javljeno, zastrupila in prerezala vrat z britvijo medicinka Vilma Zergollernova, članica akademskega društva «Domagoj». Predsedstvo tega klerikalnega dijaškega društva je poslalo danes policiji pismo, v katerem pravi, da Zergollernova nikakor ni mogla storiti samomora, ker bi bilo to v protislovju z njenimi verskimi nazori in da zato prav gotovo nima tega velikega greha na vesti, radi česar se je vsekakor izvršil umor. Policija seveda ni vzela tega pisma resno v pretres, ker se opira samo na domnevo, češ, da klerikalec ne more storiti samomora. Policija je na licu mesta iz raznih okoliščin nedvomno dognala, da gre za samomor nesrečne mladenke. Danes popoldne je bil pogreb Zergollernove, ki se ga je udeležilo več tisoč ljudi, posebno dijakov in dijakinj, ki jih je žalostna usoda mlade medicinke silno pretresla. Nesrečno dekle je imelo pretirano klerikalno in konservativno vzgojo. Ni moglo trpeti strašne discipline, ki ji jo je vcepila mati, zagrizena tercijalka. Dekle je smelo hoditi samo v cerkev in v šolo in ni smelo občevati z nikomur. Razvijajoča se dijakinja tega ni mogla prenašati in je šla prostovoljno v smrt.

Komunistova poroka v dosmrtni ječi

Berlin, 13. junija. k. Znani komunist Maks Kölz, ki je bil obsojen na dosmrtno ječo, se je kakor poroča Lokal Anzeiger te dni poročil. Njegova soproga je znana komunistinja.

Po zunanjepolitični debati v Narodni skupščini

Beograd, 11. junija.

Skupščinska debata o naši zunanji politiki je prošli torek pokazala, da smo se vsaj na polju zunanje politike v zadnjem času znatno približali enotnemu naziranju.

Debate o zunanji politiki so v naši skupščini redke. Zadnja debata o naši zunanji politiki je bila pred dvema letoma, ko je gosp. Pašić razložil razvoj našega ujedinjenja. Tem večje zanimanje je vladalo sedaj. Diplomatska loža je bila nabito polna, zbornica izvrstno obiskana, galerije gosto zasedene.

Gosp. Marinković je stavil na ministra zunanjih del osem vprašanj, ki so se vsa nanašala na naše razmere do Bolgarije. Toda bilo je jasno, da se gospodje poslanci v svojih govorih ne bodo držali tega ozkega okvira, nego da bodo obravnavali našo zunanjo politiko sploh. Minister Ninčić je odgovoril na stavljena vprašanja kratko in jasno, nakar se je priče' diskusija. Reči treba, da se je cela d ata razvijala resno in dostojno — izvzemši nekoliko neznatnih incidentov. Narodna skupščina je stala tega dne skoraj na primerni višini. Značilno za celo debato je, da ni bilo nobenih kontradiktoričnih divergenc. Voja Marinko' je izjavil v svojem dolgem in res lepem govoru, ki je bil poslušan z veliko pozornostjo, da imamo odrejeno smer naše zunanje politike, ki **se ne more menjati.** Mnenja so lahko različna samo o načinu, kako se vodi ta politika. Slovenska ljudska stranka je dosedaj neprenehoma izjavljala, da je treba izpremeniti celo smer naše zunanje politike in podlago, na kateri sloni. Namesto prijateljstva z «imperijalistično» antanto je treba iskati zvez s premaganimi državami in z boljševiki. Z eno besedo: iz tabora premagovalcev naj preskočimo v tabor premagancev! A sedaj so tudi klerikalci odobravali govor posl. Marinkovića!

V imenu SLS je govoril posl. Vesenjak, kar je izzvalo precej začudenja. Zunanja politika je jako težka stvar in vsak politik se ne more temeljiteje ž njo pečati. Pri SLS je nekoč sam dr. Korošec vodil zunanjo politiko. Pozneje je vedno dr. Hohnjec govoril pri takih prilikah. Tudi gosp. Sušnik se je oglašal. A sedaj je nastopil Vesenjak. Klerikalci so očividno vsi za vse strokovnjaki.

Vesenjakov govor je ostal neopažen. Krivi so gospodje poslanci od SLS sami, da njihovi govori že dolgo časa ostajajo popolnoma neopaženi. Ne posluša jih nikdo in časopisje kvečjemu pripomni: Govoril je poslanec ta in ta. Gospodje nočejo, da jih posluša, zato jih pa tudi nikdo ne posluša. Značilno je, da se v svojih govorih vedno trudijo pokazati, da je slovenski jezik popolnoma različen od srbskega. Zato rabijo kolikor mogoče izraze, ki so Srbom nerazumljivi. Namesto da bi govorili samo oni, ki so najboljši govorniki, pošiljajo v debato gospode, ki nimajo govorniških sposobnosti za take prilike, govore težko in nerazločno in če mogoče še v domačem narečju. Posledica je, da kadar kakšen poslanec SLS prične govoriti, gre vse iz dvorane in posluša ga samo kakšnih pet najožjih pristašev.

Približno tako se je zgodilo tudi gosp. Vesenjaku, čeprav je bil njegov govor pomemben, ker je bil v polnem protislovju z dosedanjo politiko SLS. Tak govor bi bil lahko držal tudi radikalec iz Čačka. V glavnem se je gosp. Vesenjak popolnoma postavil na stališče naše oficijalne politike. Izjavil se je proti reviziji mirovnih pogodb, torej proti politiki, katero je vedno zagovarjalo časopisje SLS. Tako je nehote proglasil za laž in prevaro, kar v tem oziru pišejo «Slovenec» in ostali klerikalni listi.

Rezultat cele debate je bil, da v resnici cel naš narod in vse politične stranke odobravajo politiko, katero je Beograd vodil od 29. marca 1903 do vojne in med vojno ter jo vodi še danes. Opozicijske stranke, ki so nadaljevale politiko centralnih držav, so danes s to politiko kapitulirale in Narodna skupščina je dala zunanjemu ministru na tudi našemu narodu primer redke solidarnosti, a vladi Narodnega bloka soglasno odobrenje, da je smer naše zunanje politike pravilna. —c—

K sporu za solunsko železnico

Znano je, da se Grčija upira sprejeti našo zahtevo glede izročitve železniške proge Djevdjelija - Solun v našo upravo in glede priznanja našega nakupa akcij te železnice. Baš ta odklonitev je povzročila prekinjenje pogajanj med Grčijo in našo kraljevino. Grčija trdi, da bi prepustitev železnice pomenila kršenje grške suverenosti ter je pripravljena privoliti samo v posebno prometno konvencijo glede te železnice.

Kampanja, ki se je razvila o priliki prekinjenja pogajanj, in prijateljska intervencija Francije, kateri se brzkone pridruži še Anglija, je sprožila podrobnejšo razpravo o sporni zadevi. Proti grškemu stališču se z naše strani navajajo tehtni in upravičeni ugovori, kar kažejo, da je atenski pomislek glede kršenja suverenitete neutemeljen.

Prvič se navaja, da smo tudi mi izročili Grčiji v upravo železnico na svojem teritoriju, in sicer železniško progo od Bitolja do obmejne postaje Kenali pred Lerinom v dolžini 18 km, ne da bi se bali za princip suverenitete.

Drugič pa je šla pred nedavnim Ista Grčija napram temu mnogo dlje v svojih koncesijah glede dovolitve ekonomskega dostopa Bolgarije do Egejskega morja, nego zahtevamo danes mi glede Soluna. L. 1923. v decembru so na lausanneski konferenci vse balkanske delegacije predlagale Marico kot mejo med Turčijo in Grčijo. Ko je bil ta predlog obveljal, so se pričela pogajanja o dostopu Bolgarije do Egejskega morja. Šanse Grčije, ki je baš takrat izgubila svojo mahazijsko posest in se je morala odreči celo obsežnemu delu Vzhodne Trakije, so bile tako slabe, da je Stambolijski zahteval celo teritorijalni dohod Bolgarije do Dedeagača. Velesile, ki so Bolgariji v neuillski pogodbi obljubile ta dostop do Egejskega morja, so pustile Bolgare in Grke, da se sporazumejo v direktnih pogajanjih.

Na seji v podkomisiji se je obravnaval grški predlog, da se da Bolgariji samo gospodarski dohod do morja. Venizelos je predlagal v to svrho, da se organizira posebna mednarodna komisija iz predstavnikov velesil in vseh balkanskih držav. Ta komisija ima nalogo, da eksploatira progo Mustafa paša na bolgarski meji — Adrijanopoli - Dedeagač tako na turškem kot na grškem ozemlju in ima suvereno pravo tudi glede določanja tarifov in nameščanja osobja.

Bolgarski delegat Morfov, sedanji poslanik v Parizu, je tedaj vstal in izjavil, da ustanovitev te mednarodne komisije za eksploatacijo železniške proge do Dedeagača ne zadovoljuje bolgarskih interesov. Rekel je, da v imenu svoje vlade zahteva, da se nele popolnoma odstopi imenovana proga, marveč tudi zemljišča, s katerim bi se zvezala z Egejskim morjem.

Nato je Venizelos vstal in svečano ponudil Bolgarom iste prednosti tudi za Solun. Bolgari pa so odklonili tudi to. Pogajanja niso dovedla do uspeha, toda radi bolgarskega upiranja.

Da se danes Grčija boji za svojo suverenost napram zavezniški državi, je dovolj čudno, ko je vendar njena suverenost bila še bolj ogrožena napram Bolgariji, ki ji je bila pripravljena odstopiti ekonomski dostop ne le do Dedeagača, marveč celo do Soluna, dasi tega Bolgari niti zahtevali niso. Če je bila pripravljena, pustiti iz svojih rok upravo železnice na Dedeagač in na Solun zakaj ne bi sedaj tega koncedirala nam zaveznikom, ko so naše potrebe do lastne direktne železniške zveze do Egejskega morja še mnogo akutnejše.

Izsiljevanje denarja za božjo pot

2800% doklada za bakreno cerkveno streho.

V fari Tunjice je župnik Razboršek ugotovil, da je postala potreba prekriti cerkev. Na tozadevni konkurenčni obravnavi, katere so se udeležili župnik Razboršek, oba cerkvena ključarja, par občinskih zastopnikov ter zastopnik cerkvenega patrona, so ti možje sklenili, da se napravi streha iz **bakrene** pločevine, ne glede na to, da je proračun izkazoval za tako streho ogromno vsoto 1,000.000 K stroškov. Upoštevali niso niti mnenja gradbene direkcije, ki je kot izvedenka ugotovila, da so hrastove skodlje ekonomsko najbolj prikladne za viharju izpostavljene cerkve, kakor je tunjiška, ker so take skodlje zelo trpežne in bi po proračunu taka streha stala le 320.000 K.

Ker ni nihče vezan po ustanovi ali pogodbi k stroškom za prekritje cerkve in ker dalje nobeden človek ne ve, da li ima tunjiška cerkev kako premoženje ali dohodkov (to je skrivnost župnika, ki ni vezan polagati računov), odpadejo tedaj vsi stroški na verski zaklad kot patrona in na župno občino. Patron plača eno petino stroškov (po odbitku stroškov za ročna in vozna dela), torej 184.000 K, dočim plačajo vso ostalo vsoto po 816.000 K farani, tudi oni, ki so absolutno zoper tako potratno bakreno streho.

Farani bodo plačali te ogromne stroške na sledeči način: za leto 1924. se je naložila na direktne davke posebna bogočastna doklada 2.800 odst., to je za vsak davčni dinar 28 Din; za leto 1925. do leta 1932. pa po 1.400 odst. bogočastne doklade, torej za vsak davčni dinar 14 Din skozi 8 let. To seveda podviga davčno breme na silne vsote in nihče od klerikalnih pristašev ne bo povzdignil svoj glas, češ, da so to le bogočastni davki, **ampak bo kričal, da so davki Žerjavovi in srbski.**

Klerikalci vpijejo, da so ogromna škofova posestva v Gornjem gradu le v prid obče koristnim institucijam in cerkvam; naj torej prispevajo k kritju tunjiške cerkve in s tem obvarujejo uboge in revne tunjiške farane takih težkih davkov in bremen. Toda njihova ljubezen se pri denarju neha, tudi napram lastnim volilcem.

Excella

je najboljši in vendar najcenejši stroj za rodbino in obrt. — Nadomestni deli za vse stroje.

I. GOREC, LJUBLJANA

palača Ljubljanske kreditne banke

Binkoštna križanka «Jutra»

Rešitev smo prejeli 3562. Pregledati še nismo mogli vseh, vendar pa po dosedanjih rezultatih cenimo, da bo nad 3000 pravilnih. Med temi bomo tekom tega tedna potom žrebanja, katerega podrobnosti še objavimo, določili one, ki dobe razpisane nagrade. Izid žrebanja razglasimo v prihodnji nedeljski številki.

Politične beležke

+ **Danes** se vrši v Sisku veliko zborovanje samostojnih demokratov. Iz Zagreba odhajajo posebni vlaki in pri samem vodstvu so pripravljene mnogotere deputacije iz raznih hrvatskih krajev. Glasom poročil, ki jih je doslej prejelo vodstvo, bo na shodu udeleženih najmanj 10 do 12 tisoč ljudi. Želimo zborovalcem najlepši uspeh in jim kličemo bratski: «Zdravo!»

+ **Volitve v oblastne skupščine.** V zagrebških radičevskih krogih je — kakor beleži «Riječ» — izzvala veliko nezadovoljnost vest, da se volitve v oblastne skupščine vršijo v septembru ali v oktobru. Radićevci so nezadovolini, ker vedo, da je povsem točna prognoza g. Svetozarja Pribičeviča, ki jo je podal v svojem govoru pred deputacijo seljakov iz sisaškega sreza. G. Pribičević je naglasil, da bodo oblastne volitve pokazale, da med štirimi oblastmi na Hrvatskem in v Slavoniji ima narodni blok večino v treh oblastih, radičevci pa samo v eni. Rezultati oblastnih volitev bodo vsekakor činitelj prvovrstne važnosti. Dokazali bodo, kako deplasirane so zahteve radićevcev, ki hočejo izigrati samostojne demokrate iz vlade, pozivajoč se, da imajo radićevci večino v širokih masah Hrvatske in Slavonije. Oblastne volitve bodo končale to legendo. Oni, ki želijo aranžmane z radićevci, želijo najprej videti kakšno moč predstavljajo radićevci in ravno oblastne volitve bodo za to oceno podale dobro merilo.

+ **Odgovornost za pogubne posledice politike SLS** nosita predvsem oba slovenska škofa in njima podrejena duhovščina. Reči moramo, da če je že gospod Jeglič v duševnem oziru preko nekih mej odgovornosti, nismo pričakovali od mariborskega škofa g. Karlina, da bo vodil v Jugoslaviji svojo duhovščino po onih potih, ki jih je hodila v Avstriji. On ni videl, da so razmere v Jugoslaviji druge in da je potrebna popolna preorijentacija duhovščine v smeri, da se potegne ven iz strankarske borbe in da se omeji na versko in karitativno ter drugačno nepolitično delovanje. Ni uvidel, da je naloga duhovščine biti v narodni državi konstruktiven faktor, ne pa razdiralec, ki se nahaja v isti fronti z boljševikom in nekdanjim štajercijancem. G. Karlin je pokazal, da pač ne stoji niti za ped više od svojih vrstnikov in da ni razumel, kaj od njega zahteva nova doba.

+ **Narodni socijalisti in krščanski socijalisti.** «Nova pravda» piše z ozirom na zadnje zborovanje krščanskih socijalistov v Ljubljani, da so krščanski socijalisti še naprej odločeni politično udejstvovati se v SLS, pri čemer jih opozarja, naj ne pozabijo na svoje javne izjave takrat, ko bodo iskali zvez s soc. demokrati in komunisti, katerim so dosedaj prav radi pritrjevali, da nimajo nobenih zvez z Remci, Polaki in drugimi klerikalnimi velekapitalisti. Glasilo narodnih socijalistov pristavlja: «Danes je menda vsakomur jasno, da je tako zvana krščansko socijalistična organizacija samo zato tukaj, da nastopi s svojo firmo takrat, ko se oficijelna SLS ne upa in takrat, ko klerikalna buržuazija reflektira na delavske glasove». Ko tako očita glasilo narodnih socijalistov krščanskim socijalistom odvisnost od SLS in klerikalne buržuazije, pozablja, da so se nesesarji pri zadnjih skupščinskih volitvah prostovoljno podali pod klerikalno zaščito in vodstvo ter volili glavnega predstavnika klerikalne buržuazije. Krščanski socijalisti vsaj naravnost povedo, da hočejo ostati še nadalje zvesti klerikalni stranki in buržuaziji v njej, narodni socijalisti pa nabavljajo proti klerikalcem in klerikalni buržuaziji, volijo pa — klerikalno! — Pisker očita loncu, da je črn!

+ **Doslednost prepeluhovcev.** Istočasno, ko dokazuje Prepeluhovo glasilo «Slov. republikanec», da je priznanje sedanjega državnopravnega stanja v Jugoslaviji samo stvar taktike, ker ni nikjer zapisano, da mora biti večno, prinaša tudi razgovor, ki ga je objavila pred kratkim «Politika» s St. Radićem in v katerem pravi duševni oče Prepeluhovih republikancev in federalistov, da ne postavlja nobenih državnopravnih pogojev in da je ravno sedanje postopanje njegove stranke prava politika, medtem ko je bilo prejšnje propagiranje federalizma in republikanstva samo taktika. G. Prepeluh torej trdi, da je sedanje stališče radičevcev le taktična poteza in pravi, da mora biti državna organizacija federalistična in samoposebi umevno tudi republikanska. Radić pa pravi, da je federalistična in republikanska gonja bila taktika, sedanje njegovo priznavanje monarhije, državnega in narodnega edinstva pa da je prava radićevska politika. Kdo ima prav? Mogoče bi nam tu razsodil g. Puceli, ki se je menda pridružil slovenskim radićevskim federalistom in republikancem zato, ker je Radić priznal monarhijo, državno in narodno edinstvo?!

Iz demokratske stranke

Delo SDS v mariborski oblasti

V nedeljo, 7. junija se je izvršila ustanovitev dveh novih krajevnih organizacij: *v Črni pri Prevaljah* pod predsedstvom g. ing. Fetticha in v *Guštanju* pod predsedstvom g. Ivana Turka. — *V Ivanjkovcih* se je izvršil letni občni zbor tamošnje krajevne organizacije ter je bil ponovno izvoljen za predsednika g. Lovro Petovar. — *V Celju* se je izvršil letni občni zbor srezke organizacije. Predsednikom je izvoljen zopet g. Ivan Prekoršek. — *V Narapljah* se je vršil sestanek krajevne organizacije iz *Ptujske gore*, na katerem so bile sprejete važne resolucije v raznih gospodarskih in socijalnih vprašanjih ter v zadevah poštnega prometa.

V sredo 10. junija zvečer se je vršil v Rogatcu članski sestanek tamošnje organizacije, ki so se ga poleg tržanov udeležili tudi kmetje iz okolice, med njimi zlasti iz Sv. Florjana pod vodstvom našega vrlega župana g. Perkoviča. Zborovalci so z zanimanjem sledili izvajanjem oblastnega tajnika o političnem položaju. Demokratska misel v Rogatcu in okolici lepo napreduje.

V četrtek 11. junija se je vršil dopoldne občni zbor krajevne organizacije v *Žetalah*. Udeležili so se ga najodličnejši možje cele župnije, med njimi trije župani. Po poročilih oblastnega tajnika in g. Malgaja se je izvolil nov odbor s predsednikom g. Francem Mesaričem, posestnikom in županom v Nadolah, podpredsednikom županom Francem Stojnškom iz Čermožiš, posestnikovim sinom Francem Krušičem kot prvim in posestnikom Simon Potočnikom kot drugim tajnikom. Tudi ta organizacija obeta najlepši napredek.

V *Račju* se je vršila ustanovitev nove krajevne organizacije SDS za občine Račje, Podovo, Ješenco, Slivnico in Orehovo vas. Po poročilu oblastnega delegata g. Megliča o položaju in programu stranke se je izvolil odbor pod predsedstvom posestnika Alojza Faleša. Sklenile so se tudi razne resolucije glede gospodarskih in poštno-prometnih razmer. — *V Sv. Duhu na Ostrem vrhu* se je vršil javni shod SDS, ki je trajal od pol 11. do pol 14. in ki ga je otvoril in vodil župan in predsednik krajevne organizacije g. Krampl. Zborovalci — polna soba pri Šantlu — so z zanimanjem sledili izvajanjem g. Robnika o političnem položaju in o gospodarskih vprašanjih, ter so se živahno udeleževali debate. Sprejete so bile važne resolucije glede krajevnih, gospodarskih in prometnih razmer. Pristopilo je zopet večje število članov, tako da šteje ta mlada naša organizacija v tej poprej politično zapuščeni občini že lepo število 35 članov. Razveseljivo je, kako se demokratska ideja v tej najsevernejši točki naše domovine lepo razvija.

V nedeljo 14. junija občni zbor srezke organizacije v *Slovenjgradcu* in občni zbor krajevne organizacije v *Zrkovcih* pri Mariboru.

V sredo 17. junija občni zbor Gospodarskega in političnega društva za I. in IV. okraj v *Mariboru*.

V soboto 20. junija zvečer občni zbor srezke organizacije za Maribor levi breg: popoldne ob 3. uri seja oblastnega načelstva; *zvečer ob 20. redni letni občni zbor oblastne organizacije za mariborsko oblast. Opozarjamo, da se bodo vse zadeve obravnavale na tem rednem občnem zboru ter da odpade prvotno nameravani strankin zbor v nedeljo 21. junija.*

•

+ **Napredek SDS v Slavoniji.** Dne 1. junija so se vršile v občini Vaniskem Vapovu, ki ima 11 vasi, občinske volitve. Prej je imela SDS med 18 občinskimi odborniki samo dva svoja pristaša, medtem ko so bili ostali radičevci, pri zadnjih volitvah pa je dobila v občinskem svetu devet mest, torej polovico.

Naša mala letovišča

Malinska na otoku Krku

Sredi junija 1925.

Slovenci le premalo poznamo in obiskujemo naše Primorje. Izmed mnogih krajev na Jadranu, ki nudijo človeku za solidno ceno prijetno bivališče, sta morda najbolj obiskana Rab in Baška na Krku. Drugod je Slovenec redkost. Tudi v Malinski smo zastopani v brezpomembni manjšini. Večino gostov tvorijo bratje Čehi, katerim so naši obmorski kraji postali druga domovina. Poskrbeli so za veliko reklamo, prevzeli so hotele in restavracije v lastno režijo, skratka dali so našim kopališčem in sezonskim bivališčem skoraj izključno lasten značaj. V rokah imam lepo opremljeni prospekt o Malinski, kot češkem kopališču! Takih prospektov po Jugoslaviji zaenkrat še niso razširili.

Med kraje, kamor, kakor rečeno, le redko zaide kak «Kranjec», prištejemo tudi Malinsko na zapadni obali Krka.. Iz Sušaka jo dosežemo v dobrih dveh urah s parnikom. Zveza je zelo ugodna, ker vozita poleg poštnega parnika še po en motor «Jadranske plovidbe» in trgovca Skarpe iz Malinske . . . Tujcu je na razpolago razen nedelje vsakodnevna zveza na vse vlake, ki odhajajo iz Sušaka, ozir. Reke v zaledje. Kraj leži v prijaznem zalivu, ki ga obdajajo romantični oljkovi gaji in drugo zelenje. Naše oko se ob pogledu na golo kamenje utrudi . . . Iz kraja vodijo lepe ceste po otoku n. pr. v Krk, Dobrinj, Omišalj itd. in je tudi kot izhodišče za izlete po otoku prav pripravno. Sicer pa vlada mir, zrak je čist, komarjev ali drugega mrčesa tukaj ne poznajo.

Za prehrano in stanovanje je sedaj še mnogo prostora. Po vseh stanovanjih vlada največja snaga, česar se nižje na jugu često ne najde. Cene so skoraj povsod izenačene ter variirajo med 10 do 40 Din za sobe z 1 do 3 posteljami . . . Prehrana stane okroglo 50 Din in je zadostna. Med hoteli, kjer dobi tujec celokupno preskrbo, bi bilo v prvi vrsti omeniti «Slavijo», last g. Dinka Radića. Lastnik je prijazen domačin, ki si je znal s svojo vljudnostjo in vsestransko postrežljivostjo pridobiti naklonjenost marsikakega uglednega gosta. Tečna hrana, krasna stanovanja in točna postrežba, to so stvari, ki jih je treba ceniti . . . Poleg sob v hotelu razpolaga g. Radić še s številnimi sobami po raznih dependansah, ki so oddaljene le po par minut od hotela . . . Poleg «Slavije» je še 5 domačih lastnikov v hotelih, oziroma restavracijah: «Triglav», Kvarner» itd... Razen teh je par minut iz kraja še «Hotel Draga», ki je v najemu nekega Pražana in vedno prav dobro zaseden po čeških gostih.

Za kopanje je dvoje kopališč, v Haludovem in v Dragi, oboje po dobrih 5 minut oddaljeno iz kraja. Pot do tja je lepa in posebno ob zgodnjih jutranjih ali poznih večernih urah naravnost divna. Taksa za celodnevno kopanje znaša 3 Din, kar je z ozirom na udobne kabine in lepo lego kopališč brezpomembna malenkost. Kdor si želi več proste narave in divjega morja, lahko izbira na prostem . . . Obala je divje razorana in nudi prijatelju narave sile užitkov.

Malinska spada zaenkrat po vsem prej omenjenem v ono vrsto morskih kopališč, kjer si lahko srednje situiran človek — soliden uradnik in slično — ustvari prav lepih poletnih uric . . . Res je sicer, da proračun rad unese, res je, da je krško vino tako opojno sladko, da ga človek kljub obligatno storjenim sklepom navadno sprejme dobre volje med redne izdatke, vendar pa vse to še zdaleka ne prekaša koristi na zdravju, ki jih človek odtod prinese za jesen in zimo . . . Kdor se je enkrat za 14 dni zaupal g. Radiću na Malinski in njenemu morju, se bo zopet in zopet vračal, vesel in zadovoljen pri prihodu in žalosten pri slovesu. Tudi meni gre že k zadnjem! L. S.

NAŠA MALA LETOVIŠČA

Na razna vprašanja odgovarjamo:

Vse objave, ki spadajo pod to rubriko, objavljamo brezplačno. Zahtevamo samo, da morajo biti zanesljive in točne in da vsebujejo poleg drugih podatkov tudi ceno za stanovanje in prehrano. Objave, ki naj pridejo v nedeljsko številko, morajo biti v naših rokah najkasneje do petka.

Vedno je treba označiti tudi točen naslov, ker posredovanja uredništvo ne more prevzemati.

Po svetu

— *Italijanski imperijalizem.* Rimska «Tribuna» piše z ozirom na ženevska pogajanja da se ne more govoriti o pristopu Italije k renskemu paktu. To vprašanje ne zanima Italije. Brenner ni Ren in ako bo potrebno, bo Italija branila svoje meje z orožjem. Ako bo kdaj Italija sklepala kak pakt, ne bo to pakt za varstvo mej, ampakt pakt za italijansko ekspanzijo onstran sedanjih italijanskih mej. Italija ne čuti potrebe po vojaški pomoči za svojo varnost, pač pa morajo izprevideti druge države, da boleha na ekspanzivnosti, ker radi plodovitnosti ne more svojega prebivalstva več preživljati ter zadrževati med svojimi morji in gorami. Prebivalstvo stremi po vojnih osvojevanjih in zato mora biti Italija imperialistična, ako noče nacionalno propasti. Usoda zahteva, da se bori z drugimi za zrak. Italija ne more vedno prositi miloščine in ako bo prisiljena, bo svojo dosedaj iztegnjeno roko stisnila v pest.

— *Ruski dolgovi Franciji.* Iz Pariza poročajo, da je francosko-ruska komisija za dolgove Rusije izjavila v posebnem komunikeju, da sovjetska Rusija ne more priznati ruskih dolgov Franciji izvzemši malega dela dolgov malih lastnikov in tudi to le pod pogojem, ako dovoli Francija Rusiji večje posojilo za gospodarsko obnovo. Sovjetska Rusija vztraja tudi pri svojih zahtevah glede francoske pomoči protirevolucijonarjem. Francoski strokovnjaki so predlagali, naj se ruski dolgovi določijo na 10 milijard zlatih frankov, ekvivalentno znašajo nominalno 16 milijard. Razen tega se izjavlja Francija pripravljena priznati desetletni moratorij. Do sedanji uspehi pogajanj bodo vnovič predloženi sovjetski vladi v presojo.

— *Poljska pošta v Gdanskem.* Svet Zveze narodov je sprejel mnenje haaškega razsodišča, po katerem je Poljska upravičena, da organizira v gdanski luki lastno poštno službo. Zastopniki Gdanskega in Poljske so sprejeli mnenje haaškega razsodišča, vendar glede določitve pristaniškega pasu zavzeli različna stališča. V bodoče bo vrhovni komisar Zveze narodov pri reševanju gotovih vprašanj vprašal za mnenje tehnično komisijo Zveze narodov.

— *Poštna stavka v Franciji.* Kongres zveze francoskih poštnih uslužbencev je v Toulouse sklenil, da proglasi splošno poštno stavko, ako se ne ugodi zahtevam po zvišanju plač.

Obleke

najboljše, najcenejše ima v največji izberi

J. Maček

Ljubljana

Aleksandrova 12.

Naši kraji in ljudje

Pogreb italijanskih vojakov v Ljubljani

Velika žalna manifestacija.

Ljubljana, 13. junija.

Danes dopoldne so na slovesen način prepeljali v domovino kosti onih 25 italijanskih častnikov in vojakov, ki so bili dosedaj pokopani v Ljubljani in v drugih krajih Slovenije. Krste s preostanki, okrašene z venci in trakovi v italijanskih in jugoslovenskih barvah, so bile danes zjutraj v dveh vrstah postavljene na prostoru pred cerkvijo Sv. Krištofa. Že od 9. ure so se navzlic slabemu vremenu pričeli zbirati ljudje, da prisostvujejo svečanosti. Kmalu so prispeli tudi oficijelni zastopniki. V imenu Italije je bil navzoč generalni konzul markiz Paterno di Sessa v spremstvu odposlanca italijanske armade polkovnika grofa di Prasca ter vsega konzularnega osobja. Našo državno upravo je zastopal veliki župan dr. Baltič, našo armado pa general Živković. Njim se je pridružil ljubljanski konzularni zbor gg. češkoslovaški generalni konzul dr. Beneš, francoski konzul Paul de Flache, avstrijski gen. konzul dr. Strautz, belgijski hon. konzul M. Dular in portugalski hon. konzul Štrucelj. Mestno občino sta zastopala gerent Turk in magistratni ravnatelj dr. Zarnik. Pogrebnim svečanostim so nadalje prisostvovali zastopniki vseh državnih uradov, m. dr. podpredsednik višjega deželnega sodišča dr. Rogina, fin. nadsvetnik dr. Spindler, poštni direktor dr. Gregorič itd., nadalje odposlanci raznih javnih korporacij: Trgovske in obrtne zbornice (gg. Schrey, dr. Windischer, V. Rohrman, Ogrin in dr. Pless), Novinarskega udruženja in drugih.

Kondukt so oskrbele čete ljubljanske garnizije z godbo Dravske divizije. Pogrebne obrede je opravil ljubljanski škof dr. Jeglič z veliko asistenco.

Svečanost se je pričela z ginljivim prizorom. Zastopnik italijanske armade je poslednjikrat pozival ostanke junakov «na dolžnost». Klical jih je po imenu in vsakokrat se je odzval glas: «Tu!» Pretresljivo so nato zadoneli akordi žalostinke vojaške godbe, vojaške čete so izkazale s strumnimi pokreti pozdrav in sprevod se je pričel pomikati po Dunajski cesti čez Dalmatinovo ulico in Miklošičevo cesto na glavni kolodvor. Zastaven redov je visoko nosil na čelu sprevoda črno zastavo, za njim pa naši vojaki žalne trakove in 8 velikih vencev, med njimi venec velikega župana, komandanta Dravske divizije in mestne občine s trakovi v jugoslovenskih barvah. Za godbo Dravske divizije je sledila 200 mož broječa častna četa naše vojske, nato pa kočije duhovščine, za katerimi je stopal naš vojak, ki je na črnem drogu nosil dve zastavi: našo trobojnico in italijansko trikoloro. Sledili sta dve lafeti s tremi pari vpreženih konj. Na vsaki lafeti sta bili privezani dve krsti višjih oficirjev. Nato so se vrstile krste vojakov. Nosilo jih je moštvo naše vojske, in sicer vsako krsto po štirje pešci. Krst, ki jih je nosilo moštvo v rokah, je bilo 17. Končno sta vozili še dve lafeti štiri krste, tri častniške in eno vojaško. Ob krstah je bil častен vojaški špalir.

Za krstami se je razvrstilo žalno spremstvo: zastopstvo Italije, zastopnika naše civilne in vojaške uprave, tuji konzuli, predstavniki uradov in raznih korporacij. Ob cestah so se nabrale goste množice občinstva, ki so odkritih glav izkazovale mrtvim vojakom zadnjo čast.

Na kolodvoru je škof še enkrat opravil žalne molitve, nakar se je general Živković v imenu naše armade poslovil od italijanskih vojakov, slaveč jih kot junake in soborce za veliko zmago. Za njim je govoril generalni konzul markiz Paterno di Sessa in slednjič polkovnik di Prasca, ki se je zahvalil za častno spremstvo. Ob zvokih godbe je vojaštvo z rezkimi dešaržami izkazalo zemeljskim ostankom italijanskih vojakov zadnjo čast, zunaj pred kolodvorom pa so gromovito odjeknili topovski streli. Krste so nato položili v pripravljeni vagon ter jih kmalu nato odpeljali proti Italiji.

Vsa slavnost je potekla izredno lepo in je bila dostojen čin pijtete.

Smrt dr. Ivana Bojničića-Kninskega

V četrtek dne 11. t. m. je preminul v Zagrebu po kratki bolezni ravnatelj državnega arhiva dr. Ivan Bojničić-Kninski. Pokojnik se je rodil dne 24. decembra 1858. v Valpovu. Srednjo šolo je dovršil v Osijeku, filozofijo pa je študiral v Budimpešti. Tam je tudi dobil prvo službo kot pristav v muzejski knjižnici. Iz Budimpešte je bil premeščen v Zagreb, kjer je nadaljeval svoje službovanje. L. 1892. je postal ravnatelj zavoda. To mesto je obdržal do svoje smrti.

Dr. Ivan Bojničić-Kninski je bil resen učenjak. Bavil se je posebno z zgodovinskimi temami. Število njegovih znanstvenih del je veliko. Znana je zlasti njegova Zgodovina Bosne, potem Zgodovina Slavonije v XII.—XVIII. stoletju, knjige o hrvatskem plemstvu, nasledstvenem pravu habsburške dinastije z ozirom na hrvatski prestol, o grbu kraljevine Slavonije, o plemstvu Galicije in Bukovine, dalje zakoni o ogrsko-hrvatski nagodbi itd., itd. Iz njegovega peresa imajo Hrvati tudi slovnico madžarskega jezika.

Bojničić-Kninski je pisal večinoma v nemškem jeziku, ker so edino na ta način bila njegova dela dostopna širokim znanstvenim krogom, katerim so bila namenjena. Od l. 1899 dalje je urejeval »Vijesnik zemaljskog arhiva«, v katerem je obelodanil nešteto člankov znanstvene vsebine. Sodeloval je tudi pri Vijencu, Prosvjeti, Arheološkem vestniku, Starinarju itd. Poleg vsega tega je vršil dolžnosti podpredsednika «Društva za umetnost» in umetno obrt v Zagrebu, bil je zaprisežen tolmač za madžarski jezik na zagrebškem sodišču, član strokovnega poverjeništva v zadevah avtorskega prava, učitelj madžarskega jezika na zagrebški univerzi itd. Bil je mnogokrat odlikovan, med drugim tudi z redom sv. Save.

Z Ivanom Bojničićem-Kninskim izgtnja iz hrvatskega narodnega življenja markantna osebnost znanstvenika, ki je posvetila vse svoje življenje zgodovinskemu raziskovanju diplomatskih in političnih odnošajev na ozemlju Hrvatske, Slavonije in Dalmacije. Njegovo vsestransko uporabnost bo zelo težko nadomestiti v eni sami osebi. Pokojnik zapušča vdovo, dva sina, med njimi enega igralca, ter hčerko, ki se je posvetila slikarski umetnosti.

20letnica smrti junaških vojvod Brane in Bogdana

V petek, dne 12. junija je preteklo 20 let, odkar sta padla junaške smrti dva naša odlična četniška vojvodi, ki sta že davno pred svetovno vojno z bombo in mečem v roki započela veliko delo za osvobojenje naše zemlje na jugu.

Spomladi leta 1905. je poročnik Bogdan O. Hajnc, sin Poljaka, emigranta, komaj 23 let star, prekoračil v družbi več podoficirjev turško mejo, da prične mučno skrivno borbo proti bolgarskim komitašem in turškim tiranom. Toda že na samem pričetku svojega dela, sta četniški vojvoda Bogdan in njegov tovariš vojvoda Brana, bila obkoljena od turške vojske in padla junaške smrti pri selu Petraljice, v krivopalanskem srezu.

Vojvodi Bogdan in Brana sta s svojo četo došla dne 11. junija v Petraljico, kjer sta prenočila. Ko sta zjutraj hotela oditi v selo, sta začula vojaške trombe, ki so svirale na vseh straneh. Vojvodi in njuno spremstvo so bili izdani in obkoljeni. Toda junaška četa je takoj zasedla dve hiši in otvorila ogenj na Turke, ki so se vedno bolj bližali obema hišama. Ko so bili Turki oddaljeni komaj 100 korakov od obeh hiš, v katerih so se nahajali četniki, so zasvirale trombe in turški vojaki so z bajoneti na puškah navalili na hiše in pričeli silovito streljati. Kot prvi je padel vojvoda Bogdan, katerega je strel zadel naravnost v srce. Padli so tudi ostali vojaki in častniki, ki so bili z njim v hiši. Pri življenju je ostal začasno samo vojvoda Brana. Četniki, ki so bili zbrani v drugi hiši, so se pripravljali na borbo, a vojvoda Brana jim je izjavil: «Vi se skušajte rešiti, a jaz ostanem na mestu, da pokažem Turkom, kako umira za domovino srbski častnik». Hiša, v kateri je ostal Brana, je bila seveda tudi obkoljena in nato sežgana. Vojvoda je do poslednjega trenutka junaško vztrajal in streljal na Turke. Ko pa se je hiša začela podirati, tedaj je tudi vojvoda Brana našel smrt pod njenimi razvalinami.

Pred svojim odhodom med četnike, je vojvoda Bogdan napisal oporoko z vsebino: da naj se njegova mala hišica v Beogradu proda, da se 3000 Din izroči njegovemu tovarišu, takratnemu konjeniškemu poročniku Petru Živkoviću, sedaj generalu, a ostali denar naj se izroči četniški organizaciji.

Sedaj, ko je preteklo 20 let od junaške smrti Bogdana Hajnca, mu njegov najboljši prijatelj, sedanji general Peter Živković, postavi spomenik pri cerkvi v selu Petraljice, kjer je vojvoda pokopan s svojimi hrabrimi četniškimi tovariši.

Omeniti je še treba, da je nastopilo proti mali četniški srbski četi okoli 2000 do pasu oboroženih Turkov. Srbski četniki pa so se borili tako junaško, da so pobili in težko ranili 417 Turkov. Tako so se borili junaški srbski četniki za osvobojenje Stare Srbije in Macedonije.

Slava njihovemu spominu!

Spoj Dalmacije s svetom

Na ličko-dalmatinski progi je bilo prošli teden dovršeno postavljanje tračnic. V sredo dne 10. junija je bil spoj gotov in istega dne ob 11. uri se je pripeljal prvi vlak iz Knina. To dejstvo je tako važno, da ga je treba zabeležiti s posebnimi črkami v zgodovini našega prometa.

Šele po dobrih 50. letih vztrajne in naporne borbe z vsemi merodajnimi faktorji je uspelo Dalmaciji dobiti zvezo s svetom. Dokler je bila Dalmacija pod avstro-ogrskim jarmom, so ji tujci odrekali pravico železnice. Potisnili so jo popolnoma v stran. Kaj je bilo pač Avstriji do interesov obstanka zapuščene in zanemarjene Dalmacije! Dunaj je odpravljal Dalmatince samo z obljubami, konkretnih dejstev ni pokazal nikoli.

Toda še večji neprijatelji dalmatinskega napredka, zlasti dalmatinske železnice je bila Madžarska. Madžari so se deset in desetletja upirali spoju Dalmacije s svetom potom direktne železnice. Šele po brezkončnih debatah in pravdah je pristala Madžarska l. 1907 na to, da se zgradi železnica za Dalmacijo. Protivila pa se je temu, da bi železnica šla skozi dolino reke Une. Usmerila je progo preko liškega ozemlja. Madžarska vlada je namreč imela v načrtu izkoristiti liško progo za Reko, ne pa za Dalmacijo. Hotela je preko Dalmacije izsesavati Bosno.

Ta »nagodbena« proga skozi Liko se je začela graditi na Hrvatskem l. 1912., v Dalmaciji pa l. 1914. Med vojno so se dela nadaljevala in ob zlomu Avstrije je bil dobršen del železnice dovršen. A mesto, da bi s dela brzo nadaljevala, je prišla vmes nova zapreka. Italijani so okupirali Dalmacijo, zaplenili so ves material in prekinili delo za cela štiri leta. Šele leta 1923. so se mogla dela obnoviti. Do konca l. 1924. so bila dela na hrvatski in dalmatinski strani v glavnem končana ter so se začele polagati tračnice. Danes je tudi to dovršeno.

Vsa dela pri liški železnici so vodili domači inženjerji, katerim je pomagal domač kapital ter domače delovne sile. Dalmatinski del proge je bil tehnično zelo težak, ker je bilo treba na njem premagati mnogo terenskih težkoč. Samo na 23 km dolgi dalmatinski železnici se nahaja neverjetno število mostov, viaduktov in predorov zelo težke konstrukcije. Dela na dalmatinskem ozemlju je obavljala domača stavbna tvrdka inženjerjev Sinjanovića, Šakića in Šore, rodom iz Splita.

Z liško železnico bo nedvomno mnogo pridobila tudi sama Dalmacija. Proga bo izročena prometu v kratkem času ter bo otvorjena zelo slavnostno.

JEAN SCHREY,
popularni ljubljanski meščan, ki je te dni, kakor smo že poročali, praznoval svojo 70letnico.

Mariborsko pismo

Maribor, 13. junija.

Zadnji čas imamo atrakcije Maribora na desnem bregu Drave. Čez most so napeljali električno razsvetljavo, da tudi ob večeru vidimo odprti Kralja Petra trg, kjer že celi dve leti čakamo začetek zidanja palače Pokojninskega zavoda, pa še vedno niso prišli niti iz porodnih bolečin. Pač, načrte že imajo in tudi stavbni prostor so že odmerili. Za kopanje in zidavo je pa menda sedaj prevroče. — Na levi strani pa so že navozili opeko za novo magdalensko cerkev, ki jo bo tajinstveni stavbni odbor kot specijalist za nočne veselice po temnih gajih v višjo čast božjo zidal po spakedranih načrtih nekega Nemca. Delo Slovenca Vurnika so ignorirali. Še SLS je nad tem tako ogorčena, da se je pustil njen vodja kot župan interpelirati v občinskem svetu po SLSarju. Sedaj bodo gospodu tehantu že navili ušesa, ko bodo v mestnem svetu odobrili nemški načrt. — Interpelirali so pa le.

Hitrejši je bil s svojimi stavbami cirkus Kludsky, ki si je pri bližnjem magdalenskem parku v dveh dneh razpostavil svoje šotore, katere si je pripeljal v 36 vagonih. Narod pridno roma pod njegovo gostoljubno streho od blizu in daleč, peš v dolgih procesijah, vozovi in vlaki so natrpani ženic, deklet in mož. Za pajace in jahačice imamo torej še razumevanje. Opice in kamele baje srečujejo mnogo sorodstva, sloni in celo tigri se dobrodušno muzajo. Okrog 5000 ljudi znaša baje število obiskovalcev dnevno. Operni ravnatelj misli, da bi ne smeli dovoliti cirkusa ravno sedaj, ko je on naštudiral «Tosco». Večen konflikt interesov! Toda naše narodno premoženje še vseeno nekaj prenese. Čeprav je v četrtek Maribor nastopil v višjo čast božjo v polni bojni opremi in ženski paradi pri procesiji in so tudi cirkus napolnili pri dveh predstavah, je bila vendar še v bližnjem Radvanju veselica magdalenskega Olepševalnega društva pozno v noč častno obiskana veselih Mariborčanov. Naši želodci in denarnice so vsaj v začetku meseca močno odporni.

Po beli Tržaški cesti pa so dirjali na Tezno sportniki in prijatelji konjereje. Tudi ti se v Mariboru še vedno precej častno gibljejo, čeprav njihova glorija gine, kakor izumirajo čudovito naglo grofi in baronički. Samo Zagreb nas še zalaga pri dirkah z modro krvjo. Na njihova mesta pa stopajo — mesarji. Kaj hočete, demokracija! In čemu bi končno ravno mesar ne smel dirkati, ko pa smo mu kupili že tudi najnovejši tip avtomobila. Živinske cene padajo, trava je baš letos bujno zrastla mesne cene pa se lahko v Mariboru še nekaj časa drže na dostojni višini, saj slovenske mesarje lahko še vedno seštejemo na prstih ene roke. Sama nemškutarija, bogataši, ki so prišli v mesto kot revni slovenski vajenci, ne da bi znali nemško besedo, ki pa sedaj tudi s svojimi milostljivimi občujejo izključno v marburger - tajč. Da tako nekako.

Strupeni poljub

s Konrad Veidt-om in Emil Janningsom pride v

Kino «Dvor»

Zločini in kazni v Slavoniji

V zadnjih mesecih se dogajajo v Sremu številni krvavi zločini. Puška, nož in sekira so postali tako pokretni v rokah Sremcev, da naglo padajo na tuje glave in povzročajo smrt. Tako je pred kratkim v kotaru Irig seljak Bojić ob priliki sodnega uradovanja ustrelil tožitelja — svojega protivnika in njegovega odvetnika dr. Müllerja iz Rume.

Dne 3. maja je popival Rade Petrić, delavec iz Neradina, v krčmi zajedno z nekim Leiterjem, delavcem iz Šatrinca. Ko so se dobro napili, sta Leiter in Petrić odšla skupno iz krčme. Toda na poti sta se sprla in Petrić je Leiterja s sekiro pobil do mrtvega na tla. V soboto se je vršila proti Petriću glavna razprava v Mitrovici. Obtoženec se je zagovarjal, da Leiterja ni hotel ubiti, ampak samo udariti, ker je psoval četniško udruženje. Petrić je bil spoznan krivim umora, a ker porotniki niso soglasno potrdili umora, je bil obsojen le na 15 let težke ječe.

Oblasti so v zadnjem času pridno na delu, da zatrejo težko moralno pokvarjenost, ki jo je opažati v zadnjem času med tamošnjimi delavci. Žalostno je pač to, da je tudi v Sremu glavni vzrok vsega zla — alkohol.

Žene, zdramimo se!

Medtem ko se me borimo za enakopravnost, nas hočejo oropati še onih najbistvenejših pravic, ki smo jih še imele. Srbski državljanski zakon se baje razširi na vso državo. To bi pomenilo, da žena sploh ne bi mogla podedovati premoženja. Tedaj žena, mati, hči, sestra! Če nočeš biti brezpravna para v lastnem domu, dvigni se! Dokaži z energičnim protestom, da ne daš teptati še tistih borih pravic, ki jih že imaš! **Priti na protestni shod,** ki se vrši v sredo, dne 17. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani hotela Union!

Združeno ženstvo.

Beg devojke iz Novega Sada

V petek ponoči so agenti uprave mesta Beograda naleteli v kavarni Pečini pod Kalimegdanom na lepo devojko, ki je bila povsem dostojno oblečena, a se nahajala v družbi podčastnikov. Agenti niso nikoli videli te devojke v Beogradu in zato so jo pozvali, da se legitimira. Ker pa devojka ni imela pri sebi nobene legitimacije, so jo odpeljali v upravo Beograda in jo kmalu odposlali na zdravniški pregled v mestni ambulatorij. Domnevali so, da spada mladenka v vrsto beograjskih nočnih ptičic.

Toda policija je bila skrajno presenečena, ko se je mladenka vrnila z zdravniškega pregleda s potrdilom, da je še nedolžna. Pri zasliševanju je mladenka izjavila, da se zove Milenka H. in da je hčerka uglednega trgovca iz Novega Sada. Njena mati je že umrla, oče se je drugič poročil, a mačeha je deklico tako sovražila in zaničevala, da je bila primorana zapustiti hišni krov svojega očeta.

V Beograd je dospela ponoči, a ker mesta ni poznala, je naprosila neke podčastnike, da jo spremijo do kakega hotela, kjer bi prenočila. Podčastniki so jo ljubeznivo sprejeli v svojo sredo in jo pozvali, da gre nekaj časa z njimi, da se malo okrepča. Šli so v kavarno Pečini, kjer so se zadržali do ranega jutra. Mladenka jih je sicer prosila, da bi smela k počitku, a oni so jo nagovarjali naj vendar ostane v njih družbi.

Končno je prišla mladenka v roke policije, ki je ukrenila vse potrebno, da se je zopet povrnila k svojemu očetu v Novi Sad.

Jugoslovenski Pantheon

Na petkovem zborovanju Narodne skupščine je stavil ministrski predsednik Nikola Pašić dva nujna predloga. Prvi se tiče narodnega priznanja kralju Petru Osvoboditelju, drugi pa določa za velike borce našega osvobojenja denarno pomoč (v kolikor so borci živi); za tiste, ki so padli, pa predvideva med drugim zidavo Pantheona, v katerem se kosti žrtev pokopljejo skupno.

Pantheon ni hram bogov, kakor se večkrat napačno tolmači, temveč prostor, ki je posebno svet. V Rimu je sezidal prvi Pantheon M. Agrippa leta 27. po Kr. roj. Trajan je Agrippovo stavbo uničil z ognjem. Pozneje je je obnovil cesar Hadrijan in papež Bonifacij IV. je izpremenil Pantheon l. 607. v cerkev. Po njegovi zaslugi se je stavba ohranila poznejšim rodovom. V rimskem Pantheonu so pokopani veliki možje italijanskega naroda, med drugim kralj Viktor Emanuel II. in slikar Raffael.

Tudi Francozi imajo svoj Pantheon, ki je nastal prvotno iz cerkve Sv. Genovefe, zaščitnice pariškega mesta. Kralj Ludovik XV. je položil l. 1764. temeljni kamen za stavbo, katero je zamislil stavbenik Soufflot. Leta 1791. je dobila zgradba ime Pantheon Francais. Obenem je bilo določeno, da je namenjena za pepel velikih mož francoskega naroda.

Čehi imajo svoj Pantheon v Pragi, Poljaki v Varšavi. Za naš jugoslovenski Pantheon je napravil osnutek pred poldrugim desetletjem kipar Meštrović. Nazval ga je »Kosovski hram«. Žal, da je ostalo doslej samo pri načrtu tega hrama in da ni prišlo do realizacije velike Meštrovićeve ideje, ker so nastala med državo in med umetnikom nasprotstva.

Kljub temu pa izgleda, da bomo dobili svoj Pantheon in morda ga bo postavil baš kipar Meštrović. Ideja, kakor je videti, polagoma dozoreva. V Pantheonu bodo počivali jugoslovenski velikani, ki so položili svoje življenje na oltar domovine. Predvsem bodo pokopani v Pantheonu vojvoda Mišić, vojvoda Putnik, bivši predsednik narodne skupščine Andra Nikolić, bivši predsednik vlade Stepan Novaković, bivši ministrski predsednik Laza Paču, minister Milenko Vesnić, prota Milan Gjurić in še marsikdo drugi, ki počiva danes v tuji zemlji. Njihove kosti bodo ekshumirane in prenešene v domovino in pokopane na državne stroške. Pantheon bo torej poleg spomenika kralju Petru Osvoboditelju velik dokaz, kako svobodna Jugoslavija spoštuje in ceni vse svoje prave sinove, ki so se žrtvovali za njeno blagostanje.

Vi se morate smejati, smejati in zopet smejati

najboljšemu komiku Amerike **Monty Banks-u**

v senzacijonalni burki

„Vražji deček“

Od danes dalje v

LJUBLJANSKI DVOR

kino Telefon 730.

Predstave: ob delavnikih ob 4., ½ 6., ½ 8. in 9. — Ob nedeljah ob ½ 11., 3., ½ 5., 6., ½ 8. in 9. uri.

SRAJCE

barvaste à 2 ovratnika Din 85·—
barvaste à 2 ovratnika Din 110·—
bele pique prsa Din 95·—
Panama češke Din 95·— 105·—
Hlače gradl Din 45·—
Tetra hlače Din 60·—

Krasna izbera! Dobro blago!

P. MAGDIC, Ljubljana.

Reorganizacija „Hrvatske Matice“

»Hrvatska Matica« bo imela v kratkem občni zbor za l. 1925. Odbor društva bo iznesel ob tej priliki na zborovanju celo vrsto predlogov, ki se tičejo reorganizacije ustanove ter imajo namen pomagati Matici zopet na predvojno višino.

Kakor mnogo sličnih inštitucij, je prišla »Hrvatska Matica« po vojni v veliko zadrego. Prelšnja pravila so postala fluzorna spričo denarnega položaja. Člani-ustanovitelji so izgubili stare pravice, ker se je vrednost njihovega vloženega kapitala radi vojne zmanjšala. Za književne edicije so morali vsi odjemalci knjig brez razlike doplačevati znatne vsote in tako se je zgodilo, da se je predrugačilo vse: poverjeniki, člani in glavnica. Matici je pretil pogin. Le vneti propagandi nekaterih kulturnih delavcev se je zahvaliti, da ni društvo prenehalo obstojati, kakor se je to zgodilo s »Slovensko Matico« v Ljubljani.

Čudno je sploh, da je po prevratu »Slovenska Matica« morala ustaviti delovanje in da gre obema srbskima Maticama (Matici Srpski v Novem Sadu ter Srpski Književni Zadrugi v Beogradu) baš sedaj po vojni boljše kakor poprej. Ti dve ustanovi sta dosegli svoj predvojni nivo in sta ga celo prekosili. »Hrvatska Matica« koraka neko srednjo pot med »Slovensko Matico« in omenjenima srbskima zavodoma. Za življenje ima preveč, za smrt premalo, in ker se je odločila živeti, mora pač najti konkretno rešitev svoje eksistence v taki obliki, ki bo v skladu z današnjim časom.

Število članov »Hrvatske Matice« je bilo pred vojno toliko, da so se tiskale društvene publikacije v 12 tisoč izvodih letno. Po vojni je padla naklada knjig za polovico. Ker v takem položaju ni mogoče vztrajati brez velike gmotne škode, je bilo sklenjeno, da se Matica preuredi v splošno hrvatsko prosvetno organizacijo.

Poglavitni vzrok Matičine oslabelosti tiči pač v tem, da je bila prekinjena kontinuiteta v rednem izdajanju knjig. Tri leta ni »Hrvatska Matica« sploh tiskala publikacij, potem je začela izdajati knjige v skrčenem obsegu. S tem je izgubila mnogo starih prijateljev in naročnikov, ki so bili glavni vir njenega delovanja. V tem času sta se na Matičin račun močno okrepili dve drugi privatni založništvi — Zabavna biblioteka in Narodna Knjižnica.

Kakor vidimo, je prišla Matica v položaj, da se je morala odločiti, ali naj sploh nadaljuje svoje delo ali pa, če naj vse skupaj ustavi. Odbor društva se je zavedal posledic, ki bi nastopile, če bi obveljala druga alternativa. Odločil se je za nadaljevanje dela, toda obenem tudi za izpremembo pravil in reorganizacijo društva.

V hrvatskih listih beremo sedaj nekaj konkretnih predlogov, na kakšni podlagi bi se morala Matica reorganizirati, da doseže in po možnosti nadkrili svoje predvojno stanje. Treba je v ta namen najprej izpremeniti denarne postavke pri vseh vrstah članov. Matica mora dvigniti svojo glavnico na več milijonov Din, s katerimi ji bo mogoče obratovati kakor zahteva poslanstvo takega kulturnega zavoda v današnjih časih. Letno članarino bi trebalo zvišati na 75 Din, kar bi nekako odgovarjalo predvojni vsoti šestih kron. Če bi Matica pod temi pogoji pridobila 10 tisoč članov, kar ni izključeno, potem bi bila stvar v redu in zavod bi bil rešen opasnosti pogina ter popolnoma zasiguran.

Slišijo pa se glasovi, naj bi »Hrvatska Matica« začela izdajati poleg svojih rednih

Danes ob 17'45 **Na igrišču „Ilirije"** **Ob vsakem vremenu**

I. kolo za prvenstvo države. V Ljubljani tekmujeta Ilirija : Bačka

prvaka ljubljanskega in subotiškega nogometnega podsaveza.

3312a

publikacij tudi »Kmečko knjižnico«, ki bi obsegala letno dve knjigi, eno beletristične, drugo poučne vsebine. Optimisti upajo, da bi Matica na ta način lahko pridobila kakih 50 tisoč naročnikov med seljaki, ki bi letno rade volje žrtvovali po dvajset Din. Ti kmetje bi polagoma postali dostopni tudi za ostalo knjige, iz njihovih vrsta bi se rekrutirala armada bodočih Matičarjev.

»Hrvatska Matica« se nahaja danes na važnem križišču. Če bo ubrala pravo pot, nastane zanjo lahko doba novega procvita in velikanskega vpliva na hrvatsko maso. Če pa se ne bo znala prilagoditi današnjim razmeram, bo prisiljena še nekaj časa životariti in se končno raziti ali pa ostati iluzorno društvo na papirju.

Pavel Košir

Dne 18. aprila je umrl v Prevaljah na Koroškem nadučitelj g. Pavel Košir, mož, ki je s svojim delom kot šolnik, vrtnar, folklorist, strokovni in mladinski pisatelj zaslužil, da mu posvetimo vsaj nekaj vrstic v spomin.

Rodom iz Loge vasi pri Vrbskem jezeru je doživel trnjevo pot koroškega slovenskega učitelja. Šele Narodna vlada v Ljubljani mu je dala ob prevratu zadoščenje za vsa ponižanja in ga imenovala za šolskega nadzornika za velikovški okraj, kjer je z veliko vnemo organiziral slovensko šolstvo in izdajal za mladino »Mlado Jugoslavijo«. Šolo je hotel približati narodu, pri mladini pa je skrbel posebno za vzgojo srca. V podružnici Sadjarskega in vrtnarskega društva v Prevaljah je skušal združiti k skupnemu delu delavca, kmeta in uradnika. Ako bi mu bilo usojeno še nekaj let delovanja, bi postale Prevalje privlačna točka za vse vrtnarje in ljubitelje cvetlic. Bil je dalje vnet sadjar in se je brigal tudi za vse druge panoge kmetskega gospodarstva. Pridno je zbiral narodne popevke, pesmi in pravljice za mladino. Nekaj jih je izdal, druge še čakajo tiska. Zanimal se je za vzgojno in mladinsko književnost drugih narodov in imel precejšnjo zbirko te literature v raznih jezikih. Več člankov narodopisne vsebine je objavil v »Charintiji« in v »Časopisu za zgodovino in narodopisje«. Še kratko pred smrtjo je poslal nekemu znanemu dunajskemu učenjaku obširnejšo razpravo o ljudski medicini na Koroškem. Bil je tudi dober poznavalec naše planinske flore in naših gob.

Izguba ožje domovine ga je silno potrla, vendar pa ni izgubil vere v lepšo bodočnost. Nacijonalizem je pomenjal zanj predvsem delo in žrtev za narod. Življenje mu je bilo en sam delovni dan!

Rendlu, ki nam je z veliko požrtvovalnostjo in krepko roko pomagal pri vsej prireditvi. — Kolašice.

SV. LOVRENC NA DRAVSKEM POLJU. Tukaj je umrl dne 7. junija dolgoletni sodni dostavljač in občinski tajnik Jurij Tumpej v 71. letu starosti. Njegov pogreb je pričal, kako so ga občani spoštovali. Poleg številnega občinstva so se ga udeležili župan z odborniki in požarna bramba. Jurij Tumpej je bil obče znan ne le pri Sv. Lovrencu na Dr. polju, ampak v celem ptujskem okraju kot izredno dobrosrčen človek. Leta 1899. je pokojni Jurij Tumpej organiziral še obče znani obračun s ptujskimi Nemci z Ornigom na čelu o priliki volilne kampanje, ko je nastopil prvi slovenski kandidat dvorni svetnik Ploj. Istočasno se je tudi začelo politično preganjanje J. Tumpeja od strani Nemcev, ki so imeli takrat vso oblast v rokah. Ptujski Nemci od takratnih volitev niso sklicali pri Sv. Lovrencu nobenega shoda več.

ELITNI KINO Matica
Telefon 124.
Predstave danes ob: 3., 5., 7., 9. uri.
Umetniški orkester pri **vseh** predstavah.

Jahanje — Plavanje — Skakanje — Boks — Sugestija — Hipnoza — Smrtnonevarna vožnja s hidroplanom itd.
Vse to Vam v vsem svojem sijaju prikazuje predrzno smeli
EDDIE POLO
V napeto-zanimivem senzacijonalnem filmu
Skrivnostno bodalo

Dopisi

STUDENEC - IG. Prostovoljno gasilno društvo na Igu vabi vse prijatelje gasilstva k veselici, katero priredi dne 14. junija na vrtu nač. Erjavca. Svira godba Dravske divizije z Ljubljane. Za dobro zabavo in točno postrežbo je preskrbljeno. Okrajna gasilska vaja se vrši ob 3. uri popoldne. K obilni udeležbi vabi odbor.

JESENICE. V torek dne 16. junija ob 8. uri zvečer se ustanovi pri «Humru» mladinska organizacija «Edinost». To je za Jesenice razveseljiv pojav. Do tedaj vsa zbegana mladina bo imela skupno torišče, kjer se bo lahko udejstvovala sebi v ponos, napredni misli in narodu pa v korist. Mladeniči, vabimo vas k ustanovitvi!

KOROŠKA BELA - JAVORNIK. V nedeljo, dne 21. junija ob 3. uri popoldne priredi naš Sokol na lastnem prijetnem in senčnatem zemljišču svoj javen nastop. Sleherni od nas se trudi, da bo ta nastop v vsakem pogledu najbolje uspel. Spored telovadbe je vsestransko pester in za pošteno zabavo bo tudi dobro preskrbljeno. Priznana jeseniška sokolska godba nam bo kratila čas pred in po telovadbi, plesalkam in plesalcem pa bo dana prilika zadostiti v polni meri njihovi strasti. Za žejne in lačne bodo skrbeli številni paviljoni, dobitki na srečolovu pa so taki, da jih bo vsak vesel. Nadejamo se obilne udeležbe iz vseh krajev, zlasti bližnjih, saj so železniške zveze zelo ugodne. Opozarjamo na ta svoj nastop posebno mnogoštevilne posetnike krasne Golice, Stola in drugih velikanov, ki bodo našli pri nas najslajši in najzabavnejši počitek. Bratje, prijatelji, posetite nas v obilnem številu in pomagajte nam v tem narodno ogroženem kraju.

CERKNICA. Preteklo nedeljo, dne 7. junija se je vršilo odkritje spominske plošče v svetovni vojni padlim vojakom iz cerkniške župnije, ki jih je precejšnje število. Spominska plošča je vzidana v lični kapelici, stoječi ob vhodu v Cerknico v smeri od Rakeka sem. Slavnosti so se udeležila vsa tukajšnja in okoliška društva in korporacije ter zastopniki uradov in jako veliko število ljudstva. Lepo vreme je slavnost znatno povečalo. Slavnostni govor je imel bivši vojni kurat g. Hafner. Bil je sicer precej dolgovezen, a izvedel ga je vobče še dokaj dobro, samo eno opazko bi si bil prav lahko pridržal. Dejal je namreč: «Hvala Bogu, je pre magano stališče, ko so se skoro izključno slavili in častili oni, ki so svojčas izdajali Avstrijo». Izdajstvo od izdajstva je zelo različno, o tem se je že mnogo pisalo. To g. kuratu gotovo ni neznano, zato bi bilo mnogo bolje, da bi ne bil izustil teh besed; njegov govor bi bil napravil dosti boljši vtis nego tako. Odobravamo vsa dejanja, ki gredo za tem, da se ohrani častен spomin našim v svetovni vojni padlim rojakom, otresti pa se ne moremo vtisa, da je bila ta slavnost nekam strankarsko pobarvana, da je napeljavala vodo na klerikalni mlin.

METLIKA. Metliška osnovnošolska mladina je pod vodstvom svojega učiteljstva zbrala v proslavo obletnice poroke Nj. Vel. kralja Aleksandra I. in Nj. Vel. kraljice Marije za «Ligo proti tuberkulozi» 25 Din in za Rdeči križ 367 Din 25 p. To sporočamo vsem onim meščankam in meščanom, ki so blagovolili sumničiti, da zbirko pobaše učiteljstvo. Ti ljudje sodijo pač učiteljstvo po svojem zaupniku, ki je prejel od svojega someščana 500 Din, da podkupi zapriseženega sodnega cenilca, pa si je v svoji poštenosti 300 Din obdržal. Pika.

ŠMARTNO PRI LITIJI. Gasilno društvo v Šmartnem pri Litiji praznuje dne 12. julija 40-letnico obstoja, na kar že danes opozarjamo bratska okoliška društva, ter se pri poroča, da ta dan v čim večjem številu posetijo našo Šmarsko vas. 1266

LAŠKO. Bridke pritožbe se čujejo sedaj iz vrst najemnikov, uradnikov, obrtnikov in delavcev ter sploh vseh gospodarsko šibkejših slojev. V kratkem bomo namreč priklopljeni k falski elektrarni ter bo pogodba s sedanjo elektrarno prenehala. V to svrho se merajo dosedanje pomanjkljive notranje instalacije renovirati. Gradbena direkcija se je postavila na stališče, da so vsi stari elektrovodi za nič in se morajo nadomestiti z novimi, kar seveda instalacijske tvrdke izkoriščajo za dosego večjega zaslužka. Zahteva se da mora biti vsa napeljava v medenih ali svinčenih ceveh, vrvice ne zadoščajo. S tem se pa strankam nalagajo ogromni stroški, tako da se bo marsikdo moral odreči električni razsvetljavi, ki jo je imel dosedaj. Stvar vzbuja veliko ogorčenje, ker ljudje vidijo, da so v sosednji Šmarjeti zadoščale vrvice in se je napeljava tamkaj izvršila šele pred par meseci. Apeliramo na gradbeno direkcijo, naj ne nastopa s tako rigoroznostjo. Prizadetim pa priporočamo, naj instalaterjem naročijo le taka dela, ki so neobhodno potrebna. Če so vrvice brezhibne in preizkušene na 220 in več voltov, bodo pač še lahko nadalje ostale v rabi, četudi trdijo instalaterji, da ne. Naše županstvo bo pri končnem pregledu napeljav znalo primerno intervenirati pri gradbeni direkciji, da bodo iste odobrene. Torej ne dajte se begati!

VIRŠTANJ. Po zaslugi tukajšnje učiteljice in g. Jak. Bovhata iz Verač se je končno vendar ustanovilo v Virštanju dramatično gledališče, ki že žanje prav lepe uspehe. Igralci so že s prvim nastopom osvojili občinstvo. Na binkoštni ponedeljek sta se uprizorili igri: «Anarhist» in «Sovražnik žensk». Igralci so pokazali dokaj dobre volje in skrbne naštudiranosti. V splošnem pa se lahko reče, da so ženske nadkriljevale moške. Gledališče v Virštanju bo imelo lepo bodočnost, če se bodo igralci intenzivneje posvetili svojemu kulturnemu poklicu. Virštanjčani in njih sosedje pa naj gledališču priskočijo z gmotnimi sredstvi na pomoč. Naprej po začrtani poti za «narodov blagor»!

KRŠKO. Podružnica Kola jugoslovenskih sester Krško - Videm je priredila v nedeljo dne 7. junija javno tombolo, katere čisti dobiček se bo porabil pri prihodnji božičnici za tukajšnje najrevnejše šolarje. Z ozirom na humano prireditev je bilo sicer pričakovati večje udeležbe krškega občinstva, vendar je klub temu gmoten uspeh povsem zadovoljiv. Podružnica se tem potom najprisrčneje zahvaljuje vsem tukajšnjim obrtnikom in trgovcem, kakor tudi vsem drugim, ki so nam s tako lepimi dobitki priskočili na pomoč, ali so z denarnimi prispevki pripomogli k moralnemu in gmotnemu uspehu prireditve. Pohvalno naj bodo omenjene tudi male učenke, ki so s tako veliko vnemo prodajale srečke in cvetlice, ter s tem pokazale, da se kot prave podmladkarice ravnajo po geslu: Pomagaj bližnjemu! Končno, **a v prvi vrsti pa bodi zahvala g. Francu**

Sport

Krasen sportni dan v Celju

S. K. Celje je povodom svoje petletnice priredil prošli četrtek veliko sportno prireditev.

Ob 10.30 je bil v Žalcu start za tek na 10 km. Prvi je prišel na cilj, pred celjskim kolodvorom, Radoš (Atletiki, Celje) v času 45.15:7.

Ob 11.30 se je vršil propagandni stafetni tek skozi Celje na 1350 m dolgi progi. Bilo je šest predaj od 180 do 285 m. Od prijavljenih 9 stafet jih je startalo 7. Zmagalo je moštvo S. K. Celje v postavi: Wagner, Natek, Regner, Vrečko, Kopušar, dr. Perpar. Takoj na prvi progi pridobi Celje vodstvo po Wagnerju ter ga obdrži do tretje predaje. Tu vsled padca Regnerja izgubi precej na terenu, tako da vodijo preko četrte in pete proge Ptujčani. Na zadnji progi pa pridobi Celje po Perparju zopet vodstvo in zmago. Kot drugi se plasira moštvo 39. p. p. tretje mesto zavzame S. K. Ptuj. Občinstvo, ki je napolnilo vse ulice, je z velikim zanimanjem sledilo zanimivemu boju.

Popoldne se je vršil na sportnem prostoru na Glaziji lahkoatletski miting. Prijave za vse točke so bile izredno številne. Rezultati so presenetljivo dobri, deloma celo na mednarodni višini in so številno sportno publiko prijetno iznenadili. Postavljena sta bila dva nova rekorda: jugoslovenski rekord v skoku v višino je zrušil član S. K. Celje, mladi Lukaščik, ki je z 1.80 m postavil nov rekord v tej disciplini. Dalje je zboljšal Perpar svoj slovenski rekord na 200 m. 23.1. Pohvalo zaslužijo tudi lahkoatleti 39. p. p., ki so pod vodstvom g. kapetana Potočnika postavili povprečno najbolj streniran tim. Z intenzivnim treningom bi poedinci brez dvoma postali resni konkurenti našim rekorderjem in prvakom. Najboljši rezultati mitinga so sledeči:

tek 100 m (18 tekm.): Perpar 11.3;
tek 200 m (7 tekm.): Perpar 23.1;
skok v dalj (12 tekm.): Gradischer (Atl.) 5.60;
skok v višino (14 tekm.) Lukaščik 1.80 m;
met krogle: vojak 39. pp. 10.83 m.

Po mitingu se je vršila nogometna tekma med S. K. Celje I. in Old boys Celje, ki je končala z zmago prvega v razmerju 3 : 1. Poset publike za Celje rekorden. Zvečer se je vršil na vrtu restavracije «Evropa» koncert ljubljanske vojaške godbe pod vodstvom dr. Čerina, ki je bil izredno dobro obiskan. Ljubljanska divizijska godba je požrtvovalno sodelovala tudi pri sportnih prireditvah.

Lahkoatletski miting Ilirije
Krasen skok v višino. Zgaga (Marathon, Zagreb) doseže 173 cm.

Lahkoatletski miting «Ilirije»
Ena najlepših točk sporeda. Valtrič (Primorje) reže na 400 m v krasni formi cilj pred Rosenkranzom (Hašk), najmočnejšim tekačem Jugoslavije na tej progi, in postavi s časom 52.8 nov slovenski rekord.

Prvenstvena tekma Bačka (Subotica) : Ilirija

Danes ob 17.45, igrišče Ilirije.

Predtekma Ilirija rez. : Primorje rez. ob 16.30.

Kot prvak subotiškega nogometnega podsaveza nastopi danes JAD «Bačka» v I. kolu tekem za prvenstvo Jugoslavije proti našemu prvaku S. K. Iliriji. Bačka velja popolnoma upravičeno za najboljšim klubom v državi enakovredno moštvo, z efektno in koristno, vedno na uspeh usmerjeno igro. Poleg tega uživa sloves absolutno fair moštva. Nobenega dvoma ni, da bo naša sportna publika sprejela subotiškega reprezentanta kot milega in dobrodošlega gosta. — Zadnji rezultati Bačke: proti Jugoslaviji v Beogradu 0 : 1, proti Concordiji (Zagreb) 2 : 1, proti Hašku je dosegla 11. t. m. z nekompletnim moštvom izid 2 : 1. Slika moštva je razstavljena v izložbi trg. Magdić. Proti Iliriji nastopi danes kompletna z izjemo halfa Copka, ki je pri vojakih.

Sestava Bačke: Virag-Kujundžić, Gubić-Šefčić, Vukov, Poljaković-Rudić, Kikić, Kovač, Marcikić, Slezak. Najboljše moči v moštvu so Kujundžić, Virag in Slezak, ki so nastopili že v drž. reprezentančnem moštvu.

Sestava Ilirije: Miklavčič-Pogačar, Beltram-Dekleva, Zupančič II, Lado-Zupančič I, Pevalek I, Oman, Doberlet, Pevalek II.

Ilirija je absolvirala povodom gostovanja Venezije posebno primeren trening za današnjo prvenstveno tekmo. Tudi Bačka goji namreč ono hitro, energično igro s pretežno dolgimi pasi in vporabo izvrstnih kril. V Bački naleti na enakovrednega protivnika in računati mora vnaprej na trd boj, v katerem bo odločila večja vztrajnost, hitrost in borbenost. Ilirija utegne imeti nekoliko prednosti v skupni igri in v večji homogenosti moštva, Bačka nasprotno v hitrejšem startu in boljši igri z glavo.

Okrožnica JNS vsem nogometnim podsavezom

Upravni odbor JNS je na anketi dne 20. maja 1925. izdal važne odredbe, kojih glavni namen je v tem, da se zdrži disciplina igralcev, funkcijonarjev klubov ter nogometnih sodnikov na igrišču. Glavne točke te važne okrožnice, ki je bila odposlana vsem podsavezom, so sledeče:

1. Zbor nogometnih sodnikov naproša svoje člane: a) da se marljivo vežbajo in proučavajo pravila, da postanejo po vsem sposobni za vodstvo nogometnih tekem; b) nogometni sodniki naj ob pričetku vsake tekme opozore kapetane moštev, da je vsak ugovor proti sodnikovim odločitvam na igrišču povsem nedopusten; c) vsak igralec, ki bi ugovarjal sodnikovim odločitvam, se ima brezpogojno izključiti in sodnik mora to navesti v svojem poročilu; d) vsak opomin ali ukor najsibo združen z izključitvijo ali ne, mora sodnik v svojem poročilu objektivno obrazložiti; e) sodniki morajo poročila o tekmah pravočasno odposlati podsavezu, a duplikat istega upravnemu odboru JNS v svrho kontrole; f) opozarja se sodnike, da se morajo strogo držati določb § 13 nogometnih pravil; g) vsaka kršitev dolžnosti ali prekršitev pravil se bo dosledno kaznovala v smislu pravilnika JNS; h) da se JNS o določeni kazni takoj obvesti.

2. Upravni odbori podsaveza morajo na svoje člane-klube izdati nastopna navodila: a) da se morajo igralci brezpogojno pokoravati odredbam sodnika na igrišču; b) da proti odločitvi sodnika ni priziva in da se nihče in tudi kapetani moštev nimajo pravice spuščati v razgovore s sodnikom; c) da se funkcijonarji klubov nimajo pravice vmešavati v odločitve sodnika, ampak imajo dolžnost vzdržati red na igrišču in disciplino pri svojih moštvih; d) da se bodo kaznovali vsi klubi, funkcijonarji in reditelji, ki bi ne vršili točno svoje dolžnosti na igrišču.

izgotovljene obleke
O. Bernatović
Ljubljana
— — — Mestni trg

Nova razvrstitev zagrebških nogometnih klubov

ZNP je na svoji zadnji seji sklenil, da predloži glavni skupščini svoj predlog glede nove razvrstitve klubov v razrede. V bodoče naj bi bili le trije razredi, a samo prva dva razreda z A in B skupino, dočim bi tretji razred bil edinstven. Razvrstitev bi bila sledeča:

I. A razred: Gradjanski, Hašk, Concordija, Sparta, Croatia, Železničarji.

I. B. razred: Tipografija, Derby, Viktorija, Ilirija, Zmaj, Makabi.

II. A razred: Uskok, Slavija, Sokol, Croatia P., Poštanski, Slaven, Sava.

II. B razred: Ferraria, Atena, Unitas, Grafika, Olimpija, Amaterji, Zagreb.

III. razred: Južne železnice, Grič, Sloga, Pekarski, Borongaj in Mačevalački.

Damski lahkoatletski miting Češkoslovaška : Jugoslavija in medmestna reprezentančna hazenska tekma Praga : Ljubljana v Ljubljani. Po poročilih zagrebških listov se vrši 11. in 12. julija v Ljubljani damski lahkoatletski miting Češkoslovaška : Jugoslavija in medmestna hazenska tekma Praga : Ljubljana. Opozarjamo merodajne podsaveze na kratek čas, ki nas deli od teh naših nastopov. Nujno je potrebno, da nemudoma ukrenejo vse potrebno, da Ljubljana ne bo zaostala za Beogradom in Zagrebom niti v sportnem oziru, niti kar se tiče gostoljubja. Ženska lahka atletika je v Ljubljani bolj razvita kakor v ostali Jugoslaviji, zato upamo, da nas bo dostojno reprezentirala v borbi s Čehoslovakinjami, ki zavzemajo v tej panogi eno prvih mest na svetu.

LNP. Seja poslovnega odbora se sklicuje za pondeljek, 15. t. m. ob 20. v lokal Sportne zveze, Narodni dom. — Predsednik.

Splitski «Sportski Svijet» je prenehal izhajati.

Desetletnica Saška. Sarajevski amaterski sportski klub bo meseca avgusta praznoval desetletnico svojega obstanka. Ob tej priliki bo priredil velike sportske prireditve. Sašk je bil ustanovljen pred desetimi leti pod imenom Hrvatski sportski klub. Njegovo agilno delovanje je prekinila vojska. Takoj po prevratu je zopet pričel s svojim delovanjem ter dosegel, da so zginili tudi vsi sportski klubi s separatističnimi tendencami.

Sprememba off-side pravil. Glavna skupščina angleške nogometne asocijacije je sprejela s 142 proti 45 glasovom predloženo spremembo off-side pravil, po kateri niso 3 ampak že 2 igralca dovolj, da stoji nasprotni igralec off-side. To izpremembo bo predložil angleški savez v odobritev internacionalni Board organizaciji.

Sportnim kolesarjem v prevdarek. Ker slišim, da se nameravajo nekateri podjetni kolesarji podati s kolesi v Južno Italijo in v Sicilijo, svetujem da z ozirom na ravnokar dovršeno turo s kolesom po teh krajih, da svojo namero opuste, ker so pota slaba in večinoma prav bregovita, udobnosti v manj prometnih krajih pa nikake. Razun tega pa pričenja sedaj pritiskati v teh krajih huda vročina. Tudi motociklistom bi ne svetoval ekskurzij v te kraje; pač pa se izplača taka tura avtomobilistom. Nasprotno so pa idealne ceste in mnogo ugodnejši pogoji za prijetne kolesarske ture po Benečiji, Lombardiji in Piemontu tja do francoske meje. — Fr. Gombač.

Arne Borg je izboljšal svoj svetovni rekord v plavanju na 1000 yardov od 12:16.8 na 12:09.1.

Kriza v največji sportni organizaciji. Kakor je bilo pričakovati, je sklep kongresa FIFA v pogledu rešitve profesijonalnega vprašanja ostavil zelo mučen dojem. Sam potek te razprave ni mogel zadovoljiti one sportne nacije, ki so se trudile, da se zlasti glede nogometnega sporta rešijo povoljno nekatera načelno važna vprašanja. Sklep kongresa FIFA dokazuje, da je kongres zgrešil svoj cilj, ker ni mogel trezno in smotreno rešiti vprašanja amaterstva in profesijonalizma. Časopisje naglaša, da je FIFA izgubil vso svojo avtoriteto in vsled tega je ta vrhovni forum nogometnega sporta izgubil tudi svoj raison d' etre. Skupina držav s Švedsko na čelu je izjavila odkrito svoje nezadovoljstvo in že se poroča, da bo Švedska izstopila iz FIFA in se pridružila Angliji. Švedska se je v tej zadevi obrnila tudi na Avstrijo in izgleda, da bo prišlo v kratkem do lasnega razkola v FIFA.

Domače vesti

Državnik iz Velikih Lašč

Gosp. Pucelj se nekam kislo drži, ker ga je «Jutro» promoviralo za državnika. Pravi, da smo se s tem norčevali tudi iz Levstika, ki je tudi Laščan, in iz Trubarja, ki je tam blizu doma, iz mlina na Rašici.

V Velikih Laščah se pa muzajo, v Sodražici smejijo, v Ribnici krohotajo, in še večja množica je zbrana, ki spod druzih so zvonov, s Polja, Roba in Škocjana, poleg laških farmanov. Vsi se izpraševajejo: Zakaj so gosp. Pucelj tako jezni? Zaradi državnika?

Šel sem in sem vprašal Levstika. Gospod Pucelj zopet ne bo zadovoljen in bo dejal: «Trubar je za vero, Levstik za literaturo, za politiko pa sem jaz.» Toda Levstik je bil tič. Res mu je bila bližja literatura nego politika, a zaeno je že mislil na svojega rojaka iz poznejših rodov. Njegovemu političnemu delu je že vnaprej namenil svojo oceno: «A prijatelj kmetski v njive — kokolj seje in kropive» in prijateljsko je sunil gosp. Puclja pod rebra: «Gluh si bil in samoglav, zdelo ni se nič ti prav!» In celo novinarske organe gosp. Puclja je pokojni Levstik v duhu že čital ter zapisal svojo čitateljsko kritiko: «. . . nam s hripavim glasom prepeva, zapreda v zmešnjave se svoje bedak, bedakom je zopet premleva!» Še več. Resnični literat iz Velikih Lašč je slutil tudi remekdelo nazovi državnika iz svojega kraja, koncepcijo Puceli - Prepeluh - Radič in zlobno je zakrožil: «da nekazen tak cepèr — zaderikav česnober — zmerja, kolne gospodari — nos odjeda vsaki stvari, — vpije, da je velikan. — preobrazat k nam poslan: — To oznanja občo bedo — prihitelo v našo sredo!» Hvala gospod Levstik! Slava Vam Velike Lašče! Sedaj lažje prenašamo tudi Vašega državnika. **M. A. C.**

• **Češkoslovaški gosti v Jugoslaviji.** Iz Zagreba nam poročajo: Na svojem naučnem potovanju je te dni posetilo Zagreb 12 slušateljev in četvorica profesorjev visoke rudarske šole iz Přibrama. Gosti so si na svoji ekskurziji ogledali tehnične rudarske naprave, v Mežici, Trbovljah, Rajhenburgu in termalno kopališče v Laškem. Ekskurzijo je vodil g. dr. mont. Alojzij Parma, profesor visoke montanistične šole v Přibramu, priznana kapaciteta na polju montanistične vede, član Masarykove akademije dela in odlični pisatelj mnogih strokovnih znanstvenih del, ki kot navdušen prijatelj Jugoslavije uspešno deluje za učvrščenje stikov med češkoslovaškimi in našimi montanisti. S svojimi lepo zasnovanimi akcijami na polju montanistike med obema prijateljskima državama želi tudi na tem polju zbližanja obeh bratskih narodov. Prihodnje leto namerava profesor dr. Parma ogledati in proučiti rudniške naprave v Velenju in Zabukovci, kar mu je bilo letos vsled nastalih tehničnih ovir onemogočeno. Ekskurzisti so si ogledali znamenitosti Zagreba in se udeležili predstave »Fausta« v novi dovršeni inscenaciji; tu je uprava storila hvalevreden čin, poklonivši gostom 15 brezplačnih vstopnic za parket. Gosti so se divili visoki stopnji našega rudarskega ustroja, bili so vzhičeni nad prirodno lepoto naših krajev in se zelo laskavo izražali o naši upravi »bratski« gostoljubnosti kjerkoli so bili. Našim milim bratom iz Přibrama kličemo: Na zopetno svidenje v Jugoslaviji!

• **Pogreb bivšega ministra Pavla Marinkoviča** se je vršil v petek v Beogradu z veliko slovesnostjo. Truplo pokojnikovo je bilo prenešeno v saborno cerkev, kjer so se izvršili žalni obredi, katerim so prisostvovali zastopnik kralja, člani vlade in Narodne skupščine, diplomatski zbor, generaliteta, številni političarji, novinarji, literati, odposlanci gospodarskih in kulturnih organizacij. Govorniki so slavili Marinkovičeve zasluge kot državnika, politika, novinarja in kulturnega delavca. Truplo je bilo položeno na novem groblju k večnemu počitku.

• **Jugoslovenski paviljon na pariški razstavi.** Ministrstvo za trgovino in industrijo je odredilo, da se 16. t. m. svečano otvori naš paviljon na pariški razstavi dekorativne umetnosti. Otvoritvi bo prisostvoval tudi minister za trgovino in industrijo dr. P. Grisogono. Takoj po otvoritvi obišče naš paviljon g. predsednik francoske republike ter več članov francoske vlade.

• **Imenovanje novih generalov.** Pred posebno komisijo, sestavljeno iz zastopnikov generalnega štaba in vojnega ministrstva, se bodo te dni zaključili izpiti za čin brigadnega generala. Praktične vaje v zvezi z izpiti so se vršile na Hrvatskem in v Sloveniji. Ko bodo izpiti končani, bo minister vojske in mornarice predložil kralju v podpis ukaz o imenovanju novih brigadnih generalov. Istodobno bodo vpokojeni nekateri stareiši generali, ki imajo pravico do polne pokojnine.

• **Promocija.** Na dunajski univerzi je bil prošli torek g. Hubert Pehani iz Trebnja promoviran za doktorja filozofije.

• **Razpis za sprejem slušateljev na višjo pedagoško šolo v Beogradu za šolsko leto 1925/26.** Za prihodnje šolsko leto se sprejme na višjo pedagoško šolo v Beogradu 100 rednih slušateljev. Prošnjam, ki se morajo poslati najkasneje do 31. avgusta 1925 rektorju višje pedagoške šole, je priložiti: zrelostno in usposobljenostno izpričevalo; uverenje o dobi službovanja in o ocenah v tej dobi (sprejmejo se samo oni, ki so delovali najmanj tri leta z odličnim uspehom v osnovni ali v meščanski šoli); rojstni list ali izpisek iz matice, kandidat ne sme biti čez 38 let star; zdravniško izpričevalo; kratek opis, kje in koliko časa je služboval, ali samec ali oženjen (omožena), koliko ima otrok itd. Prošnje brez teh predpisanih prilog se ne bodo upoštevale. Kandidati naj navedejo v svoji prošnji, katero skupino želijo obiskovati. Poleg ene skupine se lahko prijavijo tudi v kako drugo, v katero bi bili sprejeti, ako bi bila prva že popolnjena. Skupine so nastopne: 1. narodni jezik, narodna književnost, zgodovina in zemljepis; 2. nemški ali francoski jezik, narodni jezik, narodna književnost in zgodovina; 3. zoologija, botanika, mineralogija, geologija, kemija in geografija; 4. matematika, opisna geometrija in fizika; 5. matematika, opisna geometrija, risanje in kaligrafija. Poleg tega se udeležujejo vsi kandidati raznih predmetov pedagogike. V vsako skupino se sprejme do 20 kandidatov. Pri tujem jeziku je treba dokazati dovoljno predznanje. Kandidati bodo o sprejemu službeno obveščeni in obdrže za dobo študij vse njihove službene prejemke.

• **Sprejem v I. letnik strokovnih šol.** Kakor se nam poroča, se počenši s šolskim letom 1925/26 v I. letnik Trgovske akademije v Ljubljani, v I. letnik dvorazredne Trgovske šole v Ljubljani in v I. letnik Tehniške srednje šole v Ljubljani sprejemajo le absolventi 4. razreda srednje ali meščanske šole, ako so z uspehom položili nižji tečajni, oziroma končni izpit.

• **Na državnem ženskem učiteljišču v Ljubljani** se vrši za šolsko leto 1925/26 vpisovanje v prvi letnik v torek dne 30. junija. Vpisati se morejo le absolventke 4. razreda srednje ali meščanske šole, ki so z uspehom napravile nižji tečajni, oziroma končni izpit. Prinesejo naj s seboj krstni (rojstni) list in tozadevno šolsko izpričevalo. One, ki niso rojene na ozemlju naše države, naj se izkažejo s potrdilom o državljanstvu SHS. — Podrobnosti so razvidne iz oglasa v veži šolskega poslopja.

• **Na Tehniški srednji šoli (prej državni obrtni šoli v Ljubljani)** se vrši vpisovanje v I. letnik višje stavbne šole in višje strojne šole v torek dne 30. junija, v prvi letnik ženske obrtne šole v sredo dne 1. julija. Sprejemni izpiti se vrše 1. julija, odnosno 2. julija. Vpisovanje v ostale letnike in druge oddelke te šole se vrši po 1. septembru.

• **Državna realna gimnazija v Novem mestu.** Sprejemni izpiti v I. razred na državni realni gimnaziji v Novem mestu za šolsko leto 1925/26 se vrše po tem-le sporedu: Vpisovanje v nedeljo dne 21. junija od 9. do 12. in v četrtek dne 25. junija od 8. do 9.; pismeni izpiti v četrtek dopoldne od 9. dalje, ustni popoldne od 15. dalje. K vpisu naj se zglasijo z učenci starši ali njih namestniki in prineso s seboj obiskovalno izpričevalo osnovne šole in rojstveni list. Vpiše se lahko tudi pismeno.

• **Novi državni svetniki.** Službene novine od 11. t. m. prinašajo ukaz kralja, s katerim se imenujejo za člane državnega sveta v drugi skupini prve kategorije: veliki župan v pokoju Janko Spasojević, užički veliki župan Petar Blagojević, veliki župan v pokoju Svetislav Pavnović, brigadni general Živojin Babić, predsednik davčne uprave v pokoju Andra Petrović, ravnatelj gimnazije n. r. Stevan Nešić, predsednik kneževaškega sodišča I. stopnje Todor Stosić.

• **Jugoslovenke!** Zastopnice združenega ženstva pobirajo podpise za popolno izenačenje zakona v dednem pravu moških in ženskih sorodnikov. Jugoslovenske državljanke, podpišite!

• **Nov kolodvor v Splitu.** Prihodnji teden se v Splitu prične z gradnjo novega modernega kolodvora v neposredni bližini pristanišča. Prometno ministrstvo je v to svrho dovolilo kredit v znesku 5,000.000 dinarjev. Zgradba novega kolodvora je z ozirom na bližnjo otvoritev železniške proge Ogulin-Gračac - Knin - Split nujno potrebna, ker sedanji splitski kolodvor ne bo zadoščal povečanemu prometu.

• **Naše znamke za zračno pošto.** Kakor smo že poročali, je bila te dni otvorjena zračna pošta med Beogradom ter Češkoslovaško, Avstrijo, Madžarsko, Francijo, Rumunsko, Poljsko in Turčijo. Vse pisemske pošiljatve — paketi se zaenkrat še ne sprejemajo — se zbirajo v Beogradu ter odpravljajo proti pristojbini, ki je za 50 odstotkov višja kakor v navadnem poštnem prometu. Ministrstvo pošte in brzojava bo za zračni promet v najkrajšem času preskrbelo posebne znamke.

• **Železniški kronski vpokojenci, provizijonisti, invalidi in vdove** se nahajajo v nevzdržnem položaju. Kakor nam poročajo, izvajajo nekateri hišni gospodarji stanovanjski zakon z vso strogostjo in izjavljajo, da ni njihova dolžnost vzdrževati vpokojence. Ta britka očitanja morajo poslušati tisti vpokojenci, ki so svojo pokojnino plačevali sami v zlati valuti in dali vse svoje moči v naitežji službi za narod. Ali ni to žalostna usoda kronskih vpokojencev, invalidov in vdov? Zato pozivajo vlado in narodne poslance, naj jim urede pokojnino in nezgodne rente ter poskrbe za izplačilo zaostalih zneskov. Pokritje bi se dobilo v zlatem milijonskem fondu, ki znaša 60 milijonov za vpokojence, nadalje 15 do 16milijonskem zlatem fondu, ki leži pri Središnjem uradu v Zagrebu za železniške invalide. Ta kapital je bil poslan z Dunaja v Jugoslavijo za imenovane. Nadalje so tudi mnoge realitete naših fondov v Jugoslaviji. Če bi pa še to ne zadostovalo, naj se pa cena za vsak vozni listek in tovorni list zviša za en dinar. Na ta način bi dobila vlada dovolj

Sem gruntal in tuhtal

pa vendar uganil, da je le „Mirim" čokolada res ta prava! 3193a

sredstev na razpolago, da reši do smrti izstradane železniške kronske vpokojence in bi preostala še svota za uboge miloščinarje, ki so služili pri železnici 40 do 50 let in morajo sedaj gladu umirati. — **Prizadeti.**

• **Jubilej dobrovoljskih bojev v Bosni.** Prometno ministrstvo je vsem udeležencem proslave 50letnice bosanskega ustanka v letih 1875, 1876, 1877 in 1878, ki se v dneh 19. in 20. junija vrši v Beogradu, dovolilo polovično vožnjo na vseh državnih železnicah. Tuji državljani, ki so se udeležili omenjenih bojev, imajo povodom te proslave brezplačno vožnjo na naših železnicah.

• **Proč z nemškimi napisi!** Zadnjič smo že grajali, da imajo v guštanjskem okraju v Kotljah še vedno nemške napise. Sedaj nam poročajo izletniki, ki so o Binkoštih napravili zlet iz Guštanja na Mursko goro, da so bili zelo iznenadeni, ko so med potjo našli napise »Preschegupf No. 8«, »Podgorach No. 11« itd. v gotici. Prebivalci so čisti Slovenci, pa so se izletniki, zlasti nekateri hrvatski turisti, upravičeno zgražali nad malomarnostjo ljudi, ki po sedmih letih še niso odstranili znakov nemško - avstrijskega suženjstva. Bila bi tudi dolžnost inteligence, da pouči domače prebivalstvo o neumestnosti nemških napisov.

• **Atentat na osebni vlak?** Med postajama Ogulin - Košara je prošlo nedeljo ob pol 3. zjutraj skočil s tira službeni voz osebnega vlaka, ki je iz Sušaka vozil v smeri proti Karlovcu, ter potegnil s seboj še en vagon. K sreči ni bil nikdo ranjen, pač pa je vlak imel triurno zamudo, tako da so potniki zamudili v Karlovcu zvezo z Ljubljano. Kakor je preiskava ugotovila, so neznani zlikovci nameravali izvršiti atentat na vlak. Položili so na tir železen drog, da bi spravili s tira cel vlak in ga oropali. Načrt pa jim ni uspel. Pomožni stroj je zapeljal vlak nazaj v Ogulin, od koder je po daljšem odmoru nadaljeval pot proti Karlovcu.

• **Jovan Plamenac v Dubrovniku.** Kakor javljajo iz Dubrovnika, je predvčerajšnjim prispel tjakaj z diplomatskim potnim listom bivši črnogorski ministrski predsednik Jovan Plamenac, ki mu je naša vlada dovolila, da se iz Amerike vrne v domovino. Plamenac se je nastanil v Dubrovniku.

• **Naši v Ameriki.** Smrt je v zadnjih tednih zahtevala mnogo žrtev med našimi rojaki v Ameriki. V Chisholmu je v tamkajšnji bolnici umrl štajerski rojak Anton Ložekar, rodom iz Luč v Savinjski dolini. V Springfieldu v Zedinjenih državah so 5. maja pokopali Martjo Potnikovo, ki je pred štirimi leti prišla v Ameriko od Sv. Pavla pri Preboldu. V Chicagu je umrla gospa Neža Špoljar, rodom iz Kamnika, v starosti 33 let. V West Newtonu je pri avtomobilski nesreči smrtno ponesrečil Alojzij Zorko, v Pittsburghu pa se je obesil Josip Svobodnik.

• **Izgradnja železniške proge Štip-Kočane.** Dela na izgradnji železniške proge Štip-Kočane se približujejo koncu. Sedaj se še polagajo tračnice. Pri delu so zaposleni tudi vojaki. Nova proga bo v kratkem izročena prometu.

• **Razvitje orjunskih praporov.** Dne 21. junija bo v Škofji Loki razvitje praporov mestnih Orjun Škofja Loka in Orjune Železniki za Sorško dolino. Ker sta to dve društvi v naših najvažnejših obmejenih okoliših in so v njih zastopani po večini kmetski, delavski in obrtniški sinovi, zato je dolžnost članov in prijateljev našega nacijonalnega pokreta, vseh stanov, da s svojo mnogobrojno udeležbo podkrepijo in povzdignejo za naše pokrajine in naše ljudstvo prevažno idejo. Bratje na plan! 1264

• **Stroga pisemska cenzura v Turčiji.** Naše ministrstvo pošte in brzojava je prejelo obvestilo, da je v Turčiji uvedena najstrožja pisemska cenzura in da se smejo pošiljati tjakaj samo pisma v turškem jeziku.

• **Brezobrestna posojila uradnikom.** Finančno ministrstvo je izdalo odlok, da se brezobrestna posojila uradnikom na račun plače ali penzije tako dolgo ne morejo dovoljevati, dokler niso izpolnjeni pogoji iz člena 123. uradniškega zakona, ki predvideva tozadevni pravilnik. Pravilnik se že izdeluje in bo v kratkem objavljen.

• **Lovski oddelek na Splošni sportni razstavi Zagrebškega zbora.** Lovski oddelek na Prvi splošni sportni razstavi, ki se vrši v Zagrebu od 8. do 20. septembra t. l., bo nameščen v veliki industrijski palači (bivši jahalnici). Uredbo in skrb za ta oddelek vodi poseben odbor, v katerem so sami strokovnjaki in lovci in ki obstoji iz članov Zagrebškega zbora in Hrvatskega lovskega društva v Zagrebu. Ta odbor ima nalogo, da razdeli mesta in prevzame razstavne predmete in lovske trofeje. Odbor ima skrbeti za strokovno poslovanje in varstvo razstavnih predmetov. Vsem lovskim društvom in lovcem, ki so lastniki lovskih trofej in sličnih predmetov, bodo poslane posebne prijavnice s potrebnimi navodili o načinu odpošiljanja itd. O vsaki trofeji bo v razstavnem katalogu zabeležena njegova zgodovina in vsi potrebni podatki. Ureditev lovske razstave je prevzel preparator zoološkega muzeja g. Allinger. Industrijska palača bo seveda v to svrho primerno preurejena. V sredini bo postavljena skupina, ki bo nazorno predočevala tri glavne panoge lova: gozdnega, močvirnega in planinskega. Okoli po stenah bodo razobešene trofeje, med tem ko bo galerija rezervirana za producente in trgovce lovskih potrebščin. Razen tega bo razstavljena pregledna lovska statistika. Ker je to prva večja prireditev te vrste v Zagrebu, je umevno, da vlada za njo veliko zanimanje.

• **Izletnike opozarjamo na današnji oglas »Hotel Sekovanič, Bled«.**

• **Ustanovni občni zbor organizacije absolventov elektrotehnične delovodske šole v Ljubljani** se je vršil v nedeljo 9. t. m., ker je bila ustanovitev organizacije splošno potrebna. Zainteresirana javnost se naproša, da se obrača v svrho raznih informacij o elektrotehničnih obratovodjih, oziroma delovodjih na naslov: Organizacija abs. el. del. šole v Ljubljani, Lepi pot št. 12. 1257

• **Tri smrtne obsodbe.** V Sarajevu se je vršila v zadnjih dneh obravnava proti obtoženki Hankinji Breza, ki je s pomočjo svojega sina Hasana in brata Alija v spanju umorila svojega moža, s katerim je živela v vednem prepiru. Vsi trije obtoženci so bili obsojeni na smrt na vešalih. Obešen bo najprej Hasan, potem Alija, kot zadnja pa morilka Hankinja.

• **Občni zbor belokranjske podružnice SPD** se ne vrši v nedeljo 14., temveč 21. t. m. na Mirni gori, kjer se gradi Planinski dom. Občnega zbora se udeleže delegati iz Ljubljane, referent in šef pisarne za tujski promet in turistiko itd. Začetek občnega zbora je ob 9. Ta dan se bo dobilo na Mirni gori tudi prigrizek v obliki na ražnju pečenega janjca, sir, salame ter pristno belokranjsko kapljico. Ob 13. je nato odhod v Semič, kjer uprizore prijatelji Planinskega doma v Ljudskem domu igro: »Tragedija treh mladih src«. Po igri se pa vrši na sejmišču veselica z godbo in plesom s sodelovanjem vseh semiških društev. Čisti dobiček je namenjen izključno za zgradbo doma. — Planinski pozdrav!

• **Zdravstveni inhalacijski aparat »Augolator«** je od zdravniških avtoritet izpopolnjen in preizkušen in kot izborno zdravilno sredstvo priznan. Škodljive posledice pri pravilni uporabi popolnoma izključene. Poleg privatnikov se trajno vporablja v bolnicah in zdraviliščih z največjimi uspehi pri vseh navedenih boleznih. Prav vsled tega ta aparat vsakomur toplo priporočamo. Podrobnosti so razvidne iz inserata »Augolator« v današnji številki.

• **Slovenski biografski leksikon izide** v 6 zvezkih do konca 1926. Naročniki celega leksikona plačajo ali 500 Din takoj ali 90 Din za posamezni zvezek. Naročila vzame in oddaja že prvi zvezek založnica **Zadružna gospodarska banka v Ljubljani in njene podružnice.**

• **Stenicol,** najboljše sredstvo proti stenicam. Glavna zaloga: drožerija Ante Kanc sinova, Ljubljana, Židovska ulica 1.

Proti korpulenci (debelosti) učinkuje edino preizkušeno in najnovejše sredstvo Lepoform tablete. Glavna zaloga: Lekarna Bahovec, Ljubljana (in Salus) 284a

Iz Ljubljane

u— **Kongres jugoslovenskih veterinarjev v Ljubljani.** Za kongres veterinarjev, ki se vrši 18., 19. in 20. junija, vlada splošno zanimanje. Kakor doznavamo, so došle prijave za kongres iz vseh krajev naše kraljevine. Poleg tega se udeleži kongresa osebno tudi g. minister poljoprivrede i voda in g. vojni minister po zastopniku. Operno gledališče priredi na čast došlim gostom dne 19. junija predstavo «Hoffmannove pripovedke».

u— **50-letnica II. mestne deške osn. šole v Ljubljani.** Prijatelj, zakaj si tako otožno zamišljen? «Pogledal sem se v ogledalo: siva brada — sivi lasje — starost. Pred 40 leti smo se tu igrali, smejali in skakali življenja polni otroci brez skrbi!» Kam si pa hodil v šolo? «A saj veš, na Graben! Kako je bilo tam, ti že povem». Ali pa veš, da se pripravljajo velike svečanosti na Grabnu v šoli? «Ne, ne vem! Kaj pa bo?» Veš, včeraj zvečer je bila vsa šola umetno razsvetljena, danes v nedeljo pa je veliko praznovanje 50-letnice šole na Cojzovi cesti. «Ali pojdeva na slavnost?» Gotovo, saj imava nebroj spominov nežne mladosti na tej šoli! Torej, gotovo v nedeljo dne 21. t. m. na Graben! Na vsak način. Na svidenje!

u— **Osebna varnost v Tivoliju** ni ravno predmet prevelike pazljivosti poklicanih oblasti. V petek popoldne med 6. in 7. uro so si poldorasli pobje, med njimi študenti in vajenci, zopet izbrali par tivolskih potov za svoje kolesarske vežbe. Mimo bajerja dirjajo in dirkajo, da je grozota, včasih se pa zalete tudi po drugih tivolskih poteh. Deca je pa izvržena opasnosti, da jo takšni kolesarski brezobzirneži povozijo, kakor se je to pred nedavnim res že tudi pripetilo. Drugod se budno pazi, da se takšne razvade ne razpasejo po mestnem parku. Neobhodno potrebno je, da mestna občina zabrani vožnjo s kolesi, motocikli in avtomobili tudi po poti mimo bajerja, da tam postavi potrebne napisne table ali pa naj zabrano objavi policijska direkcija. Razen tega je pa treba instruirati i vrtne paznike i varnostne stražnike, da se nekoliko pobrigajo za kolesarje in motocikliste tivolske, ki jih je treba eksemplarno kaznovati. Naj se vozilo po cestah in dirkališčih — dirke po Tivoliju so pa brezobzirnost, ki jo je treba zatreti. — Oče.

— **Velika srtelska tekma.** Kakor vsako leto, tako tudi letos priredi S. L. D. veliko strelsko tekmo, ki postaja vsako leto zanimivejša in se tudi tehnično izpopolnjuje. **Vsi lanski nedostatki so popravljeni in po-**

Senzacija — Aktualnost z ozirom na potovanje Amundsena

Kapitan Scotta smrtno potovanje na južni tečaj

Pride! Pride!

leg streljanja s krogle in streljanja na bežeče zajce s šibrami, kar je nudilo lansko leto dokaj prav zabavnih prizorov, streljali bomo letos tudi na lončene golobe, ki bodo precej hitro frčali nad streliščem. Točen program sledi. Vsi prijatelji modernega sporta strelstva v nedeljo 5. julija v Ljubljano na veliko strelsko tekmo, kjer bo borba za čast in krasne dobitke. — S. L. D.

u— **Poučno in pevsko potovanje pevskega zbora obeh drž. učiteljišč.** Poročali smo že, da priredi pevski zbor obeh drž. učiteljišč takoj po sklepu šolskega leta pod vodstvom prof. E. Adamiča poučno in pevsko potovanje v Hrvatsko Primorje, in sicer v Baker, Kraljevico, Crikvenico, Senj, Rab, Krk in Sušak. V svrho kritja potovalnih stroškov je veliki župan ljubljanske oblasti pevskemu zboru z odlokom od dne 27. maja t. l., št. 6695, dovolil nabiralni dan, ki se vrši danes v soboto dne 13. junija. Ker so taka poučna potovanja zlasti za učiteljski naraščaj velike važnosti in izrednega vzgojevalnega pomena, dijaki - učiteljiščniki pa so po ogromni večini otroci neimovitih roditeljev, priporočamo nabiralce E. Adamičevega pevskega zbora dobrohotni darežljivosti našega občinstva.

u— **Cenjene dame in gospodične** se opozarjajo, da se sprejemajo obleke in bluze vsake vrste v pranje in likanje. — Higijenična pralnica in svetlo - likalnica Franc Šimenc, Kolodvorska ul. 8. 1255

u— **Mestna Orjuna Št. Peter - Vodmat** priredi pešizlet. Na pomenek vabim članice in narodno ženstvo v društven lokal, šentpeterska vojašnica, v pondeljek dne 15. junija ob 5. uri popoldne. Pridite sigurno. — Predsednica ženske sekcije. 1262

u— **Slovensko zidarsko in tesarsko društvo** priredi dne 29. junija veselico pri «Tičku». Za popolno razvedrilo preskrbljeno. Jedila izbrana, cene zmerne. Ples.

u— **Tajništvo «Slovenskega zidarskega in tesarskega društva»** posluje vsak torek od 18. do 19. ure v Streliški ulici 24. 1263

u— **Umrli v Ljubljani.** Včeraj so bili prijavljeni sledeči smrtni slučaji: Andrej Jevnikar, bivši posestnik, zasebnik, 79 let. — Anton Zajc, čevljarski vajenec, 23 let. — Jernej Ovsec, dninar, 73 let. — Angela Germ, bivša poljska dninarica, hiralka, 26 let.

u— **Razstava Dobrović, Dolinar, Kos v Jakopičevem paviljonu.** Vodstvo v nedeljo 14.6 ob enajstih, N. G.

u— **Načelstvo zadruge mesarjev in prekajevalcev v Ljubljani** naznanja, da se vrši preizkušnja mesarskih vajencev dne 19. junija, v petek popoldne ob 8. uri v mestni klavnici. Priglasiti se imajo vsi vajenci, kateri se podvržejo preizkušnji, pravočasno mesarski zadrugi ter predložiti vse tozadevne listine. 1251

„SANIN"

v glavni vlogi Magda Sonja predvaja se še danes in jutri ponedeljek v

kino „Ideal"

u— **Orjuna** priredi danes pešizlet na Ig. Vabimo in prosimo članstvo, naj se izleta v velikem številu udeleži. Zbor ob 12.30 na Šentjakobskem trgu. Odhod točno ob 1. uri. V slučaju slabega vremena se izlet ne vrši.

u— **Četniki Mestne Orjune Ljubljana** se pozivljajo na sestanek, ki bo v nedeljo dne 14. t. m. od 8. do 10. zjutraj na Gradu «pri okopih». Zbor točno ob . Udeležba obvezna. — Odbor.

u— **Na pokopališču pri Sv. Križu** se ceno proda lep ograjen prostor pri zidu z lepim spomenikom. Naslov pove uprava «Jutra». 1253

u— **Tiček na gričku** vabi vse za danes popoldne ob 6. uri na prašičke, pečene na ražnu. 1268

u— **Kopališče «Kolezija».** V kratkem se bo zopet otvorilo prepotrebno kopališče v «Koleziji». Občina ljubljanska je že odredila da se izvrše primerna popravila, tako da bo kopališče v vsakem pogledu odgovarjalo zahtevam modernega mesta. Dela se že vršijo in je upati, da bo kmalu povsem dovršena. Pripomniti pa je, da solnčne kopeli že funkcijonirajo in zato opozarjamo občinstvo da zahaja v ta lep kraj, da se naužije svežega zraka in ogreje ob toplih žarkih. Treba bi bilo le, da mestna občina zgradi tudi jez ob Gradaščici, ki je poprej obstojal, a bil kasneje podrt. To bo za dobro ureditev kopališča velikega pomena.

u— **Navdušen muzikant.** Preveč se je navduševal za muziko kovaški vajenec I. K. Ker si ni mogel harmonike kupiti, je v noči na 12. t. m. vdrl v delavnico izdelovatelja harmonik Karla Janca v Bohoričevi ulici 9 ter odnesel 3000 Din vredno harmoniko. Ker igra tatič sedaj še preveč pianissimo, ga policija doslej še ni izsledila.

u— **Hipnotizer dr. Ben Ali,** ki je naredil v preteklih dneh toliko furorja, nastopi v torek in sredo tudi v Ljubljani, obakrat ob 20. uri v dramskem gledališču. Za prvi večer napoveduje naslednji spored: 1.) Kirurgično-anatomski poskusi. 2.) Slučaj hipnoze nad gledalci, letargično spanje, popolna katalepsija, prestanek bitja žile in srca, somambulizem. 3.) Pogoditev tujih misli. 4.) Hipnotiziranje mase. 5.) Voda v dvorani s pomoč-

Čitajte „Erwerbsquellen"

ki Vam nudi zastopstva in zveze nemških, čeških in avstrijskih tvrdk, ako želite novosti, ponk in aktualne predloge. Vzorec z zanimivim planom razpošilja NOVINSKA AGENCIJA VORŠIČ, MARIBOR, VRBANOVA 19, ali zastopnik v Ljubljani DEZIDERIJ MIZERIT, BLEIWEISOVA 5. 3312-a

REMINGTON MODEL 12 najnovejši AMERIKANSKI PISALNI STROJ. — Dobavlja samo **Franc Bar, Cankarjevo nabr. 5**

Servijete, krožnike lastni izdelki 3270a priporoča po najnižjih cenah tvrdka **Iv. Bonač,** Šelenburgova ulica.

Ta senzacijonalni film je prvič v Ljubljani!

jo hipnoze. 6.) Sneg v dvorani s pomočjo hipnoze. 7.) S pomočjo hipnoze postane kadilcem zoperno kajenje. 8.) Obglavljenje. 9.) Halucinacija vsega občinstva. 10.) Živi in mrtvi duhovi. Vstopnice za oba večera so v predprodaji pri dnevni blagajni v operi. Cene dramske. 1250

u— **Kaj vse kradejo.** Vdovi Ani Palovc, stanujoči na Starem trgu št. 17 je v njeni trenutni odsotnosti v petek nepoznan storilec odnesel z dvorišča 250 Din vredno posteljno odejo in nato brez sledu izginil.

u— **Kdo je kriv?** Mesarski pomočnik Svetozar Višnjevčanin, stanujoč v mestni baraki poleg klavnice, je prijavil policiji, da je porodila njegova ljubimka Frančiška B., stanujoča istotam te dni v bolnici mrtvo dete. Vzrok, da je prišlo dete na svet mrtvo, je po mnenju Višnjevčanina to, da jo je njen brat, brezposelni delavec Pavel P. dan pred porodom strahovito pretepel in jo na več mestih poškodoval.

u— **Policijske prijave.** Od petka na soboto so bili prijavljeni policiji sledeči slučaji: 4 tatvine, 3 telesne poškodbe, 1 prestopek javnega pohujšanja, 1 prestopek nedostojnega vedenja, 5 prestopkov cestnega policijskega reda in 2 prestopka posesti vojaškega orožja. Aretacija je bila izvršena ena sama radi potovanja brez sredstev.

S Hrastniškim pralnim praškom prati pomeni ves trud in napor pregnati.

Iz Maribora

a— **Dan Rdečega križa v Mariboru.** V nedeljo dne 14. junija priredi pripravljalni odbor društva Rdeči križ za mariborsko okrožje cvetlični dan v prid Rdečemu križu. Ob 11. uri dopoldne se vrši v mestnem parku tudi koncert v ta namen. Pričakovati je, da bodo Mariborčani tudi ta dan pokazali, da vedo ceniti pomen mednarodne človekoljubne institucije Rdečega križa in da bodo pripomogli s svojo darežljivostjo k častnemu uspehu dneva Rdečega križa.

a— **Renoviranje mestnega parka** je že v toliko napredovalo, da čistijo tudi ribnik, iz katerega so spustili tolikrat grajano umazano vodo. Ribe je prevzelo ribarsko društvo, številne rake pa so prenesli začasno v gornji ribnik. Sedaj odvažajo blato, ki ga je na nekaterih mestih na metre globoko. Nemci namreč ribnika menda že 20 let niso očistili in tako mora sedaj Slov. olepševalno društvo odvažati nemško zanemarjenost. Tudi drugače napreduje čiščenje parka; posipajo ceste in nasadi se spopolnjujejo. V naši podružnici «Jutra» se je zglasil vrtnar olepševalnega društva in pojasnil, da prejšnjih nedostatkov ni bil on kriv, ampak težavno gmotno stanje olepševalnega društva ki mu ni dovoljevalo potrebnih sredstev, da bi mogel vzdržati park na zaželjeni višini. V ostalem pa je ravno on dvignil tekom petih let vrtnarijo, ki jo je prevzel od nemškega odbora v obupno zapuščenem stanju. Radi dajemo vrtnarju mesta za pojasnilo, smo pa mnenja, da pri sedanjih gospodarskih razmerah v parku ne bo prej pravega reda, dokler ne prevzame mesto vse posle olepševalnega društva, ki jih s članarino ali dohodki veselic in brez potrebnega aparata ne bo moglo v polni meri izvrševati. Občinski svet, ki bi moral predvsem biti zadostno zastopan v društvenem odboru, naj bi pravočasno proučil to zadevo. Javni nasadi so mestna pljuča.

a— **Obisk na vinarski šoli.** V petek in soboto je pregledoval poslovanje mariborske vinarske in sadjarske šole šef računovodstva ministra za kmetijstvo gospod Mata Matić ter se prav pohvalno izrazil o poslovanju zavoda. Kot nedostatno zapreko je pri tem gospod šef omenjal, da mariborska oblast še nima svojega računovodstva. Včeraj popoldne se je odpeljal g. Matič v spremstvu mestnega kmetijskega referenta inž. Zidanška in ravnatelja vinarske šole g. Žmavca k zaključku kmetijsko - gospodinjskega tečaja v Negovo v Slov. goricah, ki ga je vodila deset tednov gdčna. Premru s pomočnico.

a— **Urad za pospeševanje obrti v Mariboru.** Urad za pospeševanje obrti ter obrtno - zadružni instruktor g. Založnik se v smislu odloka ministra za trgovino in industrijo premestita iz Celja na sedež oblasti v Maribor.

—a **Samomor železničarja.** Blizu bivše kadetnice so našli v četrtek ležati v nezavesti v cestnem jarku železničarja Hermana Dobaja iz Studencev. Prenesli so ga v njegovo stanovanje, kjer pa je kmalu nato umrl. Izpil je steklenico lizola. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano.

a— **Dalnji porotni slučaji.** Poleg že omenjenih porotnih razprav, ki se pričnejo v ponedeljek 15. t. m., so razpisane doslej še sledeče: 18. t. m.: Jurij Petrovič, tatvina; Josip Vratar, tatvina; 19. t. m.: Katra Dajčar, umor; 20. t. m.: Jože in Barbara Benko, umor; 22. t. m.: K. Pristanek, tatvina; Štefan Horjan, tatvina in uboj; 23. t. m.: Janez Muršič, težke telesna poškodba; 24. t. m.: Marija in Ana Kovač, tatvina.

a— **Velik delavski nastop** pripravljajo socijalisti za 14. in 15. avgusta iz vse mariborske oblasti. Sodelovale bodo vse politične strokovne in kulturne organizacije socijalistov, da napravijo zopet revijo svoje moči za morebitne volitve.

a— **Magdalensko olepševalno društvo** je imelo na Telovo ogromen obisk na svoji veselici v Radvanju, čeprav se je vršila istočasno dirka na Teznu in predstava v cirkusu. Novi slovenski odbor Olepševalnega društva je torej zelo agilen.

Iz Celja

c— **Stalni volilni imeniki za mesto Celje** so od 12. t. m. stalno razgrnjeni ob navadnih uradnih urah v sobi št. 2 mestnega magistrata. Vsakdo ima pravico volilni imenik pregledati, prepisati, razglasiti in natisniti ter bodisi zase, bodisi za drugega zahtevati njegov popravek. Občinstvo se opozarja, da smejo pri volitvi glasovati samo oni, ki so vpisani v imenik. Popravek volilnega imenika se zahteva neposredno pismeno ali ustno od mestnega magistrata ali pa od okrožnega sodišča v Celju, toda od tega samo pismeno.

c— **Ljudsko vseučilišče v Celju.** V ponedeljek 15. junija se vrši ob 8. zvečer v risalnici deške meščanske šole predavanje g. inž. Ahtika. Gospod predavatelj, ki je obiskovalcem našega ljudskega vseučilišča dobro znan, nam bo predočil na skioptičnih slikah razne električne naprave. Pričakovati je radi zanimive vsebine zopet dobrega obiska na tem predavanju.

c— **Morilec Gajšek,** o katerem smo zadnjič obširnejše poročali, je bil te dni pripeljan iz Celovca in oddan v zapore celjskega okrož. sodišča. Pride pred prihodnje porotno zasedanje.

c— **Radi neozdravljive bolezni v smrt.** Invalid Matija Novak, doma iz ptujske okolice, si je 11. t. m. v celjskem invalidskem domu prerezal žile na obeh nogah in žilo na levi roki ter je izkrvavel. Vsled težke neozdravljive bolezni je že poprej enkrat poskusil samomor, kar so pa tovariši preprečili.

Iz Trbovelj

t— *Z današnjim dnem* se zaključi rudarska nadaljevalna šola. Pred sklepom se bo vršilo še predavanje inž. Verbiča, nakar bo sledilo razdeljevanje spričeval. Tega dne bodo razstavljene risbe in pisemski izdelki gojencev v šoli Trbovlje II, na kar opozarjamo občinstvo, ne glede na to, da so interesenti že itak povabljeni.

t— *Protestni shod* proti 2 in pol odst. davku se bo vršil danes ob 9. dopoldne pred Delavskim domom.

t— *S čim se hočejo obdržati.* Od gotovih ljudi, in značilno je, da baš od strani socijalistov, se z vso vehemenco širijo vesti, da bodo vsi tisti delavci, ki agitirajo za SDS, odpuščeni pri rudniku od dela, zlasti pa še tisti, ki so zaposleni v kamnolomu. Mislimo, da nam ni potrebno, na dolgo in široko razlagati, da ne more biti o čem podobnim niti govora ter da se ne sme skriviti nobenemu zaradi omenjenega niti las na glavi. Vse take in podobne intrige dokazujejo, da ne gre ljudem, ki trosijo navedene bedastoče okoli, pšenica v klasje. V tem grmu tiči zajec in v nobenem drugem!

t— *Ves ljudski odlij je proti njim.* Čudno vedenje delegatov Korunove frakcije in komunistov, ki so se absentirali iz medstrankarskega sestanka, sklicanega po kraj. org. SDS., je razburil Trboveljčane brez razlike politične pripadnosti k tej ali oni stranki, zato pa se sedaj naknadno vsepovsod opravičujejo, da so šli s sestanka, ker so se proti njim preveč afrontno obnašali nekateri delegati, ki ne pripadajo njim. Da je ta izgovor jalov, je najbolj razvidno iz njihove izjave, ki je ne bomo citirali v celoti, ker je predolga, katere zaključek se glasi: «Mi ima mo prejkoslej občutek, da se skriva za to akcijo gola politična borba, ki ima namen v kalnem ribariti, zadržati pravo delavsko orijentacijo in končno konsolidacijo strank v Trbovljah.» Torej le nikar prihajati z dvoličnimi vlogami!

t— *Anomalija, ki ji ni vzgleda.* Pri zadnji seji krajnega šolskega sveta so bili z žrebanjem izločeni iz njega gg. Alojz Cestnik (SLS), Jože Goropevšek (SDS) in Florijan Majdič (bernotovec). Od teh sta bila ponovno pozvana v krajni šolski svet prva dva, zadnji pa se je izločil in je bil imenovan g. Pust kot zastopnik občine. Ker je znano, da ne nastopa g. Pust v Trbovljah prav nobene skupine in tudi ni pristaš nobene politične stranke po njegovi lastni izjavi, je vse kakor zelo čudno, kako ga je mogla občina predlagati.

Iz Primorja

* *Po krnskem vzorcu.* V opatijskem parku je odkrilo društvo bojevnikov spomenik vojakom, ki so padli v vojni. Za spomenik so morali prispevati denarne vsote tudi Slovenci in Hrvati. Na spomeniku stoji rimski orel, ki se napravlja na polet proti vzhodu. Pod spomenikom je bil takoj prvi dan postavljen provizoričen napis, ki pa je kmalu izginil. Seveda je letel sum takoj na Slovence in Hrvate, češ da so ga oni ukradli in odnesli. Fašisti so že grozili z represalijami, kar se je pojavil neki delavec, ki je povedal, da je odnesel napis domov zato, da pritrdi črke po svečanosti na spomeniku definitivno. Le slučaju, da se je pravočasno zvedelo za to, gre hvala, da ni zopet po nedolžnem tekla slovenska kri in da ni trpelo imetje naših rojakov.

* *Smrtna kosa.* Na Proseku pri Trstu je preminul dne 11. t. m. slaščičar Ivan Pertot-Susič. Pokopali so ga v soboto dne 13. t. m. na domačem pokopališču. N. v m. p.

* *Občinske volitve na Goriškem.* V najkrajšem času se bodo vršile občinske volitve v občinah Černiče in Slap pri Vipavi. Občinske volitve v Biljah so odgodene do 21. junija, občinske volitve v Tolminu, Solkanu in Podgori pa so prenešene na začetek meseca avgusta.

* *Zaključek poletnega zasedanja goriške porote.* V pondeljek se je vršila poslednja

OBLEKE

kupite najugodneje pri

JOS. ROJINA,

Ljubljana

porotna obravnava v letošnjem poletnem zasedanju goriške porote. Pred ljudskimi sodniki sta se morala zagovarjati Filip Suligoj in Josip Murovec iz Lokavca pri Kanalu radi zločina uboja. Po trodnevni razpravi sta bila obtoženca oproščena, ker so porotniki zanikali njuno krivdo.

* *Svilodni trg v Gorici* se otvori z dne 15. junija na trgu sv. Antona. Povprečno tržno ceno za svilode bo določal vsak dan sproti poseben tržni komisar.

* *Okradli so ga.* Za časa odsotnosti so okradli neznani zlikovci Ivana Jakina iz Gorenjega Cerovega na Goriškem. Tatovi so vdrli v spalnico, kjer so vse premetali ter končno iztaknili 4000 lir gotovine. Z denarjem so jo neznano kam odkurili.

Vesti iz Prekmurja

Obletnica kraljeve poroke. Proslava v spomin kraljeve poroke se je izvršila v Dol. Lendavi na zadovoljiv način. V nedeljo 7. t. m. je prodajala šolska deca v spremstvu gg. učiteljic cvetlice in izkupila za Rdeči križ nad 1000 Din. Drugega dne je po maši, šolska mladina v telovadnici zapela nekaj pesmic in podala par lepih deklamacij. Pri tej priliki je imel slavnostni govor šol. nadzornik g. Cepuder.

Železniške zveze z Dol. Lendavo. Po novem voznem redu je Dolnja Lendava še na slabšem kot preje. Potreben bi bil polnočni vlak, ki je svoje čase vozil iz Čakovca v Dolnjo Lendavo, tako pa privozi zjutraj v Dolnjo Lendavo ob 5. prazna garnitura. Tudi male mostove je treba čim preje popraviti na tej progi, sicer se dogodi lahko večja nesreča ali pa bo ustavljen promet.

Sokol

Zlet banatske Sokolske župe v Velikem Bečkereku

Velika banatska ravnina, posejana skoz in skoz z žitom in tvoreča največjo zakladnico žita v Jugoslaviji, si je po prevratu izbrala za svoje središče mesto Veliki Bečkerek, ki leži ob kanalu Begej. Mesto zavzema velik prostor ter ima široke in dolge ulice kakor vsa provincijalna mesta v Hrvatski in Vojvodini. V bivši Avstro-Ogrski je gravitiralo prebivalstvo Banata v Temešvar, ki je bilo središče vse trgovine in centrum posvetnih in cerkvenih oblasti, sedaj pa zavzema mesto Vel. Bečkerek to vlogo in postaja vedno večje trgovsko središče bogatega Banata, o čemer pričajo mnoge in lepe trgovine. Prebivalstvo je jako mešano, in sicer tako glede narodnosti kakor glede vere. V mestu so Srbi, Madžari in Nemci, po veri pa pravoslavni, katoličani in luterani. V mestu je sedež velikega župana, katoličani imajo svojega opata, po narodnosti je Madžar, pravoslavni pa se truđjo, da se naseli tam njihov vladika episkop dr. Georgije Letić, ki ima začasno svoj sedež v Veliki Kikindi, kamor je prišel po prevratu iz Temešvara.

Veliki Bečkerek ima agilno Sokolsko društvo, ki mu starostuje br. prof. Miloš Stanojević, za načelnika pa je br. Lojze Pogačnik, rodom Ljubljančan. Tu je tudi sedež banatske Sokolske župe, koje starosta je pukovnik br. Pavlović. Sokolsko društvo si gradi krasen sokolski dom, ki je v glavnem že dovršen in bo brez dvoma eden najlepših v Jugoslaviji. S svojo impozantno vnanjostjo, ki spominja na grško svetišče, nad vhodom na strehi sta kipa dveh gladijatorjev (delo pravkar umrlega umetnika Pashe Vučetića iz Beograda) bo tudi okras mesta. Telovadnica je 28×12 m velika, ima shrambo za orodje, poleg pa dve oblačilnici, kopalnico in društvene prostore. Zamišljeno pa je, da se dom še poveča in da bodo prizidani še prostori za prosvetno delo, kadar bo društvo razpolagalo z zadostno imovino. V jeseni ali najkasneje prihodnjo pomlad bo sokolski dom že opremljen z vsem modernim telovadnim orodjem in otvorjen za uporabo.

Ob priliki V. župnega zleta dne 7. in 8. junija t. l. je Sokolsko društvo v Velikem Bečkereku razvilo svoj društveni prapor, ki ga je posvetil vladika dr. Georgije Letić.

Župni zlet se je izvršil prav povoljno ter so se ga udeležila vsa župna društva v lepem številu. Posebno razveseljivo je, da imajo vsa društva veliko število tamošnje mladine v svojih društvih, kar kaže na uspešen razvoj sokolske organizacije v Vojvodini.

V nedeljo dopoldne so prihajale sokolske čete iz vseh strani v mesto deloma z rednimi deloma s posebnimi vlaki. Iz kolodvora se je razvila lepa povorka vseh oddelkov v mesto. Popoldne ob štirih so bile skušnje za javni nastop prihodnjega dne, zvečer ob osmih pa je bila na zletišču svečana akademija ob razsvetljavi električnih reflektorjev. Na akademiji so nastopili razni oddelki iz društev Veliki Bečkerek, Velika Kikinda, Vršac, Novi Bečej, Senta in Nova Kaniža. Tudi gojenke ruske gimnazije v Vel. Bečkereku so sodelovale pri akademiji in pokazale nekaj lepih točk, kar priča, da se telovadba na zavodu smotreno goji. Vse vaje na akademiji, med njimi nekatere precej težke in komplicirane, so bile izvajane brezhibno, kakor se zahteva od nastopov pri akademijah. Vidi se, da vsa sokolska društva v naši širni organizaciji dobro pojmujejo način telovadnih nastopov in da se telovadba povsod lepo razvija.

Glavni dan zleta je bil ponedeljek. Dopoldne se je zbralo vse Sokolstvo na telovadišču ter se je od tu po glavnih ulicah razvila lepa povorka, ki se je je udeležilo tudi vojaštvo in sokolska konjenica. Pred palačo velike županije, ki je bila lepo okrašena, se je povorka ustavila in iz balkona je nagovoril sokolske čete župni starosta br. Pavlović, nato jih je pozdravil veliki župan g. Dimitrije Aleksijević, v imenu JSS namestnik saveznega staroste br. Paunković iz Beograda. Po pozdravnih nagovorih so sokolske in vojaške čete defilirale pred predstavniki državnih in cerkvenih oblasti, nakar se je povorka nadaljevala do novega sokolskega doma, kjer se je izvršilo razvitje in posvečenje novega društvenega prapora. Verske obrede je opravil episkop dr. Letić, nakar je imel lep govor o pomenu Sokolstva za narodni napredek. Novi zastavi je kumoval namestnik velikega župana Svetislav Rajić ter je izročil zastavo društvenemu staroste br. Stanojeviću ta pa praporščaku. V imenu starešinstva JSS je govoril namestnik staroste br. Bajželj, v imenu dobrovoljcev je pozdravil Sokolstvo preprost kmetovalec in pozival Sokolstvo, da varuje domačo zemljo, ki so jo dobrovoljci priborili s krvjo.

Po razvitju prapora se je vršil svečan banket, ki ga je priredila Sokolstvu mestna občina. Vrsto napitnic je otvoril župni starosta br. Pavlović ki je napil kralju in kraljevskemu domu, nato so govorili še vladika dr. Letić, veliki župan, njegov namestnik, podstarosta br. Bajželj, društveni starosta in zastopniki sosednjih župa: Novi Sad in Beograd.

Javna telovadba pod vodstvom župnega načelnika br. Pogačnika je dala obračun o tehničnem delu v župi. Uspeh je bil lep. Nastopilo je 380 ženske dece, 480 moške dece, 208 ženskega naraščaja, 340 moškega naraščaja, 280 članov in 145 članic. Izvajali so predpisane proste vaje prav dobro, pa tudi skladnost in krtje je bilo po večini dobro. Ženski naraščaj je izvajal vaje z venčki, moški pa vaje s palicami. Moška in ženska deca ter moški naraščaj so nastopili vrhu tega z igrami in raznoterostimi, ki so jako poživeli ves nastop. Tudi orodna telovadba članstva je dobro uspela, župa ima nekaj prav dobrih orodnih telovadcev. Gojenci vojne muzičke šole v Vršcu, med njimi jih je mnogo iz Slovenije — so izvajali proste vaje in vaje s puškami izredno dobro, vojaštvo je nastopilo tudi z vajami s puškami. Dovršeno in brezhibno je nastopila desetorica članov s posebno kombinacijo prostih in skupinskih vaj, v katerih so bile prvine iz plavanja, boksanja, veslanja i podobno.

Zvečer je bila ob obeh obalih kanala Begej velika narodna zabava z umetnim ognjem in ob sviranju treh godb.

Župni zlet banatske Sokolske župe je bil veličastna manifestacija Sokolstva in je prav lepo uspel ter pridobil Sokolstvu ugled tudi med nemškim in madžarskim prebivalstvom, ki sicer Sokolstvu ni baš nenaklonjeno.

Otvoritev novega sokolskega doma

Ob vhodu na lepo Sorško polje — v prijazni vasici med Savo in Soro, bo otvorjeno danes v nedeljo 14. junija t. l. novo svetišče sokolske kulture.

Malo nas je bilo pred sedmimi leti; komaj toliko, da smo sestavili društveni odbor. Čimdalje večji pa je postajal krog mladih, idealnih ljudi, ki so se iz ljubezni do svoje lepe domovine oklenili dela za duševno in telesno poplemenitev svojih rojakov. — Pretesni so nam postali prostori na skednju, kjer smo se udejstvovali prva leta. Nasprotniki sokolske ideje so skušali na vse mogoče načine ovirati naš polet in slednjič so nas vrgli iz skednja na cesto. Nismo mogli mirno gledati, da bi naš sokolji rod, — ki se je za mali medvodski kraj tako silno razmnožil, — radi tega počasi hiral in naposled popolnoma izumrl. Vzvišeni ideji sokolski smo bili dolžni, da čuvamo ne samo svoj zarod, temveč ga še bolj razmnožujemo, še skrbneje vzgajamo. To pa je pri danih razmerah možno le, ako imamo svoj lastni dom. Drugega izhoda ni bilo.

Tako smo v septembru lanskega leta zasadili v grudo prvo lopato za temelj temu domu. — Začela se je doba žrtev in z nepopisno ljubeznijo smo prinašali žrtve na oltar tega svetišča! Toda vse to je bilo veliko premalo. Članstvo, ki je po večini v slabih gmotnih razmerah, ni zmoglo vseh bremen. Žal, da je bilo premnogo takih, ki so nam s svojimi velikodušnimi obljubami dajali sicer moralno podporo, toda danih obljub niso izpolnili. To je tudi glavni vzrok, da se nahajamo danes v precej neugodnih denarnih stiskah. Toda, v nas je toliko jeklene volje in življenjske sile, da upamo s pomočjo napredne javnosti vse te težkoče premagati. Zato apeliramo nate, Sokolstvu naklonjeni narod, da se danes v nedeljo 14. t. m. udeležiš otvoritve novega Sokolskega doma v čim največjem številu ter s tem dokažeš, da ne boš nikoli dovolil, da bi padla v nasprotnikove roke prva trdnjava, ki vodi v prelepo in sokolsko Gorenjsko.

Najnovejša sokolska literatura

Pred nekaj dnevi je izšla deveta številka Sokolskega Glasnika ki prinaša tajnikovo poročilo iz glavne skupščine JSS v Brodu, predpise za medzletne tekme v Beogradu, ki bodo dne 27. in 28. junija tekočega leta. Dalje sta priobčena zapisnika zadnjih dveh sej saveznega starešinstva in nekaj malih popravkov pri tekmovalnih vajah za medzletne tekme, in sicer proste vaje za članice, vaje na bradlji za člane in vaje na gredi za članice. Za vse tehnične organe društev in župa je to jako važno, da ne bodo prišli tekmovalci napačno naučeni k medzletnim tekmam. Torej pozor! Med drugimi krajšimi poročili je tudi članek o br. Turku, ki je pred kratkim praznoval svojo 60-letnico. Zasluge br. Turka je očrtal starosta Sokola I. v Ljubljani br. dr. Pestotnik. Članku je pridana tudi slika br. Turka.

Kot prilogo ima «Prednjak», ki obdelava vadbeno gradivo za člane in članice v slovenski in srbohrvatski terminologiji.

Beogradska župa je izdala 2. številko svojega župnega vestnika Soko Dušana Silnog, Br. Gradojević nadaljuje članek Masaryk in Sokolstvo, br. Vojinović pa je napisal članek o medzletnih tekmah in br. Kujudžić o sokolskem letovanju. Vsi članki so aktualni baš za sedanji čas in pisani v pravem sokolskem duhu. Poleg člankov ima ta številka več krajših notic iz župe in saveza in iz slovanskega Sokolstva. Na koncu prinaša tudi pregled o novih sokolskih knjigah in o sokolskih listih.

Sokolsko društvo v Virovitici izdaja tudi svoje mesečno glasilo pod imenom «Sokol». Na uvodnem mestu piše br. Valanović o seljaških Sokolih, nato pa sledi zgodovina Sokolskega društva v Križevcih. Dalje prinaša ta list poročila iz svojega društva in iz osiješke in belovarske župe.

Sokolska župa Reka s sedežem na Sušaku je začela izdajati tudi letos svoj Sletski Vijesnik, ki ima namen pripravljati svoje članstvo na župni zlet, ki se vrši 15. in 16. avgusta v Crikvenici, v največjem in najlepšem morskem kopališču našega Jadranskega morja. Sletski Vijesnik bo izšel v štirih zvezkih, ki stanejo posamič 3 Din. Prva številka ima lepe članke ki razpravljajo o zletnih zadevah in opisujejo lepe primorske kraje, zlasti Crikvenico. Tudi o posamnih društvih ki spadajo v župo, prinaša vestnik oceno o delovanju. Vsekako bo vestnik vršil dobro propagando za župni zlet in je zato tudi potreben.

Narodna knjižnica (založba v Zagrebu) je izdala III. izdajo knjige: dr. Bučar, Igre za društva in šole. Da je knjiga dobra in potrebna, dokazuje dejstvo, da je izšla že v treh izdajah. Sicer pa je pisec knjige dr. Bučar, znan strokovnjak na tem polju.

Dušan Bogunović pa je pravkar izdal knjigo: Sokolska istorija (zgodovina), ki obravnava zgodovino telesne vzgoje od najstarejših narodov do danes. Članstvu, ki se hoče poučiti o zgodovini telovadbe in Sokolstva, bo knjiga dobro služila. Cena ji je 25 Din. O knjigi bomo o priliki še spregovorili.

Sokolsko društvo v Kočevju priredi v nedeljo 21. junija t. l. javno telovadbo z jako pestrim sporedom. Po telovadbi prosta zabava. Sodeluje godba jugosloven. narodnih železničarjev. Jedila in pijača v lastni režiji.

Sokolski društvi Ježica in Št. Vid proslavita petletnico društva na Ježici z veliko skupno javno telovadbo, ki se vrši danes ob 4. popoldne na vrtu gostilne Ramovž v Stožicah poleg Sokolskega doma. Po telovadbi narodna veselica s plesom. Danes vsi na Ježico! Zdravo!

Zlet Celjske sokolske župe se vrši danes 14. t. m. v Laškem. Dodatno poročamo, da nastopi tudi oddelek vojaštva 180 mož iz Celja. Telovadišče je v Lavi na prostoru pivovarne v Laškem. Ljudska veselica se pa vrši v parku za Savinjo. Sodeluje železničarska godba «Drava» iz Maribora. Vožnja je na vseh progah Slovenije do Zagreba polovična. Veljajo za železnico običajne Savezne legitimacije. Vsi vlaki so ta dan ojačeni na vse strani. Izven tega so še osebni vozovi priklopljeni k tovornim vlakom za Laško-Celje ob 6.20 za naraščaj in deco in 23.17 za članstvo.

„Edinost"

Izobraževalna organizacija napredne mladine.

Svetovna vojna je zasekala človeštvu globoke rane, toda dobili smo svobodo, za katero smo se borili mi in naši očetje v okviru ljube naše domovine. Leta 1918. smo pozdravili našo mlado državo. Iz sužnjev smo postali svobodni in enakopravni državljani jugoslovenske kraljevine.

Prišli pa so zli duhovi in začeli sejati ljuliko med pšenico. Sejali so sovraštvo in razkol, a izzvali so vihar v vrstah poštene jugoslovenske nacijonalne mladine.

Trdili so, da v Jugoslaviji ni svobode, bratstva in ljubezni. Trkali so se na prsa, češ «mladina je naša». Po deželi so se ustanavljale razne klerikalne, socijalistične in komunistične mladinske organizacije.

In mi, ki smo oznanjevali evangelij «Enakosti, Bratstva, Svobode», smo bili najtemnejši individuji in podleži. Ker smo učili resnico in vodili boj za poštenost in pravico. Izpolnujoč oporoko pokojnega dr. Janeza Kreka, smo šli med narod in širili ideio demokratizma v imenu jugoslovenskega naroda. — Naša ideja se je začela polagoma širiti med plasti kmetskega in delavskega ljudstva. Zadnje volitve so tudi pri nas pokazale, da pride na vsake štiri zaslepljene duše tudi pri nas po ena zdrava duša.

Iz teh zdravih duš v mestu in na deželi snujemo napredne mladinske organizacije in ena izmed teh je **«Edinost», organizacija napredne mladine.** Z nio v vsako vas, trg in mesto, da zavarujemo našo mladino pred nevarnostjo komunizma in klerikalizma!

Namen te organizacije je: Izobraževati napredno-delavsko mladino v jugoslovenskem nacijonalnem duhu; prirejati predavanja, izlete, shode, sestanke in gledališke predstave; skrbeti za strokovno in duševno izobrazbo mladine; goliti umetnost, sport in glasbo; odvračati mladino od alkoholizma.

«Edinost» je splošna izobraževalna organizacija napredne mladine, v njo spada vsak napreden fant in napredno dekle. Od 15 do 30 leta je aktiven član mladinske organizacije, po 30 letu se ga uvrsti med podporne člane mladinske organizacije. Apeliramo na napredno javnost, da povsod podpira napredno mladinsko gibanje, pomaga ustanavljati naše izobraževalne mladinske organizacije ter jih dejansko in gmotno podpira.

Kmetska in delavska mladina, bodi pozdravljena v okrilju naše mladinske organizacije!

Zveza demokratske mladine.

Vi ne vjerujete?

da eden par nogavic z žigom in znamko (rdečo, modro ali zlato) 93-a VIII

„ključ"

traja kakor štirje pari drugih? Kupite eden par, pa boste verovali. Nogavice brez žiga „ključ" so ponarejene.

Es-ka Jogo Torpedo Bianchi kolesa so najboljša najcenejše pri

J. Gorec Palača Ljubljanske kreditne banke in Gosposvetska c. 14

Vsi na domestni deli in oprema.

Iz življenja in sveta

Načrt novega koledarja

Poročali smo že, da predlaga Zveza narodov reformo sedanjega koledarja. Priporoča posebnemu odseku, naj ga temljito prouči in potem sprejme.

Kakor je sedanji koledar dober in izpopolnjen in odgovarja astronomskemu letu do par sekund natančno, je v poslovnem svetu vendarle precej nepraktičen. Meseci niso vsi enako dolgi. Sedem jih je, ki imajo po 31 dni, štirje po 30, eden pa, februar, 28 in vsako četrto leto 29 dni. Reforma koledarja gre za tem, da se uvede namesto 12 mesecev 13, ki naj bi imeli vsi enako število dni, namreč 28. To bi dalo vsega skupaj na leto 364 dni. Manjka torej en dan, ki ga bo treba vpoštevati, sicer pridemo zopet v navskrižje z astronomskim letom. Načrt reforme predvideva en dan v letu, ki ne bi bil v nobenem mesecu in bi bil torej takorekoč dan zase. Ta brezmesečni dan nameravajo vtakniti med konec starega in začetek novega leta. Ta dan naj bi se praznoval kot Novo leto in bi bil splošen praznik.

Ker pridobimo po novem koledarju nov mesec, trinajsti, bi ga dobili na ta način, da prevzame nekaj dni sedanjega junija in julija in bi se imenoval «sol».

Vsakomur bo torej jasno, da je reforma koledarja v tem smislu zelo praktična. Meseci bi imeli vsi po 28 dni, torej natančno štiri tedne. Vsak mesec bi se začel s ponedeljkom in končal z nedeljo. Isti dnevi meseca odpadejo vedno na isti tedenski dan. Tako bi bil n. pr. četrek vedno le 4., 11., 18. ali 25. v mesecu. Trgovski svet bo gotovo soglašal s to reformo, ker se bodo obrestni meseci (do sedaj po 30 dni) ujemali s koledarskimi mesci. Seveda bodo imeli obrestni meseci odslej le po 28 dni.

Načrt Zveze narodov predvideva tele mesece reformiranega koledarja:

Bodoči koledar	Dosedanji koledar
Januar	januar 1. — 28.
februar	januar 29. — februar 25.
marec	februar 26. — marec 25.
april	marec 26. — april 22.
maj	april 23. — maj 20.
junij	maj 21. — junij 17.
sol (nov mesec)	junij 18. — julij 15.
julij	julij 16. — avgust 12.
avgust	avgust 13. — september 9.
september	september 10. — okt. 7.
oktober	oktober 8. — november 4.
november	november 5. — dec. 2.
december	december 3. — dec. 31.

Novo leto (nov dan) med 31. decembrom in 1. januarjem.

Ako se uvede novi koledar, bo začetkom seveda precej zmešnjave, vendar se bodo ljudje kmalu privadili nanj. Malo težav bo delalo štetje, kadar se računajo meseci dosedanjih in novih koledarskih let. Toda vse to so le začetne težave, ki se hitro premagajo. Saj so pri vsaki izpremembi denarnega sistema velike sitnosti, pa se ljudje hitro navadijo na novo valuto. Da spominjamo le na nas Slovence, ki smo imeli v dobrem četrtletju kar štiri valute: najprej stare avstrijske goldinarje in krajcarje, potem krone in vinarje, nadalje če hočemo tudi jugoslovenske krone, nato v zasedenem in zopet osvobojenem ozemlju na Notranjskem okrog Logatca dobri dve leti italijanske lire in centezime in končno dinarje in pare. Stari in priprosti ljudje računajo na kmetih še vedno na goldinarje in krajcarje, čeprav je poteklo menda že 27 let, odkar so prešli iz veljave. Toda mladina se kaj hitro navadi na nove razmere in se počuti v par mesecih že čisto domača v njih.

Tako bo tudi z novim koledarjem, ako bo sprejet. Ni še namreč gotovo, kaj bo z njim. Velik del poslovnega sveta je za reformo, mnogo jih je pa, in sicer zelo vplivnih, ki zagovarjajo dosedanji koledar. Računati pa je, da pride prej ali slej do reforme koledarja, ki ima v praksi mnogo nedostatkov. Ne vidimo jih navadno, ker smo se na dosedanji koledar navadili že od mladih nog.

Še eno prednost novega koledarja naj omenimo na tem mestu. Velike neprilike delajo sedaj premakljivi cerkveni prazniki. Kakor znano, pade Velika nedelja vedno na prvo nedeljo po ščipu v aprilu. Po Veliki noči se ravnajo tudi pust, Vnebohod, Binkošti in Rešnje telo, ki se praznujejo gotove dni pred Veliko nočjo ali za njo. Roko v roki z novim koledarjem bi morala iti tudi reforma cerkvenega koledarja, vsaj kar se tiče obhajanja praznikov. Velika noč in Binkošti kot glavni premakljivi cerkveni prazniki naj bi odpadli na gotove nedelje v aprilu, oziroma maju, in sicer vsako leto na isto nedeljo. Božični dan, 25. december, bi potem padel vedno na četrtek. S tem bi se vsem zelo olajšalo štetje. Ker se z vseh strani pojavlja nezadovoljnost s prevelikim številom praznikov, ki zmanjšujejo zaslužek in produkcijo, bi se dalo z reformo koledarja odpomoči temu zlu na ta način, da bi se gotovi stalni prazniki, ako se že morajo praznovati, obhajali ob nedeljah. S tem bi bilo tudi cerkvi ustreženo, ker lahko nemoteno vrši svoje verske dolžnosti in obhaja svoje praznike. Tudi verniki se ta dan lahko udeleže slovesnih cerkvenih prireditev, ker so itak prosti.

Italijanska zrakoplova na Španskem

Za binkoštne praznike sta izvršila 2 italijan. zrakoplova lep polet iz Italije na Špansko in nazaj in sta preletela več tisoč kilometrov. Zrakoplovi so doslej že preleteli tudi daljšo progo, a kljub temu ni zato uspeh Italijanov nič manjši. Zopet se je pokazalo, da je postal zrakoplov res zanesljivo prometno sredstvo, ki ima veliko bodočnost.

Na binkoštno nedeljo sta se drug za drugim pojavila nad Barcelono na Španskem italijanska vodljiva zrakoplova «Esperia» in «I» in se spustila na letališču La Volateria gladko na tla. Španski mornarji so vzeli zrakoplova v svoje varstvo in ju zavarovali. Vsa civilna in vojaška oblastva so priredila letalcema sijajen sprejem.

Na banket, ki je bil prirejen italijanskim gostom, je prišel tudi kralj Alfonz v spremstvu admirala Magaza in pohvalil moštvo ter mu čestital na sjajni vožnji preko Sredozemskega morja. Takoj po banketu sta se v prvih popoldanskih urah balona zopet dvignila in odletela proti Toulunu na južnem Francoskem in potem dalje nazaj v Rim.

Italijanska zrakoplova sta se po gladki vožnji povrnila drugi dan v Italijo. Razdaljo Barcelona-Rim sta preletela zrakoplova v 25 urah po najkrajši poti preko Sredozemskega morja, dočim potrebuješ z vlakom za to progo skoraj tri dni. Zrakoplova sta imela na krovu 12 potnikov, ki so vso noč mirno spali.

Neskončnost vsemirja

Dolgo, zelo dolgo je potreboval človek, predno se je zavedel, da je zemlja le majhno zrnce v neizmernem svetovju. Od tega dalekosežnega spoznanja pa je človeški duh brzo napredoval. Izmeril je dalje, ki ločijo našo mater zemljo od lune, od solnca, od planetov. Danes vemo približno natančno, da znaša največja razdalja v našem solnčnem sistemu 5000 milijonov km. Pred dobrim desetletjem se je to število zdelo neskončno veliko, danes pa, ko smo preživeli bilijonske in trilijonske finančne krahe, je človek izgubil spoštovanje pred velikimi številkami. Ali po krivici.

Naš solnčni sistem, kakor je tudi neizmeren, je vrlo na redko posejan s svetovnimi telesi. Le osem velikih planetov se suče s svojimi lunami okrog solnca, manjših pa okoli tisoč, ki vsi skupaj še daleč nimajo tolike mase kot naša zemlja. Ali vse razdalje v našem solnčnem sistemu se zde ničeve, če jih primerjamo z razdaljami od nam najbližjih zvezd stalnic. Zvezde stalnice so tako daleč od nas, da jim astronomi dolgo časa niso mogli niti približno določiti razdalje. Kljub rapidnemu razvoju optičnih instrumentov v poslednjih desetletjih poznamo danes jedva tisoč zvezd stalnic, ki so jim astronomi izmerili razdaljo od nas. Prejšnje metode so se izkazale kot pomanjkljive; treba je bilo najti novih. Tako sta uspela učenjaka Adams in Kohlschütter, da sta s pomočjo relativne jakosti spektralnih črt izmerila zvezdam absolutno svetlobno jakost, ki ji služi kot enota svetlobna jakost solnca. Ker je relativna svetlobna jakost kake zvezde tem manjša, čim bolj je zvezda od nas oddaljena (svetlobna jakost se manjša s kvadratom razdalje), je mogoče Adams-Kohlschütterjevo metodo kontrolirati na zvezdah, ki jim poznamo razdaljo od zemlje. Nova metoda je preizkušnjo prestala in tako je danes astronomija v stanu, da izračuna razdalje vseh zvezd, kar jih pozna astronomski katalog.

Tako smo dobili v poslednjem desetletju jasno sliko celotnega vsemirja in pred nami so se odprli neizmerni, doslej docela nam nepoznani predeli zvezdnatega neba. Naše solnce spada v lokalno grupo zvezd, kojih najsvetlejšo štejejo v razred helij-zvezd (imenovanih po heliju, ki v njihovem spektru najbolj prevladuje). V ta razred spada mnogo zelo svetlih zvezd v ozvezdju Oriona in Plejad. To zanimivo grupo je posebno natančno izmeril Charlier. Njena oblika nalikuje debeli leči — enako je ponazoril sloviti astronom Herschel tudi Rimsko cesto, vsled česar je bil Charlier mnenja, da tvorijo helijzvezde ogrodje Rimske ceste. Njen največji premer znaša 10.000, njen najmanjši pa 6000 svetlobnih let. (Svetloba prehiti v eni sekundi 300 tisoč kilometrov, v enem letu torej neizmerno razdaljo 10 bilijonov kilometrov). Naše solnce se po najnovejši hipotezi ne nahaja v sredini te brezkončne grupe, dočim so poprej mislili, da leži približno v sredi.

Goreče mesto

V pondeljek okrog 11. dopoldne je izbruhnil v madžarskem mestu Satoralya-Ujhely velik požar, ki je upepelil velik del mesta in povzročil velikansko škodo.

Vsled isker iz dimnika se je vnelo ostrešje neke hiše ob robu mesta. Ogenj se je začel vsled vetra naglo širiti. V dobri uri je bila polovica mesta v plamenu. Do 4. popoldne je zgorelo nad 40 hiš. Kompaktno so gorele hiše na šestih cestah, razen tega pa tudi mnogo stavb v bližini.

Vse požarne brambe iz mesta in tudi daljše okolice so hitro prihitele na lice mesta in gasile z nadčloveškim naporom. Le polagoma so zamogle lokalizirati požar, tako da je gorelo zvečer le še 15 hiš. Vsled katastrofalnega požara so bile prekinjene vse brzojavne in telefonske zveze. Šele tekom noči se je skrajnemu naporu vseh požarnih bramb posrečilo popolnoma udušiti ogenj.

Škodo, ki jo je povzročil ogromni požar v Satoralya-Ujhelyu, se še ne da pregledati. Doslej jo cenijo na več milijonov zlatih kron. Po dosedanjih vesteh se ni nihče ponesrečil pri požaru.

Velik požar ob Schneebergu

Dne 9. t. m. je izbruhnil velik požar v letovišču Meiersdorfu ob Visoki steni pri Schneebergu v Avstriji, ki je napravil ogromno škodo. Katastrofa je tem hujša, ker je manjkalo vode za gašenje.

Do večera je zgorelo 70 poslopij, torej skoraj vsa vas. Dasi so z vseh strani prihitele požarne brambe, tudi iz Dunajskega Novega mesta, se je šele ponoči posrečilo omejiti ogromni požar. Večina vaščanov, ki so skoraj vsi mali kmetje, je obubožala, zlasti ker jih je bilo le malo zavarovanih zoper požar. Ker je začelo goreti popoldne, ko je bilo mnogo živine na paši, jo je bilo mogoče del rešiti. Vsa žival v hlevih in vsa drobnica je poginila v plamenih. V hišah je zgorelo vse pohištvo, obleka in tudi denar, ki so ga kmetje hranili doma. Ubogi ljudje so dobesedno rešili le ono, kar so imeli na sebi.

Požarne brambe so se imele pri svojem delu boriti z velikimi težkočami. Divjal je namreč vse popoldne in zvečer močan veter, ki je mestoma narastel do viharja in prenašal iskre in ogorke na vse strani. Zato je bila kmalu vsa vas v plamenih, zlasti ker so hiše večinoma krite s slamo. Najhujše pa je bilo, da je manjkalo vode in da so jo porabili že v eni uri. Zato so se morali omejiti gasilci na lokalizacijo požara in pustiti, da so ona poslopja, ki so bila v plamenih, pogorela do tal.

Ni še natančno znano, kako je nastal ogenj. Nekateri trdé, da je bil požar podtaknjen, vendar kaže, da je nastal iz neprevidnosti. Škoda je velikanska in jo cenijo nad milijon zlatih kron.

Nezgoda zeppelina

Največji zrakoplov na svetu, «Los Angeles», je napravil že okrog 30 poletov, ki so se vedno srečno izvršili. — V torek se je povrnil balon z daljšega potovanja na letališče v Lakehurstu in hotel pristati ob drogu, kjer so ga nameravali privezati. Divjal pa je tako hud vihar, da pristanek absolutno ni bil mogoč.

Zeppelin je križaril dobrih 12 ur nad letališčem in 22krat poskusil pristati, pa vse zaman. Sunki viharja so bili tako silni, da je bil zrakoplov v veliki nevarnosti, da ga vihar trešči ob drog in razbije. Izpustiti so morali iz njega veliko količino plina helija, da bi ga mogli privezati. Bil je že skrajni čas za to, ker je jelo zmanjkovati bencina. Ako bi pošlo «Los Angelesu» kurivo, bi se morali ustaviti motorji in vihar bi ga odnesel s seboj. Šele pri 23. poskusu se je posrečilo zrakoplov privezati.

Pri teh poskusih se je balon nekoliko pokvaril. Zato ga bodo sedaj temeljito pregledali in popravili. Za prihodnje dni je bilo določeno, da prevzame «Los Angeles» redno službo med New-Yorkom in otočjem Bermudi. Seveda se bodo morale vožnje za enkrat odgoditi.

Iz Acrona v Zedinjenih državah, kjer gradé veliko tvornico zeppelinskih zrakoplovov in je imenovan za ravnatelja inženjer dr. Arnstein, ki je konstruiral «Z R III», sedanji «Los Angeles», poročajo, da gradé sedaj še enkrat tako velik balon, ki bo imel nad pet milijonov kubičnih čevljev plinske prostornine. Ta zrakoplov je določen za redne vožnje med New Yorkom in Evropo ali pa za službo med Severno in Južno Ameriko.

Znanstvene ekspedicije

Ruska vlada se je zadnje čase začela zelo zanimati za znanstvena raziskovanja. Pri tem jo vodi na eni strani želja po kulturnih pridobitvah, na drugi pa tudi gospodarska plat podjetja. Saj imajo vse ekspedicije, ki so se organizirale zadnje čase, vedno v ozadju tudi namen, raziskovati pokrajine in preiskati, ali se ne bi dale izkoristiti v eno ali drugo pridobitno svrho.

Kot primer naj navajamo predvsem razne ekspedicije v arktične pokrajine. Ne gre jim toliko za to, da bi človek vendar enkrat dospel na severni tečaj, čeprav je to želja vsega človeštva že par stoletij odkar je prišlo do spoznanja, da je naša zemlja okrogla. Glavni namen vseh podjetij proti severu je iskati pot, po kateri bi se dalo hitreje in s tem ceneje priti iz Evrope v severno-vzhodno Azijo ali Ameriko. Razen tega domnevajo znanstveniki, da se mora nahajati okoli severnega tečaja velik kompleks suhe zemlje, ki je seveda večinoma pod večnim ledom, vendar mora imeti v sebi ogromna naravna bogastva, predvsem premog, ki bi jih kazalo izkoristiti. Saj je znano, da se nahajajo na Spitzbergih velika ležišča prvovrstnega premoga. Isto velja tudi za druge pokrajine, Grönlandijo itd. Severni polarni kraji so tudi izredno bogati na razni divjačini z izvrstnim krznom. Pomislimo le na polarno lisico, belega medveda, razne vrste kun, hermeline, sobolje in druge. Ondi je na milijarde arktičnih ptic, ki dajejo dragocen puh in jajca, ki se dajo kaj dobro uporabiti. Važno je tudi dognati, kakšne so vremenske prilike na skrajnem severu našega planeta — in seveda tudi južnega, ki pa ga ne poznamo še tako podrobno, v kolikor se sploh da govoriti o poznavanju. — Tudi proučavanje zemeljskega magnetizma na magnetičnem polu, ki se nahaja v bližini zemeljskega tečaja, je važna naloga takih ekspedicij. Ni torej čuda, da se velike države tako zelo trudijo, da bi imele njihove ekspedicije v arktičnih krajih uspeh. Saj velja

Šestdesetletnica angleškega kralja

Cliché d' agres «Matin»

V Angliji so praznovali 3. t. m. šestdesetletnico rojstva sedanjega kralja Jurija V. Kljub temu, da je bila s to slovesnostjo združena tudi proslava 15 letnice kraljevega vladanja, vendar ni bilo nikakega posebnega pompa in zunanji svet je to, za Anglijo vsekakor pomembno slovesnost komaj zabeležil. Praznovanje je bilo omejeno, kakor to pač odgovarja angleškemu temperamentu, v prvi vrsti na službene kroge, zlasti seveda na armado. Londonska posadka je priredila na jubilejni dan veliko parado, ki se jo je udeležil kralj s svojim spremstvom. Zunanje vlade in zunanji dvori k slovesnosti niso bili vablieni. Navzoč je bil edino francoski maršal Foch, a še ta ne toliko kot reprezentant Francije, kakor kot osebni prijatelj kralja, s katerim se je poznal že prej, a se je še tesneje spoprijatelji med svetovno vojno, ko je bil Foch vrhovni poveljnik vseh zavezniških armad.

Naša slika nam kaže kralja in njegovo spremstvo na vojaški paradi. V prvi vrsti v sredi je kralj Jurij, oblečen v maršalsko uniformo starodavne irske garde, na desno od njega vojvoda Connaught, vrhovni poveljnik kraljevih gard, na levi od kralja, na sliki prav na desno, pa maršal Foch.

Za korpulentne gospode

došla pristna angleška novost, **„fersoost"-blago,** ki naj bi si ga zaradi izborne kvalitete in lahnosti za poletje vsakdo nabavil.

V zalogi tudi **„Tropical"-blago.**

Prvovrstne strokovne moči jamčijo za eksaktno izdelavo oblačil.

Drago Schwab – Ljubljana

Rimsko pismo

Vatikan in bogastvo.

Rim, početkom junija.

Vatikan je bogat, da bi z njim kupil Jugoslavijo in še kaj. Čim večkrat pošetaš skozi vatikanske galerije, postajaš tam okrog njegovega zidovja in pregledueš njegovo imovino, tem bolj uvidevaš, da se vatikansko bogastvo vobče ne da oceniti. In če se pri pontifikalni maši prerieš vsaj malo v ospredje, da pogledaš papeža na Petrovem tronu, si misliš samo eno: papež je glavar Vatikana in katoliške cerkve, zato njegove glave ne more kinčati nič primernejše pokrivalo kakor tiara — zlata miniatura vatikanske kupole, s tremi zlatimi kronami, s 540 biseri, 146 barvnimi kamni in 11 diamanti. Kristus pač ni sanjal, da bo njegova trnjeva krona doživela na glavah njegovih namestnikov tako veličastno metamorfozo.

Bogastvo, ki je najdeš nakopičeno, ne sicer v kupih in gomilah, marveč v spretnem sortimentu vatikanskega labirinta ni mrtev kapital, ni jalovo patriarhalno razkošje, nego nad vse plodonosno podjetje, ki dnevno donaša vatikanskim blagajnam ob vhodih lepe tisočake. Ti tisočaki pa vseeno še niso nikake obresti v primeri z neprecenljivo vrednostjo vatikanskih umetnin, raritet in starinskih znamenitosti. Kako boš, človek siromašni, cenil mojstrovine največjih podobnjakarjev, kako kolosalne skulpture najgenijalnejših kladivarjev, kako edinstvene eksemplarje v vatikanski biblioteki, kako brezbrojna imperatorska, kraljevska, kneževska in ostala plutokratska poklonila v obliki velikanskih porfirnih vaz, zlato okovanih malahitov, z biseri posutih Petrovih ključev, dragocenih marmornih statuet ali velikih mozaiknih miz, ki služijo zgolj za mrtvo okrasje dvoran in koridorjev, dočim freske na obokih, serije zlato uokvirjenih slik ob stenah in vezenine ogromnih preprog dihajo mogočno prošlost. Kaj vse ti je Vatikan znal nagrabiti zase, kaj vse mu danes ustvarja sloves enega največjih zaščitnikov zgodovine in umetnosti, če tudi so papeževi zidarji prvi pričeli rušiti najmogočnejši starorimski spomenik, Kolosej, ker jim je nedostajalo kvadrov za gradbo Petrove bazilike . . .

Tako je torej z vatikanskim bogastvom, kolikor ti ga je na ogled, da te kmalu mine sočustvovanje z revščino katoliškega cerkvenega poglavarstva in vatikanskega jetnika. Kje shranjujejo zlate drobnarije, v katero kamro zaklepajo kelihe, monštrance in druga darila, ki jih romarske procesije s škofi na čelu po vrsti prinašajo papežu v dar, — ne vem, ker nisem dobil dostopa. Menda se Vatikan ipak sam zaveda, da so vsa ta »narodna« darila plen ljudske nezavednosti in prikupovanje posameznih višjih cerkvenih dostojanstvenikov. Kelih, ki so ga Hrvati poklonili v svečani avdijenci, je veljal 134 tisoč dinarjev. Baje je gospod papež naslednji dan pri pontifikalni maši pil iz njega rešnjo kri. In »Osservatore Romano« je priobčil sliko. A Bog ve, kje je sedaj shranjen hrvatski kelih — papež jih ima preveč, da bi v letu prišli vsi na vrsto. Jugoslovenski episkopat pa menda ostane še nadalje hudo sprt zaradi kardinalskega klobuka.

Sveto leto pomeni za Vatikan vsakega četrt stoletja kapitalno žetev. Že od leta 1000 — tako čitam v necerkveni knjigi, ki jih je v rimskih knjigarnah tudi precej na razpolago — je slavila cerkev konec vsakega stoletja, da bi namreč krščanstvo očiščeno vstopilo v novo stoletje. Hm, tiste čase se je v sto letih menjalo več papežev kakor dandanes. Leta 1299. je določil »Bonifacij VIII. z bulo »Antiquorum . . .« sveto leto, v katerem naj se vsak kristjan očisti grehov in prerodi v krščanskem življenju. Obljubil je vsakemu, kdor pride 15 dni pomolit v rimske bazilike ,popoln odpustek. Iz darov, poroča Villani, ki so jih prinesli romarji, je vzrastel cerkvi velik zaklad in Rimljani so tako dobro kupčevali z živežem, da so vsi obogateli. Sveto leto se je »priljubilo«, zato ga je Klement VI. znižal na petdeset let (1349). To se je znamenito obneslo in zato se je papež Urban VI. požuril in razglasil, da je petdeset let preveč in da zadostuje 17 let (1367). Toda je umrl še pred slavnostjo in Bonifacij IX. je obhajal sveto leto 1390. In 1400. torej jedva deset let nato, pa kar vnovič . . . Šele papež Pavel II. je leta 1470 odredil, da se sveto leto praznuje vsakih 25 let. Tako je še danes.

Kar v početku letošnjega svetega leta se je dalo soditi, da se bo mnogo bolje obneslo kakor pred 25 leti. Leta 1900 je namreč bil precej slab pridelek. Kralj Umberto je bil v Monzi umorjen in vse simpatije ljudstva so bile naklonjene kralju, kar je baje vedno v občutno škodo Vatikanu. Romarjev je takrat prišlo malo. Zato pa je letos vse drugače, vse organizirano po vatikanskih direktivah, pravoverni katoliški svet stremi v Rim, ki je priskoparil tisočake, zbral darila in prihaja se poklanjat. Vse pusti v Rimu, le s papeževim blagoslovom in z jubilejno svetinjo se v čredah vrača zopet domov. Zdajle, v vročih poletnih mesecih utegne prihajanje romarjev malo pojenjati, zato pa bo v jeseni in vse do Božiča, ko papež zopet zazida »sveta vrata«, naval spet velikanski, da bo vatikanski kvestor ob novem letu z zadovoljstvom pobrodil po milijonski žetvi v blagajnah. Ne norčujejo se zaman nekateri satirični listi: toliko blaženih je letos proglašenih za svetnike — mar bi še laški Liri priznali blaženi stan . . .

Vatikanski jetnik ima torej lepe dohodke tudi brez apanaže. Italijanska vlada je po letu 1872. hotela dati papežu letno apanažo 3 in pol milijona zlatih lir — a Vatikan je to odklonil, češ da ponižana cerkev ne sme iz rok uzurpatorjev ničesar sprejeti. Kjer lahko odklanjajo polčetrti milijon zlata, tam je gotovo drugega denarja dovolj. Zdaj šele razumem, zakaj Giuseppe Garibaldi tako prezirljivo gleda s svojega velikega bronastega konja na Janikulu doli na Vatikan, a Vatikan se ne meni za njegov ošabni prezir, marveč posluje in gospodari, kakor včasih, tako danes. In »praznuje« letos sveto leto, srečno začeto, bogato zaključeno.

J. S.

tudi tu načelo, da kdor prej pride, prej melje. Kdor pride prvi v pokrajine večnega ledu, ta bo vzel kraje v svojo posest in s tem obogatel svojo domovino za tisoče in tisoče kvadratnih kilometrov zemlje, ki ima na prvi hip sicer problematično vrednost, utegne pa vsled drugih okolnosti biti izredne važnosti zanjo.

Druge važne ekspedicije so v teku ali pa se pripravljajo v več ali manj neznane kraje, kjer je pred tisočletji cvetela kultura in so mesta tekom časa popolnoma propadla, tako da vidiš danes samo še razvaline, ali pa še teh ne, ker jih je zagrnila zemlja in pesek. Na eni strani gre tu za spoznavanje starih kultur, ki so bile na višku, ko je bilo v sedanjih civiliziranih krajih človeštvo tako rekoč šele v povojih. To spoznavanje je važno v znanstvenem oziru za določitev razvoja človeštva in poedinih ras in plemen. Na drugi strani pa goje taka podjetja tajno nado, da bodo naletela pri kopanju na velike zaklade, ki se nahajajo v zidovju ali globoko pod zemljo. Znatno pobudo v tej smeri je dalo lansko odkritje Tutankamnovega groba v gornjem Egiptu, kjer je našel arheolog lord Carnarvon neizmerno množino zlata in žlahtnih kamnov. Vsakdo upa, da bo pri iskanju starih kulturnih središč Majov, Toltekov, Pueblov, Aztekov in drugih prastarih indijanskih narodov v Ameriki tudi naletel na zaklade. Saj je v teh pokrajinah zlato doma. Zlato je postalo smrt Aztekov, Inkov in drugih narodov v Srednji in Južni Ameriki. Španci so jih pričeli sistematično iztrebljavati, ko so prišli v Ameriko, samo zato, da bi postali oni lastniki res neizmernih zakladov, ki so jih nakopičili domačini tekom sto- in stoletij in jih v svoji naivnosti z veseljem izročali «belim bogovom». Koliko bogastva mora biti še skritega v podzemeljskih duplinah templjev in palač starih indijanskih veljakov!

Slično je tudi z ekspedicijo Rusa Kozlova, ki je zopet odšel s svojo karavano v pokrajino okrog strašne puščave Gobi v Mongoliji. Pred par meseci se je bil povrnil s svojega prvega potovanja po teh krajih in prinesel s seboj v Rusijo dragocene izkopnine davnega naroda z visoko razvito kulturo. Med drugim je našel v grobnicah starih veljakov nad 50.000 najrazličnejših knjig, vezanih v svilo in pisanih v raznih jezikih, več ali manj neznanih. Ekspedicija je zopet začela kopati, in njen trud se je že poplačal. Na dan so jele prihajati dragocene priče davne kulture. Hkrati pa proučava Kozlov pokrajino, ali se ne bi dala kultivirati in naseliti. Tudi v tem pogledu že doslej ni bilo naporno potovanje po puščavah zaman. Podnebje je ugodno v severno-zapadni Mongoliji, vode je ponekod dovolj, drugod je sicer primanjkuje, vendar bi se dala dobiti.

Predvsem gospodarski namen pa zasleduje ekspedicija, ki jo je poslala sovjetska vlada pred par meseci v Centralno Azijo. Njena svrha je, preiskati staro strugo velike reke Amu Darje. Prve poskuse v tej smeri je odredil že ruski car Peter Veliki pred kakimi 250 leti; toda s takratnimi prometnimi sredstvi se ni dalo mnogo doseči, in stvar je zaspala. Ekspedicija ima namreč nalogo, da temeljito prouči staro strugo in ugotovi, ali se ne bi dala voda iz sedanje struge Amu Darje spraviti v staro dolino. To bi bilo velikanske važnosti za peščeno pokrajino Karakul, ki je bila nekoč zelo rodovitna, pa je vse propadlo in se zasulo s peskom, ko si je reka vsled naravnega dogodka izbrala drugo smer. Z dovajanjem tako potrebne vode upa namreč ruska vlada, zopet kultivirati kraje v Karakulu in jih poljedelsko izrabiti. S tem bi Centralna Azija zopet postala žitnica, kakor je bila pred tisočletji.

Žal pa se je ta ekspedicija ponesrečilo pred Veliko nočjoexi,vnakttjeumlumla. V Moskvo je baš prišla vest, da jo je malo pred Veliko nočjo napadla velika tolpa roparjev, ki je prišla iz divjega Afganistana v one kraje. Pri napadu je bil en član ekspedicije ubit, eden pa hudo ranjen. O usodi ostalih se še nič ne ve. Tudi če bi se ta ekspedicija popolnoma ponesrečila — dosedanje vesti so še zelo pomanjkljive in ni iz njih razvideti, kaj se je zgodilo z drugimi potniki— je gotovo, da ruska vlada ne bo opustila misli in bo organizirala novo karavano in ji seveda dala dovolj močno spremstvo, da se bo mogla varovati pred napadi divjih Afganov in Tatarov.

Proti odebelosti

deluje s kolosalnim uspehom samo „Vilfanov čaj". Dobiva se v vseh lekarnah in drožerijah. Proizvaja: Laboratorij Mr. D. Vilfan, Zagreb, Ilica 204.

Koliko se porabi sladkorja na svetu?

Ravnokar je bila objavljena statistika o porabi sladkorja v vseh večjih državah na svetu, ki izkazuje zanimive številke. Iz te statistike se vidi, da se porabi na leto veliko več sladkorja, kot si ljudje navadno predstavljajo.

Na prvem mestu v porabi sladkorja stoje Zedinjene države, kjer ga porabi vsak državljan po 50 kg na leto. Še pred 100 leti je odpadlo na vsakega prebivalca Zedinjenih držav le po pol kilograma na leto, l. 1913. pa že 40 kg. Poraba tega važnega živila stalno narašča. Med vsemi državami v Ameriki porabi največ sladkorja Unija.

Na drugem mestu stoji Anglija, kjer odpade po 38 kg sladkorja na glavo in leto. Kar se tiče drugih držav v Evropi, so porabili Rusi pred vojno po 12 kg. V vojni in pod boljševiškim režimom, ki je pahnil deželo v strašno bedo in večkrat že v katastrofalno lakoto, je padel konzum sladkorja na sama dva kilograma na glavo in leto. V Franciji se ga porabi po 17 kg, pri čemer je treba omeniti, da se je ta količina dosegla šele pred kratkim. Mnogo let ga je odpadlo na Francoskem le po 7 kg na glavo in leto. V Nemčiji, Avstriji in na Španskem se po vojni konzum sladkorja stalno dviga. V Nemčiji in Avstriji so ga porabili po 22 kg l. 1914., 9 let kasneje pa že po 27, dočim se je zvišala poraba na Španskem od 6 in pol na 8 in pol kg. Najmanj porabijo sladkorja v Evropi Italijani, namreč le po 6 kg na leto.

Kar se tiče držav zunaj Evrope, odpade v Braziliji in na Japonskem po 5 kg sladkorja na glavo in leto, na Kitajskem pa le 2 kg, kakor v Rusiji. Kitajci in Rusi zauživajo torej najmanj sladkorja. Znano je namreč, da se baš v teh dveh velikanskih državah popije največ čaja, toda brez sladkorja. Kava, ki zahteva mnogo sladkorja, je na Kitajskem in v Rusiji le malo znana.

Francoski boji v Maroku

Cliché d' apres «Matin»

Poročila z maroškega bojišča, ki nikakor niso tako ugodna, kakor je francoska javnost sprva pričakovala, drže vso Francijo v stalni napetosti. Odpor vstašev je mnogo jačji kakor se je splošno pričakovalo in Francija mora pošiljati na bojišče vedno nove bataljone. Ni sicer dvoma, da se bo francoski armadi, ki je neprimerno boljša od španske, posrečilo ukrotiti Abd-el-Krima, žrtve pa bodo razmeroma vendarle velike. Francoska armada je seveda oskrbljena z najmodernejšimi pripomočki. Ves način vojskovanja je usmerjen za tem, da se čimbolj varuje človeško življenje in da se doseže uspeh s kolikor mogoče malimi človeškimi žrtvami.

Naša današnja slika kaže eno izmed francoskih prednjih postojank, opremljeno z mitraljezami.

× *Usoda Amundsenove ekspedicije.* «Narodnim Listom» piše njihov poročevalec iz Osla (10. junija), da sporočajo lovci, ki so prezimovali na nekem norveškem otoku blizu Špicbergov, da je bilo isti dan ko je Amundsen odletel na severni tečaj, v polarni coni zelo slabo vreme, čeprav so trdile vesti iz Kingsbaya nasprotno. Po izjavah lovcev je jako verjetno, da sta porabili Amundsenovi letali v boju s snežnimi viharji zelo mnogo bencina, tako da so bili udeležniki ekspedicije zaradi pomanjkanja bencina prisiljeni vrniti se peš.

× *V Parizu je umrl maharadža.* Kakor poročajo listi iz Pariza, je tam na nagloma umrl v starosti 49 let maharadža iz Gwaliora, Matcho Rao Szindia, eden najbogatejših indijskih knezov. Bil je zelo napreden je mnogo potoval ter je bil izvrsten vojskovodja. Bil je dobrodošel gost v Franciji in Angliji ter so ga v Londonu sprejemali vedno z velikimi častmi, kajti bil je eden izmed petih indijskih knezov, ki mu gre salva 21 topov. Maharadža je bil znan v Parizu — kamor je prihajal vsaka 3 — 4 kot poznavatelj umetnosti in radodaren mecen, kar je bil lahko, saj je imel nad eno milijardo letnih dohodkov. Z angleškim kraljem ga je vezalo osebno prijateljstvo.

× *Znameniti filmski igralci v nevarnosti.* Pred kratkim so pisali ameriški listi, da nameravajo newyorški zlikovci ugrabiti nekaj znanih filmskih igralcev in jih odvesti, da bi izsilili od njih mastne odkupnine. Ta vest se sedaj potrjuje. Policija je prišla zločincem na sled in jih skoraj vse prijela. Pri zasliševanju so svojo namero priznali in izjavili, da so bili pripravljeni ugrabljene umoriti, ako bi se upirali. Zločinci so imeli v svojem načrtu predvsem namen odvesti filmski zvezdnici Mary Pickfordovo in Polo Negrijevo. Kar se tiče mladega Jackieja Coogana, zanikajo, da bi ga hoteli odvesti. Odkar se je za to namero zaznalo, so si vsi večji filmski igralci najeli privatne detektive, ki jih morajo povsod spremljati. Razen tega so vsi oboroženi, tudi dame. Da so se roparji spravili v Ameriki na kinematografske igralce, je umevno, ako pomislimo, kako visoke plače imajo. Nič čudnega ni, ako dobiva prvovrsten filmski igralec po 10 milijonov dinarjev na leto.

× *Smrtonosne kače v Newyorku.* Pet ur so se mučili čuvaji newyorškega zoologičnega vrta pred nekoliko dnevi, predno so spravili v kletke živo zbirko najnevarnejših kač, kar jih je kdaj dospelo v Ameriko. Čuvaji so se morali tudi temu primerno obleči: imeli so dolge gumijaste plašče, gumijaste čevlje in rokavice ter velika varovalna očala. Med nevarnimi plazilci je bilo tudi 18 smrtonosnih kač, takozvanih mambasov. Teh Zedinjene države še niso videle. To so sploh najnevarnejše kače, vsak njihov pik je smrten; razen tega napadajo človeka brez vsakršnega povoda. Čuvaji so spravili kače na njihova mesta, oboroženi z nekakimi velikimi metlami in mrežami.

× *Lep kaznilniški ravnatelj.* V neki vasi pri Birših na Litvanskem sta popivala ravnatelj okrožne jetnišnice v Mikužkih in njegov tovariš iz Kovna. Že popolnoma vinjena sta pozvala učitelja, naj pije ž njima. Ko se učitelj ni odzval vabilu, sta ga vrgla skozi vrata na cesto. Učitelj se je bal, da ne bi streljala za njim, ker je poznal njuno nasilnost, zato se je hitro obrnil in začel streljati na ravnatelja in njegovega tovariša, ki je dobil strel v trebuh. Kaznilniški ravnatelj je bil pred tremi leti obsojen zaradi umora iz ljubosumnosti na osem let ječe, pa ga je litvanski državni predsednik pomilostil in imenoval za ravnatelja jetnišnice. Ta mož je dobil od učitelja dve krogli v roko.

Kino

Kaj igrajo drugod?

V ZAGREBU:

Tajinstvena črna maska (Fern Andra). — Mala apašinja (Tragikomedija v 5 aktih; v glavni vlogi Gladys Walton). — Babby Peggy in njenih pet oboževateljev (veseloigra v 2 dejanjih; v glavni vlogi mala umetnica Babby Peggy).

V BEOGRADU:

Koenigsmark. — Demon pustinje. — Hitrejši kot smrt (Harry Piel). — Fatty kot trgovski potnik v glavni vlogi komik Fatty).

V GRADCU:

Žene ubogih (nravstvena drama v 5. aktih z Barbaro la Marr in Agnes Johnston). — Ženska pota (drama iz ameriške družbe v šestih dejanjih; Ritta Naldi in Beatrice Joy; Paramount film). — Teksaški jezdec (pustolovna drama z divjega zapada; v glavni vlogi Tom Nux). Na tujih tleh (avanturistični film v 7. dejanjih; Elmo Linkolm in Mae Murray; ameriški film). — Princesa ostrig (veseloigra v petih dejanjih; Ossi Oswalda). — Strti cveti (Paramount; 6-dejanska realistična drama z Richardom Barthelmsom in Lillian Gish). — Škandal v Wöllersdorfu. — Zakoni razuma (po romanu Thomasa Manna. Mady Christians, Alfred Abel, Rudolf Lettinger).

NA DUNAJU:

On, ona in Hamlet (Pat in Patachon). — Tajinstvena oporoka (križanka v filmu). — Sen kresne noči (Shakespeare). — Tajnost Sing-Singa (Sessue Hayakawa). — Pariški deklici (Gaumont-film z Biscotom in Sandro Milovanof). — Deklica iz Piccadillyja (nravstvena drama v petih dejanjih z Betty Balfour). — Poročna noč v ekspresnem vlaku (veseloigra v dveh aktih z Glorio Swanson). — Pariški tatovi (senzacijska drama v 15. aktih). — La dame de Monsoreau (kolorinan francoski film). — Bela nuna (Sestra Simplicija; Eva May in Alfred Gerasch). — Žrtev spovedne molčečnosti (nravstvena drama).

V PARIZU:

Mylord l'Arsouille (sedma epoha). — Lepi Brummell (John Barrymore). — Peter Pan (Paramount). — Arabec (Rex Ingram). — Langeaiška princesa. — Dan plačila (Charlie Chaplin). — Njeno življenje (Norma Talmadge). — Sumurun (Pola Negri). — Konec sveta (Jack Pickford). — Richardovi milijoni. — Orel morja. — Rin-tin-tin, volčji pes. — Nosferata.

10 božjih zapovedi in še kaj

Največji, najgrandijoznejši film vseh časov in narodov. Taka je enodušna sodba vseh tistih srečnežev, ki so imeli priliko, videti »Deset božjih zapovedi«. Samoobsebi umevno je, da zmore tak film le Amerika, in prav tako umevno je, da ima film etiketo Paramount. O »Zapovedih« se je filmska kritika široko razpisala. Tudi v našem listu smo jih že parkrat omenili. — Prošli teden smo imeli priliko, film videti. Ali ostavil nas je docela hladne, še več, razočaral nas je kot že zlepa ne kako dosti manj hvalisano filmsko delo. Tiste scene v bibliji, ki smo jih videli, da so nedosežne? In tisti prizor, ko gredo Izraelci čez Rdeče morje, tisti prizor naj bi bil zadivil milijone kinoljubiteljev na vsem svetu? Povrhu pa še banalno-omledni konec iz Salomonovega ljubezenskega življenja — ne, takih pa si »Deset zapovedi« v Ljubljani nismo predstavljali!

Tako so zabavljali ljudje, ki so se vračali po dveurni predstavi iz kina domov. — Imeli so prav. Da pa ne bodo delali krivice ameriškemu filmu, pribijemo takoj, da film, ki so ga videli, ni delo ameriške produkcije, še manj pa slovite tvrdke Paramount. Film je izdelala avstrijska (ali nemška) tvrdka »Phoenix«. Priznati moramo, da česa sličnega nismo pričakovali niti od Nemcev, ki so sicer v produciranju filmskega šunda vrlo produktivni. Nadvse nesramno pri vsej stvari pa je, da se Nemci poslužujejo za plasiranje svojega ničvrednega filma (predvsem seveda za napolnitev svojih žepov, v drugi vrsti pa tudi za to, da onemogočijo dobre ameriške filme, ki so jim že dolgo časa trn v peti) take goljufive reklame, ki mora sčasoma uničiti še tisto malce renomeja, ki ga dozdaj uživa nemški film. Vrhunec pa je dosegla nemška filmska razpošiljalnica z nečuveno potvorbo, da se je poslužila za reklamo plagijatorske «Biblije» Paramount-etikete, s katero je opremila svoje reklamne lepake, in je na ta način res premotila tudi nekatera kino-podjetja v Jugoslaviji.

Toliko smo hoteli povedati, da bodo naši kino-obiskovalci vedeli v bodoče pravilno ceniti toli hvaljeno nemško solidnost, ki skuša na nereelne načine, žal, le preveč uspešno, ustvariti nerazpoloženje proti dobrim ameriškim filmom. Našim kinopodjetjem pa svetujemo, da so odslej pri dobavi filmov previdnejša in da ne nasedajo rafiniranim in bombastičnim lažnivim reklamam. Korist bodo imela ona sama, publika pa jim bo hvaležna. br

Filmski paberki

Olaf Fönss v Ameriki in Nemčiji. Znani danski filmski igralec se je nedavno mudil v Ameriki v študijskih in poslovnih zadevah in je svoje vtise objavil v listih. Hotel sem, pripoveduje Fönss, zainteresirati ameriški kapital za svoj najnovejši film »Leif Erikson«. Film bi nas na Danskem stal 125 tisoč dolarjev, v Ameriki pa bi ga ne bilo mogoče izvršiti izpod 900.000 dolarjev. Prosil sem za denarna sredstva. Nemogoče so mi rekli. Dolarje, za Evropo? Nikdar! Film bi jim že bil všeč, ali le, če bi ga sami napravili. »Sami«, to je ameriška parola. Ameriški film bi evropejskega rad zadušil, da bi potem sam prevzel svetovni trg. Njihov načrt Američanom dobro uspeva. Oni nam enostavno pobirajo naše najboljše režiserje in igralce. Dolar je skandinavskemu filmu napravil že občutno škodo. Švedi so izgubili svojega najboljšega režiserja Stillerja in nebroj drugih igralcev. Nam so vzeli Svenda Gadeja in Benjamina Christensena. Po vsem svetu razpreda dolar svoje zlate mreže in kmalu ne bo v Evropi, če pojde tako naprej, nobenega dobrega filmskega igralca več in tudi ne dobrih filmov. — Edino upanje nam je še Nemčija. Nemčije se tudi ameriški film najbolj boji. Kajti edino Nemčija ima danes toliko umetniških in materijalnih moči še, da se more postaviti proti Ameriki. Vse druge države so danes že v večji ali manjši odvisnosti od ameriškega moloha. (Naše skromno mnenje je, da se ima tudi Nemčija kakor ostala Evropa, v filmu še marsikaj naučiti od toli osovražene Amerike predno bo mogla eliminirati ameriški film z našega kontinenta in odvrniti atako dolarjev na Evropo. Dokler bo nemški film tak kakor je danes, pač ne bo zmožen konkurirati ameriškemu. Op. ured.)

•

Že zopet laži - Chaplin! Pisali smo že v našem listu o laži - Chaplinu. Zdi se pa, da so nekateri namenoma prezrli našo notico. Drugače vsaj si ne moremo razlagati, da je neko ljubljansko kino podjetje pretekli teden delalo reklamo za Chaplina, o katerem je dobro vedelo, da ni Chaplin. Kinopublika danes ni več tista kakor je bila pred leti, ko ji je bil najslabši film dober dovolj. Pred podobnim mistificiranjem svarimo. Nerealnost se še nikdar ni izplačala!

•

Prav po amerikansko! Ameriške oblasti so prišle na sled tehni družbi, ki si je nadela za nalogo, ukrasti Mary Pickford, Jackieja Coogana, Charlieja Chaplina in še več drugih filmskih veličin. Pri aretaciji so priznali, da so na ta način nameravali izsiliti od filmskih družb visoko odkupnino. Morda pa so hoteli zarotniki ustvariti film, v katerem bi igrali le veliki filmski igralci? V Ameriki je pač vse mogoče.

•

Cyrana de Bergerac predvajajo te dni v Trstu. Film, ki je narejen po istoimenski heroični komediji nesmrtnega francoskega pesnika Edmonda Rostanda, je kolorirano. Tržaška kritika se o njem izraža nadvse laskavo.

•

Deset božjih zapovedi (prave, ameriške!) bo predvajala, kakor čujemo, Matica v decembru. Baje je nemogoče film popreje dobiti v Ljubljano. V Zagrebu pride na program v jeseni, v Beogradu ga pa bodo menda predvajali še tekom letošnjega poletja.

Dr. Fr. Zbašnik:

Motivi iz vojnih časov

XI. Pod vaško lipo.

«Ali veste, ljudje božji, kaj se to pravi, oba sina, oba sina! Oh, in kaka sina!» . . .

«Ali nimamo mi treh tam?»

«Boga hvalite, da jih imate! O, mi nimamo nobenega več!»

«Doslej so naši še živi — menda, tako mislim! Toda jutri . . . Kdo ve, morda pride že jutri naznanilo, da . . .«

«O, molčite! Pri vas ste srečni! Vsaj ta hip ste še srečni! . . .»

«Molčite, da! Vsi molčimo! Najbolje je molčati! Saj nič ne pomaga!»

Z votlim glasom je posegel sivolas starec med jadikovanje, in izgovorivši te besede, oponosno pogledal proti nebu, nato pa povesil zopet glavo globoko na prsa . . .

«Pri teh eden, pri onih dva, o, in tudi trije, štirje — kaj hočemo! Mi za našega tudi nič ne vemo! Več kot pol leta je že, kar ni glasu od njega! . . .»

«A vsaj upanje je!»

«Upanje in strah — strah in trepet noč in dan!»

«Vendar še bolje! Dokler je strah, je tudi upanje in upanje je najboljša opora v življenju . . . O, kjer je upanje, ondi že še gre!... Ali tam, tam, kjer je gola, strašna, neizprosna resnica! . . . Če vem: moja dva sina sta umrla, umrla kdo ve, kako . . . zapuščena, brez pomoči, brez tolažbe, Bog ve, v kakih mukah . . . če vem, vem z vso gotovostjo: moja dva sina oba mrtva, nobene možnosti več, da bi ju še kdaj videl . . . moja dva dobra, ljubljena sina, o-o-o!»

«Molčimo, molčimo!» je zahropel zopet starec. Toda nihče ga ni poslušal. Tožbe so se križale semintja . . .

«Hudo je, vse to je hudo! A kaj naj rečem jaz mlada, neizkušena, zapuščena z otrokom pod srcem!...» Z

«In jaz, jaz šele, s čveterimi golosrajčniki! O kaj tam, kjer ni nagih, lačnih otrok, da bi vekali in kričali uro za uro po kruhu, ki jim ga nimam kje vzeti! . . .»

In iz mnogih ust se je začul vzklik: «Hudo je, hudo, čez mero hudo!...»

«Hudo je, hudo!» je ponavljala slabotna ženica. «Neizmerno hudo je, če vem, moj sin je pokopan, a stokrat huje, če vem, da je pohabljen, za celo življenje pohabljen! Našemu je odbilo desnico! Ob slovesu mi jo je še podal. Zdaj mu ne bom mogla več seči vanjo! Ob slovesu me je še objel z njo, zdaj me ne bo nikoli več! . . . O, s kakšnim srcem mu bom stala nasproti! Kaj naj počne revež brez desne roke!»

«Našemu so vzeli obe nogi! Si morete misliti večjega siromaka? In tak korenjak kot je bil! Vsako dekle, kjerkoli bi bil potrkal, bi se ga bilo oklenilo . . . Sedaj pa vse žive dni gledati, kako se drugi veselijo . . . gledati, kako stopa drug z njegovo izvoljenko pred oltar. Kajti takega ne bo nobena jemala . . . O gorje, gorje!»

Sivolasi starec je zakrilil in zamahnil z rokami, kakor bi ne mogel nič več poslušati teh tožb. S srepim pogledom se je ozrl po zbranih in z glasom, ki se je zdel kakor zamolkel grom iz daljave, je znova opomnil:

«Molčimo! Ljudje božji, čemu stok, čemu besede? Ali nismo kakor mutci, če primerjamo naše besede s tem, kar občutimo in kar bi radi povedali? . . .»

«Res je!» pritrdi več glasov.

«Zato molčimo! Molčimo in trpimo! Z molkom kljubujemo bolečini in kljubujemo tistim, ki so nam jo naklonili! Molk pove več kot vse besede! Molk je molitev in je kletev! Molk pove vse, vse, tudi tisto, česar ne sme nihče povedati!»

In obmolknili so! Globok vzdih se je izvil iz sto trpečih prsi. Listje na lipi je vztrepetalo. Zdelo se je, kakor bi bila zemlja sama vzdihnila in zaihtela proti nebu . . .

Potem je bilo tiho . . . tiho kakor v grobu — — —

Guy de Maupassant:

Pohabljenec

Ta dogodek se mi je pripetil okoli leta 1882.

Pravkar sem se bil uravnal v kotu praznega vagona, zaprl vrata in upal, da ostanem sam, kar se duri nagloma odpro in zaslišim glas, ki je rekel:

«Pazite, gospod, prav na križišču prog sva in stopnica je jako visoka.»

Drugi glas odgovori:

«Nič se ne boj, Laurent, poprimem se za držaje.»

Nato se pokaže glava, pokrita z okroglim klobukom, in dve roki, ki sta se oprijeli usnjenih in suknjenih oprt, ki so visele na obeh straneh vrat, sta potegnila za seboj mogočen život, dočim so noge po stopnici delale ropot, kakor bi s palico tolkel po tleh.

Ko je mož porinil svoje truplo v oddelek, se mi je prikazala iz mahadrave hlačnice črno pobarvana konica lesene noge, ki ji je kmalu sledila druga lesena stopa.

Za tem potnikom se pokaže glava in vpraša.

«Ali bo dobro, gospod?»

«Dobro, dečko moj.»

«Torej náte svoje omote in berglje.»

In služabnik, ki je imel podobo starega vojaka, vstopi, noseč v rokah kup stvari, ki so bile zavite v črn in rumen papir in skrbno povezane z motvozom, ter jih položi v mrežo nad glavo svojega gospodarja. Nato reče:

«Tu je vse, gospod. Pet jih je. Bonboni, čeča, boben, puška in pasteta iz gosjih jeter.»

«Dobro, dečko moj.»

«Srečno pot, gospod!»

«Hvala, Laurent; zdrav bodi!»

Mož je zaprl vrata in šel, jaz pa pogledam svojega soseda.

Nemara mu je bilo petintrideset let, dasi so bili njegovi lasje precej beli. Bil je odlikovan s križem častne legije, brkat, precej obilen, obtežen s tisto nadušljivo debelostjo delavnih in močnih ljudi, ki jim pohabljenost ovira giblivost.

Obriše si čelo, zasopiha in me pogleda prav v obraz, rekoč:

«Saj vam dim ni nadležen, gospod?»

«Ne, gospod.»

Te oči, ta glas, ta obraz sem spoznal. Toda od kod, od kdaj? Sigurno sem sre-

Kraljestvo mode

Dopoldne, popoldne in zvečer

Ni še dolgo tega, ko ni bilo tako bistvene razlike med dopoldansko in popoldansko toaleto, kakor je zdaj. Danes zahteva moda dopoldne malone izključno trotêr, bodisi da je iz kasha, ripsa, gabardina ali pa sivega, rjavega odnosno zelenega angleškega sukna. Trotêr mora biti čim enostavnejši, trpežen in narejen tako, da ne izgubi oblike, če ga delj časa nosimo ali če ga tu in tam namoči dež. Dopoldanske damske obleke so tipično sportnega značaja. Klobuk k taki obleki je mehak iz klobučine ali pa enostaven slamnik. Nogavice so navadno temnosive ali rjave volnene. Okrog vratu šal, originalno obrobljen in zavezan, kar je edina ekstravaganca celote.

Popoldanske obleke so lahko finejše in razkošnejše, kar pa tudi po modi ni nujno potrebno. Najlepša popoldanska obleka je komplet. Blago, iz katerega se delajo take obleke, obstoji iz raznih krêpov (marokên, saten itd.), iz svile, otomane, ripsa in kasha. Kako priljubljen je letos komplet, priča tudi več pariških modnih salonov, ki so se specijalizirali v tej stroki. Zlasti priljubljeni so črno- ali modrobeli kompleti, okrašeni z vložkami iz belih in ekričipk. Na nedavni modni razstavi v Parizu je vzbujal splošno senzacijo komplet iz modrega svilenega ripsovega plašča in gladkega modrega krila, okrašenega spredaj z veliko vložko iz ekričipk. Efektna je tudi kombinacija črne in vijoličaste barve, recimo črni svileni plašč z vijoličasto podlogo, vijoličasta obleka in vijoličasti klobuk, vse v nianšah rdečkasto-vijoličaste (kardinalske) barve. K popoldanski toaleti se nosijo v vseh slučajih svilene nogavice in čevlji iz kuščarjeve ali jelenove kože. Lakasti čevlji za enkrat niso več po najnovejši modi.

Večerne toalete so čedalje bolj pravljično okrašene, in blago, iz katerega so narejene, je ali izredno učinkovita tkanina ali pa razkošni težki brokat. Zadnje čase se uveljavljajo tudi pri večernih oblekah čipke. Okraski so: razkošno aplicirane cvetlice, krasne koralde ali pa nojevo perje ob robeh. Čeveljčki so iz brokata, iz zlatega ali srebrnega lamêja, materijala je pa na njih čedalje manj.

Novi plesi

«Académie de maitres de danse» (akademija plesnih učiteljev) v Parizu je sklicala plesne učitelje vsega sveta na običajni letni kongres. Na kongresu so razpravljali teoretično o plesu, nakar so poedini plesni učitelji izvajali svoje nove plese. Splošno so ugotovili nazadovanje plesne umetnosti, ki čedalje bolj izginja iz salonov. Shimmy, ki je imel to slabo stran, da so bili starejši plesalci vedno groteskni, je že povsem doigral svojo vlogo, java plešejo samo srednji sloji, one-step se pa v Parizu in Londonu sploh več ne pleše. Zdaj plešejo še največ fox-trott. Izmed novih plesov je zbudil na kongresu splošno zanimanje prof. Poigtov ples «El raleo». Komponiran je v tričetrtinskem taktu in obstoji iz treh figur, od katerih je prva v naglem tempu, druga svobodna, tretja pa laskavo nežna. Drugi ples «Royal-hesitation» je izvajal prof. Roger Gallaiss. Ta je v tričetrtinskem taktu in sestavljen iz šestih figur, od katerih je povsem nov ples na prstih v figuri «Marche royal». Prof. Poigt je pokazal tudi «fox-fantasie», obnovljeni fox-trott, obstoječ iz osmih figur.

Za kralja novih plesov je proglasil kongres ples prof. Norvilla «La Florida». Obstoji iz šestih figur; vsaka figura je zopet razdeljena na šest delov. — Prva figura se imenuje «Florida». Karakterizira jo lahno udarjanje desne noge ob levo in narobe. Druga figura «Pampa» obstoji v glavnem iz nagiba na levo in prekrižanja desne noge. Tretja figura «Pas tresite» je svobodni nagib nazaj. Takoj nato sledi takozvani mačji korak, ki je le kombinacija obeh prejšnjih figur. Ples je v tričetrtinskem taktu in nastopi po mnenju kongresa iz Pariza zmagoslavno pot po vsem svetu, ker je med vsemi modernimi plesi baje najbolj gracijozen.

Če oženiš Mehikanko

Ženske živé v Mehiki nekoliko drugače kot pri nas. Njihovo življenje se razlikuje celo od svojih sovrstnic v drugih ameriških državah, celo v južnoameriških, kjer so ženske že veliko bolj samostojne in moderne. Ako misliš oženiti Mehikanko, se dvakrat premisli, ker je to, kakor beremo v angleških listih, precej nevarna reč.

V Mehiki snubi mladenič svojo izvoljenko popolnoma drugače kot pri nas. Snubitev se začne s promenadami pred oknom in traja več tednov. Stariši dekleta imajo torej dovolj prilike, da si morebitnega bodočega zeta temeljito ogledajo. Snubec gre pri tem poslu starišem izvoljenke v toliko na roko, da pri svoji promenadi postaja v bližini okna po celo uro, da bi si ga temeljito ogledali z vseh strani. Ako stariši mladenke trdovratno zapirajo okna, je to migljaj s kolom, da je ves trud zaman. Ako si ga žele pobliže spoznati, nastopi druga faza snubitve.

Na en ali drug način sporoče stariši dekleta snubcu, naj ne bo tako boječ in naj stopi bliže. Sedaj stoji dečko po celo uro pred oknom izvoljenke in se razgovarja z njo, toda skozi zamreženo okno. Začetkoma stoji pri dekletu mati ali oče, kasneje pa je navadno sama, vendar v bližini je skrit za zaveso kak član rodbine, ki vleče vse na uho, kar si imata bodoča zakonca tako važnega povedati. Ta faza tudi ni kratka in traja navadno več mesecev. V hišo pride snubec navadno šele na dan poroke.

Pa vse to še ne bi bilo tako hudo, ako ne bi imel zakon z Mehikanko tako neprijetnih posledic. Ako poročiš Mehikanko, si s tem naprtiš na hrbet vso njeno družino. Tvoje stanovanje smatrajo vsi njeni bratje in sestre in tete in strici itd. za svoje, v katero ti prihajajo ob vsakem času. Tako nisi nikdar varen, da ti ne pride kaka oddaljena teta sredi noči v spalnico kramljat. Pa ne samo to. Če jim stanovanje ugaja in je udobnejše kot njihovo, se kar za stalno preselé vanj. Tvoj denar je odslej last vsega svaštva in ti ga smeš le upravljati z njihovim dovoljenjem. Čim bolje ti gre, tem večje je tvoje novo sorodstvo. V par mesecih ti pride v hišo sorodnik v dvajsetem ali pa še oddaljenejšem kolenu in je tako zadivljen nad tvojo prijaznostjo, da ga imaš na hrbtu najmanj pol leta.

Ako drugorodec, ki si vzame za boljšo polovico Mehikanko, ne želi preintimnih stikov z novimi sorodniki, mora to pred poroko pismeno izjaviti pred notarjem. Marsikdo je pri tem prišel ob nevesto, ker so stariši in ostali sorodniki poroko preprečili, ker bodoči svak in zet «ne pozna domačih navad». Če se ti pa le posreči, da stopiš z izvoljenko pred oltar in si popred napravil tako pogodbo, bodi gotov, da te sorodniki ne bodo več nadlegovali, ker so te s tem izobčili iz svoje sredine. Nikar pa se ne čudi, če prideš kmalu po poroki, že koj po medenih tednih domov, pa najdeš stanovanje prazno. Ženičica ti je izletela pod okrilje svojih sorodnikov, ki jih ne more pogrešati.

Ta čudna navada je začela v Mehiki zadnja leta malo popuščati, ker vlada vedno bolj skrbi za izobrazbo deklet. Ustanavljati je začela po vseh večjih mestih dekliške šole po evropejskem vzorcu, tako da se dekleta polagoma navzamejo evropskega duha in sama opuščajo dosedanje navade, med katere spada v prvi vrsti širokorodbinsko življenje.

= BLUZE =

Krep . . . . . Din 60·—
Opal Batist . . . od „ 110·—
Etamin . . . . . „ „ 115.—
Obleke, etamin, krep od Din 195

P. MAGDIC, Ljubljana.

Krasna izbira!

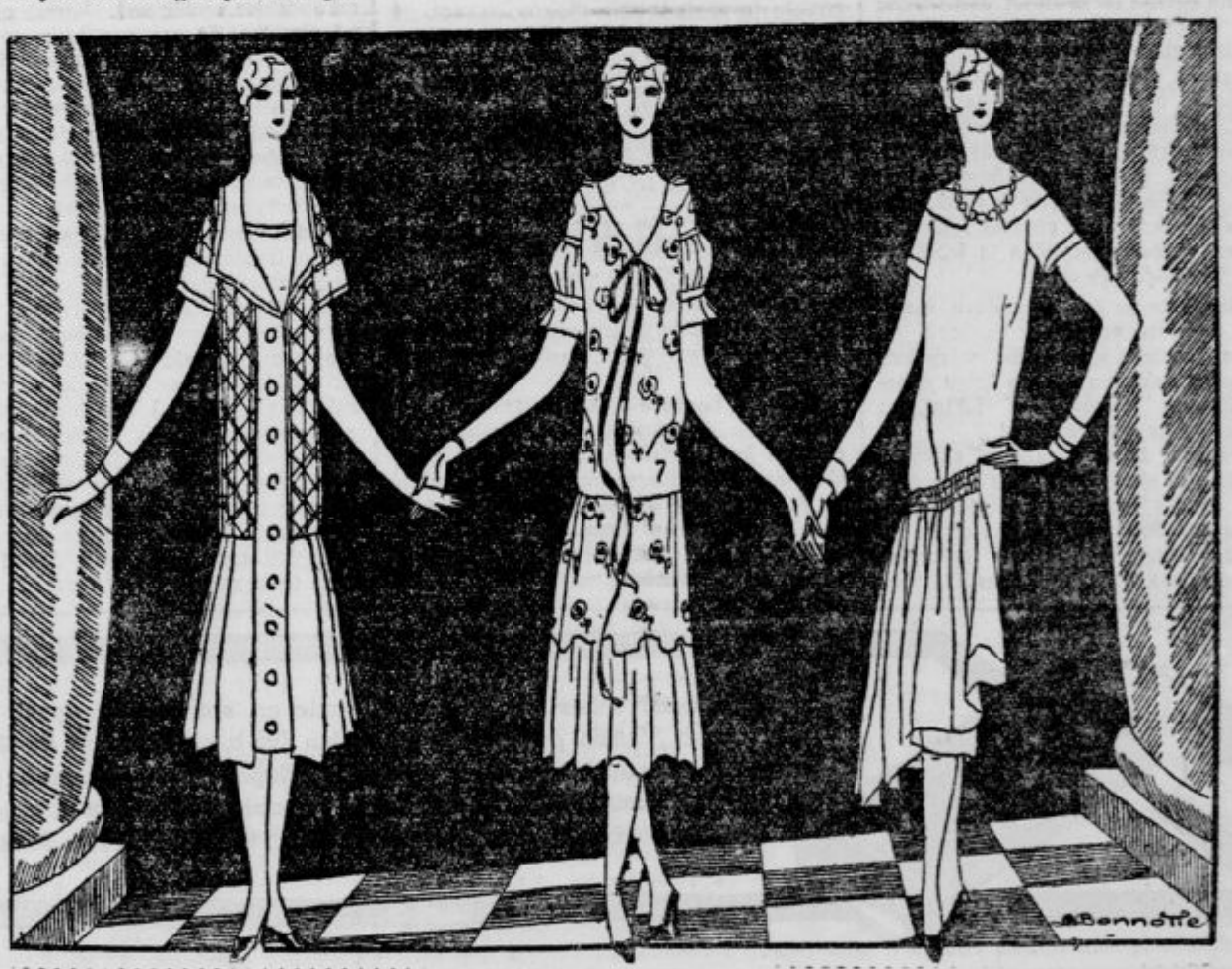

Camille Flammarion

Ob smrti «pesnika vsemirja»

Cliché d'après «Matin»

Camille Flammarion ne živi več. S pozorišča življenja je odšel v temo večnosti mož, ki je bil eden izmed redkih univerzalnih duhov, kakor so bili v prejšnjih stoletjih Leibnitz, Goethe in drugi, duhov, ki niso več »moderni«. Človek se čudom čudi, če prelistava Flammarionove spise in vidi, koliko in o čem je pisalo njegovo duhovito pero. Ogromna razsežnost sodobnega znanja, visoko število znanstvenih disciplin, ki vsebujejo tisočero podrobnosti, presega daleko zmožnosti še tako fenomenalnega spomina. Radi tega je tudi Flammarionova univerzalnost relativno omejena, vendar pa nas to, kar je pokojnik spisal, opravičuje do tega epitetona. Flammarion je bil predvsem zvezdoznanec, a že astronomija sama sega globoko v področje visoke matematike in fizike. Ni ga bilo na tem polju problema ali vprašanja, ki bi šlo mimo Flammarionovega duha nedotaknjeno in nerešeno. Tudi če je bila rešitev skrajno subjektivna ali vsaj problematična — Flammarionova rešitev že bila in o nji so često razpravljali celo oni, ki ga sicer niso jemali preveč resno. Flammarion se je bavil nadalje z meteorologijo, biologijo, geologijo, filozofijo (celo z metafiziko), potem z zgodovino, etiko in — če dovolite — z okultizmom. A ni se bavil kar tako zlahka, temveč je često posegel na dno; vsekakor pa je spisal razpravo, študijo, knjigo.. Število teh razprav je naraslo za celo knjižnico. Vendar pa je vse to le ena stran Flammarionovega dela, kajti mož je bil tudi pesnik, umetnik. Henry Poincare, sloviti matematik in znanstvenik vrlo širokega obzorja, je dejal o njem, da se je pri učenjaku začenjal poet in pri pesniku učenjak, tako da včasih ni bilo jasne ločnice med obema. V Flammarionu je bilo toliko živahne domišljije in zanosa za lepoto, da je zapravil reputacijo učenjaka in ali ni bil deležen vseh tistih časti, ki jih daje njegova slavna domovina najodličnejšim znanstvenim delavcem. V krogih zvezdo- in prirodoslovcev so zrli nanj s skepso, če ne s pomilovalnim nasmehom, kajti njegovi spisi so ga usposabljali bolj za znanstv. žurnalista kot za hladnega, strogo stvarnega učenjaka. To enostransko presojanje pa ni moglo in ne bo moglo vzeti trajne vrednosti tistim Flammarionovim delom, ki nosijo pečat suhe in objektivne znanosti. Njegove zvezdoznanske raziskave, zlasti o luni, o planetih, o zvezdah in o številnih drugih vprašanjih kozmologije, astronomske mehanike in fizike; njegovi atlasi neba, sad dolgotrajnega in napornega opazovanja pred teleskopi, so mu zasigurali trajno ime v zgodovini astronomije. Dragocene so po sodbi strokovnjakov tudi nekatere njegove študije iz meteorologije. Manj pomembni so — pravilo — Flammarionovi spisi iz drugih področij, dasiravno očitujejo silno erudicijo in redko širino znanja. Najmanjša je najbrže vrednost onih del, v katerih je Flammarion premikal Sisifov kamen zadnjih življenjskih ugank, razprave, ki spadajo v sfere religioznih verovanj in metafizičnih spekulacij. To je okultistično ali spiritistično poglavje Flammarionovega življenja, ki kaže, da je zašel na pota Cesara Lombrosa in nekaterih drugih naravoslovcev, ki so hoteli doumeti skrivnosti življenja najprej z naravoslovjem, ko pa to ni šlo, pa s — spiritizmom.

•

Flammarionu so zamerili, da se je preveč in z entuzijazmom obračal k množici. Vodil je v svojih knjigah radovedne, ukaželjne nestrokovnjake na zvezdarne in razlagal s pesniškimi besedami to, kar pove znanost suhoparno in hladno. Včasih ga je ognjevita galska domišljija zanesla v brezbrežne sfere, kjer ne moreš ločiti mogočega ali nemogočega, subjektivnega od objektivnega, kjer se vsemirje potopi v človeku in človek v vsemirju. Flammarion, ki je bil po svoji naturi nagnjen k umetnostnemu, intuitivnemu opazovanju sveta, je često preveč užival v lepi besedi, duhoviti miselni igri in prostem verovanju, da bi bil prehudo brzdal fantazijo, ki ga je ob tistih močnih urah v zvezdarni nosila voljno od zvezde do zvezde. Zato je bila njegova radost večja, ko je videl, da so ga ljudje poslušali ko otroci babico. Hotel je izrabiti to zaupanje, vliti ljudem navdušenje in idealizem ter jim odpreti neskončne probleme vsemirja, v katerem je Zemlja le neznaten atom, čigar usoda je za vesoljstvo brezpomembna.

Zvezdoznanstvo je širšim množicam tuje; njegovi problemi jim leže predaleč, zagrajeni z visokimi plotovi matematike in fizike. In vendar ga ni človeka, ki ga ne bi pogled na zvezdno nebo navdal z občutkom lepote, skrivnosti in večnosti. O tem pričajo že najstarejše mitologije, ki pripisujejo zvezdam in vsemirju usoden pomen za človeka; to so zapazili kaldejski pastirji, egipčanski magi in kitajski astrologi davno pred Ptolomejem. Ljubezen do zvezd, lune in solnca, lepoto neba in njegovih večnih izprememb opeva narodna in umetna poezija vseh narodov in časov. Na tem skorajda naravnem občutju primitivnega in omikanega človeka je Flammarion zgradil dolgo vrsto poljudnih zvezdoslovnih spisov. Pisal je s štilom umetnika, z žarom pripovednika, s tendenco pedagoga v najširšem smislu besede. Hotel je z astronomijo vžgati v človeku kopnenje po nečem lepšem in boljšem nego je vsakdanjost; hotel mu je obrniti oči in misli kvišku — »sursum corda!«: — hotel je, da bi se človek bolj zavedal univerzalnosti, bolj meril svoja dejanja in trpljenja z zornega ogla večnosti. To je v glavnem namen številnih njegovih poljudnih spisov o zvezdah, zlasti obsežne »Poljudne astronomije«.

Priznati je treba, da je s tem dosegel veliko več nego vsi čmerni in suhoparni zvezdogledi, ki jih je bil ošvrknil že naš Prešeren. Milijoni njegovih knjig so se razšli širom sveta in mirno lahko trdim to: Kdor jih je prebral z dolžno pozornostjo, mu je ostalo za vse življenje nekaj žlahtne ljubez-

Damam

so zopet na izbiro **izgotovljene najnovejše promenadne toilete.**

Modni atelje M. Šarc, Ljubljana

Kongresni trg 4-I.

čal tega človeka, sem govoril z njim in mu stisnil roko. Tega je že dolgo, silno dolgo: izgubilo se je v tisti megli, kjer duh tipaje išče spomine in jih lovi kakor bežeče prikazni, ne da bi jih ujel.

Tudi on me zdaj začne gledati ostro, vztrajno in trdno kakor človek, ki se nekoliko spominja, a ne povsem.

Najine oči so bile v zadregi radi tega trdovratnega gledanja in so se obrnile v stran. Nato so se čez nekaj sekund, ker jih je gnala temna in trdovratna volja delujočega spomina, zopet srečale in jaz pravim:

«Za Boga, gospod, namesto da se skrivaj opazujeva skozi vso uro, ali ne bi bilo boljše, ako se zmeniva, če se morda ne poznava?»

Sosed odgovori ljubeznivo:

«Imate popolnoma prav, gospod.»

Jaz povem svoje ime:

«Henry Bonclair, justični uradnik.»

On se obotavlja nekaj trenotkov, nato pa izpregovori z nesigurnimi očmi in z nesigurnim glasom, ki ga rodi velika duševna napetost:

«O, pa res, srečal sem vas nekoč pred vojsko pri Poincelu, dvanajst let je že od takrat!»

«Da, gospod . . . o! . . . Vi ste poročnik Revalière?»

«Da, bil sem stotnik Revalière do dneva, ko sem izgubil svoje noge . . obe naenkrat; krogla iz topa mi jih je odbila.»

In znova sva se gledala, zdaj ko sva se poznala.

Spomnil sem se natanko tega vitkega mladeniča, ki je plesal kotiljone z agilno in gracijozno vnemo in ki so mu dali ime «Vrtinec». Toda za to nagloma priklicano podobo se je gibalo še nekaj neprijemljivega, neka povest, ki sem jo vedel, a pozabil, ena izmed tistih povesti, ki vzbujajo dobrohotno in kratko pozornost in ki zapuste v duhu samo neznatno sled.

Šlo je za ljubezen takrat. Našel sem poseben občutek na dnu spomina, a nič več, občutek, ki je podoben slednosti pasjega nosu, ki se vzbudi pri stopinji divjačine na tleh.

Polagoma pa so se megle razpršile in pred mojimi očmi se je pokazala podoba mladega dekleta. Potem pa se je zabliskalo v moji glavi kakor petarda, ki se užge: gospodična de Mandal. Sedaj sem se spomnil na vse. Res je bila zaljubljena zgodba, toda navadna. Ta mladenka je ljubila tega mladeniča, takrat ko sem se sešel z njim, in govorilo se je o skorajšnji poroki. On se je samemu sebi zdel jako zaljubljen in srečen.

Obrnem oči na mrežo, kjer so se vsi omoti, ki jih je prinesel služabnik mojega soseda, stresli ob sunkih vlaka, in na misel mi je prišel glas služabnika, kako se je nehal, komaj da je začel govoriti.

Rekel je:

«Nate, gospod, to je vse. Pet jih je: bonboni, čeča, boben, puška in pasteta iz gosjih jeter.»

Nato pa se je v trenotku stvoril in razvil v moji glavi roman. Podoben je bil vsem tistim, ki sem jih kje čital, da je zdaj mladenič zdaj mladenka poročil, oziroma poročila svojo zaročenko ali zaročenca po katastrofi, bodisi telesni ali premoženjski. Torej ta častnik, ki je bil pohabljen med vojno, je našel po vojni zopet mladenko, ki se je bila zaročila z njim in se mu je, zvesta svoji obljubi, udala za ženo.

Presojal sem to temeljito, toda preprosto, kakor se preprosto presojajo vse požrtvovalnosti v knjigah in v gledališču.

Vedno se nam zdi, kadar čitamo v teh šolah velikodušnosti, da človek samega sebe žrtvuje s prekipevajočim veseljem in veličastnim navdušenjem. Toda slabe volje je človek drugi dan, potem ko nam je bil ubog prijatelj posodil kaj denarja.

Takoj nato pa je druga, manj poetična domneva stopila na mesto prve. Mordа se je poročil pred vojno, pred strašnim dogodkom, ko mu je krogla odrezala noge, in je ona z žalostjo in udanostjo čutila dolžnost, sprejeti, negovati in podpirati tega soproga, ki je bil odšel zdrav in lep, vrnil pa se je z odkošenimi nogami in nagnusnimi ostanki, ki so ga obsodili v negibnost, onemoglo jezo in neizogibno debelušnost.

Ali je bila srečna ali se je mučila. Sprva lahko, potem pa vedno večja in nepremagljiva želja se me je lotila, da bi poznal njegovo zgodbo vsaj v glavnih točkah, iz katerih bi lahko uganil, česar on ne bi mogel ali ne bi hotel povedati.

Ves zamišljen sem govoril z njim. Izpregovorila sva nekaj navadnih besedi. Jaz pa sem upiral oči v mrežo in si mislil: «Tri otroke ima torej: bonboni so za ženo, čeča je za njegovo hčerko, boben in puška za njegova fanta, pasteta iz gosjih jeter pa zanj.»

Naenkrat ga vprašam:

«Vi ste oče, gospod?»

On odgovori:

«Ne, gospod.»

Čutil sem se naenkrat osramočenega, kakor bi bil napravil veliko nerodnost, in odvrnem:

«Oprostite, prosim. Mislil sem to, ko sem slišal vašega služabnika govoriti o igračah. Človek sliši, ne da bi poslušal, in sklepa zoper svojo voljo.»

On se nasmeje, potem pa zamrmra:

«Jaz niti nisem oženjen. Ostal sem bil samo pri preliminarijih.»

Naredil sem obraz, kakor bi se kar naenkrat spomnil.

«O, saj res. Takrat, ko sem vas spoznal, ste bili zaročeni z gospodično de Mandal, mislim.»

«Da, gospod, vaš spomin je izboren.»

Bil sem izredno predrzen ter dostavil:

«Da. Mislim, da se spominjam, da sem tudi čul, da se je gospodična de Mandal poročila z gospodom . . . gospodom . . .»

On izreče mirno to ime.

«Gospoda de Fleurela.»

«Da, tega! Da . . . spominjam se, da sem pri tej priložnosti čul govoriti o vaših poškodbah.»

Gledal sem ga naravnost v obraz, in on je zardel.

Njegovo polno, zabuhlo obličje, ki je bilo vsled vednega navala krvi že škrlatasto, se je še bolj pobarvalo.

Odgovoril je z živahnostjo, z nenavadnim ognjem človeka, ki zagovarja že naprej izgubljeno stvar, izgubljeno v svoji duši in v svojem srcu, toda ki si hoče pridobiti javno mnenje.

ni do prirode, do človeka in do zvezd in nekaj tistega, kar so v srednjeveških molitvenikih imenovali hrepenenje za večnimi bregovi (desiderium collium aeternorum).

•

Njegova domišljija je odpirala uprav poetične možnosti znanstvenega spoznanja. Značilno je, da je bil eden prvih njegovih spisov posvečen vprašanju, ali so tudi na drugih svetovih ljudje? Odgovoril je pritrjevalno in podprl svojo tezo s fizikalnimi, filozofičnimi in če hočete — umetnostnimi argumenti. Ta misel, pravzaprav vera v neskončno življenje, ki polje po vsemirnih žilah in oživlja neštete vsemirske planete, ga ni zapustila do smrti. O nji je pisal v več poznejših spisih, tako na pr. v knjigi »Zvezdne sanje« i. dr. Čisto na tej podlagi sta zgrajena spisa »Lumen« in »Uranija«, ki že očituieta Flammarionovo dovzetnost za mistiko. »Lumen« je živahna in zanimiva kozerija o možnostih življenja v vsemiru. Osnovna zamisel je ta-le: Svetloba preleti — kakor znano — v sekundi 300.000 km. Do polarne zvezde potrebuje približno 30 let. Čez 30 let bo tedaj tudi odsev zemlje priromal na polarno zvezdo. Zamislite si ondi astralna bitja, ki niso omejena na tri dimenzije, ki zanje ne obstojita čas in prostor. Ta bitja utegnejo tedaj videti na polarni zvezdi našo zemljo tako, kakršna je bila pred 30 leti. Na zvezdah, ki so oddaljene za 4000 svetlobnih let, vidijo že precej daleč v zgodovino človeštva itd.

Na tej zamisli nas popelje Flammarion daleč v vsemirje, nudeč nam za zabavo vpogled v razne dobe človeške zgodovine, kakor so zapisane z žarečimi, neizbrisnimi črkami v vsemirju. Hkrati nam razvije vso geološko zgodovino Zemlje in naposled celo kozmologijo, kakor jo je izgradila znanost po Kant-Laplaceovi teoriji. Uvede nas tudi v probleme dvojnih zvezd, v fizikalne pogoje na drugih svetovih in iz njih izvirajoče najbujnejše, fantastične biološke kombinacije.

V romanu »Konec sveta« nam slika z opojno fantazijo propast matere Zemlje, dotikajoč se najraznovrstnejših pojavov in vprašanj, ki mučijo človeka. Spisov te vrste je veliko in je odveč, da bi jih tu naštevali po naslovih. Flammarion je že pred Ostwaldom bolj intuitivno ko objektivno izgradil vesoljstvo na energijah in zavrgel Büchnerjevo pojmovanje materije. Na podoben način je pisal tudi o drugih vprašanjih, n. pr. o tem, kako se pomenkujejo ptiči med sabo. Hotel je dognati elemente njihovega »jezika«, tako kakor je tehtal mravljine možgane. Pri vsem tem pa je učil ljudi etike, ljubezni do bližnjega, pacifizma in kozmopolitizma. Tako je mogel pisati samo učenjak, ki je bil tudi poet. In Flammarion je to bil, čeprav mnogi njegovi spisi ne prinesejo niti strogo znanstvenega niti strogo literarnega merila.

•

Vse to ga je že zgodaj privedlo k razmišljanju o ugankah življenja, zlasti pa k dvema temeljnima problemoma: vprašanju začetnika-zakonodajalca vsemira in k vprašanju smrti. Dva eminentno filozofsko-verska problema.

O Bogu je spisal Flammarion krasno delo »Bog v prirodi«, ki je bilo svoje dni ena najbolj čitanih francoskih knjig in je doživelo mnogo izdaj ter prevodov. Pisano v letih, ko je cvetel Büchnerjev materijalizem, je nekaka spojitev sodobnih naravoslovnih stremljenj in francoskega idealizma. Flammarion odklanja materijalistične doktrine in opozarja na očitne manifestacije duha v prirodi. To, kar je trdil do zadnjega, je povedal tudi v tej knjigi: da je svet neznanega daleko širši nego svet znanega.

Flammarion ne išče Boga v mističnih dalječavah in v skrivnih razodetjih, marveč pravi v uvodu omenjene knjige:

»Mi, ki nismo v nobeni sekti, smo si prosto zastavili ta problem. Pred obličjem zemeljskega življenja, sredi razkošne prirode, v solnčnem siju, na obali burnega morja ali na obrežjih čistih potokov, v hrastovih šumah in v tišini zvezdnih noči smo iskali Boga. Priroda, ki smo jo razsvetlili z vedo, nam ga je pokazala v posebnem značaju. V nji je — viden je v nji kot notranja sila vsake stvari.«

Flammarionova knjiga »Bog v prirodi« je kljub svoji znanstveni vsebini visoka pesem o prirodi, o njenih lepotah in njeni harmoniji, pesem o vesoljstvu, ki se je zavedlo samega sebe v človekovem umu.

V poznejših letih se je Flammarionu veliko bolj približal deističnemu pojmovanju božanstva, k čemer ga je napotila mistična težnja, da razreši uganko smrti. Lotil se je proučevanja takoimenovanih okultnih pojavov in jim posvetil celo vrsto knjig, ki o njih ne moremo govoriti, ker nas Flammarion zanima le po splošnih potezah. Flammariona ni nikoli zapustil vedri idealizem galske rase, pa za njo značilna vera v življenje, v radost, v gmotni svet; bil je obdarjen z imaginacijo in temperamentom Latincev in je ljubil lepoto misli, opojnost občutja in esprit izraza bolj nego suho znanstveno formulo. To ga je nemara zaneslo tudi med mistike, v svet Francejevega Abeèa Coignarda ter je namesto astroloških salamandrov raziskaval spiritistične »duhove«. Imel je prav v toliko, da ni hotel prezreti ničesar, kar se mu je zdelo zanimivo in lepo ter da je dajal ponižnemu iskanju resnice prednost pred obče veljavno znanstveno dogmo. Hotel je odkriti v vsem harmonijo ter visoko povzdigniti vrednost človeka kot najdovršenejšega produkta neznane stvariteljske inteligence. Ni bil učenjak nemškega tipa, ki ga je smešil že Haine:

Mit seinen Nachtmützen und Schlafrocktzen
Stopft er di Lücken des Weltenbans.

Pri nas je Flammarion malo znan. Pisec teh vrstic je preložil nekoliko njegovih astronomskih sestavkov. A. D. je objavil v »Zvonu« prevod njegove črtice: »Ljubezen na zvezdah« in še kaj malega — pa smo pri kraju. Drugi narodi so ga prevajali veliko več; tako imajo na pr. Čehi v prevodu skoraj vse njegove spise.

B. Borko.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji:

Ljubljanska opera

Nedelja, 14.: Zaprto.
Pondeljek, 15.: «Nižava». Poslovilni večer Nikole Cvejića. Izv.
Torek, 16.: Zaprto.
Sreda, 17.: «Bagdadski brivec». C.
Četrtek, 18.: «Hoffmannove pripovedke». Poslovilni večer Hugona Zatheya. Izv.
Petek, 19.: «Glumači». «Cavalleria rusticana». Na čast udeležencem veterinarskega kongresa. Izv.

Mariborsko gledališče

Nedelja, 14.: «Ugrabljene Sabinke».
Pondeljek, 15.: Zaprto.
Torek, 16.: «Tosca». A. Gostovanje Marka Vuškoviča iz Zagreba.

Ljubljanska opera

Kaj je z opernim orkestrom? Kaj z bodočo sezono?

Vsem članom ljubljanskega opernega orkestra je bila 25. aprila t. l. odpovedana pogodba, v kratkem se sezona zaključi, a pogodbe z muzikanti še niso obnovljene. Od 54 muzikov, ki jih je štel naš orkester po prevratu, jih je danes le še 34. Ali naj se razbeže še ti? Naj mar gojimo v bodoči sezoni opero s klavirjem, pianinom in par godci, kakor po potujočih šmirah? Ljubljanski operni muziki so slabše plačani kakor beograjski in zagrebški, a imajo več predstav in skušenj. V Zagrebu so godbeniki zavezani za 20, a v Beogradu celo le za 15 predstav. V Ljubljani je obveznost vzlic manjšim prejemkom neomejena. Med 34 današnjimi našimi opernimi glasbeniki jih je 24 domačinov (Čehoslovakov in Rusov). Razumljivo je, da vlada med njimi zaradi negotove bodočnosti skrajna razburjenost. Glasbenike z obiteljo pa muči seveda velika skrb. Vse išče angažmanov pri drugih gledališčih. Ker zapora nad našim orkestrom še ni dvignjena, se lahko zgodi, da nam večina inozemskih glasbenikov mahoma izgine, a nam ostane le še deset domačinov.

Uprava se izgovarja, da nima sredstev, da bi željam glasbenikov za zvišanje prejemkov ugodila. Toda brez orkestra ne bo opere, zato se morajo sredstva za glasbenike najti. Redukcija na pravem mestu mora prinesti prihranke, ki se naj uporabijo za primerne plače glasbenikov. Manj osobja, a to bolje plačano, je pač edini izhod iz sedanje krize. Le gmotno zadovoljni orkester, primerno povečan in izboljšan bo umetniško zadovoljeval.

Naše gledališče je častna zadeva vsega naroda in se mora vzdržati brez ozira na eventualne osebne spremembe v upravi. Opozarjajoč na skrajno opasno krizo v orkestru, kličemo odgovornim faktorjem: Zganite se, da ne bo prepozno!

Sploh čujemo, da se angažmani skoraj z nikomur še niso obnovili, dasi se mora praviloma to zgoditi vselej do srede februarja. Nanovo ni angažirana niti večina dramskih in opernih solistov, niti članov opernega zbora in ostalega osobja. Večina članstva baje ne ve, kaj bo ž njimi. Uprava še danes ne ve, kakšen bo proračun bodoče sezone in višina državnega prispevka je še vedno nedoločena. V takem položaju si uprava seveda ne more pomagati, ker ne ve, s kakšnimi sredstvi bo razpolagala. Finančno stanje je od novega leta sploh vedno težje; stroški so vedno večji, a obisk predstav je nezadovoljiv. Ker odhajajo iz ansambla nekateri glavni solisti in bo treba iskati novih, bo v prihodnji sezoni vse nanovo študirati in celo najstarejši repertoar učiti kot novosti. Težave so torej res velike ne le v Mariboru, nego tudi v Ljubljani.

Fr. G.

Nikola Cvejić

Mladi baritonist ljubljanske opere tnž. Nikola Cvejić se je v Ljubljani razvil od neznanega početnika do uglednega operna pevca. Morda baš zato, ker je opazovalo in zasledovalo njegov razvoj, ga je ljubljansko gledališko občinstvo prav posebno vzljubilo in ga le nerado pusti iz Ljubljane. Gosp. Cvejić odhaja namreč, kakor smo že poročali, v Zagreb, kjer je angažiran za prihodnjo sezono. Na ljubljanskem odru bo zadnjič nastopil v pondeljek, 15. t. m.

Riziko velikih koncertov

Matična knjigarna v Ljubljani, ki fungira kot naša edina koncertna poslovalnica, nam pošilja sledeče zanimivo in instruktivno poročilo:

Letošnjo koncertno sezono je skoro gotovo zaključil zadnji koncert Glasbene Matice, na katerem se je izvajal Cesar Franckov oratorij: «Blagri» v Unionski dvorani in Frančiškanski cerkvi. Skupni izdatki za oba koncerta brez notnega materijala znašajo 27.781 Din in 75 para. Inkasiralo se je pa pri obeh koncertih na vstopnini 25.104 Din in 70 para. Tako znaša ta primanjkljaj 2677 Din 05 par. K temu primanjkljaju pa moramo prišteti še vse izdatke, katere je imela Glasbena Matica z izposojilom zborovega in orkestrskega materijala ter s prevodom tega dela, ki znašajo v celoti 5855 Din, 30 pr. Tako vidimo, da mora Glasbena Matica k tema dvema koncertoma doplačati za svoje razmere naravnost ogromno vsoto 8532 Din 35 para. Glede podrobnih stroškov navajamo sledeče: državni davek obeh koncertov znaša 2384 Din, tiskarna in plakatiranje 2168 Din, vojaški orkester 9650 Din, ostali stroški odpadejo na honorar solistom, na najemnino prostorov, policije, ognjegascev, biljeterjev, reklamne notice itd. Koncerta bi bila aktivna le v tem slučaju, ako bi občinstvo pokupilo vse vstopnice, kakor je bilo to dosedaj pri Matičnih koncertih v navadi. Ako se razmere ne preokrenejo, bo v Ljubljani težko misliti na umetniške koncerte velikih svetovnih del, ki za izvedbo zahtevajo velik aparat.

Vaclav Vlček:

Ritmika

K matineji dramatične šole Združenja gledaliških igralcev v Ljubljani 14. t. m.

Vodstvo dramatične šole Združenja gled. igralcev je letos uvrstilo v svoj učni program tudi ritmično gimnastiko. Gojenci ritmičnega tečaja nastopijo sedaj na javni produkciji, ki naj predvsem seznani publiko z metodami tovrstnega pouka. Igralske šole so povečini tudi prej poznale pouk »ritmike« — poučevali pa so jo različni baletni plesalci in plesalke, ki so pod krinko ritmike in plastike vežbali bodoče igralce v baletnih kretnjah in korakih brez ozira na njih bodoči poklic. Naravno, tako prizadevanje ni moglo roditi pozitivnih uspehov. Ritmika, ki so jo spoznali gojenci dram. šole šele z letošnjim šolskim letom, obstoja v glavnem iz treh bistvenih delov: iz telesne tehnike, ritmike in plastike.

Telesna tehnika je temelj vsemu pouku. Bavi se s telovadbo, katere namen je dati telesu okretnost, kretnjam sigurnost, mišičevju krepkost, iz telesa pa napraviti poslušen inštrument, ki omogoča izvedbo vseh iz duševne intuicije porojenih kreacij. Telesna tehnika goji gimnastično podlago za telesnoizrazno umetnost in uči spoznavati meje lastnih telesnih zmožnosti. Marsikdo se ob tej priliki spominja mučnih prizorov, ko izvaja igralec težke patetične kretnje, ne da bi znal pravilno oceniti svoje mišičevje in vzbuja radi tega vse preje kot mogočen vtis. Ritmika goji v učencu koncentracijo misli, to se pravi vedno pripravljenost na nove ritme, znake, kretnje v prostoru in njih izvedbo z istočasno kontrolo. Pospešuje tudi radi številnega vežbanja razvoj človeka do harmonične celote, pri kateri sledi fiziološki sestav avtomatično življenju.

Jasno je, da ima zato misel mnogo več svobode v korist govorjeni besedi. Opazujte n. pr. samo plesalca v dvorani, kateremu zveza med živčevjem in mišičevjem ni avtomatična, kako pazljivo izvaja svoje korake dokler molči, toda komaj nagovorjen od plesalke, že gre vsa njegova sigurnost k vragu in med pogovorom pleše eno in isto sliko po celi dvorani. Nasprotno pa je pri plesalcu, ki se je s številnimi vajami avtomatiziral. On je zmožen, da se razgovarja in zabava s svojo plesalko in menja pri tem slike in korake ne da bi nastala vsled tega kakršnakoli neskladnost.

Ritmika pospešuje tudi obseg predstavljalnih in izvajalnih zmožnosti. Namen ritmične gimnastike je: glasove (zvoke), ritme telesno uživeti. Predpogoj pravilno izvajanega ritma pa je popolna oblast nad kretnjo v njenem razmerju do moči, časa in prostora. (Kretnjo sestavlja njena agogika, dinamika in njena smer.) V prostoru utrdi popolna kretnja zavest plastičnega ritma. Plastika nas usposablja upodabljati z lastnim telesom, dajati prostoru umetniške vrednote. Gojenec mora biti vedno pripravljen, da izrazi vsako akcijo z neposredno kretnjo, ki mora biti tudi brez glasbe dovolj substrativna in ta govor gibov mora biti razumljivejši od govora zvokov. Namen tečaja, ki se bo produciral, ni vzgojiti telovadne virtuoze ali brezhibne plesalce, pač pa ljudi s krepkimi, odločnimi in sigurnimi gibi in preudarno mislijo. Današnja produkcija kot taka bodi namesto skrbno naštudiranih nastopov le vpogled v delovanje tečaja.

Dva poslovilna večera v ljubljanski operi. V pondeljek dne 15. junija se poslovi od našega odra baritonist g. Nikola Cvejić v operi «Nižava», v četrtek dne 18. junija pa g. Hugo Zathey v operi «Hoffmannove pripovedke». G. Zathey je bil od prevrata dalje član narodnega gledališča ter je posvetil z redko vnemo in vestnostjo vse svoje odlične sposobnosti slovenski operi. Kreiral je z najlepšimi uspehi veliko važnih — prvih basovskih vlog in bil pri občinstvu izredno priljubljen. Gledališko publiko opozarjamo na oba poslovilna večera.

Ugrabljene Sabinke v Mariboru. V nedeljo, dne 14. junija se uprizori v drami velezabavna burka v štirih dejanjih (spisala Fr. in P. Schönthan) »Ugrabljene Sabinke«. Delo sicer nima nikakih višjih pretenzij, a je zelo zabavno. Dejanje se vrši v majhnem mestu, kamor dospe neka gledališka potovalna družbica, da bi vprizorila nekoliko predstav. Gledališki ravnatelj Striže se zateče v stanovanje prof. Golvića in iztakne tam profesorjevo tragedijo izza dijaških let »Ugrabljene Sabinke«. Striže pregovori profesorja, da mu dá omenjeno igro v vprizoritev. Igra pride tekom 8 dni res na oder, a doživi popolen fiasko. Izpeljava te dokaj originalne fabule je dobra in bo vse, ki se žele od srca nasmejati, zadovoljila. Sodelujejo ga. Petkova, gdč. Kraljeva, gdč. Kovačičeva in gg. Rasberger, Železnik, Škerl, Kovič, Tomšič, Tovornik.

Književna revija «Društva hrvatskih književnikov». Na občnem zboru «Društva hrvatskih književnikov», ki se je vršil pred par dnevi, je bilo sklenjeno, da se vnovič prične izdajati književna revija, čeprav v skromnejši obliki od bivšega «Savremenika». Novemu društvenemu predsedniku dr. Cihlaru - Nehajevu so bila izdana vsa potrebna pooblastila, da sklep čimprej realizira. List prične izhajati že tekom letošnje jeseni.

Velik uspeh kiparja Meštrovića v Ameriki. Iz Washingtona poročajo: Te dni je dovršil Ivan Meštrović poprsje ameriškega ministra za trgovino, Herberta Hoowerja. Reprodukcijo kipa so takoj objavili vsi večji ameriški listi, ki so na ta način vzbudili med občinstvom pravcato senzacijo. Naš ameriški poslanik dr. Tresić - Pavičić je priredil ob tej priliki na čast Meštroviću banket, katerega so se udeležili poleg drugih odličnih osebnosti tudi angleški in francoski poslanik pri washingtonski vladi, dalje washingtonski župan, ravnatelji muzejev v prestolici Amerike ter veliko število diplomatičnih osebnosti. Meštrović je bil ves čas, ko je bila družba zbrana, predmet splošne pozornosti.

Stanko Premrl: Štirje ženski dvospevi s spremljevanjem klavirja na besedilo Karla Štroka. 1.) Pojdimo spat. 2.) Starček roma na goro. 3.) Jezus je majhen. 4.) Tri kapljice krvi. Ob 20letnici društvenega obstoja založilo in izdalo pevsko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Vsako pomnoževanje prepovedano. Izdajo in litografirane glasove (sopran in alt) razpošilja založnik. Štiri ljubka, narodno nabožna besedila tržaškega pesnika Široka z melodijozno, v narodnem tonu zloženo Premrlovo glasbo. Primerne so za izvajanje na koncertih, dobrodošle bodo pa zlasti šolskim zborom, ker so lahke. Izdajo, ki je krasno litografirana in ima mično zunanjo opremo, toplo priporočamo v nakup pevskim zborom in šolskim vodstvom.

Letošnja «Carmen» pod milim nebom na Dunaju odpade. Italijanska družba za prirejanje gledaliških predstav na prostem v inozemstvu javlja, da letos ne bo predstav opere «Carmen» pod milim nebom na Dunaju (Hohe Warte), ker nima družba na razpolago potrebnih denarnih sredstev. Pač pa je mogoče, da se uprizori «Carmen» na prostem prihodnje leto.

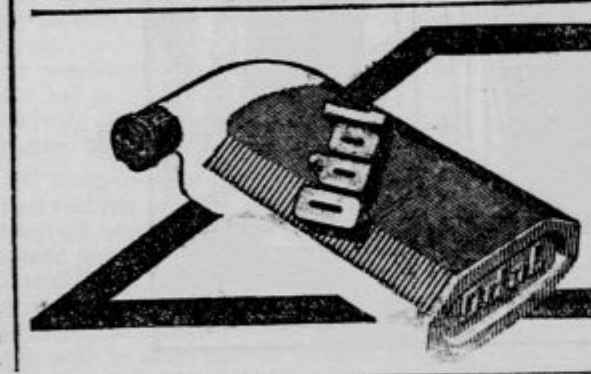

Pri vsaki zabavi, da celo mimogrede pri srečanju se opazi, kako neestetično je, če prihaja iz ust slab duh. Včasih povzroča ta neprijeten duh iz ust okolnost, da ni popolnoma želodec v redu, največkrat pa je vzrok temu nečista in zanemarjena ustna duplina. Zato moramo za grgranje pridno rabiti Odol. Odol je čudovita osvežitev ust. Odol vleze v vse gube in gubice sluznice in učinkuje na gnilobne procese še dolgo po uporabi. S to izredno učinkovitostjo je postal Odol za ves kulturni svet: dokazano najboljše sredstvo za čiščenje zob in ust.

«Ni prav, gospod, da se izgovarja ime gospe de Fleurel poleg mojega; ko sem se vrnil iz vojne brez nog, žalibog, ne bi bil nikdar sprejel žrtve, da bi bila ona postala moja žena. Ali bi bilo kaj takega mogoče? Kadar se človek poroči, ne stori tega, da bi se bahal z velikodušnostjo, ampak da živi vse dni, vse ure, vse minute, vse sekunde na strani enega človeka. In ako je ta človek pohabljen kakor jaz, se obsodi, če ga poroči, v trpljenje, ki traja do smrti! O! razumem, občudujem vse žrtve, vsa žrtvovanja, kadar imajo meje, ne priznavam pa, da bi se ženska odrekla vsemu življenju, ki si ga želi, da bi bilo srečno, vsemu veselju in vsem sanjam, zato da bi zadostila občudovanju galerije. Kadar čujem tolči moje lesene noge in berglje po podu moje sobe, ta mlinski klopot, ki ga delam pri vsakem koraku, bi od gnjeva zadavil svojega slugo. Menite, da more kdo sprejeti od ženske žrtev, da bi trpela, česar sam ne more prenašati? Potem pa «mislite, da so moje krnaste noge prikupne? . . .»

Kaj bi mu rekel? Videl sem, da ima prav. Ali ga morem karati, zaničevati in mu dati nápak? Ne. Sploh pa bi požrtvovalnost, ki bi se ujemala s pravilom, povprečnostjo, resnico ali verjetnostjo ne zadostila mojemu pesniškemu poželjenju. Te junaške krnaste noge so pričale o požrtvovalnosti, ki je jaz nisem zmožen, in bil sem presenečen.

Takoj ga vprašam:

«Ali ima gospa de Fleurel otroke?»

«Da, dekletce in dva fanta. Njim nesem te igrače. Njen mož in ona sta mi bila jako dobra.»

Vlak je zapeljal na Saint-Germainski kolodvor in se ustavil.

Ponudim mu roko, da bi pomagal invalidnemu častniku izstopiti, kar se mu pomolita dve roki nasproti skozi odprta vrata:

«Dober dan, dragi Revalière!»

«O, dober dan, Fleurel!»

Za možem se je smejala žena, vsa žareča in pošiljala «doberdane» z okrašenimi prsti. Poleg nje je skakala od veselja mala deklica, fanta pa sta poželjivo gledala boben in puško, ki sta iz mreže v vagonu prišla v roke njunemu očetu.

Ko je bil pohabljenec na peronu, so ga vsi otroci poljubili. Nato so se odpravili na pot in dekletce je iz prijateljstva držalo s svojo ročico, hodeč mu ob strani, palec svojega velikega prijatelja.

O skavtih in o indijanski policiji

Blagorodni gospod Fr. Z.

Mi boste že oprostili, da Vas nagovorim kar tako v našem domačem časopisu, saj ga menda tudi Vi berete, ali ne? Če bi vedel natančni naslov, bi Vam morda pisal na dom, pa potem širša javnost ne bi izvedela, kaj vse se lahko zgodi tam na meji ameriških pragozdov.

Namreč je stvar ta, da Vam nameravam čestitati, da so Vaši gospodje sinovi skavti in če ste imeli kdaj kaj zoper to, jih prosite odpuščanja, ker zaslužijo. Je namreč skavtizem jako dobra reč in naj Vam to dokaže tale zgodba.

Brkati Ser, to je namreč neka vrsta ptičev, ki je jako orlu podobna, pa ni orel, je imel bledo skvo, in se pravi po indijansko skvo takim ljudem, ki krila nosijo, pa Vaši gospodje sinovi bodo to že vedeli in sploh Vas prosim, da, če Vam v mojem pismu kaj ne bo jasno, vprašajte njih, pa Vam bodo vse natanko razložili. Res pa je, da bleda skvo ni bila vedno njegova, ampak je šele zapustila Lokavega Baribala, ko je prišel Brkati Ser z juga in je baribal neke vrste črni ameriški medved, in tako velik in ne tako korajžen kakor sivi medved grizzly, ki pa ne zna plezati, kar se vsekakor baribalu ne sme očitati. In je Lokavi Baribal kuhal hudo jezo in samo čakal, kdaj bo dobil bledo skvo samo, ker zato ima dovolj korajže. Pa je bila bleda skvo previdna in je vedno krožil nad njo Brkati Ser in ko sta nekega dne srečala v prašumi steg skavtov na pohodu, za sabo so zapustili sled, in so bile le same puščice vse proti jugu obrnjene in z dolgimi palicami na pot začrtne, vsi so imeli v rokah kompas in so nanj gledali kot hodijo, se je, ko jo je peljal Brkati Ser po strmi drči navzdol, s takim zaupanjem oprla na njegove sloke rame, da je rekel najmlajši iz stega, fletkan je bil kakor podlasica, in če še nima imena, naj mu bo ime Prebrisani Hermelin, in je rekel: Tale punca ga 'ma pa res rada. In bi mu bil Brkati Ser najraje podaril ovratnik iz grizzlijevih krempljev, pa je bila bleda skvo malo huda in ga je raje podaril njej.

In ko sta nekega dne zopet hodila po prašumi, zapazil je Brkati Ser, da mu nekdo sledi, Ima namreč Brkati Ser jako fina ušesa in je takoj spoznal, da dotični ni ne skavt in ne Indijanec, ker so veje pokale pod njegovimi nogami. In če bi bil skavt, bi vedel, da kadar zalezuje koga, ne sme obleči bele srajce, ker se vidi že od daleč, ampak sem zgoraj pozabil povedati, da so bariball bolj neumne živali, čeprav bi ga pri skavtih morda le nekoliko zdresirali. In se mu je tako namera deloma ponesrečila. Ko je videl, da je opažen, skočil je na bledo skvo in jo skušal odnesti v svoj brlog, in je bil seveda Lokavi Baribal, in je rekel bledi skvo, da sploh ne bo imela miru pred njim in da če ne bo šlo tako, bo šlo pa drugače. Ampak se je prestrašil, ko mu je Brkati Ser pokazal svoje krempije, dolgi so in ostri, in je rekel, da še ni vsega konec in jo popiha.

In ko sta se obrnila Brkati Ser in bleda skvo na glavarja indijanske policije, ter ga prosila, naj pouči Lokavega Baribala, da se take stvari ne smejo dogajati tudi na robu civilizacije ne, je vprašal, ali je vrgel Baribal bledo skvo na tla z namenom, da, in se nismo popolnoma razumeli, a jima je vendarle zagotovil, da če bo Baribal res požrl bledo skvo, da bo že maščevana, saj hvala bogu zločinca poznajo, dokler pa ni krvi, ga ne more zapreti. In so še poučili Brkatega Sera, da je Baribal akademik ne pa baraba, in da če bi to storil kak baraba, da bi že prišel Baribal v špehkamro. In je sreča, da niso zaprli Brkatega Sera, ker je branil bledo skvo, in mu je ona priznala, da se je že zelo bala zanj.

Z upanjem, da bi pri nas drugače postopali, pozdravlja Vas in Vaše gg. skavte Vaš vdani

Posel Petelin.

NB. Če Vas Vaši gg. skavti ne bodo mogli sami seliti, bom pa pomagal, radi Prebrisanega Hermelina namreč, ki je nemara Vaš g. skavt. PP.

Pogled na Ohrid

Do Ohrida in Bitolja

9. V Ohridu

Ko smo se vozili na ohridsko postajo, smo se šalili, da nas tamkaj čaka godba in slavnostna deputacija in ne vem kdo še. Toda ko smo zlezli iz naših ljubih vagončkov, ne le da ni bilo godbe, ampak ni bilo niti gimnazijskega sluge, da bi nas povedel. Okrog stanice je vladala tema, mesta ni bilo videti nikjer, nikjer nikakih luči. Pač; tu se pokažejo ohridski dijaki gimnazijci, se ponudijo, da nam nesejo prtljago in sporočijo, naj se vse napoti v hotel Velika Srbija.

Bilo je nekoliko godrnjanja na kolege ohridske gimnazije, da so nas prepustili ohridski temi. Stanica leži domala pol ure iz mesta; pot do tjakaj pa je bila tem nerodnejša, ker je bila po cesti popolna tema. Ohrid še nima nikake ulične razsvetljave in ponoči si prepuščen sam sebi ter moraš pač eventuelno svetiti s svečo. Med nami se je našel ta ali oni, ki mu je bil Ohrid kolikortoliko znan in tako smo koračili po njegovem nasvetu skozi temo. Sicer pa, da bo slika popolna, naj pripomnim, da so bile na kolodvoru kočije na razpolago; pridrdrale pa so za nami šele, ko smo bili že na polu pota.

Tudi naša temna cesta nas je naposled dovedla do razsvetljenega lokala. To je bila «Velika Srbija», običajna južna restavracija, malo večja, osobito prostornejša. Opazil sem, da se na skrajnem jugu naslovi lokalov nekoliko spremene: skoro vsako mesto ima tudi hotel 'Velika Srbija». Vstopimo in posedemo; lokal je bil preko polovice poln, dve dolgi stranski mizi je imela večja družba očividno nekak banket. Proti kotu na desni strani je svirala civilizirana ciganska godba; pred godci, ki so sedeli na nekoliko zvišenem prostoru, so sedela tri dekleta v kratkih rokavih, s svetlimi nogavicami in kratkimi krili, tedaj popoln alafranga. To so bile pevke; po navadi je ena pela stoje, dve sta sedeli, a vedno enoglasno. Če se je kdo od gostov zanimal zanje, so se mu radevolje nasmihale. Rekli so mi, da so to ciganke, kar po tipu ne bi sodil. Ali kmalu se je pojavil nekod direktor ohridske gimnazije in nas ogorčene — premagal z očitkom, zakaj nismo nič sporočili, da pridemo. Mi smo seveda gledali debelo, on pa se je ogorčeno jezil, češ, ves teden se poroča: na zaključku kongresa se priredi izlet v Ohrid, a on čaka in čaka, kdaj se mu naznani naš prihod, število izletnikov, skratka precizno in fiksno poročilo, na katero bi on uredil vse potrebno. Naše vodstvo odgovarja, da so aranžerji naznanili: v Ohridu je vse pripravljeno za nas, odposlan je brzojav o prihodu, številu itd. Ne, brzojava ni bilo!

Tako smo se sporazumeli, da je brzojav ona sporna točka, ki veže in loči dvoje nesporazumov. Ali kaj sedaj; sedemdeset ljudi prenočiti v Ohridu kar na hitro, v pozni uri, — bilo je že po desetih zvečer. Slovenec poleg mene je vrgel ogorčeno kovčeg na stol in obupaval: «Na, sedaj mi je vse pokvarjeno, ves izlet je pokvarjen. Po nepresnani noči in težavni vožnji še ena nepresnana noč!» Na drugi strani je sedel Primorec s Sušaka, tako flegmatično, kakor da je vse to v programu. «Pa nema izleta brez neprilika! Sedimo, da vidimo.» In mirno je pričel večerjati in prav je imel. Tam zraven k okrogli mizi je sedlo dvoje, troje gospodov, papir in svinčnik v roke, pa se je začelo. Tu sta dve sobi za dame, tu tri, tu še dve, ulica ta in ta, gazda ta in ta, a ovaj gospodin, ovaj djak će da vas povede. Komaj če je minilo pol ure in že smo bili razmeščeni vsi, skoro vse po privatnih stanovanjih. Moram posebej navesti, da so razporejevalci takoj početkom vprašali na ves glas, če je kdo iz Slovenije tu; hoteli so tedaj Slovencem izkazati uslugo, da jih razmeste med prvimi — bilo pa nas je iz Slovenije vsega le troje. Jaz sem bil z nekim Črnogorcem dodeljen gazdi našega hotela, ki pa je prav za prav le oskrbnik. Ima svojo hišo takoj v bližini. Dobila sva vsak svoje sobo in prav udobno posteljo. Prav tako so se pohvalili vsi ostali naslednje jutro, da so spali odlično; nikogar nisem čul, da bi se pritoževal. To so nam ohridski kolegi izvedli zares prvovrstno. Ta način prenočitve, ki nas vrh tega ni nič veljal, mi je bil izredno všeč tudi radi tega, ker sem prišel v ohridsko domačijo ter se izognil hotelu, ki človeku ne more pokazati ničesar novega.

Hiša v kateri sem stanoval, predstavlja nekako povprečni tip ohridskih; bila je brškone nekdaj turška hiša. Enonadstropna zgradba, zgornji del, to je prvo nadstropje, je pomaknjen za kakega pol metra na ven. To je značilna lastnost vseh muslimanskih hiš. Smisel tega mi je bil jasen in zelo simpatičen drugo jutro, ko sem gledal skozi okno na Ohrid, ki se je že ves svetil v toplem solncu. Ta podaljšek prvega nadstropja je namreč porabljen kot nekak balkon, samo da je ta še v sobi, ne zunaj in da ima vse tri stene — v oknih; na glavni steni je celo po več oken skupaj. Tik ob steni pod oknom je minderluk, to je dolg, nizek divan; ako ležiš ali sediš na njem, imaš od treh strani svetlobo in na treh straneh lahko sede gledaš ven ter motriš, kaj se godi po ulici. Več svetlobe ter zraka in — razgleda zares ne more v sobo, kakor po tem načinu.

Iz ulice, kaldrmisane na znani način z okroglimi robatimi kamni, — prijatelj Debeljak se nikdar ne pozabi nasmejati, da pride kaldrma od grškega kallos dromos, kar se reče lepi pot, — je vhod skozi dvorišče. V prvem nadstropju je velika skoro prazna predsoba, odkoder vodijo vrata v posamezne sobe; tudi nužnik je tu zgoraj, sicer južnjaški, na počep, toda popolnoma snažen. Vsa soba je po tleh pogrnjena s preprogami, ki so sicer preproste, ali so brezhibno snažne; močno prevladuje rdeča barva. Postelja je izredno široka, tako da sem si predstavljal, da so mi odstopili zakonsko, ali zjutraj sem se uveril, da ima Črnogorec v sosedni sobi prav tako široko nočno domovino. Na strani majhna mizica in na njej luč, kakor pri nas in normalni stoli, kakor v predmestnih stanovanjih pri nas. Po stenah par brezpomembnih slik, vmes, nad koncem postelje, slika sv. Klimenta, glavnega patrona ohridskega, in pred njim večna lučka. Da bi se dobro naspal, sem zvečer ugasnil ne le svetilko, marveč tudi to Klimentovo luč. Ko me je drugi večer gazda zopet privedel domov, je pripomnil glede te lučke: «A kandilo neka si gori,» toda pristavil, da bi njegova pripomba ne izgledala preostro, naj lučko vendarle ugasnem, ako me moti v spanju.

V Ohridu sem se počutil spočetka tako nestrpnega kakor takrat, ko sem bil kot četrtošolec na potu, da prvikrat vidim morje. Čimprej želiš videti jezero, ki se ne vidi iz celega mesta. Ravno okrog hotela «Velika Srbija» ni prav nikakih znakov, da se nahajaš v bližini te velike vode.

Najboljše je, mahniti jo takoj na grič, ki se dviga tako rekoč sredi mesta, kakih sto metrov nad okolico. Komaj se vzpneš par metrov navzgor, že se odpre široko pogled na jezero. In to je slika, ki se je ne moreš nagledati. Mnogo sem že čital o lepoti Ohridskega jezera, a vendar me je ta nepopisno lepi kos naše zemlje presenetil s svojo veličastno lepoto. Z Ohridskega gradu pregledaš celo jezero in obenem na širino celo pokrajino, mesto in okolico. Ohrid leži deloma še na tem griču, osobito na vzhodnih pobočjih, in v ravnini na vzhodnem vznožju, tja do jezera. Vrh griča, na najvišjem prostoru so na široko razprostrte razvaline starodavnega ohridskega gradu. A naokrog, daleč na jug in na zapad, leži jezero. Značilno je, da so hiše zgrajene tako, da ima vsaka višja preko nižje še razgled na jezero, torej nekako v terasah. To da mestu značilnost amfiteatralne lege.

Kar daje Ohridskemu jezeru značaj in je najlepši njegov okras, to je njegov okvir: visoke, s snegom pobeljene planine, ki se dvigajo v dolgih vzporednih vrstah in se domala povsod spuščajo neposredno v jezero. Ne na zapadu, ne na vzhodu ni nikjer prostora za kako obrežno ravnico; sprva nekoliko položneje, potem vedno bolj strmo, se dvigajo gore neposredno od vode, na vzhodu v Galičici do 2043 m z najvišjim vrhom Tomoroš, na zapadu na albanski meji v Mokri gori in Jablanici do 2200 metrov visoko. Ta planinski okvir daje izraz jezeru; ko leži jutranja svetloba na zasneženih vrhovih, je jezero povsem alpsko sveže; kadar je nebo oblačno in so gore mračne, je mrko tudi jezero; neskončno je lep pogled, kadar popiha veter in potemnijo pričenjajoči valovi vodno gladino; natančno lahko opazuješ, kako hiti nemir preko jezera. Če iščeš jezeru primere v slovenskem alpskem svetu, se spomniš najbolj na Bohinj, na mrko, samotno resnobo Bohinjskega jezera. Vendar je treba pripomniti, da planine okrog Ohrida ne napravijo tako mogočnega vtisa, kakor bi bilo sklepati po znatni višini, zakaj gladina jezera sama leži skoro 700 m (točno 690 m) visoko. A kar je glavno, Ohridsko jezero je izredno veliko; cela njegova površina meri 270 km². Da se

Sv. Jovan v Ohridu

more primerjati z velikostjo naših jezer, naj navedem, da ima Bohinjsko jezero površino 6 km² in pol, a Blejsko jezero celo samo 1.33 km². Vrbsko jezero na Koroškem pa 20 km² in pol. Ohridsko jezero se more po velikosti meriti z velikimi alpskimi jezeri, od katerih ima na pr. Gardsko površino 370 km². Ohridsko jezero ima podolgovato obliko; dolžina meri 30 km, a širina 13—14 km; razdalja od Ohrida, ki ne leži povsem na koncu jezera, do Sv. Nauma na skrajnem jugu, znaša še vedno 22 km.

Nekaj posebnega je barva jezera, ki je izrazito temno-modra. Saj ni čuda, globina je znatna in znaša na najglobljem mestu 285 m. Breg je zelo slikovit, ker je na mnogih mestih voda izpodjedla obrežje, prav kakor izdolbe kipenje morsko obalo, tako da prehajajo griči z navpičnimi, 10 do 20 m visokimi stenami v vodo.

Ali še lepša, kot pogled z gradu, so mesta ob jezeru samem. Glavna ohridska ulica vodi direktno do jezera, in sicer do glavnega pristanišča. Odtod vodi cesta proti vzhodu, in sicer tako, da se drži ves čas jezerskega brega: na eni strani imaš jezero, na drugi hiše. To je eden najlepših potov, kar sem jih sploh kdaj videl. Že neznaten vetriček razmaje jezero, da se razburjijo valovi in pljuskajo ob peščeni breg; še v cesto segajo in jo preplavljajo ob kraju. To prijetno pomirjajoče pošumevanje valov poje tako neskončno lepo, da se človek kar ne more odtrgati od ceste. Ustavši se, gledaš na visoke vrbe, ki se klanjajo tu, tam z brega nad jezero, poslušaš, kako se meša šustenje listov z mrmranjem valov, spremljaš bele grebene, ki se prekucujejo ob pesku, misli pa ti vse posrka ta čudovita melodija in te boža s svojim božanskim ritmom. Po tem obrežju sem gledal v nedeljo zvečer promenado mladega ohridskega sveta; niso si izbrali slabega prostora. Kadar bo Ohrid veliko letovišče in se napravi tu moderna aleja, bo to najlepša cesta v Jugoslaviji; samo v Dalmaciji boste morda našli kaj sličnega.

Drug enako lep kraj je obrežje pri monastiru sv. Jovana. Ta leži koncem malega podaljška, s katerim končuje Ohridski grad na jugu (na sliki se vidi prav dobro kot najdesnejša skrajna točka ohridskega brda). Tu pri sv. Jovanu posédi na travi nad strmimi stenami, ki jih je jezero izrezalo v hrib, sedi tu dopoldne in samo glej ter poslušaj; želel si ne boš ničesar drugega kakor samo, da bi ti ne bilo treba nikamor več odtod . . . Ali pa stopiš v ovinku po strmi stezi navzdol, prav do jezera, ki sicer tu ni povsod dostopno. Spodaj je na bregu pesek in razdrobljeno kamenje, pot vodi prav do vode. Sedeš na skalo in poslušaš zopet čudoviti ritem, nebeško melodijo ohridskih valov, samo to in ničesar drugega. Zopet ni ne časa, ne prostora, ne zla, ne dobrega . . . Nebeška stezica vodi samo do skale in tam nenadoma preneha. Radovaden stopiš prav do konca, da vidiš njen zaključek. A glej! Na njenem koncu je v skali vsekana celica, majhna celica, da more komaj bivati v njej človek na tesnem. — Nisi slabo izbiral, puščavnik iz ne vem katere davnine, ko si si izklesal to bivališče; tu si zares moral biti harfa, ki jo prebira Gospod . . . Še čez prag celice pljuskajo valovi; če bi hotel zdaj bivati v njej, bi jej moral tla dvigniti za meter ali pol. Tam blizu stoji ob vodi velika vrba, tu še ena; zadaj gre steza po pesku do prvih hiš, ki stoje izredno slikovito, tik ob jezeru, a neposredno pod strmimi skalami, tvorečimi ozadje. To je Kanev, poseben del Ohrida, kjer bivajo samo ribiči. Tod bi se dale izpeljati najlepše stezice in svet okrog sv. Jovana bi postal eno najlepših sprehajališč v naši prostrani domovini.

A. M.

Filatelija

Filatelistična zveza «Slovenija»

Na sestanku slovenskih filatelistov v Celju dne 7. t. m. so bili zastopani krožki Maribor, Slovenjgradec, Ljubljana, Škofja Loka, Kranj in društvo »Orient« iz Celja po svojih odposlancih. Po dolgotrajni in deloma burni debati, katero je energično vodil predsednik g. Šerbec, so odposlanci sklenili ustanoviti Filatelistično zvezo »Slovenija« in izvoliti iz vsakega kraja po enega člana v pripravljalni odbor, kateremu predseduje g. Avgust Jug iz Maribora. G. dr. Engelhardt je kot pravni konzulent sprejel težko nalogo sestaviti vsem potrebam in zahtevam odgovarjajoča pravila zveze, katera naj bi zastopniki vseh slov. filatelistov na ustanovnem občnem zboru, ki se vrši v najkrajšem času, kot predlog pripravljalnega odbora lahko sprejeli brez daljše debate. Zborovanje je prišel osebno pozdravit znani hrvatski trgovec g. Arhanić iz Zagreba, pismeno pa so želeli uspeh med drugimi Slov. fil. društvo v Ljubljani, ki se na žalost ni udeležilo, v imenu Hrvatov g. dr. S. Petrić itd. — pripravljalni odbor pa je poslal brzojavni pozdrav prvemu strokovnjaku v državi, g. generalnemu direktorju Evgenu Deroccu.

Ker so zborovalci imeli le par ur časa, so se omejili le na določitev imena in na kratko sprejeli glavne smernice nove organizacije. Posebno se bo zveza borila proti vsem škodljivim pojavom v filateliji, kot so falzifikati i. dr., nudila pravno varstvo in dajala nasvete tudi dedičem umrlih članov, da se njih zbirke pošteno vnovčijo in po možnosti ohranijo cele. Seveda bo organizacija imela tudi svoje glasilo, ki se bo pečalo posebno z našimi znamkami in propagando za nje v tujini. Eden glavnih namenov bo pa vzgoja naraščaja. V pripravljalnem odboru so gospodje: predsednik August Jug, pravni konzulent dr. Engelhardt in odborniki: Gaber, Haring, Popernik, Pogačnik, Šerbec in Warto.

S »Slovenijo« smo dobili prepotrebno središče, kjer naj se združijo vsi domači in tuji zbiralci, katerim je pri srcu naša filatelija in njeno dobro ime. Upamo, da tudi naši hrvatski in srbski prijatelji že mislijo na ustanovitev enakih organizacij, da se čim preje združimo v državni zvezi »Jugoslavija«.

G. Evgen Derocco, gen. direktor drž. žel. v p., je našemu uredništvu poslal sledečo zahvalo za pozdrav udeležencev celjskega sestanka:

»Prijatno me je iznenadio telegrafski pozdrav sa sastanka slovenskih filatelističnih organizacija v Celju. Molim Vas, da gospodi iz Odbora izjavite moju srdačnu zahvalnost na pozdravu i moje najlepše želje za dobar uspeh »Zveze« i za napredak filatelije u Sloveniji.«

Ante Gaber:

Falzifikati naših znamk

(Nadaljevanje)

(Glej »Jutro št. 92 z dne 19. aprila t. l.)

Lažje kot z zobčanimi in gumiranimi ponarejenimi znamkami, ki se že po papirju lahko ločijo od pravih znamk, je mogoče prevariti zbiralce z rezanimi, torej neperforiranimi falzifikati, če so iste barve kot originali in jih kupec prav lahko smatra za poizkusne tiske, ker so tudi pravi poizkusni tiski često tiskani na drugačnem papirju, kot je rabljen za originale raznih znamk. Najnevarnejši fazifikati pa so, ki so se prodajali z zapeljivim imenom »poizkusni tisk«, kar je največ ljubiteljev redkosti zapeljalo v škodo in celo veliko nesrečo, ker so sploh že vse falzifikate iz početka smatrali radi za prave znamke rabljenega različnega papirja za poizkusne tiske.

Ker so vsi ti zapeljivi ponarejeni poizkusni tiski in makulatura 15 in 20 K znamk tiskani z istim kamnom kot ponarejene znamke, imajo tudi vsi iste znake v risbi, katere sem opisal pri ponarejenih znamkah, namreč pri falzifikatih 15 K znamke belo pikico v levi enki, pri 20 K pa zgoraj zlomljen okvir in zarezo pod kolenom leve dvojke. Razen teh znakov nimajo ponarejeni poizkusni tiski nikdar pri litografiji potrebnih tehničnih znakov, katere tiskarji imenujejo nemški »Passerstriche« in jih imajo vsi pravi, sicer redki poizkusni tiski. Kakor rečeno, so ponarejeni poizkusni tiski tiskani z istim kamnom, kot ponarejene znamke, torej v polah po 16 komadov, t. j. v dveh vrstah po osem znamk, med katere ne postavlja tiskar znakov, ker mu niso potrebni — pristni poizkusni tiski so pa tiskani posamezno in zato jih je litograf obrobil s samo na oglih označenim, 2 mm od znamke oddaljenim okvirčkom, katerega predstavljate dve 3—5 mm dolgi črtici, kateri tvorita vzporedno z ogli znamke stoječe prave kote. Teh v razdalji 2 mm ogle slike objemajočih kotov torej ponarejeni eseji nikdar nimajo in jih je zato prav lahko ločiti od pristnih, saj imajo tudi še vse znake falzificiranih znamk. Razen tega nimajo originalni eseji nikdar praske nad levim očesom čez čelo, katero vidimo na vseh ponarejenih znamkah. Zopet dva dokaza več, da tudi ponarejeni poizkusni tiski nimajo nobene neposredne zveze s pristnim kamnom, katera bi jim opravičevala ime ponovnega tiska.

Kakor sem že omenil, so ti ponarejeni odtiski le neperforirani odtisi z istega kamna kot ponarejene znamke in se od njih razlikujejo le v tem, da ali niso perforirani, ali nimajo podtiska valovitih črt, da so najrazličnejših barv in tiskani navadno na drugačnem papirju kot ponarejene znamke.

Katalog ponarejenih esejev 15 in 20 K znamk bi se glasil torej tako-le:

15 in 20 K iste rezane kot zobčane in 15 in 20 K iste brez podtiska: obe vrste iste barve kot ponarejene znamke, navadno tudi gumirane. Tem se pa pridružuje cela pisana zbirka na kromopapirju, kartonu, belem koncepinem, zelenkastem ali modrozelenkastem papirju in tudi na slabem sivkastem papirju v črnih in vseh odtenkih mavrice bleščečih barvah — torej: črne, črnorjave, sivkastomodre, modre, temnomodre, temnozelene, rumene in rjavkastorumene, rdeče in cinobrovo rdeče ter rožne, vijoličasto sive, sivkasto vijoličaste, modrovijoličaste itd. v vseh mogočih odtenkih.

Makulaturo pa predstavljajo podobice, kjer je za 15 K uporabljena barva 20 K znamke, oziroma za 20 K zelena barva 15 K na tankem in srednjedebelem sivkasto rjavem ali drugobarvnem zavojnem papirju. Ta ponarejena makulatura ima seveda tudi dvojni, trojni ali celo tisk na obeh straneh. Kljub tako iznajdljivi fantaziji tiskar-

---

Tržaško pismo

V zaporu zaradi ljubezni pri telefonu. — Prokleta Braila! — Številka na rami. — Praznik vseh praznikov. — V komenskem gradu. — «Neokajeni» Angel.

Minuli teden je bil pri nas v Trstu teden veselja in radosti, prešernosti in navdušenja. Najprej smo se pripravljali za praznovanje, potem smo pa praznovali, kakor je pač treba, seveda v nedeljo. Samo jaz, ki štejem teden od ponedeljka do ponedeljka, sem ga zaključil nekam žalostno, to se pravi, «izven programa», v zaporu. Bilo pa je takole:

Snoči, v ponedeljek, ob osmih, preden sem šel večerjat, sem še govoril po telefonu in aparat je bil naravnost izredno dober. Ko sem po devetih hotel klicati Ljubljano, pa nikakor ni šlo več. Aparat je bil pokvarjen. Hitim na glavno pošto, da bi govoril od tamkaj, pa mi gospodična pri okencu razloži po daljšem razmotrivanju položaja, da bi šlo to mogoče le tedaj, če bi plačal polno pristojbino v gotovini. Ker mi stvar ni dišala preveč, sva se končno domenila, da počakam ljubljanskega klica.

Gospodična je bila nekam razburjena, kar sem si razlagal z dejstvom, da se je ves čas motal okoli okenca neki gospod, ki ji je pripovedoval, da je bil dolgo časa odsoten iz Trsta, da je bil v Braili, da je prišel oddajat neko brzojavko, a je mimogrede hotel tudi pozdraviti njo, svojo staro znanko — bila je v ostalem mlado in, boga mi, prav čedno dekle — jaz pa sem romal medtem po čakalnici gori in doli in tja in sem cele dobre tričetrt ure. Končno, bilo je že deset, mi gospodična odkaže kabino.

Da vam rečem: kakor v peklu! — Znoj mi je v curkih lil po obrazu, žarnica na stropu pa tako medla, da nisem mogel razločevati številk. Šlo je počasi in še tisto menda le deloma prav. Ko sem stopil iz kabine, sem se oddahnil, kakor da bi bil znosil cel voz vreč, potem pa hitro k vratom, da pridem na ulico, na zrak. Toda glej vraga! Vse luči ugasnjene, vrata pa zaklenjena! Poizkušam tu, poizkušam tam, povsod vse zaprto, gospodične pa nikjer. Trkam na vseh straneh, pa se nihče ne oglasi. Gospodična se je v tistem, ko sem bil jaz v celici, lepo oblekla, zaklenila vrata in odšla z gospodom, ki je prišel iz Braile; jaz pa — —

Vrag naj vzame vse zaljubljene telefonistke in ljudi, ki prihajajo iz Braile! — sem klel in bobnal po vratih.

Ker sem bobnal »crescendo« po vseh pravilih gospoda Rukavine in njegovih kritikov, so končno postali pozorni na to mojo glasbeno improvizacijo ljudje, ki so tam spredaj ob vhodu oddajali brzojavke, in tako me je prišel vendarle reševat brzojavni uradnik, ki se je zelo čudil moji, iz tako nenavadnih okoliščin izvirajoči aretaciji. Oba sva bila prepričana, da bi bilo i za telefonski obrat i za novinarje, ki se morajo pečati ž njim, veliko bolje, če bi ljudje, ki potujejo v Brailo, ostali vse svoje življenje v Braili, ali pa da bi gospodične telefonistke, če so zaljubljene, rajši zapirale v telefonske kabine svoje ljubimce in magari tudi še sebe ž njim, namesto ubogih, po svežem zraku hrepenečih novinarjev!

Jaz zase sem si še dostavil, da bi bilo edino še treba, da bi bilo moje bobnanje priklicalo kakega moža postave, ki bi me osumil, da sem se vtihotapil v telefonski urad z namenom, da odnesem par telefonskih kabin, in bi me popeljal na kvesturo, kjer bi me fotografirali, kakor so pred nekaj dnevi kolega Starega od «Istarske Riječi», od vseh strani, s primerno številko na rami. Stari je dobil številko 302, jaz bi pa bil «zaradi olajšanja nadaljnega postopanja« predlagal gospodom, da bi mi deli na desno ramo mojo telefonsko, na levo pa hišno številko z nadstropjem. Tako bi imeli vse skupaj in bi me lažje našli, zlasti še če bi priobčili tako opremljeno mojo sliko v večerni izdaji »Piccola«.

No, sedaj se to sicer še ni zgodilo, s čemer pa ni rečeno, da je izključeno za bodočnost. Vsekakor se bom ob taki priliki ravnal po pravkar povedanem načrtu, s čemer gotovo ustrežem sebi, listu, čitateljem, oblastim in kar je glavna stvar, tudi gospodičnam telefonistkam, zlasti če jih čaka kdo, ki je prišel v Braile, pa jih potem v njihovi službeno neslužbeni zabavi moti takle zanikrn novinar, ki hoče telefonirati. Zato pa le pod ključ ž njim: ali v telefonsko kabino, kjer naj se sam do dobra skuha, ali pa v oblastveno »čajbo«, kjer ga skuhajo drugi! Cosi sia! Amen!

In vidite, kaj takega se zgodi človeku neposredno po največjem prazniku, kar se jih je in se jih bo letos svetkovalo v Italiji! Če bi bila tiska kodrava plavolaska za okencem telefonskega urada hranila v sebi le trohico one prešerne radosti in kipečega navdušenja, ki naj bi bila prejšnji dan vela iz stotisočerih plapolajočih trobojnic in zvenela iz šumnih koračnic, po čijih zvokih so komaj šesterodnevni novinci v počast praznika državne ustave in petindvajsetletnice vladanja kralja osvoboditelja neodrešenega ozemlja strumno tokli trdi tlak tržaškega nabrežja, bi bila gotovo imela dan po prazniku več smisla za državno službo in za mene, skromnega, a točnega plačevalca telefonskih pristojbin, kot pa za onega možakarja, ki je prišel iz Braile in baje oddal brzojavko, česar mu, odkrito povedano, ne verjamem prav rad. Brzojavko si je pač izmislil, da je prišel po telefonistko! Pravzaprav pa mu tudi Braile ne verjamem dosti.

Stvar s to Brailo bo pač taka, kakor je s trditvijo naše da «buffet-trattoria«, gostilničarja »Teranangela«, ki se je v nedeljo popoldne v večji družbi odpeljal iz Trsta v Komen na tamošnjo gozdno veselico in je včeraj zjutraj zatrjeval čisto resno, da ni prav nič »naložil« in da ni bil »okajen«, niti »za spoznanje« ne! Lepo vas prosim, sedaj, ko je teran najboljši, in pa še v kleti so bili, od koder se Angelu dobavlja vino!

V ostalem pa je komenska veselica uspela naravnost nepričakovano imenitno. Pričakovalo se je namreč, da jo bo za mir, red in javni blagor tako zelo zavzeta oblast prepovedala v zadnjem trenotku, kakor se navadno dogaja ob takih prilikah. In kako tudi ne, ko je bilo poleg domačih komenskih prijavlje-

ja, ki je izlegla vse mogoče specijalitete, kar si jih po kuriozitetah hrepeneče srce najstrastnejšega lovca redkosti le poželeti more, so vse te stotere podobice le falzifikati, torej za zbiralce brez najmanjše vrednosti. Neverjetno je, da so jih stari izkušeni trgovci pretirano drago plačevali in jih nakupili za več stotisoč kron in jih še sedaj prodajajo brez najmanjšega neizbrisljivega znaka, da so falzifikati, najmanj tako drago kot originale. Ker moramo in hočemo pomesti s falzifikati, danes zopet zahtevamo, da vsi prodajalci zadaj pretiskajo vse falzifikate v navzočnosti notarja z neizbrisljivim in jasnim znakom »falzifikat«, ker bomo drugače prisiljeni misliti, da tega ne store zato, da kupci še nadalje lahko kupujejo ponarejene znamke za pristne. Preverjeni pa, da naši pošteni trgovci nikakor ne mislijo dajati potuhe goljufom, pričakujemo od vseh poštenih trgovcev zapisnike o žigosanju falzifikatov na zadnji strani, sicer objavimo ob koncu opisa falzifikatov imena vseh onih trgovcev, kateri tega našega nasveta ne bodo poslušali, številko kupljenih falzifikatov in svoto, koliko so za falzifikate izdali — seveda vse po sodnih spisih. Kdor je falzifikate prodal, naj javi kupec, da objavimo njihova imena, ker v inozemstvu sleparijo poštene zbiralce. Gospoda, pomislite, da gre za dober glas slovenske filatelije. (Dalje.)

Novosti

Portugalska: zopet 66 novih znamk, seveda dobrodelnih v spomin markija de Pombala, obnovitelja Lisabone po potresu leta 1775. Slike predstavljajo I. posvetovanje o načrtu za obnovo mesta, II. podobo Pombala in III. njegov spomenik, katerega nameravajo postaviti z dobičkom pri teh špekulativnih znamkah, ki se prodajajo samo v celih serijah po 66 komadov v kuvertah po dvojni nominali, en del dobička je pa namenjen tudi društvu za pobijanje tuberkuloze, žurnalistom in otrokom. — »CONTINENTE« črne barve, zobč. 12½: 15 c. s sliko posvetovanja, 15 c. s portretom Pombala, 15 c. s spomenikom, vse tri modre. — Portovne znamke: iste znamke s črno številko »30 c« in »MULTA«: 30 c. s sliko posvetovanja, 30 c. s portretom, 30 c. s spomenikom, tudi vse tri modre. — Vse te znamke so izšle tudi za kolonije: Azori, 20 c in MULTA 40 c, zelene, Angola, 15 c in MULTA 30 c., sivovijoličaste; Kapverdski otoki, 15 c. in MULTA 30 c., modrovijoličaste; Madejra, 15 c. in MULTA 30 c., sive; Makao, 2 a. in MULTA 4 a. oranžne; Mozambik, 15 c, in MULTA 30 c., temnorjave; Portugalska Indija, 6 rs. in MULTA 1 t., svetlokarminaste; Sv. Tomaž in Princovi otoki, 15 c. in MULTA 30 c., oranžnorumene; Timor, 2 a. in MULTA 4 a., karminaste.

Listnica uredništva

Falzifikati 2din. plebiscitne. Ker pri opisu tega nevarnega falzifikata rabimo nekaj takih ponarejenih znamk, prosimo lastnike, naj jih pošljejo uredništvu »Filatelije« na ogled. Ker so originalne znamke tiskane le v vodoravnih trakovih petih komadov, so torej falzifikati vsi štirojčki in tudi vertikalni pari. A. G.

Gospodarstvo

Tedenski borzni pregled

Zagreb, 13. junija.

Vse gospodarsko življenje se danes giblje v znamenju naglega porasta dinarja, ki je notiral v Curihu začetkom tedna 8.65, včeraj pa se je posloval na borzi že na bazi 8.875 do 8.90. Danes je skočila naša valuta preko 9 v Švici in kaže tendenco za nadaljnje skakanje. Naravno je, da so morale vse tuje **devize** na naših tržiščih nazadovati. Tako je n. pr. padla deviza Dunaj od 8.47 na 8.19, Trst od 240 na 229, London od 292 na 280.50, dolarski ček od 60.05 na 58.05, Praga od 178.25 na 173.25, Curih od 1166 na 1126, Pariz, ki je mednarodno nekoliko čvrstejši, od 295 na 284 in Berlin od 1432.50 na 1375. Povpraševanje je bilo seveda minimalno in je bilo zato le prav malo prometa v tujih devizah. Narodna banka je začela nastopati kot kupec v tujih devizah, da nekoliko zavre njihovo prenaglo padanje. Tako je nakupila v sredo večjo množino deviz na New York in Švico, včeraj pa vse devize brez razlike. Zato je borza zabeležila znatno večji promet kakor druge dni v tem tednu.

Vzrok za tako naglo dviganje dinarja je predvsem iskati v dobrih izgledih za letošnjo žetev, ki bo v najslabšem slučaju enaka kakor lani, vse pa kaže, da bo znatno boljša. Imeli bomo toliko sliv, žita in sladkorja, da bo izvoz znatno večji od lanskega. Vsled tega bo tudi naša zunanja trgovina, ki je že nad eno leto aktivna, še ugodnejša. Kakor je to pri našem denarju že navada, je treba računati na nadaljni porast, ki pa bo kmalu pojenjal, nakar bo dinar zopet nekoliko padel. Vendar se bo učvrstil in obstal na gotovi višini, seveda dokaj višji od predpreteklega tedna. Računati moramo, da bo ostala baza nekaj pod 10 v Curihu. Narodna banka bo gotovo še nadalje intervenirala, da se ne bi padanje tujih plačilnih sredstev prehudo občutilo, ker bi to padanje utegnilo imeti silno kvarne posledice za naše gospodarstvo.

Na temelju zanesljivih statističnih podatkov lahko popolnoma mirno trdimo, da bo letošnja izvozna kampanja veliko boljša kot lanska, ker bo, kar je najvažnejše, tehnično veliko lažje izvedljiva. Pomisliti je, da je Narodna banka pripravila dovolj denarja, veliko več kot lani, da financira žetev in izvoz. Tokrat bo v večji meri sodeloval inozemski kapital. Promet po železnicah se je tekom leta zelo zboljšal in bo zato lahko obvladal povečani izvoz.

To vse je znano v inozemstvu, in zato večje zaupanje v našo valuto. So resni borzijanci, kakor čujemo iz razvih gospodarskih krogov, ki prepričevalno trde, da bo naš dinar še letos dosegel višino 12 švicarskih santimov. Nam se zdi ta prognoza vendarle nekoliko preoptimistična.

Naglašati je dejstvo, da hausse dinarja vpliva le malenkostno na naše vrednostne papirje, ki se večinoma drže na prošlotedenski višini.

V efektih je bila tendenca pretekli teden slaba in promet malenkosten. **Bančni papirji** so bili popolnoma nespremenjeni pri vseh tečajih, edino delnice Centro-Trga so imele svoj črni torek, ker se je zavod likvidiral. Propadle so popolnoma. Na cele skladanice jih ponujajo, pa ga ni kupca zanje. Sedaj ponujajo delnice Centro-Trga že po 9, dočim ni šel denar spekulacije preko 7. — Hipotekarna je vsled vedno večjega dotoka blaga z inozemstva oslabela od 59 na 58 do 58.50. Ljubljanska kreditna je edini efekt, ki se je pretekli teden učvrstil in proti koncu trgoval po 252 do 253.

Vendar to ne more rešiti borze žalostnega izgleda, ki je naravnost tragičen pri **industrijskih papirjih** in pri katerih najvažnejši še nadalje nazadujejo ter beležijo večinoma dnevno tečaje samo za blago, ker se le redko kupujejo. Tako so Gutmann ponujali ves čas po 360, Slaveks po 155, Slavonija in Eksploatacija sta obdržali svoj tečaj ob minimalnem prometu. Edino zadnja dva borzna dneva je bilo nekaj več zanimanja za Nihag, baje ker ima država sama prevzeti večjo količino delnic tega podjetja in namerava dati družbi namesto gotovine večji gozd za eksploatacijo. Govori se tudi, da misli družba povišati svojo glavnico z emisijo novih delnic ob povišani nominali. Vso to novo serijo bi prevzela država. — Od drugih industrijskih papirjev je več povpraševanja z raznih strani po Dubrovački plovidbi, vsled česar je ostal nespremenjen denar, namreč 715—720, ali do zaključkov ni prišlo, ker ni blaga v tržišču. Za Danico je zadnje dni nekaj več povpraševanja. Zato je njen tečaj 72.50 do 73 čvrst, ker se tudi v tem papirju opaža pomanjkanje blaga. Za ostale industrijske papirje ni bilo zanimanja.

Državni papirji so nadalje čvrsti. V večji meri je trgovala Vojna škoda ob nespremenjenem tečaju. Včeraj se je pojavilo več kupnih nalogov, in tečaj je skočil od 199 na 202. Izgleda, da je mogoč porast tega papirja na 250. 4 odst. agrarne obveznice so tudi ta teden obdržale svojo čvrsto tendenco in trgovale po 32.50 do 33.7 odst. investicijsko posojilo je ostalo nespremenjeno.

V devizah je bila danes v **svobodnem prometu** tendenca nespremenjena. Povpraševanje je bilo nekaj večje, ker se je pri sedanjih nizkih tečajih pojavilo nekaj več kupcev. Denar je v glavnem ostal na višini včerajšnjih zaključkov. Promet se je gibal v glavnem v devizah na Italijo, Dunaj, Švico, Italija je zaključevala po 229 kakor včeraj, Dunaj po 8.19 (včeraj na borzi po 8.20, in Švica po 1127 (isto). Za ostale devize je bil denar za London 281 (včeraj zaključek 281.75), Newyork 57.90 (58.05), Pariz 280 (284) in Prago 171.50 (172). — **V efektih** sploh ni bilo prometa.

Kontrola nad uvozom živil

V četrtek se je vršila v dvorani industrijske zbornice v Beogradu seja zbornice pod predsedstvom g. Ignacija Bajlonija. Po referatih o delu in sklepih gospodarske konference in sestanku z zastopniki češkoslovaške zbornice ter poročilu o bivanju grške gospodarske misije v Beogradu, je podal tajnik dr. Popović poročilo o predstavkah, ki jih je napravila zbornica.

Ugotovila se je nezadovoljnost, ki se je pojavila zaradi tega, ker se že več kot tri mesece uvaža preko Trsta ameriška moka v našo državo. Pred kratkim se je to blago začelo uvažati tudi preko Soluna. Ta moka je kemično pobeljena in je na videz zelo lepa. Toda kruh iz te moke je grenak in nezdrav. Ker je cena nekoliko nižja kot domače moke, jo prebivalstvo v Južni Srbiji, pa tudi drugod rado kupuje, čeprav ni zdrava. Ker je z uvažanjem ameriške moke prizadeta naša mlinska industrija, ki je v veliki krizi in ki dela komaj s 3 odst. svoje kapacitete, namerava poslati industrijska zbornica trgovinskemu ministrstvu predstavko, v kateri ga naproša, naj se uvede kontrola nad uvozom živil, kakor je to že zdavnaj uvedeno v drugih državah. Ameriški moki naj se, ker je nezdrava, prepove uvoz v našo kraljevino. Uvoz inozemske moke je olajšan s tem, da ne obstoja nikaka carinska zaščita, ki bi jo bilo treba zato uvesti.

Nadalje je izročila industrijska zbornica spomenico ministru za vojno in mornarico v zvezi z najnovejšo licitacijo za nabavo 200.000 parov vojaških čevljev. Za to licitacijo so se nenadoma izpremenili prej določeni tehnični pogoji v toliko, da tvornice usnja, ki so delale po dosedanjih pogojih, ne bi mogle več dobavljati usnja in ravno tako tudi ne tvornice čevljev, ker je za nove pogoje stavljen zelo kratek rok. Zbornica je zaprosila ministra, naj bi se pogoji kolikor mogoče izpremenili in rok podaljšal, da ne bi dobile nabave inozemske tvrdke. Vojska je naravnost poklicana, da ščiti domačo industrijo, ker bo država v prvi vrsti nanjo apelirala, ako pride do kakršnegakoli zapletljaja. Naša industrija se mora v mirovnem času usposobiti za preskrbo vojske, da se lahko zanese nanjo, kadar bo treba.

Ker se je mnogo industrijcev, zlasti iz notranjosti države, pritožilo zaradi slabega funkcijoniranja poštne brzojavne in telefonske službe, je sklicala zbornica anketo v tej stvari in sporočila njen izid poštnemu ministrstvu. Finančnemu ministrstvu je izročila zbornica predstavko o krivici izvestnih odredb zakona o državnem računovodstvu, ki govore o državnih nabavah in zadevnem postopanju.

Po teh referatih je prešla zbornica na dnevni red. Predsednik Bajloni je obvestil prisotne o velikem gospodarskem kongresu vseh zbornic in gospodarskih korporacij Jugoslavije, ki se bo vršil v Beogradu začetkom izvozne sezone. Ta kongres ima nalogo, da ugotovi zanesljive številke našega izvoza in da opozori na vse ovire, ki bi jih bilo treba odstraniti, da bo naša zunanja bilanca čim bolj aktivna. Razen izvoznih vprašanj se bo na kongresu razpravljalo tudi o važnih industrijskih in obrtnih problemih.

Nadalje je naznanil predsednik zborovalcem želje poljskih gospodarskih krogov, da bi se naši pridobitniki udeležili lvovskega velesejma, ki se bo vršil od 5. do 15. septembra t. l. in na katerem bo imelo 25 držav lastne paviljone. Na seji se je sklenilo, da je treba to idejo podpirati z vsemi silami in naj bi se industrijci zainteresirali zanjo z okrožnico, da bi v čim večjem številu posetili sejem v Lvovu.

Po izčrpni kritiki neposrednih davkov, ki so naravnost ogromni za našo industrijo, je seja sklenila, naj se o tem predmetu pripravijo referati za veliko zborovanje industrijcev vse kraljevine, ki se bo vršilo v Beogradu dne 31. avgusta t. l.

Strojne tovarne in livarne d. d. v Ljubljani

Občni zbor Strojnih tovarn in livarn d. d. v Ljubljani se je vršil dne 12. junija. Iz poročila ravnateljstva posnemamo, da je imela družba vzlic jako slabi konjunkturi še precej zadovoljivo poslovanje ter je zaključila z dobičkom 818.778.77 Din in da izplača 8% dividendo, to je 8 Din na delnico, ki se izplačuje od 22. junija t. l. naprej pri družbeni blagajni v Ljubljani, Dunajska cesta št. 35.

V upravni svet so bili še izvoljeni: generalni ravnatelj Jadransko - podunavske banke iz Beograda Števo Karamata, ravnatelj Jadransko - podunavske banke, Beograd, Svitoslav Jovanović, ravnatelj Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani Hanuš Krofta, ravnatelj Jadransko - podunavske banke v Ljubljani dr. Ivan Berce, Ivan Knez in inž. Ignacij Šega v Ljubljani. V nadzorstveni svet so bili nanovo izvoljeni: ravnatelj Ljubljanske kreditne banke v Ljubljani br. Ace Pavlin in Nikolaj Bulaić, revizor Jadransko - podunavske banke v Beogradu.

Ljubljanski trg

Pretekli teden se je prodajalo na ljubljanskem trgu (v dinarjih): *svinjsko meso* 15 — 30, slanina 22 — 25 za kg. *Perutnina:* kokoši 30 — 45 za komad, piščanci 30 — 55 za par, gosi 50 — 55 za komad, race 75 za par; domači zajci 10 — 40, kozliči 65 — 70 za komad; jajca 1.25 — 1.50 za komad. *Mlečni proizvodi:* mleko 3 za liter, maslo surovo 40 — 44, kuhano 60 za kg, smetana 11 — 14 za liter, sir 3 — 8 za komad. *Zelenjava in sočivje:* glavnata solata 0.75 — 1, zelenjava k juhi, zelena in peteršilj 0.50 — 1 za šopek, špinača 1 za merico, kumarce 3 — 10, fižol v stročju 13 — 14, grah v stročju 13 — 14, grah v stročju 5 za kg, karfijola 2 — 15 za komad, česen 15 — 20, čebula 4 — 5, kislo zelje 3.50 — 4 za kg. *Sadje:* češnje 6 — 12 za kg, 3 — 4.50 za liter borovnice 4.50 za liter. *Krompir* 1.75 — 2, novi 5 — 7 za kg. *Žito:* pšenica 3 — 3.50, rž 2.50 — 3, ječmen 2.25, turščica 2.50, oves 2, kaša 3 — 3.50, ajda 2, fižol 2 — 3 za liter.

Tržna poročila

Dunajska borza za kmetijske produkte (13. junija). Tendenca je v splošnem mirna, ker so ameriški žitni tečaji ostali na dosedanji višini. Prometa je bilo zelo malo, pri čemer so cene ostale nespremenjene. Notirajo vključno blagovnoprometni davek brez carine za 100 kg v šilingih: pšenica: domača 52.50 — 53.50, madžarska iz Potisja 54.50 do 55.50, Rosafé 53.50 — 54; rž: domača 46.50 do 47.50, madžarska 46.50 — 47.50, češkomoravski ječmen, domači 38 — 42; turščica: 30 — 31; oves: 43 — 44; seno: 11 — 14.50; slama 10 — 10.50.

= **Redna proga Sušak - Aleksandrija.** Paroplovna družba Dubrovačka plovidba naznanja, da otvori s 1. julijem t. l. redno progo med Sušakom, Solunom, Smirno in Aleksandrijo. Družbin parnik »Solun« bo vkrcaval blago na Sušaku, v Trstu, Splitu in Gružu in pogojno tudi v Benetkah, Bakru, Šibeniku in Zelenici in sicer za tele luke: Krf, Patras, Pirej, Solun, Smirna, Aleksandrijo, Port Said, Jaffo, Bejrut, Mersino in Rod, pogojno pa tudi za Drač, Valono, Santi Quaranto, Argostolo, Zante, Kalamato, Volo, Kaneo, Retimno, Kandijo, Haifo, Limasol, Larnako, Tripolis v Siriji, Alessandretto, Adolfo, Vathy, Kios, Metelino, Dedeagač in Kavallo. Hkrati namerava uvesti Dubrovačka plovidba še eno redno progo iz jadranskih luk preko Soluna in Carigrada do bolgarskih in rumunskih pristanišč v Črnem morju, oziroma ob Donavi.

= **Izvoz jugoslovenskega vina v Kanado.** Odbor za prodajo vina in likerjev v Winnipegu v Kanadi je pripravljen prevzeti naša vina v aprobacijo. Zato se pozivljajo vsi interesentje - izvozničarji, da pošljejo svoje ponudbe z vzorci na tale dva naslova: The Governement Liqueur, Control Commission, 425, Henry Ave., Winnipeg, Canada, in The Purchasing Agent, Liquor Control Board, Victoria B. C. Canada. — Z ozirom na veliko oddaljenost prihajajo v poštev samo močna in dobro vležana vina. Steklenice morajo biti dobro zamašene in zamaški previčeni z voskom.

= **Nova ponudba za zgradbo električne centrale v Osijeku.** Te dni je stavila češkoslovaška elektrotehnična družba B. Donat & Co. v Brnu ponudbo za zgradbo električne centrale in cestne železnice v Osijeku. Novi ponudnik zahteva za zgradbo vseh potrebnih poslopij za centralo in remizo s stranskimi prostori, stroji, transformatorji, kabli in zračnimi vodi ter cestne železnice vsega skupaj 940.000 dolarjev. Glede plačilnih pogojev pristaja družba na plačevanje v obrokih in čaka sedaj na protipredloge mestne občine. Vse delo bi moralo biti približno v enem letu gotovo.

= **Nazadovanje izvoza svinj iz Jugoslavije.** Leta 1921. se je izvozilo povprečno po 4000 komadov svinj na teden v inozemstvo, leta 1922. po 2000 in leta 1923. po 3000 komadov. Leta 1924. je padel izvoz svinj na 1800 komadov. Po dosedanji cenitvi letošnjega leta se izvozi približno po 500.

= **Obtok novčanic emisijskih bank srednjeevropskih držav.** Po statistiki z dne 23. maja t. l. je bilo v obtoku novčanic (v milijonih) v Jugoslaviji za 5764 dinarjev, Češkoslovaški 6922 češkoslovaških kron, Avstriji 718 šilingov, Nemčiji 2203 renitnih mark, na Poljskem za 521 zlotov in na Madžaskem za 4079 milijard madžarskih kron.

= **Izplačilo dividend.** Za poslovno leto 1924. izplačuje Prvo jugoslovensko d. d. za šumsko gospodarstvo i industriju po 4 Din dividende za delnico. Destilacija drva d. d. v Zagrebu pa po 14 Din, začenši obe s 1. junijem.

= **Otvoritev redne proge Jadran - Marseille - Kanarski otoki.** Paroplovna družba »Oceania« naznanja, da je otvorila te dni redno progo med jadranskimi lukami in Kanarskimi otoki preko Marsellilea s parnikom »Remo«. Vožnja tja in nazaj traja tri mesece. »Oceania« je doslej od 1. januarja t. l. že vršila na tej progi stalno, toda ne redno službo. Ta proga je za našo državo važna, ker prihaja v poštev v prvi vrsti za izvoz lesa.

= **Brezposelnost na Dunaju** se je v drugi polovici maja t. l. zmanjšala od 72.422 na 70.722 oseb, ki prejemajo podporo za brezposelne.

= **Carina na čipke na Angleškem** se namerava uvesti v doglednem času. Isto velja tudi za druge vezenine vseh vrst. Uvesti se misli 33.33% zaščitna carina.

= **Za uvoznike iz Juž. Amerike.** Tržaška brodarska družba Cosulich je odredila, da pristanejo njeni parniki na povratku iz južnoameriških luk v Trst tudi v Dalmaciji in sicer Splitu. To pristajanje je zelo važno za naše uvoznike, ker se jim omogoča dobava blaga iz Amerike po nižji ceni ker odpade prevoz iz Trsta v Jugoslavijo. Prvi parnik družbe Cosulich, »Atlanta« pride v Split dne 12. t. m. Sedaj je odvisno od naših trgovcev, ali bodo Cosulichovi parniki pristajali na povratku iz Južne Amerike v Splitu ali ne. Ako ne bo dovolj prometa, bo družba gotovo ukinila nadaljnje pristajanje v Dalmaciji.

= **Anglo - češkoslovaška banka brez dividende.** Te dni se je vršila bilančna seja Anglo - češkoslovaške banke v Pragi, na kateri se je sklenilo, da se čisti lanski dobiček uporabi, kakor že v prejšnjih dveh poslovnih letih, za dotacijo rezervnega sklada. Zato se tudi letos ne bo izplačala nikaka dividenda.

= **Stanje inozemskih posojil v Newyorku.** Začetkom junija je bilo povpraševanje po češkoslovaškem posojilu na newyorški borzi slabeje in je notiral tečaj 99.50, dočim so ostala druga posojila nespremenjena. Tako notira sedaj francosko posojilo 90.375 madžarsko 90 in avstrijsko 98.75.

= **Češkoslovaški vagoni za Rumunijo.** Češka sladkorna industrija namerava posoditi rumunskim železnicam za pet let tisoč 20-tonskih vagonov. Rumunija potrebuje te vozove za prevoz lesa. Sedaj se vrše pogajanja za znižanje najemnine, ki jo nastavlja češka sladkorna industrija na 60 lejev dnevno za vagon.

Borze

CURIH. Beograd 9.10, Berlin 122.62, Newyork 515.125, London 25.025, Pariz 25. Milan 20.32, Praga 15.275, Budimpešta 0.007250 Bukarešta 2.40, Sofija 3.775, Varšava 99, Dunaj 72.65.

TRST. Efekti: obligacije Julijske Krajine 75.90, Živnostenska banka 281, Assicurazioni Generali 12.140, Riunione Adriatica A 4000, Riunione Adriatica B 4010, Cosulich 334, Dalmazia 450, Libera 437, Ozeania 168 Tripcovich 464, Dalmazia cement 670, Split cement 480, Krka 405; devize: Beograd 43.80 — 44.20, Dunaj 353 — 360, Budimpešta 0.0352 — 0.0357, Praga 74.75 — 75.25 Bukarešta 11.50 — 12. Pariz 122.75 — 123.25 London 123.05 — 123.25, Newyork 25.25 do 25.35, Curih 490 — 493; valute: dinarji 43.50 — 44. 20 zlatih frankov 97 — 99, zlata lira 488.60.

LONDON. Dunaj 34.52, Berlin 20.41, Budimpešta 346.000, Bukarešta 1050, Italija 122 Newyork 485.68, Pariz 100.15, Praga 164 Sofija 675, Švica 25.02.

Preklic

Podpisani preklicujem vse besede, katere sem izrazil proti gg. Kastelicu in Lebenu kot neresnične.

Ljubljana, 13. junija 1925.

J. Friškovec

Preklic

Zahvaljujem se Angeli Rinaldo, da na sodnijsko postopala radi moje govorice, obenem izjavljam, da ni resnica, kar sem govoril o njej. Laž, katero sem izustil, obžalujem!

1269 Jordan Anton
rudar, Loke 70, Trbovlje

Izdajatelj in lastnik: «Konzorcij «Jutra».
Odgovorni urednik: Andrej Režem
Tisk Narodne tiskarne v Ljubljani

Vremensko poročilo

Ljubljana, 13. junija 1925. — Ljubljana, 306 m nad morjem.

Kraj opazovanja	ob	Zračni tlak	Zračna temperatura	Veter	Oblačno 0—10	Padavine mm
Ljubljana	7.	762·1	15·6	sev. zap.	dež	2·0
Ljubljana	14.	759·8	21·3	brezv.	"	
Ljubljana	21.	759·0	17·2	sev. vzh.	več. obl.	
Zagreb	7.	759·2	24·0	sev. za.	pol. obl.	
Beograd	7.	759·4	23·0	jug. zap.	"	3·0
Dunaj	7.					
Praga	7.	761·1	16·0	sever	obl.	4·0
Inomost	7.					

Solnce vzhaja ob 4·12 zahaja ob 19·48, luna vzhaja ob 0·22, zahaja ob 11·38.
Barometer nižji, temperatura visoka.

Vreme v Evropi je bilo v preteklem tednu precej nenavadno. Dočim je bilo doslej nad jugovzhodno polovico našega kontinenta precej topleje in lepše nego nad severozapadno polovico, se je razmerje zadnji čas povsem spremenilo. Visok zračni tlak, ki se je pred dobrim tednom etabliral na široko nad severnim in osrednjim delom Evrope, se je obdržal ves čas, le da se je s svojim jedrom polagoma premaknil proti zapadu, nad Anglijo. V območju visokega tlaka je vladalo jasno, solnčno, pretežno mirno vreme; ker je ta vremenska situacija trajala dokaj dolgo nespremenjeno, je solnčna pripeka toliko ogrela zemljo, da je zavladala v vsej zapadni Evropi izredno huda vročina.

Ves ta čas je bil zračni tlak nad Rusijo mnogo nižji; tam se je držala depresija, najprej na jugu, pozneje se je razvila tudi na severu. Zato je dobila Rusija v preteklem tednu obilo dežja, največ v južnih predelih; povsod pa je bila temperatura jako nizka, mnogo nižja nego v srednji in zapadni Evropi.

Kadar je zračni tlak na zapadu visok, na vzhodu nizek, vladajo v vsem osrednjem predelu severni vetrovi. Tako je bilo seveda tudi to pot; domala preko cele Evrope od Moskve do Harkova pa tja do francoskih mej je pihal ves teden sever, ki je dovajal od Ledenega morja hladen zrak daleč na jug, osobito preko Rusije. Zato je pri nas kljub solnčnim dnem ostalo razmeroma hladno.

Koncem tedna je nastopil pri nas vremenski preobrat; povzročila ga je depresija, ki se je razširila izredno naglo od Finske preko Baltiškega morja proti našim krajem. Severni veter je zaokrenil nenadoma v zapadnega, ki nas je v petek preplavil z razpaljenim in sparjenim zrakom iz južnozapadne Evrope. Proti pričakovanju naglo so se pojavile tudi nevihte z nalivi. Vremenski položaj ob zaključku tedna kaže slabe perspektive.

Dunajska vremenska napoved za nedeljo: Večinoma oblačno, nagnjenje k nevihtam. Temperatura bo še padla.

James Oliver Curwood: 11

Onstran pragozda

Naenkrat se je zgenilo nekaj ob njegovih nogah, in Pik je tiho zacvilil. Prišel je zopet, v trenotku, ko mu je bilo treba živega bitja, da mu da novega poguma.

«Ljubi Bog,» je hripavo zastokal, «Pik, ona ga je ubila! A tega ne sme zvedeti. Nihče ne sme o tem zvedeti —»

In Roger je poiskal svinčnik in star pisemski ovitek ter je nanj napisal v temi, da ni videl lastne roke:

«Jaz sem ubil Jeda Hawkinsa!»

In podpisal se je:

«Roger Mc Kay, vulgo Veseli.»

Porinil je ovitek pod ležeče telo, da bi ga dež ne mogel izprati, in da bi dokaz še popolnil, je pokril mrtvečevo obličje s svojo suknjo.

«Morava tako storiti, Pik,» je rekel. «Moramo — za njo! In porečeva ji, da sva srečala Jeda na cesti in ubila.»

Previdnost, premetenost, njegova bistroumnost, vse se mu je zopet vrnilo. Potegnil je lopovo truplo nekoliko naprej, ga obrnil z glavo navzdol, vrgel batino proč in z nogami razril tla, kakor bi bili to znaki borbe.

«Ako me kdaj za to obesijo, mislim, da bom srečen, vedoč, do sem to storil za njo.»

Ko se je pojavil mesec znova, je osvetljeval mrtvaško bledo Rogerjevo obličje. Le na ustnicah mu je bil poseben, hladen usmev, usmev samozavesti in zadovoljstva s svojo žrtvijo.

Vihar pa še vedno ni izbruhnil. Zdelo se je, da se kroti z vsemi silami, da se pripravi popolnoma, ko plane lahko v mogočnem naskoku na zemljo.

Roger se je vračal s Pikom. K misijonarju, tri milje daleč, je hitel. Samo ena reč je bila, ki jo je še mogel storiti. Edino ena sama. Izbirati ni imel ničesar več. Nikake nade ni več. Nikake premembe v usodi. Kar ga je čakalo, je bilo neodvratno. Strašno, a vendarle krasno je umreti za domovino — ali za svojo ljubezen.

In Roger Mc Kay je čutil zdaj dovolj sile, ko je potrkal na duri ter vstopil. Našel je Nado z malim, starim, sivolasim misijonarjem ob svetli lampi.

Kakor blisk je izginil ves strah z Nadinega obličja; planila je k njemu, a on jo je objel, a to pot mirno in nežno, kakor bi bila majhno dete in kakor bi se bal, da ji povzroči bolest. In hlad je čutila na njegovih ustnicah, da se mu je osupla ozrla v oči.

In kakor prej na cesti, je Roger stopil od nje in se je okrenil k misijonarju. Z mrzlim, trdim glasom mu je pravil, kaj je doživela Nada nocoj in kako jo je sirovina Jed Hawkins hotel prodati Mooneyu. In izpod košulje je potegnil malo, usnjeno denarnico ter jo stisnil misijonarju v roke.

«Okoli tisoč dolarjev je tu,» je rekel. «Moj denar. Dam vam ga — za Nado. Želim, da jo obdržite pri sebi, se brigate za njo, in morda nekega dne —»

Nada ga je zgrabila z obema rokama za ramo. Oči so se ji razširile. Nagla bledota je pregnala vso barvo z njenega obličja in glas se ji je lomil, ko je zakričala:

«Saj grem vendar z vami! Z vami pojdem in s Pikom!»

«Zdaj — ne morete!» je odvrnil. «Sam moram oditi s Pikom.»

Nad streho hiše je zabučal grom, da se je tresla zemlja pod nogami. Roger pa je pomignil k vratom.

«Oče, ali naju pustite sama — samo za trenotek —?»

Starec je odšel v sosedno temno izbo, Nada pa se je vrgla Rogerju v naročje. Nato je začel divjati vihar. Dež je padal v slapovih, kakor bi prišel svetovni potop. Črna noč je bila polna bučanja, tuljenja in šumenja. Misojonar pa je molil. Minute so bežale. Pet. Deset. In bučanje se je oglasilo močneje in zopet tiše, a mali, stari misijonar je vedel, da je nekdo odprl hišna vrata in jih zopet zaprl.

Misijonar se je vrnil v izbo in našel Nado samo na tleh, z razpuščenimi lasmi, poleg nje pa je stal Pik.

Pristopil je k nji. Pokleknil je, jo objel nežno s svojo suho starčevsko roko in jo izkušal tolažiti, govoreč o Bogu. Vihra pa je besnela in tulila nad njima.

A zunaj v viharju s sklonjeno glavo in uničenim srcem je odhajal Roger Mc Kay, zvan Veseli — v smeri k severu.

VIII.

Pik je zaman poslušal, se li vračajo koraki. Cvileč se je stisnil k Nadi. Bila je tu, klečeč na tleh z glavo v dlaneh, na mestu, kjer se je zgrudila po poslednjem Rogerjevem poljubu in je ihtela kakor dete z zlomljenim srcem. In poleg nje je klečal stari, sivolasi misijonar, mož božji v tem globokem pragozdu ter je gladil s svojo suhotno roko njene lase, šepetajoč ji besede utehe in poguma.

Pik je vztrepetal ob vsakem ihtljaju, a srce mu je bilo tam pri možu, ki je pravkar odšel.

V njegovi nerazumni mali duši je bil to Jed Hawkins, ki je stresal okna z nevidnimi rokami in se zaletaval v vrata z viharjem ter je polnil to črno noč z grožnjami in strahom. Sovražil je Hawkinsa, ki ga je videl ležečega vznak tam zunaj na cesti z mrtvim obličjem, obrnjenega k nebu, s katerega je zdaj padal potop. In bal se je tega moža prav tako, kakor ga je sovražil in je vedel, da se ga boji Nada, ki zdaj joka. A bil je preverjen, da bi moral oditi z gospodom v temo viharja ter se boriti z enim edinim stvorom na svetu, ki je kriv vsega, kar se godi, s Hawkinsom ...

A misijonar je medtem govoril Nadi tiho, resno.

«Bog mu odpusti, otrok, da je ubil Jeda Hawkinsa, da bi rešil vas! A ljudje mu tega ne odpuste.»

In dvignil jo je s tal in skoraj nesel v svojo spalnico. Tudi Pik se je splazil tja; ko pa je misijonar odšel, je Nada zagledala Pika in iztegnila po njem svoje roke:

«Pik!» je šepetala. «Pik — Pik —!»

V naslednjem trenotku je Pik čutil, kako ji utriplje srce. Počivajoč ji v naročju je gledal v njeno bledo, krasno obličje in v široko odprte oči, uprte na črno okno. Nevihta je zunaj potihnila in nastala tišina.

Nada, sedeč na postelji otca Jana, Zpa zdaj ni bila več mlado dekletce. Tega popoldne med smrekami se je prebudila v nji žena, ki se je odločila trdno in nepreklicno, brez dvomov in brez strahu. In zdaj zroč na okno, po katerem je šumel dež, je bila žena, kličoč moža, ki ga je ljubila ...

Planila je s postelje, da je Pik prestrašen padel na tla. In odprla je okno in skočila v temo. Pik pa ji je bil v trenotku za petami.

«Za njim — za njim, Pik!» je vzkliknila. «Ne more biti daleč — najdeva ga.»

A otec Jan je pritekel, jo dohitel, objel in vedel s silo nazaj v kočo.

«Kam hočeš, otrok? V tej poplavi utoneš v blatu in vodi. Potrpi, saj se vrne! Pri meni ostani in zaupaj: vse se še preokrene in srečna bosta!»

«Oh, Pikec, Pikec!» se je oddihavala po težki borbi z misijonarjem. «Ako bi znal ti govoriti! Ko bi hotel ti teči za njim in ga ujeti ter mu povedati, kako ga kličem in da se mora vrniti —»

In kazala mu je s prstom na cesto:

«Idi, Pik! Hitro! Za njim! Ujemi ga in privedi nazaj! Pik, idi — idi — idi!»

Pik je bil že zavohal Rogerjevo sled. Dvignil je glavo in se ozrl nanjo. In videl je, da je dekletu to všeč. Tekel je od stopnje do stopnje, vohajoč neprestano, a Nada je ploskala, ga hvalila in vzpodbujala, naj le gre — brž — brž —

Instinkt, misel, predstava nečesa, kaj mora storiti, se je motala po Pikovih možganih. Nada tudi hoče, naj gre. Radostno je zacvilil, ves razburjen. In začel je teči. Hotel se je prepričati, položil je uhlja nazaj in čakal povelja, naj se vrne. A povelja ni bilo. Ni ga klicala. Zdaj je vedel, razumel. Ne ostavi Nade, ne uteče ji: ona sama želi, naj gre.

Noč ga je požrla.

Krasna julijska polnoč s ščipom je nastala, ko je odbesnela nevihta. Iz zemlje se je dvigal vonj osveženega življenja in smreke in cedre so dišale v čistem vzduhu. Pik pa je tekel za sledom Rogerjevim. Ni hitel preveč, a šel je vendarle trikrat hitreje nego poprej skupaj z dekletom. Pozorno in oprezno se je oziral, včasih se je ustavil, posluškoval in požiral svoje cviljenje. Dobro je vedel, da nočna bitja v globokem pragozdu bedé, vsi ti stvori mehkih, neslišnih šap s kremplji, ostrimi kljuni in s perjem — sami potepuhi in razbojniki noči. V tej nočni tišini so se plazili po svetlih izsekah pralesa ali poletavali kakor pošasti pod temnimi oboki dreves, pohlepni le zasledovanja in ubijanja, vedno lačni mesa in žejni krvi slabotnejših, nego so sami.

To vse je vedel Pik. Podedovani nagon in lastna izkušenost sta ga tega naučila. Zato je opazoval vse sence, vohal na vse strani ter imel svoje zobe zmerom napol pripravljene. Veja se je sprožila, ker jo je bil zavil vihar, a Pik je zagrčal, ko je videl, da se je veja stegnila kakor mačkin hrbet. Nedaleč pred seboj je zagledal švigniti sivo živo progo preko ceste, in zopet je zagrčal grozeče. Bil je ris, in Pik je obstal in napravil previdno ovinek okoli mesta, koder se je odplazila gozdna pošast s kremplji kakor srpi. V gošči je začul šumenje, mehko kakor šelest ženskih kril, nato glasen topot okornih kopitk in je zaduhal silni puh ježevca, ki je tekel na svojo polnočno večerjo topolove skorje.

Medtem se je cesta prenehala in sled Rogerjevih stopinj je Pika zavedla naravnost v pragozd. Pik je prestopil mejo kraljestva nočnih pošasti. Slišal je zavijati volka, zavohal pižmov in dihurjev smrad, začul šklepetanje zobov in prasketanje koščic — vidra je goltala toplo, krvaveče trupelce jerebičke samice — a uprav sredi velikega osvetljenega mesta se je srečal Pik z ogromno prikaznijo.

Bila je medvedka z dvema zavaljenima mladičema. Pik ni doslej še nikoli videl medveda. Toda ta majka, ki je zdaj naenkrat dvignila svoj nos iz blata, iz katerega je pravkar izkopavala gomolje gozdnih lilij, je že videla pse. Videla je že mnogo psov in jih čula lajati ter je vedela, da so zmerom v družbi ljudi. Zato je zdaj zagodrnjala z globokim prsnim glasom, bruhnila iz sebe nekako whoof, ki je vplivalo na mladiča kakor udarec z bičem. Oba sta se takoj privalila k nji in bila z dvema zaušnicama mogočne materne šape okrenjena v pravo smer, kamor so potem zginili vsi trije med glasnim prasketanjem vejevja.

„AUGOLATOR"

Inhalacijski aparat ne sme manjkati v nobeni družini, nabaviti si ga mora vsak posameznik, ako skrbi za svoje zdravje. — „AUGOLATOR", inhalacijski aparat, zdravi z najsigurnejšim uspehom vse bolezni sapnih organov, kakor: prehlajenje, kašelj, oslovski kašelj, naduho, goltančni in bronhijalni katar, vratne in pljučne bolezni, vnetje pljučnih konic, posledica influence, astma itd. itd. Prednosti aparata: Razblapuje oljnate in vodene tekočine. Ni v nikaki zvezi s kurjavo, torej ognja varen. Komodno se more uporabljati tudi v postelji. Takoj po uporabi se pacijent lahko poda na mrzli zrak ter je popolnoma zavarovan pred ponovnim prehlajenjem. Presenetljiv učinek takoj po uporabi. Cena takoj uporabljivega in popolnega aparata „AUGOLATOR" 135 Din, poštnina in ovojnina se zaračuna posebej.

Zahtevajte takoj brezplačnih prospektov.

JOZE CEBULJ

agentura-komisija, Jesenice na Gorenjskem

Generalno zastopstvo za SHS. 85-a

Agfa

Vaše potovanje na slikah

Zahtevajte Agfa-poučno knjigo A 6 v hrvatskem ali nemškem jeziku z mnogimi dobrimi navodili. Dobiti je v vsaki foto-trgovini ali proti vpošiljatvi znamk pri generalnem zastopstvu

Samo Din 6·—

VILJEM BRAUNS v Celju

Katalog in prospekt brezplačen.

Vam bo stalen vir lepih spominov. Zato ne zamudite fotografiranja na Vaših potovanjih in izletih na hribe. Vse, kar ste videli in doživeli, lahko potem vsak čas pričarate pred Vaše telesno in duševno oko. Materijal za slikanje pa mora biti prvovrsten.

Agfa Rollfilm-i in Filmpack-i

so zelo občutljivi za svetlobo, zanesljivi, vložljivi pri dnevni luči, enostavni za razvijanje. Edino pripravno za popotnika in hribolazca.

Actien-Gesellschaft für Anilin-Fabrikation

Foto-oddelek Berlin SO 36

„Hotel Riviera"

Selce kod Crikvenice.

Sa velikom terasom na moru tik kupališta. — Prvorazredna kuhinja, 60 lijepih soba na razpolaganje, najniže cijene.

Preporuča se vlasnik

P. Strinović.

244-a

Hotel „Sekovanič", Bled.

Renoviran hotel. — Penzion Din 65·— do Din 75·— dnevno s prvovrstno hrano. Izletnikom nudi v večjem aranžmaju kosilo po Din 15·— Auto taksa na razpolago. 3306-a

ALOJZ MAJCEN, hotelir,

bivši najemnik hotela „Triglav" na Bledu.

Težke delavske in vozne konje

štiri- do šestletne, dobavlja vedno po najnižjih cenah

Julio Hoffmann,

Čakovec (Jugoslavija).

3229-a Telefon št. 31.

Trgovska družba 3310-a

potrebuje eventuelno za poznejši čas ENO SOBO, katero bi imela poseben vhod in ki bi bila uporabna za pisarno. Nahajati se mora v centrumu mesta po možnosti v pritličju. Obiski strank zelo redki in popolnoma mirno poslovanje. Ponudbe na upravo lista pod „Pisarna 580" čimpreje.

Pozor! 2941a

Radi opustitve trgovine z urami v Slovenski ulici 5 so do 1. julija 1925 ure ter zlati in srebrni predmeti na prodaj po zelo znižanih cenah.

I. KNESER, Maribor

Slovenska ulica 5.

L. Mikuš 14-a

LJUBLJANA, Mestni trg 15

Izdelovatelj dežnikov

Na drobno! Na debelo!

Zaloga sprehajalnih palic

Stari dežniki se nanovo prebličajo.

Velika prodaja bluz!

Pleteni jumper Din 30, kambrik šp. bluza Din 62, panama športna Din 65, modna cefir Din 75, modna „Kozak" Din 90, imitacija cur svile Din 120, opal-batist Din 130, perlini crepe georgette Din 140, surova svila Din 280, triko-crepe Din 280, svileni crepe marocain Din 320, svilene triko bluze Din 100 do Din 150.

Veletrgovina R. Stermecki, Celje.

Cenik zastonj! Cenik zastonj!

Konkurzno mešano blago Marije Šporn v Trbovljah se bo v sredo dne 17. junija prodalo en bloc, cenjeno na 9454 Din najmanj za cenilno vrednost najvišjemu ponudniku proti takojšnemu plačilu. 3295a

Blago se lahko ogleda 17. junija od 10. do 11. ure, potem sledi prodaja.

Dr. Josip Kolšek v Laškem

upravnik konkurza Marije Šporn.

Ustanov. l. 1842. Specijalno Električni obrat.

imitiranje vseh vrst lesa in marmorja kakor tudi vsa druga pleskarska in črkoslikarska dela izvršuje tvrdka

Brata Eberl nasl. MARTINC, ČERNE & Co. d. z o. z. Ljubljana

Igriška ulica 6 (poleg dramskega gledališča).

Zahvala.

Vsem, ki ste nam stali ob strani, z nami sočustvovali in nas tolažili ob bridki izgubi našega predobrega soproga in očeta

Antona Polesnika

vpokojenca

izrekamo srčno zahvalo. Posebno se zahvaljujemo čč. duhovščini, g. županu in g. odbornikom za zadnje dobrote, ki ste mu jih izkazali, vsem darovalcem vencev, godb. odseku Žel. godbe iz Celja in obilnemu številu ljudstva, ki se je udeležilo zadnje poti.

Vsem železničarjem, ki ste nepozabnega pokojnika spremili na zadnji poti: Bog plačaj!

Polzela, dne 12. junija 1925.

3313-a Žalujoča rodbina Polesnik.

Teod. Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 3

kroves, stavbni, galanterijski in okrasni klepar, instalacije vodovodov. Naprava strelovodov. Kopališke in klosetne naprave,

izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti kakor tudi posod (škatle) za konzerve. 73-a

Prodaja travnikov

Zaradi opustitve kmetije se proda v Crni vasi št. 6 travniško posestvo z veliko lopo, 10 in pol oralov najboljše še stoječe krme za konje in krave, ter tudi 19 posameznih parcel od 1/2 do 2 1/2 orala. — Resni interesenti se naj oglasijo Lončarska steza 2 od 9. do 12. ure do 20. junija.

3316a

Brzojavi: TRGOVSKA

PODRUZNICE: Maribor, Kamnik, Konjice, Novo mesto, Ptuj, Rakek, Slovenjgradec.

TRGOVSKA BANKA, D. D. V LJUBLJANI

DUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 19,000.000

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Telefoni: 139, 146, 458

EKSPOZITURI: Logatec, Prevalje.

414

Zdravstvo

Nikotin in prebava

Tobačni strup je isti kot cianikali.

V »Münchner med. Wochenschrift« je napisal Fried. Crämer pod tem naslovom zanimiv članek o vplivu pušenja na prebavo in prebavila.

Uvodoma pobija pogrešno naziranje o nikotinu pri zdravnikih, ki radi — ker se sami nočejo odreči užitku kajenja — podcenjujejo kvaren vpliv nikotina na organizem, ter meni, da zdravniki-kadilci tako dolgo ne uvidijo in priznajo tobačnega zla, dokler radi njega sami ne obole. Nerazumljivo se mu zdi pri medicinsko naobraženemu človeku naziranje, da ni nikotin nič kaj opasen, češ da ga v tobaku ni veliko in da postanejo strastni kadilci tudi 70 in 80 let stari.

Nikotin je dejansko eden najmočnejših strupov; kajti žavžit v isti količini, kot cianikali, zastrupi organizem v istem času. Že 0:2 grama nikotina lahko provzroči v 2—6 minutah smrt.

Šest gramov težka smodka s 5% vsebino strupa ima v sebi 0.3 grame nikotina. Kdor bi tako smodko pojedel bi radi nje bržčas podlegel smrti. 20 smodk ali 100 cigaret na en dan popušenih lahko povzroči smrt. Kako zastrupljena je kri ljudi, ki pušijo, je najbolj zanimiv dokaz, da pijavko, ako jo nastaviš na žilo pušača, kmalu po vsrkanju z nikotinom zastrupljene človeške krvi zgrabi krč in jo umori strup.

Najnovejše znanstvene preiskave so dognale, da je pri pušenju najbolj opasno uživanje nikotina ter da ni resnično, da bi drugi procesi (gorenje papirja itd.) pri pušenju bili za telo bolj škodljivi kot ta strup. Za pušenje pripravljen tobak ima 0.5—5% nikotina; finejše smodke vsebujejo 1.5—2.5 odstotka nikotina. Ena tretjina tega nikotina zleze v dim in samo nekaj se ga v ognju smodke ali cigarete razkroji.

Čim več dima pride od smodke ali cigarete v usta, tem več seveda pride ž njim tudi nikotina. Pri smodkah in cigaretah se zaužije navadno samo polovico, pri pipah pa eno tretjino dima, ki se razvije pri pušenju. Največ nikotina ostane v čiku. Zato povžije pušač, ki cigareto ali smodko do konca puši, veliko več nikotina kot oni, ki jo že preje zavrže.

Cigare, ki slabo gore, oddajajo skoraj vso svojo množino nikotina v dim. Pri slabih smodkah — ter te tudi slabeje gore — pride v usta 33 % nikotina, pri finih smodkah — ki tudi bolje gore — samo kakih 8 %. Najbolj lahka, torej najmanj nikotizirana smodka, če slabo gori, je težja kot najbolj nikotizirana, ako dobro gori

Če je smodka vlažna, nikotin ne zgori, marveč se zbira na koncu cigare in prihaja destiliran v usta. Zato so vlažne smodke in cigarete neprimerno težje. Tudi večkratno ugašenje in prižiganje smodke povzroča, da postane bolj težka. Zadnja četrt smodke ali cigarete ima več nikotina kot prve trije črtrti skupaj. Zato je posebno škodljivo, če si strastni kadilci smodk privoščijo na tešče čik smodke, ki so jo prejšnji dan nehali pušiti. Razumljivo je, da se pri pušenju tem več nikotina povžije ako se dim vdihuje v pljuča in spušča skozi nos!

Iz vsega tega je razvidno, da ni škoda radi zavživanja nikotina odvisna samo od števila smodk in cigaret, marveč še kaj posebno od vrste kajé ter od načina pušenja. Kakor za druge strupe tudi za nikotin niso ljudje enako občutljivi, ker ga nekateri lažje ,drugi pa težje prenašajo. Nekaterim, zlasti mladini in ženskam zadostuje že par cigaret, da se pri njih pokažejo posledice zastrupljenja z nikotinom.

Vpliv tobačnega strupa na srce in žile ni le dognan na bolnikih, marveč tudi po znanstvenih poskusnih eksperimentih.

Kaj posebno škodljiv pa je ta strup za prebavila, predvsem zato, ker uničuje ono živčevje, od katerega zavisi prebava. Radi nikotina lahko obole vsi deli prebavil od ust do konca črevesja.

V ustih pušača se sline izločujejo v veliko večji meri kot navadno, tudi so v slini drugačne sestavine kot normalno. kar vse škoduje redni prebavi. Poleg drugih bolezni se radi nikotina lahko razvije v ustih tudi rakovina. V želodcu se z nikotinom dražijo žleze, ki izločujejo želodčne soke. Pri strastnem in dolgotrajnem pušenju, zlasti pri onih, ki so čikali, se je celo ugotovilo, da je radi nikotina popolnoma prenehalo izločevanje želodčnih sokov. Strastni pušači cigaret radi pokvarjenih prebavil zelo shujšajo in oslabe, postanejo anemični ter začno tožiti čez rastoče bolečine v želodcu in trebuhu.

Crämer priporoča zdravnikom, naj pri ravnovrstnih bolezenskih pojavih prebavil še kaj posebno pazijo na vzrok zastrupljenja z nikotinom, zlasti predno se odločijo za kako operacijo na želodcu ali na črevesih. Kaj rado se namreč zamenja druge bolezni in to tudi ono želodčnega ali črevesnega raka, z obolelostjo, ki je nastala radi dolgotrajnega in sistematičnega zastrupljevanja z nikotinom. Pokazalo se je, da po tobačnem strupu provzročene bolezni prebavil s časom izginejo, ako preneha pacijent s pušenjem. Ker je želodec v tem slučaju silno občutljiv, lahko tudi ena sama cigareta zopet izzove obolelost.

Čreva so za nikotin še mnogo bolj občutljiva kot želodec, zato radi tobačnega strupa toliko vsakojakih črevesnih bolezni, a tudi obolelosti jeter ter drugih organov, ki so v zvezi s prebavili.

Zastrupljenje z nikotinom ter razne bolezni prebavil, ki izvirajo od tod, se dajo ozdraviti, vendar ne tako naglo kot ljudje to mislijo. Kdor si je s pušenjem leta in leta zastrupljal organizem, ne sme pričakovati, da bo takoj zdrav, če nekaj časa preneha s pušenjem. Treba je veliko potrpežljivosti in vztrajnosti, da se popravi nastala škoda, ki sega v globočine organizma. Ako ni takoj boljše, bolnik ne sme smatrati, da mu nehanje pušenja nič ne pomaga.

Izvajanja Cr.merja, ki smo jih priobčili le v izvlečku, na jasen način slikajo pogubnost nikotina, a opozarjajo tudi na bolezenske pojave, o katerih marsikdo meni, da izvirajo od drugod. Vsekako je treba ljudi zlasti pa mladino neprestano opozarjati na to, kako velik strup je nikotin, onim, ki so od njega zastrupljeni, pa je treba dopovedati, da je zanje samo dvojna odločitev: ali tobak, ali pa življenje. Crämer čisto pravilno vprašuje, kaj bi rekli o človeku, ki bi dan za dnevom užival v malih dozah cianikali? A kaj naj rečemo o človeku, ki uživa nikotin, ki ni nič manjši strup od cianikalija?

Zakaj smo spomladi utrujeni? Na to vprašanje je podal odgovor dr. Ehrström iz Helsingforsa. Iz njegovih raziskovanj sledi, da nastopajo živčne bolezni, nevroze najčešče spomladi ,popuste pa v jeseni, tako da dosežejo višek med marcem in junijem. Iz tega bi utegnil kdo sklepati, da vpliva pomladna toplota in svetloba škodljivo na stabilnost človeškega živčnega sistema. Temu pa ni tako. Pomladno utrujenost je treba manj smatrati kot nevrozo ali živčno obolenje, ker je predvsem le posledica pomanjkanja vitaminov. V jeseni in pozimi se človek počuti dobro, ker se je v izobilici navžil poletnega zraka in svetlobe; ne počutimo pa se dobro spomladi, ker smo celo zimo prebili v temi, med štirimi stenami. Človek živi v jeseni in pozimi takorekoč od luči, ki si jo je nabral poleti v prosti naravi. Ehrström je tudi napravil grafično skico samomorov po mesecih. Kot materijal so mu služili podatki od leta 1851 do 1907. Krivulja doseže najvišjo točko v maju in se torej popolnoma sklada s krivuljo živčnih bolezni, ki doseže istotako spomladi svoj maksimum.

Vpliv podnebja na duševne bolezni. Če bi narisali grafične slike o duševnih kakor o telesnih zmožnostih človeka in pa o številu blaznih, ki jih sprejmejo norišnice, v različnih letnih časih, bi videli, da dosežete obe krivulji svojo višino spomladi, najnižjo točko pa jeseni. Razvitek najvišje fizične sposobnosti človekove se ujema z najvišjo točko psihične sposobnosti in obratno. Kajti od telesa je povečini odvisen duh, in duševne bolezni so navadno posledica telesnih. Skupni faktor obeh pa je podnebje. Človeško telo je kompliciran stroj, ki se sam uravnava. Kakor vsako živo bitje je človeško telo zmožno prilagoditi se celoti, prilagoditi se zunanjemu svetu, ki vplivajo nanj od vseh strani. Najvažnejša zunanja faktorja pa sta podnebje in prehrana. Izčrpanje, ki je bistvena podlaga vsaki duševni bolezni, je posledica pomanjkanja potencijala, ter se kaže v pojemanju intelektualnih in muskularnih sil v zvezi z nezmožnostjo reagirati na zunanje dražljaje. Prvi znak izčrpanja je utrujenost; le-ta lahko vodi do duševnih motenj. Bolezenska podlaga za izčrpanje je vedno ista; začne in konča se v možganskih celicah, v celicah jeter in nekaterih drugih organov. Navadno utrujenje, ki se javlja v počasnem reagiranju na dražljaje, prežene spanje. Pri bolezenski utrujenosti pa je stvar druga. Motnje se množe, spanje jih ne more več izravnati, in celice se jamejo izpreminjati: bolezni je pot odprta na stežaj. Celo življenje se vrši v ritmu, in pri tem igra podnebje s svojimi periodičnimi letnimi izpremembami največjo vlogo. Podnebje vpliva na civilizacijo, zlasti pa na človeka kot socijalno enoto, pri njegovem socijalnem razvoju. Od podnebja je odvisno izpreminjanje izmenjave snovi, periodičnosti v rasti, razvijanju otrok ni celo koncepcija. Le-ta je v spomladnih mesecih najvišja, v novembru najnižja. Celo umrljivost otrok pod enim letom je podvržena temu vplivu: otroci, ki so bili rojeni v februarju in septembru, torej spočeti v maju in decembru, imajo največjo življenjsko silo, najmanjšo pa otroci, ki so bili rojeni v juniju, spočeti torej v septembru. V maju in decembru doseže koncepcija svoj maksimum, v septembru minimum. Po novih raziskovanjih so celo povzročitelji nalezljivih bolezni, ki igrajo gotovo vlogo pri duševnih boleznih, v različnih letnih časih različno strupeni ter potemtakem niso infekcijske bolezni vedno enako opasne.

Prenašanje iz gledališč. Angleška broadcasting-družba je meseca maja tega leta podpisala z opernimi gledališči pogodbo, po kateri je dovoljeno vsaki angleški oddajni postaji le vsakih štirinajst dni prinašati po eno opero ali opereto iz gledališč. Prenašanje posameznih dejanj pogodba ne omejuje, pač pa je prenašanje premijer sploh izključeno. Ker pa so ravno cele opere za radioabonente najbolj privlačen del programov, bo začela broadcasting-družba oddajati cele opere v lastni režiji. Najbolj agilen v tem pogledu je Birmingham, ki je zgradil za svojo oddajno postajo obširne prostore, tako da bo v njih lahko nastopalo do 200 artistov in bodo lahko oddajali tudi velike Wagnerjeve opere.

Kdor premosti s svojim prejemačem 2300 km, bo v kratkem lahko poslušal Jeruzalem in Nižnji Novgorod. Obe postaji začneta v kratkem oddajati. Za Jeruzalem val. dolžina še ni določena, Nižnji Novgorod pa bo oddajal na 100 m.

Ognjegasci v Berlinu so opremili tri svoje avtomobile z oddajnimi in prejemnimi aparati, ki bodo vedno, tudi na mestih, kjer telefona ni hitro pri roki, stalno v zvezi s centralo.

Daventry bo nadomestil Chelmsford. Angleška postaja Chelmsford je danes najjačja radiofonska oddajna postaja v Evropi. Ima pa za Angleško zelo neugodno lego in se na zapadu slabo čuje. Sedaj jo bo zamenjala postaja v Daventry, ki bo še jačja in jo bo mogoče še v oddaljenosti 180 km sprejemati s kristalnim detektorjem. Postaja je že skoro dograjena in bo začela najbrže že ta mesec oddajati. Težkoče so se pokazale pri določitvi valovne daljine, ker se boje, da bo Deventry interferiral z radiotelegrafsko oddajno postajo »Rugby«, ki se nahaja v bližini.

Na Dunaju postavljajo na rotovškem trga steber, ki bo nosil tri velike megafone, da bodo tudi ljudje, ki nimajo lastnih prejemačev deležni dunajskih radiokoncertov.

Knigswusterhausen je znatno zvečal oddajno energijo pri oddajanju koncertov. Poskusi z novimi oddajnimi aparati se vrše med 21. in 22. uro zvečer.

Radio v jetnišnici. Strašna jetnišnica Sing Sing pri Newyorku, ki obhaja te dni svojo 100letnico, je mnogo izgubila na svoji grozoti, odkar so uvedli radio. Jetnikom je ravnateljstvo dovolilo, da si smejo namestiti v svojih celicah brezžične sprejemnice. Doslej se je poslužilo tega dovoljenja 12 hudodelcev, ki sedaj poslušajo razne koncerte in druge zabave. Razen tega je namestilo vodstvo jetnišnice v kapelici in v dvorani, kjer se redno sestajajo kaznjenci k predavanjem, brezžične telefonske aparate, da se jetniki malce razvedre.

Esperanto

Esperanto in železničarji. Da zanima esperanto kot jezik mednarodnega prometa posebno železničarje, je jasno. V zadnjem času posegajo tudi prometna ministrstva raznih evropskih držav aktivno v propagando. V tem oziru prvači gotovo Češkoslovaška. Zanimiva in mnogo obetajoča pa je tudi okrožnica, ki jo je izdala glavna uprava nemške državne železnice na podrejene direkcije, ki morajo poročati: 1. o obsegu esperantskega prometa, 2. o številu uslužbencev, ki obvladajo esperanto, 3. onih ki se ga sedaj uče in 4. onih, ki se ga nameravajo učiti.

III. jugoslovenski esperantski kongres se bo vršil leta 1926. v Mariboru. Prvi je bil v Zagrebu, drugi v Splitu, letos pa ne bo kongresa, temveč le ekskurzija zagrebškega društva na Plitviška jezera. Zanimivo je dejstvo, da je Sudslava Esperanta Ligo izbrala Maribor za svoje tretje kongresno mesto na zahtevo esperantskih društev, ker smatrajo to mesto radi lepe lege za posebno pripravno. Upajmo, da bo prihodnjega leta esperantsko gibanje v Sloveniji že tako razvito, da bo kongres v Mariboru sijajna manifestacija esperanta v Jugoslaviji.

Lingva komitato, ki odloča v jezikovnih esp. vpašanjih je od l. 1924. zopet kompleten, odkar so Rusi izvolili svoje zastopnike. Jugosloveni smo imeli v tem odboru dosedaj kot zastopnika samo P. Stojana. Po najnovejših vesteh smo dobili novega člana, znanega zagrebškega veletrgovca in esperantista Kastner-ja.

Mož: **Ločitev zakona**

je neizogibna, ako dobim v jedi še enkrat ščurka!

Žena: Bog! Saj mi pijejo ščurki že ves čas kri. Pa kaj pomaga, če pa ni sredstva zoper nje!

Mož: Prej ga res ni bilo. Toda koncesionirani zavod **„Pana" v Ljubljani na Poljanski c. 12** je iznašel sredstvo, ki pomori brez vsake nadležnosti in brez vseh posledic vse ščurke, miši in podgane. Pojdi ali pa piši takoj tja!

Najcenejše in največje skladišče dvokoles, motorjev, otroških vozičkov, šivalnih strojev, vsakovrstnih nadomestnih delov, pnevmatike. Posebni oddelek za popolno popravo, emajliranje in poniklanje dvokoles, otroških vozičkov, šivalnih strojev itd. — Prodaja na obroke — Ceniki franko.

„TRIBUNA", F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovška cesta št. 4. 106a

Trgovina

z mešanim blagom se radi smrti **takoj odda.** — Natančna pojasnila se dobe pri **Franc Bernik,** Ljubljana 7, Celovška cesta 79. 3323-a

Kristal d. d.

najstarejša in največja jugoslovanska tvornica ogledal in brušenega stekla

izvršuje vsa v to stroko spadajoča dela po konkurenčnih cenah solidno in točno, prevzema pokvarjena in oslepela ogledala po zmernih cenah v popravila.

Maribor, Koroška cesta 32

Telef. interurban 132. **Telef. interurban 132.**

Mlin in žaga.

Sredi lepe vasi pri glavni cesti, velik promet z lesom in žitom stalni pogon, električna razsvetljava, 1 oral zemlje z lepim vrtom in sadonosnikom, vse v dobrem stanju in v pogonu, se poceni z ugodnimi pogoji **proda** ev. tudi vsako posebej. — Ponudbe je nasloviti na **Dežman, Maribor,** Aškerčeva ulica 5. 3330-a

Na obroke in posodo

prve svetovne fabrikate: **STEINWAY, FÖRSTER, BÖSENDORFER,** Original **STINGL** itd. dobite kot pri muziku-strokovnjaku (bivšem učitelju Glasbene Matice)

ALFONZ BREZNIK

Ljubljana, Mestni trg 3, poleg magistrata.

Istotam najbogatejša izbera vsakovrstnih godal, mojstrskih violin in najfinejših strun.

Najpopolnejša tvrdka Jugoslavije! 61a

Prevodna literatura

v založbi

Tiskovne zadruge v Ljubljani.

Anatole France-Debeljak, **Pingvinski otok.** Broš. Din 18.—, vez. Din 24.—, poštn. Din 1.50.

Andrejev-Vidmar, **Plat zvona.** Broš. Din 14.—, vez. Din 20.—, poštn. Din 1.50.

Andrejev-Vidmar, **Povest o sedmih obešenih.** Broš. Din 16.—, vez. Din 22.—, poštn. Din 1.50.

Barbusse-Debeljak, **Ogenj.** Broš. Din 30.—, vez. Din 38.—, poštn. Din 2.50.

Bartošek, **Moderna družba in cerkev.** Din 5.—, pošt. 50 p.

Cervantes-Šorli, **Tri novele.** Broš. Din 10.—, vez. Din 16.—, poštn. 1.25.

Vl. Čorović, **Rasa in vera v srbski prošlosti.** Broš. Din 7.—, poštn. 50 p več.

Coster-Debeljak, **Ulenspiegel.** Roman. Broš. Din 60.—, vez. Din 70.—, poštn. Din 3.—.

A. Čehov, **Sosedje in druge novele.** Broš. Din 10.—, vez. Din 16.—, poštn. Din 1.25.

Čika Jova Zmaj - Gradnik, **Kalamandrija.** Otroške pesmi. Vez. Din 12.—, poštn. Din 1.—.

Čika Jova Zmaj - Gradnik, **Pisani oblaki.** Vez. 14.—, poštn. Din 1.

Dokumenti o jadranskem vprašanju. Broš. Din 7.—, poštn. Din 1.25.

Dostojevski-Levstik, **Besi.** Roman. Broš. Din 40.—, vez. Din 52.—, poštn. Din 4.—.

Filip Dominik - Bradač, **Kako so se vragi ženili.** S slikami. Broš. Din 35.—, vez. Din 35.—, poštn. 1.50.

Fogazzaro-Budal, **Svetnik.** Broš. Din 64.—, vez. Din 72.—, pošt. Din 2.50.

Goncourt-Buddi, **Dekle Eliza.** Roman. Broš. Din 12.—, vez. Din 18.—, poštn. Din 1.25.

Hobhouse, **Liberalizem.** Din 30.—, poštn. Din 1.50.

Hurban Vajanski-Fr. Albrecht, **Leteče sence.** Broš. Din 22.—, vez. Din 28.—, poštn. Din 1.50.

Ibsen-Mole, **Gospa z morja.** Broš. Din 18.—, vez. Din 24.—, poštn. Din 1.75.

Nejedly, **Smetana.** Broš. Din 30.—, poštn. Din 1—.

Nušić-Govekar, **Navaden človek.** Šala v treh dejanjih. 10 oseb. Din 7.—, poštn. 75 p.

Nušič-Govekar, **Narodni poslanec.** Komedija. Broš. 18.—, poštn. 75 p.

Petrovič, **Ploha.** Vesela vaška igra v treh dejanjih. 8 oseb. Din 11.—, poštn. 75 p.

Puškin-Prijatelj, **Kapetanova hči.** Povest. Broš. Din 24.—, vez. Din 29.—, poštn. Din 1.25.

Schönherr-Skrbinšek, **Zemlja.** Komedija v 3 dejanjih. Broš. Din 15.—, poštn. 75 p.

Shakespearjeva dramatična dela. Prevel Oton Župančič.

Sen kresne noči. Broš. Din 15.—, vez. Din 21.—, poštn. Din 1.25.

Macbeth. Žaloigra. Broš. Din 15.—, vez. Din 21.—, poštn. Din 1.25.

Othello. Žaloigra. Broš. Din 23.—, vez. Din 29.—, poštn. Din 1.25.

Sienkiewicz-R. Molè, **Z ognjem in mečem.** Roman. Broš. Din 106.—, vez. Din 120.—, poštn. Din 5.50.

Sienkiewicz-R. Molè, **Potop.** Roman. (Izhaja v snopičih.)

Stojanović, **Kumanovska bitka.** Broš. Din 30.—, poštn. Din 1.—.

Střibrný-Glonar, **Simon Gregorčič.** Broš. Din 15.—, vez. Din 18.—, poštn. Din 1.50.

Strug-Mazi, **Jutri.** Broš. Din 12.—, vez. Din 18.—, poštn. Din 1.50.

Svoboda-Govekar, **Poslednji mož.** Broš. Din 14.—, poštn. 75 p.

Štolba-Govekar, **Stari grehi.** Veseloigra v treh dejanjih. 9 oseb. Din 8.—, poštn. 75 p.

Thoma, **Lokalna železnica.** Komedija v treh dejanjih. 15 oseb. Din 13.—, poštn. 75 p.

Zeyer-Bradač, **Tri legende o razpelu.** Din 20.—, poštn. Din 1.25 p.

Vse tu navedene knjige razpošilja

knjigarna TISKOVNE ZADRUGE v Ljubljani

Prešernova ulica štev. 54.

Velika zaloga pohištva

Ernest Zelenka

Maribor

Šolska ulica št. 5.

Priporoča svojo izbrano zalogo vsakovrstnega pohištva in tapetniških lastnih izdelkov. Zaročenci imajo posebne ugodnosti.

J. Stjepušin
Sisak

priporoča boljše tamburice, strune, partiture in ostale potrebščine za vsa glasbila. 40-a

Priporočamo knjigo:
Stojanovič A.,
Kumanovska bitka.
Popis bitke in njen pomen z dvema zemljevidoma. Knjiga velja s poštnino vred Din 31·— ter se naroča pri
Tiskovni zadrugi
v Ljubljani.
Prešernova ulica 54

Kamnoseška industrija
ALOJZIJ VODNIK
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 28-34

Stalna zaloga čez 300 modernih spomenikov.

Izdelava rodbinskih grobnic, mavzolejev, altarjev in vseh cerkvenih ter stavbnih del. Marmorne plošče v vseh barvah za pohištvo, trgovine, mesnice. Stikalne plošče za elektriko, obloga sten i. t. d.

po zmerni ceni. 177-a

Kdor hoče spoznati
mesta in kraje v Hrvatski, Bosni, Vojvodini, Srbiji, Dalmaciji itd., naj naroči
A. Melik:
Jugoslavija
Zemljepisni pregled. II. del.
Na 524 straneh podaja knjiga, ki ji je priložen tudi zemljevid, podroben popis naše države. Knjiga velja s poštnino vred 52 Din, boljša izdaja 67 Din 50 p.
Naroča se pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani, Prešernova ulica št. 54

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5·—.

Ženitve, dopisovanje ter oglasi strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 1·—. Najmanjši znesek Din 10·—.

Obrt

Vulkanizira
vse vrste gumija parna vulkanizacija P. Škafar v Ljubljani, Rimska cesta 11. 270

Ključavničarstvo
stavbno in strojno (delavnice in stanovanje), dobro zaposleno, je vsled družinskih razmer takoj naprodaj. Dopise na upravo «Jutra» pod «Zelo poceni». 13686

Pekarija v Ljubljani
na prometnem kraju, se proda. Dnevno se peče za 2500 Din. Krasno stanovanje 3 sob. Vse novo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Pekarna». 13581

Pouk

Instrukcije
iz vseh gimnazijskih predmetov med počitnicami prevzame akademik. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Medicinec». 13287

Službe

(dobe)

Nameščenje
v vseh strokah v Sloveniji, Hrvatski in drugje, dobite v najkrajšem času, ako se obrnete pismeno na naslov: Oglasno Namestbeni Odsek Delta-Stan, Zagreb, Ilica 11 12618

Železninar
kot komisijonar in zmožen vodstva kartoteke, se sprejme. Ponudbe pod značko «Marljiv 19» na upr. Jutra. 13714

Orodnega ključavničarja
spretnega in samostojnega, sprejme takoj puškarna v Kranju. 13015

Sprejme se več prvovrstnih dobro izvežbanih

kroj. pomočnikov
za konfekcijsko delo. — Vprašati: Konfekcijska tovarna Fran Derenda & Cie., Ljubljana, Emonska cesta 8 12985

Simpatično dekle
se sprejme k majhni rodbini (starejša gospa in stn). — Znati mora kuhati in opravljati hišna dela. Prednost pa ima ona, ki govore nemški jezik. Plača dobra. Nastop 1. julija. Ponudbe s fotografijo na naslov: Rudolf Ebenspanger, d. d., Bjelovar. 13164

Kočijaž
samski vajen kočijskih in jezdnih konj, v vozu in pod sedlom, doslužen kavalerist, se išče. Plača 600 Din mesečno, obleka in vsa oskrba. Le taki prosilci, ki niso pijači udani pridejo v poštev. Ponudbe pod šifro «Trezen kočijaž» na upravo «Jutra». 13271

Knjigovodja
ki je perfekten korespondent, se sprejme. Ponudbe z lastnoročno pisanim curiculum vitae na upravništvo «Jutra» pod značko «Korespondent 6615». 13374

Paznika
z večletno prakso pri prevzemanju, izdaji in merjenju lesa ter večjega manjše ekonomije, sprejme na podlagi spričeval ali osebnega dogovora premogovno podjetje. Ponudbe pod šifro «Paznik» na upr. «Jutra». 13336

Pestunjo
k dvema otrokoma, sprejme takoj dr. Tomšič, Tavčarjeva (Sodna) ulica 1/I 13456

Dimnikarskega pomočnika
sprejme takoj Silvester Smodiš, Postojna, Julijska Benečija. 13434

Učenka
poštenih kmetskih staršev, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v trgovino mešanega blaga na deželi. Naslov pove uprava «Jutra» 13479

Trgovski pomočnik
mlajša moč za večjo trgovino mešane stroke, dobro vezban v manufakturi, zanesljiv, marljiv in pošten, se takoj sprejme. Vsa oskrba v hiši. Oferte z navedbo plače pod «Dravska dolina» na podružnico «Jutra» v Mariboru. 13409

Stroini ključavničar
vešten, se sprejme v tovarni Volnovič & Comp., Vič-Glince. 13680

Mlinarja
zidanega in zanesljivega, samskega, srednje starosti, išče Jožko Resnik, umetni mlin, Laško. Oskrba v hiši 13064

Pisarniška moč
se sprejme na žagi d. d. «Deska» v Novem mestu. 13494

Trgovski učenec
kmetskih staršev, se sprejme v mešano trgovino. — Naslov pove uprava «Jutra» 13529

Cirkularist
dobi takoj stalno službo na žagi d. d. «Deska» v Novem mestu. 13496

Izvrstnega kolarja
vojaščine prostega, z vsemi spričevali, ki ima najmanj tri leta pomočniške prakse, sprejme v stalno službo Anton Petkovšek v Logatcu. 13540

Natakarski vajenec.
Dotični gospod z Viča, naj se zaradi fantka še enkrat zglasi. Gostilna 6. 13543

Trgovski pomočnik
zanesljiva moč, se sprejme kot potnik za Ljubljano in okolico. Ponudbe pod šifro «Marljiv 6735» na upravo «Jutra». 13547

Učenca
zdravega in krepkega, ki ima veselje do trgovine, sprejme takoj trg. firma J. Kušlan v Kranju (Slovenija). 13542

Paznik
za opekarno, samec, z večletno prakso, se sprejme takoj. Ponudbe pod šifro «Energičen» na upr. Jutra. 13560

Šofer
samec, dobi takoj službo. Trezност predpogoj. Izučeni mehaniki imajo prednost. — Reflektanti naj se zglasé od 12.—13. ure v Cekinovem gradu v Spodnji Šiški, Celovška cesta. 13550

Učenec
s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme takoj v trgovini z mešanim blagom Viktor Čonč, Rogaška Slatina. 13549

Dekla
pridna in poštena, za vsa gospodinjska dela, se sprejme takoj proti dobri plači v boljše gostilno v Trbovljah. Naslov pove uprava «Jutra». 13555

Kuharica
prvovrstna, se sprejme v boljšo restavracijo. Takojšnje ponudbe na naslov: Anton Legat, Kazino, Jesenice. 13608

Vajenec
s primerno šolsko izobrazbo, se s 15. avgustom sprejme v trgovino usnja v Ljubljani. Naslov pove uprava «Jutra». 13618

Strojni tehnik
dober organizator — dobro izvežban v lesni in železni industriji, se sprejme. Zaposlen bi bil ie ob svojem prostem času, nekaj ur v tednu po potrebi, v tovarni blizu Ljubljane. — Ponudbe naj pošljejo samo prvovrstni tehniki - strokovnjaki z navedbo zahtev na upravo «Jutra» pod značko «Energičen 6751». 13619

Tapetnika
mlajšega — za tapeciranje otroških vozičkov, se sprejme. Naslov pove uprava «Jutra». 13591

Mesarski pomočnik
se takoj sprejme. Naslov v upravi «Jutra». 13628

Učenka
pridna in poštena, s primerno šolsko izobrazbo, se sprejme v modno trgovino v Ljubljani. Ponudbe pod značko «Poštenje 5423» na upravo «Jutra». 13629

Službe

(išče)

Elektro-obratovodja
z večletno prakso, išče mesta kot obratovodja, nadmonter ali kaj sličnega. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Obratovodja 6057». 13538

Skladiščnik
dobra moč v specerijski stroki in čisti trgovini, želi premeniti službo. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Skladiščnik». 2

Prodajalka
mešane stroke, išče mesta na deželi s 15. julijem. — Dopise pod značko «Zanesljiva 6553» na upr. «Jutra». 13139

Oskrbnik, gozdar
in lesni strokovnjak, star 35 let, z državnim izpitom, 19letno vsestransko prakso, s prima referencami, zmožen popolnoma slovenščine, nemščine in italijanščine — išče službo. Dopise na upr. «Jutra» pod «Šumar I». 13491

Učenka
15 let stara, z dovršeno trirazredno meščansko in trgovsko nadaljevalno šolo, z lepo pisavo, vajena vseh hišnih del, želi vstopiti v trgovino. Gre tudi na deželo. Cenjene ponudbe je poslati pod «Poštena 6» na upravo «Jutra». 13431

Knjigovodkinja
večka knjigovodstva, strojepisja, slov. in nemškega jezika, nemške stenografije in vseh pisarniških del, z 9letno prakso, išče mesta, event. gre tudi nekaj mesecev brezplačno. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Knjigovodkinja 6608». 13354

Mesto gospodinje
želi mlada gospa — vdova po uradniku. Ponudbe pod «Gospodinja 6614» na upr. «Jutra». 13370

Kdo sprejme
brivskega vajenca z vso oskrbo — naj si bo kjerkoli. Ponudbe na naslov: F. Globočnik, Tržič. 13433

Mesta sluge
ali kaj sličnega, želi samec, ki je zmožen nekaj kavcije. Naslov pri podružnici Jutra v Mariboru pod šifro «Pošten samec». 13510

Prodajalka
začetnica, izučena mešane stroke, išče mesta, najraje na deželi. Nastop po dogovoru. Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Spretna in marljiva». 13183

Starejši strojnik
vešč v parnem in električnem pogonu ter vsega v to stroko spadajočega dela, išče mesta. — Ponudbe pod «Dobra moč 6665» na upr. «Jutra». 13461

Strojnik
in ključavničar, išče službo strojnika. Gre tudi na parno žago. Ponudbe pod šifro «Strojnik» na podružnico «Jutra» v Celju. 13665

Gospodična
večka slovenskega, nemškega in italijanskega jezika, z nekoliko prakse, išče službo kontoristinje ali blagajničarke. — Cenj. dopise na upravo «Jutra» pod šifro «Korespondentka 6792». 13663

Kuharica
vajena vsega dela, išče stalno mesto na gostilni ali pri boljši družini — tudi izven Ljubljane. — Dobra spričevala na ogled. Naslov: Beti Pičevnik, Hrenova ulica 12. 13675

Gostilniška kuharica
išče službe. Naslov pri podružnici «Jutra» v Mariboru pod šifro «Kuharica». 13683

K zavarovalnici
vstopim kot inspektor ali prevzamem glavno zastopstvo v mariborski oblasti. Sem uveden. Lastna organizacija in tekoče potovanje. Ponudbe na upravo «Jutra» v Celju pod značko «Zavarovalnica». 13676

Mesto gospodinje
ali kaj sličnega izven Ljubljane, želi mlada gospa. Gre za nizko plačo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Takoj 6738». 13569

Gospodična
izučena v mlekarskih delih, išče službe v mestu ali na deželi. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Štev. 1530». 13556

Strojni tehnik
absolvent višje strojne šole s triletno ključavničarsko prakso, išče primerne službe. Gre tudi na deželo. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Strojni tehnik». 13551

Dekle
staro 20 let, išče službe pri boljši družini, najraje izven Ljubljane. Vajena je vsega dela in nastopi lahko takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 13532

Elektrostrojnik
izvežban v obratu za nizko in visoko napetost ter več vsakovrstnih popravil in montaže, išče mesta. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Zanesljiv 6720». 13539

Natakarica
pridna in poštena, išče službe. Nastopi lahko takoj. Cenjene ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «R. 6747». 13607

Šofer
in avto-mehanik, z 11letno prakso, želi spremeniti svoje mesto. — Nastopi lahko takoj ali pa pozneje, event. tudi izven Slovenije. — Ponudbe pod šifro «Avtomehanik» na upr. «Jutra» v Mariboru. 13632

Gospodična
izmožna vseh pisarniških del, išče službe. Nastopi lahko takoj. Ponudbe je poslati na upravo «Jutra» pod šifro «Zmožna». 13621

Prodam

Javna dražba
različnega pohištva, selitvenega blaga, bakrenih izdelkov in dr. se vrši v soboto 20. junija t. l. ob 10. dopoldne v skladišču «Balkan», Dunajska c. 33. Blago je mogoče ogledati v skladišču vsak dan po 15. junija od 8.—12. in od 2. do 6. ure. 13557

Spalna oprava
kompletna, s peresnicami in žimnicami vred ter več drugega pohištva se proda. — Ogleda se lahko vsak dan od 2.—5. ure popoldne v Jenkovi ulici 18/20. Istotam je naprodaj en vagon rezanega kostanjevega lesa. 13300

Zaloga pohištva
se radi bolezni proda v prometnem mestu Slovenije — obstoječa iz 4 pritličnih prostorov. — Ponudbe na naslov: Turk, Ljubljana, Dolenjska cesta štev. 18. 12902

Drva za kurjavo
(odrezki od lage) po zmerni ceni — dokler traja zaloga — se dobi pri Ivanu Šiška, parketna tovarna v Metelkovi ulici 4. 11746

Več mizar. orodja
malo rabljenega, se proda po jako nizki ceni — skupaj ali posamezno. — Novi Vodmat, Zigierjeva ul 133. 13251

«Wanderer» avto
trisedežen, z električno razsvetljavo in samonagonom v prvovrstnem stanju, se za 39.000 Din proda. Ogleda se pri H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg 17. 13228

50 vagonov drv
bukovih, za dohavo do konca leta, prodam — franko vagon Laško. Ponudbe pod «Ugodno» na upravo «Jutra». 13165

Oblačilno blago
v ostankih in od kosa kupite vedno dobro in najceneje v TEKSTILBAZARJU, Ljubljana, Krekov trg 10, prvo nadstropje. — Znanii naročniki, pišite po cenik! 13324

Avto
prve ital. znamke, 32 HP, električna, 6 sedežev, izvrsten in popolnoma zanesljiv voz, v garantirano brezhibnem stanju, z novo gumo in rezervo, se proda. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Specijalna marka». 13382

Proda se:
500 litrov brinjevca iz rdečega brinja; 100 m šibe vrvi, 4 cm debele; 200 kladivov (Marof); 100 krampov; 100 poljskih postelj z gurtami — Ponudbe pod značko «Razno» na upravo «Jutra». 13376

«Vatra» akumulator
na 12 voltov, z žarnicami, popolnoma nov, se proda. Naslov pove uprava «Jutra» 13337

Motorno kolo
znamke «Breve», 1 in četrt HP, v prav dobrem stanju, se po ugodni ceni proda. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Breve». 13388

Dvokolesa
otroški vozički in pnevmatika po znižani ceni. Ceniki franko. Prodaja na obroke. «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 258

Radi selitve
prodam aparat «Universal Rapid Aplanat» — velikost 13 × 18, s kasetami in stojalom. Naslov pove uprava «Jutra». 13653

Steyer pištolo
kal. 6.35 mm in velik tepih prodam. Naslov pove upr. «Jutra» 13662

Sokolski kroj
dobro ohranjen, se proda. Naslov pove uprava «Jutra» 13656

Motorno kolo
s priklopnim vozom ali brez se radi odpotovanja proda. Naslov pove uprava «Jutra» 13658

Mesarski voz
skoraj nov, primeren za mleko voziti, z oljnatimi osmi in 1 nov kolesel, se poceni proda. Vprašati je v gostilni Andrejek, Zrinjskega ulica št. 1, Studenci pri Mariboru. 13681

Čreslo
Prodam 500 q zdrobljenega šresla (smrekovo lubje), franko postaja St. Peter v Savinjski dolini. Ponudbe z navedbo cene na upravo «Jutra» pod «Čreslo št. 16». 13669

Proda se:
1 lokomobila, 10 HP, z novimi cevmi (tvrdke Clayton & Schuttleworth); ena žaga za debla do 900 mm (Stammquersäge) in 1 žaga z železnimi okvirji (Pendelsäge, Reppengusse). Naslov pove uprava «Jutra». 13668

Wertheim blagajna
pisalni stroj, pisalna miza, stelaže in razne druge trgovske oprave, se prodajo. Naslov pove uprava «Jutra» 13576

Dirkalno kolo
skoraj novo, se po ugodni ceni proda. Ogleda se lahko vsak čas v Invalidskem domu v Ljubljani, soba 15. 13633

Registrirna blagajna
(National cash), velika, izborno ohranjena, je poceni naprodaj. Sever & Komp. v Ljubljani. 13581

Fotoaparat
9 × 12, Doppelanastigmat («Görz»), s potrebščinami, prodam za 500 Din ali zamenjam za dobro kitaro. Naslov pove uprava «Jutra» 13553

12 starih receptov
za kozmetične izdelke. — Kje, pove uprava «Jutra». 13534

Lestenec (luster)
kombinacija 4 parov jelenovih rogov, krasno izdelan, se poceni proda. Ljubitelji lovskih okrasov dobe naslov v upravi «Jutra». 13377

Fotoaparat
9 : 12, s potrebščinami, prodam za 870 Din. Ponudbe pod «870» na upr. «Jutra» 13.30

Fotoaparat
Doppelanastigmat, velikost 13 × 18, s kasetami in stojalom, dobro ohranjen, se poceni proda. Natančnejša pojasnila v drogeriji «Adrija», Selenburgova ulica 5. 13595

Enosedežni avto
prost davka in šoferskega izpita, v dobrem stanju, se proda za 8000 Din. Kramar, Kamnik. 13616

Stroj za sladoled
proda ali odda kavarna «Central». 13390

60 m³ javor. desk
30, 40, 50, 80, 90 in 100 cm debelih, krasno blago, prodam. Naslov pove uprava «Jutra». 13467

Šivalni stroj
«Singer» za krojače, se proda v Nunski ulici št. 3, pritličje. Ogledati od 6. ure naprej. 13624

Kupim

Lesni producenti!
Potrebujem za mesečno dohavo 3 vagonov remeljnev 8/10, 8/12, 10/12, 10/14 cm, 3 in pol do 5 in pol dolge. Plačilno proti akreditivu. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Bois». 13153

Drva
Za suksesivno dobavo do konec leta, kupim do 100 vagonov lepih bukovih drv z malim procentom okroglic Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Cas». 13500

Brinjevo olje
kupuje po najvišjih cenah drogerija A. Kane sinovi, Ljubljana, Židovska ulica. 275

500—1000 vagonov suhih bukovih drv
kupim tudi v manjših množinah. Ponudite franko Postojna na upravo «Jutra» pod «Akreditiv». 13458

Suhe gobe l. 1925. in zdravilna zeliščа
lapuhovo perje, srčno moč, arnikovo cvetje, spodleskovo seme, trilistkovo korenje in drugo kupuje V. H. Rohrmann, Ljubljana, Sv. Petra nasip 27 (za vodo). 13640

Voz zapravljivček
dobro ohranjen, se kupi. Naslov pove uprava «Jutra» 13599

Opremo
za specerijsko trgovino, dobro ohranjeno, kupim. — Naslov pove uprava «Jutra» 13606

Posest

Hiša v Ptuju
na zelo prometnem kraju, z vpeljano trgovino z deželnimi pridelki, blizu postaje, pripravna za vsako trgovino ali obrt, se radi selitve poceni proda. V hiši je 5 manjših stanovanj, velika klet, skladišče, zraven veliko dvorišče in lep solnčni vrt. Lokali in stanovanje takoj na razpolago. Pojasnila daje Josip Krajcar, sluga trgovske banke v Ptuju. 13069

Posestvo
tik mariborskega parka, hišica z 2 sobama, hlev, 5 oralov sadonosnika, vinograda in gozda, proda za 85.000 Din Julka Donači, Nasipna ulica 22, Pobrežje pri Mariboru. 13512

43 oralov gozda
hrastov, cerov, smrekov in gabrov, še ne izsekan, pol ure od Črnomlja, se proda. Naslov pove uprava «Jutra»

Hiša ali majhna vila
se eventuelno s pohištvom vred proda na krasnem kraju — zraven Triglavske ceste. Pri hiši je tudi lep vrt. Dopise na: Bled II. Rečica 53. 14361

Išče se zemljišče
v približnem obsegu 400 m² v Ljubljani, ali ljubljanski okolici. Cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Zemljišče 400». 13641

Moderna hiša
v Studencih pri Mariboru, se proda. Naslov pove upr. «Jutra». 13514

Majhno posestvo
vse novo zidano, 15 minut od mesta in postaje, zelo ugodno proda Schneider, Devina, Slov. Bistrica. 13557

Prišel je Gašper k spovednici,
da izpové svoj hudi greh;
pripoveduje po resnici
ta stvar gre fajmoštru na smeh...

Ko Gašper se začne potiti,
mu pravi fajmošter častiti:
«Saj to ni nič za božjo jezo!
Ná — amen — pa imaš odvezo!...»

In grešni Gašper zdaj zravná se,
smehlja se fajmoštru obraz:
«Le čitaj «JUTROVE» oglase,
saj jih prebiram — tudi jazl»...

Tovarna
v lepem mestu Slovenije, dobro vpeljano podjetje, s stalnim krogom odjemalcev, se takoj proda. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod «500.000». — Uspešno posredovanje se honorira. 13353

Hišo
z 2 sobama, kuhinjo, kletmi in pralnico, sezidam in dam parcelo za 60.000 Din na Poljanski cesti. Naslov pove uprava «Jutra». 13541

Hiša v Mariboru
se zamenja s hišo v Ljubljani. Naslov pove uprava «Jutra». 13508

Majhno posestvo
z lepim vrtom, se poceni proda v Dolakem št. 16 pri Ljubljani. 13620

Enodružinska hiša
nova, 2 sobi s kuhinjo, vrt in vse pritikline, se odda. Naslov pove uprava «Jutra» 13622

Vila na Bledu
s 4 sobami in pritiklinami, se proda ali zamenja za vilo v Ljubljani. Ponudbe na upr. «Jutra» pod šifro «Bled-Ljubljana». 13625

Stanovanja

Zamenjam
Prijetno manjše stanovanje v centru se zamenja z večjim od 4 do 6 sob, in sicer v okrožju Aleksandrove ali Bleiweisove ceste, Kralja Petra trga ali Kongresnega trga. Eventualno v kaki vili bližje središču mesta. — Ponudbe na upr. «Jutra» pod «Zamenjava stanovanja 15-25». 11774

Trgovec
samec, išče za 1. julij čedno sobo v sredini mesta, s posebnim vhodom in električno razsvetljavo, event. ako mogoče z vso oskrbo, pri solidno družini. — Ponudbe pod «Soliden 6534» na upravo «Jutra» do 15. t. m. 13285

Lepa soba
se odda solidnemu gospodu v sredini mesta. Naslov v upravi «Jutra». 13422

Prazna soba
sračna, s posebnim vhodom, se takoj odda gospodu ali gospodični, event. zakoncema brez otrok, s souporabo kuhinje. Naslov v

Gospodična
išče lepo opremljeno sobo v bližini pošte. Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Soba 32». 13477

Stanovanje
lepo in sračno, v sredini mesta, obstoječe iz 3 sob, kuhinje, predsobe in pritiklin, se odda proti odkupu novega pohištva, eventualno proti posojilu 30.000 Din. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Stan». 13657

Dijakinja
išče stanovanje za šolsko leto 1925/26, v bližini obrtne šole. Ponudbe pod šifro «Čisto» na upravo «Jutra». 13660

Opremljena soba
velika, v sredini mesta, z električno razsvetljavo in posebnim vhodom, se odda takoj. Naslov pove uprava «Jutra». 13661

Opremljeno sobo
pripросto, sračno, išče gospod, ki je ves dan odsoten. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Iščem sobo». 13655

Trgovec
brez otrok, išče stanovanje od 3—5 sob s pritiklinami. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Trgovec 6781». 13652

Stanovanje
5—6 sob, kuhinjo in velik vrt, v novi hiši, v prav prijetnem kraju na deželi, 20 km od Ljubljane, blizu železnice, oddam takoj sistemu, ki plača najemnino 10.000 Din za dve leti. — Pismene ponudbe na upravo «Jutra» pod «Lep kraj». 13481

Uradnica
išče sobo, event. gre tudi kot sostanovalka. Po možnosti v bližini Sv. Jakoba. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Začetek julija 6797». 13687

Opremljena soba
blizu pošte, se odda gospodu. — Naslov pove uprava «Jutra». 13685

Soba
sredi mesta, se ceno odda za junij, julij in avgust. — Naslov pove uprava «Jutra»

Prazno sobico
s posebnim vhodom, išče gospod. Ponudbe na upravo «Jutra» pod «Stalen 6708». 13516

Opremljeno sobo
s posebnim vhodom, išče solidnen gospod. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «1. julij». 13579

Opremljena soba
velika, s posebnim vhodom, se odda s 1. julijem dvema gospodoma uradnikoma za ceno 500 Din. — Ogleda se lahko od 2.—3. ure pop. Naslov pove uprava «Jutra» 13529

Čez počitnice
oddam dve lepi opremljeni sobi in kuhinjo (poleg kavarne «Evropa»). Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «Počitnice 6643». 13572

Zamenjava stanovanja Maribor — Ljubljana

Stanovanje
v Mariboru — sredi mesta, obstoječe iz 3 sob, kopalne sobe, poselske sobe, kuhinje, W. C., dalje balkon, vodovod, plin, dvojni električni tok, sračno, vzhodna in zapadna stran — se zamenja za stanovanje 3—4 sob z istimi ugodnostmi v Ljubljani. — Ponudbe pod «Zamenjava» na pošini predal štev. 70 v Ljubljani. 13578

Opremljena soba
z 2 posteljama, v sredini mesta, z električno razsvetljavo, se takoj odda dvema gospodoma ali dijakoma. — Naslov pove uprava «Jutra» 13637

Lokali

Krasni lokali
za manufakturno in damsko konfekcijo, v sredini mesta, se dajo v najem. Več se izve v trgovini H. Kenda, Ljubljana, Mestni trg št. 17. 264

Lokal
z manufakturnim blagom v Ljubljani, se z vso zalogo prav ugodno proda. Dopise pod «Resnost 6686» na upr. «Jutra» 13475

Dve gostilni
v sredini Ljubljane, odda «Posredovalec», Sv. Petra cesta 23/I. 13678

Majhno gostilno
v Mariboru ali Slov. Goricah vsakem takoj v najem. Ponudbe na upravo «Jutra» v Mariboru pod šifro «Gostilničarka». 13682

Lokal
v sredi mesta, se odda. Naslov pove uprava «Jutra» 13573

Gostilna
se odda znanemu gostilničarju na račun. Naslov pove uprava «Jutra». 13594

Odda se, skupaj ali posamezno, več prizemno ležečih

vinskih kleti
na Celovški cesti štev. 43 s 15 sodi (ca. 300 hl) v dobrem stanju. — Dopise na: I. Knez, Ljubljana, Gosposvetska cesta 3. 13566

Osamljen
mladenič, dobro situiran in naobražen — želi resnega znanja z dražestno družabnico; najraje z enako mlado, idealno gospodično, ki je trgovsko naobražena ter ima smisel za srečno eksistenco in veselo bodočnost. Dopise je poslati takoj na upravo «Jutra» pod značko «Moja in Tvoja». 13608

Drawer
Prosim pridite. — Določite sestanek glavne pošte, ležeče Ljubljana. — Dvignite pisma. 13550

Gospica trgovka
želi znanja s samostojnim gospodom. Ženitev ni izključena. Prednost imajo železničarji. Dopise na upr. «Jutra» v Mariboru pod «Mlada in živa». Anonimna v koš. 13513

Glasba

Črn pianino
dobro ohranjen, se po ugodni ceni kupi. Ponudbe pod «Dobra tvrdka» na upravo «Jutra». 13152

Gramofon
dobro ohranjen in dobre znamke, se kupi. Ponudbe je poslati na upr. «Jutra» pod «Lep». 13318

Pianino
dobro ohranjen, krilčem strunan, panzer plošča, se poceni proda. — Naslov pove uprava «Jutra». 13412

Živali

Kapital

10.000 Din ...osojila
pod poljubnimi ...ji, išče akademik v svrho nadaljevanja študij. Ponudbe pod «Akademik 6602» na upr. «Jutra». 13367

Kdo bi posodil
15.000 Din na dobičkanosno obrt proti dobrim obrestim in jamstvu. — Ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Obrt in trgovina». 13429

Kot družabnik
gre mladenič takoj ali pozneje k trgovini mešanega blaga ali lesni trgovini in ličnemu podjetju, s sodelovanjem in 25.000—50.000 Din ali proti primerni plači in obrestim, kjer bi lahko opravljal knjigovodstvo ali druga dela v pisarni, ev. tudi kot potnik. Gre tudi k lesni trgovini kot nakupovalec ali prejemalec lesa, v šemer je dobro uveden — osebito pa ima veselje sopolniti poklic. Ponudbe z navedbo poročev na upravo «Jutra» pod šifro «Marljiv in podjeten». 13630

Ženitve

Kateri značajni
starejši gospod obrtnik z lastnim poslopjem ali z dobro službo, bi poročil dobrosrčno gospico, staro 33 let, z 18.000 Din gotovine. Dopise s polnim naslovom pod značko «Boljša prihodnjost». 13554

Gospodična
srednjih let zelo mirnega značaja — neomadeževane preteklosti, z nekoliko premoženja, se želi poročiti s iztotakim gospodom državnim uslužbencem ali obrtnikom. Ozira se na resnost. Cenjene dopise s sliko na upravo «Jutra» pod značko «Sreča te išče 5320». 13546

Vpokojenec
bivši uradnik, star 35 let, se želi poročiti z gospodično ali mlado vdovo, katera ima gostilno, trgovino ali posestvo. Je blagega značaja. Diskretnost zajamčena. Ponudbe s sliko, katera se vrne, na upravo «Jutra» pod značko «Sreča 35». 13626

Izgubljeno

Ključi
ki so bili najdeni pri travniku na Mirju, naj se vrnejo proti visoki nagradi na Rimski cesti štev. 19, dvorišče. 13545

Dokumet
Emil Kramar, Ivan Sušnik, se je našel. — Dobi se pri «Volka», Krekov trg 10/I. 13617

Razno

19 let
priznane Larucin kapsule in štajdeči najsigurneje ozdravijo kapavico (Tripper) in belo pranje žensk. Dobivajo se po vseh lekarnah škatlja po 20 Din. Poštno razpošilja lekarna Blum, Subotica. 124

Otroški vozički
dvokolesa, motorji in pnevmatika, najcenejše. Sprejemajo se vsa popravila. — Prodaja na obroke. Ceniki franko. «Tribuna» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovška cesta štev. 4. 222

Brezplačno
bi šla, ker nima kam deti počitnice, gojenka obrtne šole, k družini, ki bi pomagala pri šivanju ali pa k otrokom od 4—8 let. Cenj. ponudbe na upravo «Jutra» pod značko «Nima kam». 13644

Koncesijo
za komisijsko trgovino in agenturo, prodam. Naslov v upravi «Jutra». 13588

Zamenjam avto
poltovorni z menjajoč., luksus karoserijo za manufakturo ali drugo: les, cement, usnje, špecerijo ali poljubno, event. ga prodam. Naslov pove uprava «Jutra» 13537

Proda se koncesija
za agenturo in komisijsko trgovino. Naslov pove upr. «Jutra». 13538

Sprejmem dojenčka
k prsom poleg mojega, na deželo. Naslov pove uprav. «Jutra». 13535

Potrdilo.
Tem potom potrjujem, da mi je zavarovalna družba «Commercial Union» v Ljubljani likvidirano škodo toč no izplačala ter jo vsako mur priporočam. — Repič, trgovec v Domžalah. 13577

Zahvala, priporočilo
Zavarovalna družba «Commercial Union» mi je izplačala za mojo pogiulo kobilo in žrebe zavarovalno vsoto jako kulantno ter jo vsem najtopleje priporočam. — Primskovo pri Kranju dne 6. junija 1925. — Alojzij Kokalj. 13570

Odda se košnja
(6 oralov) za leto 1925. na prostovoljni dražbi v nedeljo 14. junija ob 3. pop. na licu mesta ob dolenjski železnici pri dolenjskem kolodvoru. 1366

Trgovina železnine
O. Zajec, Florijanska ul. 2 priporoča svojo zalogo raznega orodja, kuhinjske posode in cementa, žemur ji sedaj znatno znižal cene 13631

Primarij dr. Kunst
rentgenolog
ne ordinira do 1. ju'ija t. l.

Družabnika
z najmanj 50.000 Din v trgovino mešanega blaga na prvovrstnem prostoru v Mariboru se takoj ali pozneje sprejme. Ponudbe na podružnico „Jutra" Maribor pod „Dobra bodočnost" 3260-a

Samostojnega, sposobnega automehanikarja
s šoferskim izpitom, poročenega,
išče za takoj
tovarna strojil Majšperk
pošta Strniščе.

Na prodaj
oprava za konfekcioniranje, vezenje in plisiranje z materijalom vred, 16 strojev, 6 motorjev, 10 okvirjev za vezenje od 1m—4m, različno pomožno orodje ter drugo. Potrebna glavnica ca. 200 000 Din. Poda se tudi praktično navodilo za vodstvo tega podjetja.
LUDWIG BARTH
Wien V. Wehrgasse 22/7.
Telefon 3262.
3183-a

Za čas lahnih oblačil
Vam nudi prav poceni različno manufakturo kakor: vse vrste volnenega blaga, delen, krep, batist, lister, platno, svilene rute krasnih vzorcev, staroznana trgovina
Franc CROBATH d. z o. z., Kranj.

Dopisi

Inteligentna gospa
univerzalno naobražena, s perfektnim znanjem srbohrvatskega, francoskega in nemškega jezika, večka pianistinja in konservatorica, želi preživeti počitnice pri majhni rodbini v lepem in zdravem kraju. Dajala bi v zameno za stanovanje in hrano 2 uri na dan pouk. Ponudbe na upravo «Jutra» pod šifro «An pair». 13636

Bled!
Obe gospodični, ki sta v četrtek na praznik okrog pol petih sedeli na klopi pri cesti od Zdraviliškega doma, v bližini Kazine, se prosita, naj pošljeta svoj naslov na upravo «Jutra» pod šifro «Hipno zadržan».

Gospodična
dobro situirana, želi poznanstva z gospodom turistom v svrho skupnih izletov. Priključi se tudi večji turistovski družbi. Neanonimne ponudbe pod značko «Triglav» na upr. «Jutra». 13558

Intelligenten gospod
srednjih let, značajen, išče diskretnega znanja z nepičlično damo. Tajnost zajamčena. Neanonimne dopise pod «Zaupanje» na upr. «Jutra». 13548

Pes
srednje velikosti, črne barve, ki sliši na ime «Muri», se je zatekel v Dvorskem okraju. — Najditelj naj ga odda proti primerni nagradi v gostilni Kržon, Trižaška cesta. 13684

Policijske pse
sprejema preizkušen zavod za dresuro in izšolanje. — Ponudbe na naslov: Viljem Zipser, Bled. 13364

Pes
volčje pasme, 10 mesecev star, se radi pomanjkanja prostora proda. Naslov v upravi «Jutra». 13611

Mladi psi
volčje pasme, 8—12 tednov stari, od najbolje odlikovanega psa in pšice, čistega plemena, ima vedno po 500 Din na razpolago pasjerejа v Zdenčevi pri Zagrebu. Pes se odpremi za to ceno od postaje dalje. Kjer volčji pes varuje, tam ni nobene tatvine ali vloma! Ponudbe na vzgojevalca psov «Ribograd», Zdenčina pri Zagrebu. 13060

Kobilarna «Verd» kupi nekaj čistokrvnih

plemenskih kobil lipicanske pasme
Ponudbe na naslov: Kobilarna «Verd», pošta Vrhnika 13453

Bele koze
še mogoče zanske pasme, prav dobre miekarice, kupi upravitelstvo drž. zdravilišča v Dobrni pri Celju. 13325

Psa
volčje pasme, 11 mesecev starega, dobro razvitega, prodam. Naslov pove upr. «Jutra». 13639

Pes
srednje velikosti, črne barve, ki sliši na ime «Muri», se je zatekel v Dvorskem okraju. — Najditelj naj ga odda proti primerni nagradi v gostilni Kržon, Trižaška cesta. 13684

Policijske pse
sprejema preizkušen zavod za dresuro in izšolanje. — Ponudbe na naslov: Viljem Zipser, Bled. 13364

Pes
volčje pasme, 10 mesecev star, se radi pomanjkanja prostora proda. Naslov v upravi «Jutra». 13611

Odda se košnja
(6 oralov) za leto 1925. na prostovoljni dražbi v nedeljo 14. junija ob 3. pop. na licu mesta ob dolenjski železnici pri dolenjskem kolodvoru. 1366

Trgovina železnine
O. Zajec, Florijanska ul. 2 priporoča svojo zalogo raznega orodja, kuhinjske posode in cementa, žemur ji sedaj znatno znižal cene 13631

Persil je neprekosljivo sredstvo za pranje

polovično delo, ceno pranje, snežnobelo perilo.
(Samo v teh ovojih nikdar odprto.)

---

50 šivalnih strojev posamezno

ali vse skupaj ter razne krojaške in pisarniške potrebščine

proda po prav nizki ceni 3267a

zaradi opustitve podjetja konfekcijska tovarna „Odelo", družba z o. z. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 36.

VOIKA

damski platneni najmodernejši D 100
tenis, angleški D 130
in vse druge vrste po priznano nizkih cenah

„Voika"-čevlji
Krekov trg 10, I. ndstr.

Oglejte si našo zalogo!

Slavnemu občinstvu naznanjam, **da sem prevzel**

restavracijo na Šmarietni gori.

Otvoritev se vrši v nedeljo 14. t. m.

3315a Za obilen obisk se priporoča **Franc Anderle.**

A I 235/25 3319-a

Dražbeni oklic.

Dne 16. junija 1925 ob 9. uri dopoldne se prodajo v Rožni ul. 29 na javni dražbi premičnine ca 3001 vina, pohištvo, perilo etc.

K draženju se bo pozvalo pol ure po zgoraj označenem času, med tem pa se predmeti lahko ogledajo.

Ljubljana, dne 12. junija 1925.

Notar kot sodni komisar:
Anton Gale, notar, l. r.

Razpis.

Mestno županstvo v Kranju razpisuje pismeno ofertno licitacijo za 380 plm³ stoječega smrekovega lesa.

Les stoji na pobočju Šmarjetne gore tik nad kolodvorom in je po svoji zrasti posebno pripraven za izdelavo dolgega debelejšega stavbnega lesa.

Pogoji so na vpogled med uradnimi urami v občinski pisarni.

Kolekovane pismene ponudbe je vložiti najkasneje do vštetega 17. junija 1925.

Mestno županstvo v Kranju,
dne 6. junija 1925. 3304a

Št. 150/25. 3321—a

Razglas

o oddaji del naprave železo-betonskega mostu na kolodvorski dovozni cesti v Tržiču.

Cestni okrajni odbor za okraj Tržič v Tržiču razpisuje na podstavi čl. 86. do 98. zakona o drž. računovodstvu na nedeljo dne 21. junija 1925 pismeno ofertalno licitacijo za prevzem naprave novega železo-betonskega mostu čez Bistrico na kolodvorski dovozni cesti v Tržiču.

Za izvedbo tega dela veljajo razen gradbenega elaborata še posebni pogoji, katere more vsak interesent obenem s prepisom splošnih pogojev in črtežev dobiti vsak dan (razen dne 15. t. m.) v navadnih uradnih urah od 9. do 12. ure in od 14. do 15. ure v pisarni cestnega okrajnega odbora (občine) v Tržiču, za odškodnino 60 Din.

Ponudbe, opremljene s kolkom za 100 Din se morajo izročiti v zapečatenem zavitku z zunanjo oznako: «Ponudba naprave kolodvorskega mostu v Tržiču», ponudnika: «N. N.» Ponudbe morajo izročiti ponudniki ali njih pooblaščenci dne 21. junija 1925 do 10. ure dopoldne v roke predsednika dražbene komisije.

Licitacija, ki bo javna, vršila se bo točno od 10. uri dopoldne istega dne v pisarni okrajnega odbora (občine) v Tržiču. Vsak ponudnik mora položiti po čl. 88. zakona o državnem računovodstvu kot kavcijo 5 (pet) % (ali 10 % če je tuj državljan) ponujene vsote, in sicer pred licitacijo pri načelniku cestnega odbora, ki izda v vplačani kavciji, oziroma izročitvi vrednostnih papirjev prejemno potrdilo.

Gradnja mostu mora biti izvršena najkasneje do 31. avgusta tekočega leta.

V ponudbi stavljene cene morajo biti stalne in za ponudnika obvezne, tudi če bi se materijal v času gradnje podražil.

Sočasno z oddajo del naprave železo-betonskega mostu napraviti mora ponudnik še predno podre obstoječi trhli leseni most provizoričen most, tako da ostane tudi blagovni promet (z vozovi) za časa gradnje železo-betonskega mostu neoviran. Za ta provizoričen most dostavi cestni odbor železne nosilce, kar je treba pri ponudbi vpoštevati. Za provizoričen most vporabi se tudi les iz obstoječega lesenega mostu.

Dražitelj mora predsedniku dražbene komisije pokazati tudi potrdilo davčnega urada, da je plačal davek za tekoče trimesečje in izročiti obenem pismen reverz, da pozna vse pogoje in da se bo ravnal po njih, in da pozna posledice, ki bi v nasprotnem slučaju nastopile.

Onim licitantom, ki pridejo na dan licitacije po 10. uri, ne bo dovoljeno stopiti v sobo, kjer se bo vršila licitacija.

Cestni okrajni odbor za okraj Tržič,
v Tržiču, dne 4. junija 1925.

Samo 6 dni! **LJUBLJANA - TIVOLI** **Samo 6 dni!**

Otvoritvena predstava v sredo 17. junija ob 20. uri.

Evropski Barnum-Bailey **KLUDSKY** **Največji cirkus Evrope**

4 jambori, 3 maneže z največjim zoološkim vrtom sveta. — 300 oseb, 400 živali, 100 lastnih vozov, 12 parnih in autostrojev, 20 slonov, 20 severnih medvedov, 10 rjavih medvedov, 40 levov in tigrov, 1 velikanski 2.500 kg težak nilski konj, 30 velblodov in dromedarjev, 1 čreda ceber, antilop, lam, noilev, 6 indijskih vodnih bivolov, 100 različnih opic, 75 konjev in še več drugih različnih živali.

V soboto dne 20. junija in nedeljo dne 21. junija dve veliki predstavi ob 4. uri popoldne in ob 8. uri zvečer.

LOKOMOBILE
WOLF-LANZ do 600 HP
tvorniški novi ali generalno raparirani sa tvorničkim jamstvom takodjer u najam.

SAUGGAS-MOTORE
DIZEL-MOTORE
BEZ KOMPRESORA
REŠOL-MOTORE
75-a
Generalno zastupstvo Motorenfabrik Darmstadt

MLINSKE STROJE
TRANSMISIJE
Pogleite naše skladište
Plačevne polakšice
Kompletna montaža

BRAĆA FISCHER d. d.
ZAGREB Palmotićeva 18.

MARIBOR
Krekova ulica 14, II
ALOIS USSAR,
kolesa pri
šivalni stroji
in
Prima dirkop

Žimnice

matrace, postelnine mreže, železne postelje zložljive, otomane, divane in tapetniške izdelke
izdeluje najceneje
Rudolf Radovan,
tapetnik
Krekov trg štev. 7
(poleg Mestnega doma)

Kopalna sezija!

Kopalne obleke za dame, gospode in otroke!
Kopalne čepice, čevlji in druge potrebščine.
Velika izbera modernih kopalnih plaščev.
Pošilja se po pošti!
Cene konkurenčne!

A. Šinkovec nasl. K. Soss
LJUBLJANA.

Velenjski premog

po izredno nizkih cenah
dobavljata:

Direkcija državnega rudnika Velenje
in glavni razpečevalec:
Prometni zavod za premog, Ljubljana

(isti tudi potom posrednika tvrdke
Oswatitsch & Dejak, Celje).

Na zalogi tudi velika množina
zidne opeke.

Več. stanovanje

z uporabo vrta, 3 sobe, kuhinja, kopalnica, veranda in vse pritikline, krasno ležeče, se radi pomanjkanja prostora takoj zamenja z večjim (5 do 6 sob). Pismene ponudbe na upr. „Jutra" pod značko „Vila"

Penzijonat in restavracija „Slovenec"

Vila Ricca, Baška na otoku Krku

priporoča svoje lepo urejene in zajamčeno čiste sobe poleg kopališča. Hrana prvovrstna, kakor tudi najboljša vina. Preskrba s stanovanjem, hrano in kopališko takso **Din 70·—** za osebo na dan.

Priporoča se z odličnim spoštovanjem
Gabrijel Breznik, restavrater.
3223a

REFORM

steklenice za vkuhavanje sadja in povrtnine so **najboljše** in najcenejše.
Glavna zaloga za vso državo:
Lovro Petovar, Ivan kovči
Istotam se dobe Zupančeve knjige **„Konzerviranje sadja in povrtnin za domačo uporabo"** v slovenski in hrvatski izdaji. 176 a
Gospodinje, naročite!

Ceniki na zahtevo!

Mlin velike tvorilnosti s prve vrste mlevskimi proizvodi išče za vso Slovenijo

zastopstva

Močne stroke že vajeni gospodje, ki morejo nuditi primerno varščino in so pri odjemalcih že uvedeni, naj naslove podrobne ponudbe pod „Spreten 1000" na

Jugoslavensko Rudolf Mosse d. d., Zagreb, Gajeva 1.

Matija Perko

mizarska tvornica

Zgor. Šiška- **Celovška cesta 121**
LJUBLJANA 2544a **Telefon št. 372**

Priznano solidna izvršba vseh del po zmernih cenah.

Častim se p. n. občinstvu do znanja staviti, da sem otvoril v Ljubljani VII (Šiška) Celovška cesta 50

elektrotehn. podjetje

in elektrotehničku delavnicu

za sledeča dela: **Jaku struju:** Projektiranje in gradnju električnih naprava vsiju vrstah i velikosti. — **Slabu struju:** RADIO, popolnoma autom. in navadne telef nske, signalne itd. naprave. — **Popravljanje:** Vsiju navedenih naprava, strojeva i aparata. — **Dobavljanje:** Strojeva, aparata, žarnic, materijala itd.

Moja teoretična naobrazba, 20-letna **švicarska** praksa, veze z I. svetovnim proizvodjačkim tvrdkama itd., bo mi pomagala moje cenjene delodajalce in odjemovalce popolnoma zadovoliti.

Strokovna posavetovanja in predračuni zastonj. Mnogoštevilne reference na raspolagi.

Z odličnim spoštovanjem se preporoča
Aleksander Kozič.
3334-a

Kaj Vam še vedno ni znano

da se najcenejše in najbolje oblači v detajlni trgovini **KONFEKCIJSKE TOVARNE FRAN DERENDA & Cie** na Erjavčevi 2, nasproti dramskega gledališča? — Ravnokar dobili modni platneni suknjiči se dobe že od Din 70 naprej. — Bogata zaloga vsakovrstnih oblek za gospode, dečke in fante po konkurenčnih cenah. — HITITE, DA NE ZAMUDITE!

Železniški uradnik

upokojenec, zdrav in agilen **se sprejme** za interno in eksterno službo pri industrijskem podjetju na deželi. Družinsko stanovanje na razpolago. Reflektanti, kateri so res vestni, energični in imajo prijetno vnanjost naj pošljejo ponudbo s sliko in zahtevki mesečne plače poleg prostega stanovanja na poštni predal št. 152 Ljubljana.

Trgovina

z mešanim blagom, dobro vpeljana, na prometnem kraju blizu kolodvora z inventarjem in blagom ceno na prodaj. Lepo stanovanje v hiši. Resni reflektanti z potrebno gotovino naj pošljejo ponudbe pod ‚Trgovina' ogl. zav Sušnik, Maribor.

Igralci harmonik pozor!

Kdor si želi ceno in v resnici dobro in lepo harmonike, naj se obrne na **Aleša Potočnik,** izdelovalca vsakovrstnih harmonik, Selca pri Škofji Loki — Slovenija

---

Kdor rad čita lepe povesti, naj naroči priljubljene

romane „Jutra"

Do sedaj so izšli sledeči:

Roman po ustnih, pisanih in tiskanih virih
Pater Kajetan
Cena broš. Din 30·- vez. Din 40·- po pošti 2 Din več

Tigrovi zobje
Cena broš. Din 30.—, vez. Din 40·—, po pošti 2— Din več.

JEAN DE LA HIRE.
Lucifer
Fantastičen roman v VI. delih. Cena broš. Din 45·- vezano Din 55.—, po pošti Din 2— več.

FEREAL CUENDAS.
Veliki inkvizitor
Zgodovinski roman iz dobe španske inkvizicije Cena Din 30·—, vez. Din 40—, po pošti Din 2— več.

HARRY SHEFF.
Hči papeža
Zgodovinski roman, ki popisuje krvoločnost in nenravno življenje papeža Aleksandra VI, njegovega sina Cezarja in hčerke Lukrecije Borgije. Broširano Din 30·—, vezano Din 40·—, po pošti Din 2— več.

CLAUDE FARRERE:
Gusarji
Zgodovinski roman iz življenja morskih roparjev v XVII. stoletju. Cena broš. Din 20·—, vezana Din 30·—, po pošti Din 2— več.

FR. HELLER.
Blagajna velikega vojvode
Roman. Broš. Din 15.—, vez. Din 25·—, po pošti Din 2— več

FR. HELLER:
Prigode gospoda Collina
Saljiv detektivski roman iz velikega sveta. Cena Din 10—, po pošti Din 2— vec.

Knjige se naročajo pri **upravništvu „Jutra" v Ljubljani, Prešernova ulica 54.**

Izšel je v knjigi

Taksni in pristojbinski pravilnik.

Kdor plačuje takse in pristojbine, potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnuje. Knjiga, ki obsega 240 strani, velja s poštnino vred Din 43·50 in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani.
Prešernova ul. 54.